

Cel 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

Możliwości prowadzenia działalności gospodarczej w Republice Czeskiej i w Polsce,
aktualne przepisy prawa podatkowego w Republice Czeskiej i w Polsce,
prawo pracy w Republice Czeskiej i w Polsce

Vaške & Vašková

BIURO ADWOKACKIE

<http://vaske.cz/>

Spis treści

Wprowadzenie.....	5
1 Definicje pojęć „przedsiębiorca”, „osoba zagraniczna”, „cudzoziemiec” oraz pojęć związanych z prawem Republiki Czeskiej.....	8
2 Regulacje prawne dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej w Republice Czeskiej, rekodyfikacja prawa prywatnego, przepisy towarzyszące	12
2.1 Kodeks cywilny.....	14
2.2 Ustawa o korporacjach prawa handlowego	15
2.3 Ustawa o prowadzeniu działalności gospodarczej	18
2.4 Ustawa o międzynarodowym prawie prywatnym	19
2.5 Ustawa o pobycie cudzoziemców na terytorium Republiki Czeskiej	20
3 Możliwości osób zagranicznych w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz inwestowania w Republice Czeskiej w 2014 roku	22
3.1 Zlokalizowanie zakładu handlowego (dawniej przedsiębiorstwa) lub części zakładu/jednostki organizacyjnej osoby zagranicznej na terytorium Republiki Czeskiej.....	23
3.1.1 Zlokalizowanie zakładu handlowego (dawniej przedsiębiorstwa) osoby zagranicznej	24
3.1.2 Zlokalizowanie jednostki organizacyjnej/części zakładu/oddziału osoby zagranicznej	24
3.2 Udział majątkowy w czeskiej osobie prawnej.....	25
3.2.1 Osoba zagraniczna jako współzałożyciel czeskiej korporacji prawa handlowego (spółki prawa handlowego: spółki jawnej, spółki komandytowej, spółki akcyjnej, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielni)	26
3.2.2 Osoba zagraniczna jako jedyny założyciel czeskiej spółki kapitałowej (spółki akcyjnej lub spółki z o.o.)	26
3.2.3 Osoba zagraniczna jako jeden ze współników lub członków już istniejącej korporacji prawa handlowego	27
3.2.3 Osoba zagraniczna jako jedyny współnik spółki kapitałowej	31
3.3 Przeniesienie siedziby osoby zagranicznej na terytorium Republiki Czeskiej.....	31
3.3.1 Ogólna regulacja w kodeksie cywilnym.....	31
3.3.2 Przepisy szczególne w ustawie o przekształceniach spółek handlowych i spółdzielni (dotyczy przenoszenia siedziby w ramach Europejskiego Obszaru Gospodarczego)	33
3.4 Swobodny przepływ usług i swoboda przedsiębiorczości w czeskim prawie z uwzględnieniem prawa Unii Europejskiej.....	34
3.4.1 Swoboda przedsiębiorczości	35

Ci 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

3.4.2 Swobodny przepływ usług	38
3.4.3 Wzajemny stosunek swobodnego przepływu usług i swobody przedsiębiorczości	42
3.5 Inne możliwości prowadzenia działalności gospodarczej/inwestowania przez osobę zagraniczną na terytorium Republiki Czeskiej	44
4 Formy prawne czeskich korporacji prawa handlowego według ustawy o korporacjach prawa handlowego oraz formy prawne spółek i spółdzielni według prawa Unii Europejskiej	47
4.2 Spółka jawna	47
4.2 Spółka komandytowa	48
4.3 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	49
4.4 Spółka akcyjna	51
4.5 Spółdzielnia	52
4.6 Spółka europejska	54
4.7 Europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych	55
4.8 Spółdzielnia europejska	58
5 Rejestr Handlowy Republiki Czeskiej oraz numer identyfikacyjny osoby	60
6 Prowadzenie działalności gospodarczej w Republice Czeskiej	65
6.1 Ramy prawne prowadzenia działalności gospodarczej	65
6.2 Działalność gospodarcza, jej rodzaje, zakład	65
6.3 Podmioty uprawnione do prowadzenia działalności gospodarczej, ogólne i szczególne warunki prowadzenia działalności gospodarczej, przeszkody dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej	69
6.4 Prowadzenie działalności gospodarczej za pośrednictwem "odpowiedzialnego przedstawiciela"	74
6.5 Zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej – pojęcie, jego udokumentowanie, zakres, powstanie, zmiana i ustanie	76
6.7 Urzędy ds. działalności gospodarczej, także jako centralne punkty rejestracyjne (CPR), jednolity formularz rejestracyjny	80
7 Zatrudnianie cudzoziemców i obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej na terytorium Republiki Czeskiej	84
8 Skrzynki danych elektronicznych, autoryzowana konwersja dokumentów oraz punkt kontaktowy Czech POINT	88
8.1 Skrzynki danych elektronicznych	88
8.2 Autoryzowana konwersja dokumentów	91
8.3 Punkty kontaktowe administracji publicznej, tzw. Czech POINT	92
9 Czeska administracja podatkowa	93
10 System podatkowy Republiki Czeskiej	103
11 Podatki bezpośrednie	106
11.1 Podatek dochodowy od osób fizycznych	106
11.2 Podatek dochodowy od osób prawnych	113
11.3 Podatek drogowy	116

CEI 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČENÍ HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

11.4 Podatek od nieruchomości.....	118
11.4.1 Podatek od gruntów.....	119
11.4.2 Podatek od budowli i jednostek mieszkalnych.....	120
11.5 „Podatek od spadków“, "od darowizn", podatek od nabycia nieruchomości (dawniej podatek z przeniesienia praw do nieruchomości)	122
11.5.1 Opodatkowanie nieodpłatnych przychodów (darowizn).....	123
11.5.2 Opodatkowanie spadku	124
11.5.3 Podatek od nabycia nieruchomości (dawniej podatek z przeniesienia praw do nieruchomości)	125
12 Podatki pośrednie	127
12.1 Podatek od towarów i usług (VAT).....	127
12.2 Podatki akcyzowe.....	133
12.3 Podatek ekologiczny.....	134
Wykaz wykorzystanych źródeł.....	136
Źródła literaturowe	136
Czasopisma.....	136
Spis źródeł prawnych	138
Źródła internetowe	140

Wprowadzenie

Na terenie Republiki Czeskiej, zgodnie z art. 26 Karty Podstawowych Praw i Swobód [Listina základních práv a svobod], „każdy” może korzystać z prawa do prowadzenia działalności gospodarczej i innej działalności ekonomicznej. W tym zakresie nie jest więc sprawą decydującą, czy jest to obywatel Republiki Czeskiej czy osoba zagraniczna lub cudzoziemiec.

Osoba zagraniczna ma prawo prowadzenia działalności gospodarczej i innej ekonomicznej na terenie Republiki Czeskiej w zasadzie na tych samych warunkach i w tym samym zakresie jak osoba krajowa. To podstawowa zasada. Jednak Karta przewiduje także, że cudzoziemców mogą obowiązywać nieco inne regulacje prawne określone na mocy przepisów prawa. Nie odbierają one jednak podstawowego prawa zapisanego w Karcie, nie mają także charakteru dyskryminacyjnego. Państwo w drodze odmiennej regulacji prawnej dla cudzoziemców reguluje przykładowo kwestię ich pobytu na terytorium Republiki Czeskiej. W stosunku do obywateli Unii Europejskiej państwo musi przestrzegać ustawodawstwa Unii Europejskiej i co do zasady ma obowiązek traktowania ich tak jak własnych obywateli.

Ustawa o międzynarodowym prawie prywatnym, która reguluje stosunki prawne z elementem międzynarodowym, stanowi, że cudzoziemcy i osoby zagraniczne mają w zakresie swoich praw osobistych i majątkowych takie same prawa i takie same obowiązki jak obywatele Republiki Czeskiej i czeskie osoby prawne. Wyjątek może nastąpić tylko w sytuacji, gdyby ustawa ta, względnie inny przepis prawa stanowił inaczej.

Terytorium Republiki Czeskiej jest przestrzenią otwartą dla działalności gospodarczej osób zagranicznych i cudzoziemców i ze względu na korzystne położenie geograficzne także miejscem poszukiwanym przez nich do prowadzenia ich działalności i inwestowania.

Osoba zagraniczna musi szczegółowo zapoznać się z czeskimi przepisami prawa w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, podatków, przepisami dotyczącymi cudzoziemców oraz z innymi przepisami prawa. Na terytorium Republiki Czeskiej, będącej państwem

członkowskim, obowiązuje także prawo Unii Europejskiej, którego osoba zagraniczna musi również przestrzegać. W celu zdobycia podstawowych informacji na wstępie zasygnalizowana zostanie systematyka przepisów prawa Republiki Czeskiej, które podzielono na poszczególne kategorie wg ich mocy prawnej.

Do przepisów prawa, które mają największą moc prawną należy Konstytucja Republiki Czeskiej [Ústava České republiky] wraz z Kartą Podstawowych Praw i Swobód, do których odnoszą się następnie inne ustawy konstytucyjne. To właśnie w Karcie zapisane jest wspomniane prawo do prowadzenia działalności gospodarczej, w tym także dla osób zagranicznych i cudzoziemców.

Kolejną kategorią są ustawy, które mają niższą moc prawną aniżeli Konstytucja i ustawy konstytucyjne Republiki Czeskiej. Do najważniejszych ustaw od 1.1.2014 roku wg nowych uregulowań należy kodeks cywilny [občanský zákoník], ustawa o korporacjach prawa handlowego [zákon o obchodních korporacích] oraz ustawa o prowadzeniu działalności gospodarczej [živnostenský zákon], które są uważane za najbardziej podstawowe normy w zakresie przedsiębiorczości. Spośród innych ustaw związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej należy wymienić ustawę o międzynarodowym prawie prywatnym [zákon o mezinárodním právu soukromém], ustawę o pobycie cudzoziemców na terytorium Republiki Czeskiej [zákon o pobytu cizinců na území České republiky], ustawę dewizową [devizový zákon], ustawę celną [celní zákon], kodeks pracy [zákoník práce] oraz ustawę o rachunkowości [zákon o účetnictví]. Ze względu na to, że działalność gospodarcza wkracza w przeróżne dziedziny, osoba zagraniczna i cudzoziemiec muszą także przestrzegać innych ustaw, które dotyczą organizacyjno-prawnych uwarunkowań prowadzenia działalności gospodarczej, sfery prawa karnego, bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów sanitarnych, praw autorskich i przemysłowych oraz ochrony środowiska. Osoby zagranicznej i cudzoziemca dotyczą także wszystkie ustawy podatkowe: ustawa o podatkach dochodowych [zákon o daních z příjmů], ustawa o podatku od nieruchomości [zákon o dani z nemovitých věcí], ustawa o podatku drogowym [zákon o dani silniční], ustawa o podatku od towarów i usług [zákon o dani z přidané hodnoty], ustawa o podatkach akcyzowych [zákon o spotřebních daních] oraz ustawa o stabilizacji budżetów publicznych [zákon o stabilizaci veřejných rozpočtů]. Osoba zagraniczna i cudzoziemiec muszą także przestrzegać przepisów

Cel 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

prawnych w zakresie powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego oraz ubezpieczeń społecznych obowiązujących w Republice Czeskiej.

Trzecią kategorią są przepisy prawa o niższej randze niż ustawy, do których należą rozporządzenia rady ministrów i rozporządzenia poszczególnych ministerstw oraz innych centralnych organów administracyjnych, które są wydawane jako przepisy wykonawcze do poszczególnych ustaw. Służą więc do większego skonkretyzowania właściwej ustawy.

Ideą i celem niniejszej publikacji jest ogólne zapoznanie czytelników z warunkami i regulacjami prawnymi w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Republiki Czeskiej oraz z możliwościami, jakie mają osoby zagraniczne i cudzoziemcy w zakresie przedsiębiorczości. W opracowaniu uwzględniono także prawo Unii Europejskiej.

1 Definicje pojęć "przedsiębiorca", „osoba zagraniczna”, „cudzoziemiec” oraz pojęć związanych z prawem Republiki Czeskiej

Kolejne części niniejszego opracowania poświęcone będą prowadzeniu działalności gospodarczej przez osoby zagraniczne i cudzoziemców, a więc w pierwszej kolejności należy wyjaśnić podstawowe pojęcia z tego zakresu i związaną z nimi terminologię.

Od 1.1.2014 r. podstawowym kodeksem prawa prywatnego jest ustawa nr 89 z 2012 roku – kodeks cywilny, w ramach którego niektóre pojęcia zostały bezpośrednio zdefiniowane.

Zgodnie z § 420 kodeksu cywilnego przedsiębiorcą jest osoba, która wykonuje na własny rachunek i odpowiedzialność działalność zarobkową w sposób gospodarczy lub sposób podobny, prowadząc ją w trybie ciągłym w celu osiągnięcia zysku. Z punktu widzenia ochrony konsumenta za przedsiębiorcę uważa się każdą osobę, która zawiera umowy związane z własną działalnością handlową, produkcyjną lub o podobnym charakterze lub w ramach wykonywania swojego zawodu. Ewentualnie może to być osoba, która działa w imieniu lub na rzecz przedsiębiorcy. W każdym przypadku kodeks cywilny uważa za przedsiębiorcę osobę wpisaną do rejestru handlowego (obchodní rejstřík) i określa domniemanie, że przedsiębiorcą jest także osoba, która posiada zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej [živnostenské oprávnění] lub inne zezwolenie zgodnie z właściwą ustawą.

Nowa definicja pojęcia „osoba zagraniczna” znajduje się w § 3024 kodeksu cywilnego. Za osobę zagraniczną uważa się osobę fizyczną z miejscem zamieszkania lub osobę prawną z siedzibą poza terytorium Republiki Czeskiej. Kryterium odróżniającym jest więc miejsce zamieszkania lub siedziba, która musi być poza terytorium Republiki Czeskiej.

Za „miejsce zamieszkania osoby fizycznej” uważa się z punktu widzenia teorii miejsce, w którym osoba ta na stałe przebywa, z którym związana jest pod względem zobowiązań rodzinnych, względnie służbowych (z tytułu zatrudnienia). Kodeks cywilny w § 80 bazuje na

tym teoretycznym określeniu i miejsce zamieszkania wyraźnie definiuje jako miejsce, w którym człowiek przebywa zamierzając, z zastrzeżeniem zmiany okoliczności, w nim żyć na stałe. Taki zamiar może wynikać z deklaracji złożonej przez daną osobę lub z okoliczności towarzyszących określonej sytuacji. Kodeks cywilny nie pomija także sytuacji, w której osoba podaje jako swoje miejsce zamieszkania inne miejsce, aniżeli swoje faktyczne miejsce zamieszkania oraz przypadku, w którym dana osoba nie posiada swojego miejsca zamieszkania.

W obecnej regulacji prawnej nie ma natomiast zdefiniowania „siedziby osoby prawnej”. Przepis § 136 kodeksu cywilnego nadmienia tylko, że w założycielskim postępowaniu prawnym wystarczy podać nazwę gminy, w której znajduje się siedziba osoby prawnej i dopiero w momencie wpisu do publicznego rejestru osoba prawna ma obowiązek wpisania pełnego adresu siedziby. Interpretując ten przepis można wywnioskować, że siedziba będzie występowała pod pewnym adresem, który jest w swojej istocie określony nazwą gminy, nazwą ulicy, placu lub innej przestrzeni publicznej oraz numerem budynku [číslo popisné], numerem orientacyjnym [číslo orientační] lub ewidencyjnym [číslo evidenční]. Zatem można stwierdzić, że siedziba znajduje się pod pewnym adresem.

Regulacja prawna rozróżnia następnie siedzibę wpisaną w rejestrze publicznym oraz faktyczną siedzibę. Mogą więc istnieć dwa różne adresy siedziby. Jeżeli w przypadku zagranicznej osoby prawnej faktyczna siedziba będzie tożsama z siedzibą wpisaną, czyli będzie się znajdowała pod jednym adresem, to wówczas nie ma żadnego kłopotu. W przypadku, gdy jednak faktyczna siedziba będzie się różniła od siedziby wpisanej w rejestrze publicznym, czyli będą istnieć dwa różne adresy siedziby, wówczas należy priorytetowo traktować siedzibę wpisaną, czyli adres wpisany do rejestru. Nadal więc w czeskich regulacjach prawnych obowiązuje zasada, że większe znaczenie ma siedziba wpisana w publicznym rejestrze aniżeli faktyczna siedziba, przy czym każdy może zażądać podania faktycznej siedziby osoby prawnej.

Na podstawie powyższego można podsumować, iż regulacje prawne Republiki Czeskiej za osobę zagraniczną uważają osobę fizyczną z miejscem zamieszkania poza terytorium Republiki Czeskiej, osobę prawną z siedzibą poza terytorium Republiki Czeskiej i inne

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

podmioty zagraniczne utworzone na podstawie porządku prawnego innego państwa. Podstawą jest przepis § 3024 ust. 1 i ust. 2.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że porządek prawny Republiki Czeskiej zna także pojęcie „cudzoziemiec”, które zastosowano już we wprowadzeniu. Definicja pojęcia cudzoziemiec wiąże się w większości z osobą fizyczną i jej obywatelstwem. Nie można więc postawić znaku równości pomiędzy pojęciem osoby zagranicznej i pojęciem cudzoziemca. Również osoba zagraniczna może być w odrębnej ustawie zdefiniowana w inny sposób aniżeli jest ogólnie określona w kodeksie cywilnym. Dlatego należy rozróżniać, które postanowienia przepisów prawa dotyczą tylko cudzoziemców a które osób zagranicznych i w jaki sposób te dwa pojęcia konkretna ustawa definiuje.

Przykładem w zakresie zasygnalizowanej problematyki jest ustawa o pobycie cudzoziemców na terytorium Republiki Czeskiej [zákon o pobytu cizinců na území České republiky]. Zgodnie z tą ustawą cudzoziemcem jest tylko osoba fizyczna, która nie jest obywatelem Republiki Czeskiej, w tym obywatelem Unii Europejskiej. Wskazanie, czy chodzi o cudzoziemca jest więc zależne od obywatelstwa Republiki Czeskiej lub Unii Europejskiej. Inaczej jest w ustawie Prawo dewizowe [devizový zákon], zgodnie z którą cudzoziemcem jest osoba fizyczna, która nie ma w kraju (na terytorium Republiki Czeskiej) pobytu stałego lub osoba prawna, która nie posiada w kraju siedziby. Pojęcie cudzoziemca w myśl ustawy Prawo dewizowe jest więc niemal tożsame z pojęciem osoby zagranicznej, jakie przyjęto w kodeksie cywilnym. I wreszcie ustawa o międzynarodowym prawie prywatnym [zákon o mezinárodním právu soukromém] rozumie pod pojęciem cudzoziemca osobę fizyczną, która nie jest obywatelem Republiki Czeskiej a pod pojęciem zagranicznej osoby prawnej osobę prawną z siedzibą poza terytorium Republiki Czeskiej.

W niniejszym opracowaniu stosowane będzie pojęcie osoba zagraniczna zgodnie z definicją kodeksu cywilnego, o ile w konkretnym przypadku nie zostanie wskazane inaczej. Natomiast pojęcie cudzoziemca będzie przytaczane w szczególności w związku z osobami z krajów trzecich.

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

Adres internetowy	Jakie informacje znajdę?
http://www.mvcr.cz/clanek/sluzby-pro-verejnost-informace-pro-cizince-informace-pro-cizince.aspx strony internetowe także w języku angielskim	Praktyczne informacje dla obywateli Unii Europejskiej i członków ich rodzin dotyczące przykładowo pobytu tymczasowego, pobytu stałego na terytorium Republiki Czeskiej, urodzenia dziecka na terytorium Republiki Czeskiej; do pobrania formularze, wnioski, także folder Ministerstwa Spraw Wewnętrznych „Váš život v ČR“ [Wasze życie w RCz] Praktyczne informacje dla obywateli państw trzecich dotyczące przykładowo udzielania wiz, zdobycia zezwolenia na pobyt długoterminowy lub stały na terytorium Republiki Czeskiej, zielonej karty, niebieskiej karty; do pobrania formularze, wnioski, także folder Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Czeskiej dla obcokrajowców z krajów spoza Unii Europejskiej „Váš život v ČR“ [Wasze życie w RCz]
http://www.mvcr.cz/clanek/kontakty-774199.aspx strony internetowe także w języku angielskim	Dane do kontaktu instytucji i organizacji udzielających informacji osobom zagranicznym i obcokrajowcom

2 Regulacje prawne dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej w Republice Czeskiej, rekodyfikacja prawa prywatnego, przepisy towarzyszące

Prawo prywatne w Republice Czeskiej w niedawnym czasie poddane było szeroko zakrojonej rekodyfikacji, która między innymi wpłynęła także na uregulowania prawne dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby fizyczne i prawne, w tym stosunki zobowiązaniowe nieodłącznie związane z przedsiębiorczością. Podstawową datą jest 1 stycznia 2014 roku. Na ten dzień część przepisów prawa regulujących prawo prywatne została uchylona i zastąpiona całkowicie nowymi przepisami. Pozostałe przepisy prawa zostały w drodze nowych regulacji prawnych znowelizowane.

Przede wszystkim uchylono podstawową ustawę prawa prywatnego, czyli ustawę nr 40 z 1961 roku, kodeks cywilny [zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník], następnie ustawę nr 513 z 1991 roku, kodeks handlowy [zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník], ustawę nr 97 z 1963 roku o międzynarodowym prawie prywatnym i procesowym [zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním]. Unieważniono także inne przepisy prawa, które można znaleźć w postanowieniach wspólnych, przejściowych i końcowych ustawy nr 89 z 2012 roku, kodeks cywilny, konkretnie w § 3080.

Działalność gospodarczą w Republice Czeskiej od 1.1.2014 roku można prowadzić już wyłącznie zgodnie z nową regulacją prawną. Podstawowym aktem prawnym jest ustawa nr 89 z 2012 roku, kodeks cywilny [zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník]. Działalność korporacji prawa handlowego reguluje ustawa nr 90 z 2012 roku o spółkach handlowych i spółdzielniach (ustawa o korporacjach prawa handlowego) [zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)]. Przyjęto także nową ustawę nr 91 z 2012 roku o międzynarodowym prawie prywatnym [zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém].

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Prowadzenie działalności gospodarczej podlega nadal ustawie nr 455 z 1991 roku o prowadzeniu działalności gospodarczej [zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon], która została znowelizowana. W związku z rekodyfikacją prawa prywatnego od 1.1.2014 roku zmieniły się także ustawy podatkowe.

W mocy prawnej pozostaje nadal ustawa nr 2019 z 1995 roku - Prawo dewizowe [zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon], która określa przede wszystkim obowiązek zgłoszeniowy dla osób krajowych i cudzoziemców związany z polityką dewizową państwa czeskiego. Status cudzoziemców na terytorium Republiki Czeskiej reguluje ustawa nr 326 z 1991 roku o pobycie cudzoziemców na terytorium Republiki Czeskiej i zmianie niektórych ustaw [zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů]. Warunki zatrudniania obcokrajowców określa ustawa nr 435 z 2004 roku o zatrudnieniu [zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti].

Nowy kodeks cywilny spowodował także konieczność wprowadzenia nowej ustawy katastralnej, która została opublikowana w Dzienniku Ustaw Republiki Czeskiej pod nr 256 z 2013 roku, oraz jej rozporządzenia wykonawczego nr 357 z 2013 roku o katastrze nieruchomości, tzw. rozporządzenie katastralne [vyhláška 357/2013 Sb., o katastru nemovitostí].

Prowadzenie działalności gospodarczej w Republice Czeskiej uregulowane jest także przepisami prawa publicznego, w szczególności w zakresie podatków. To zagadnienie zostało opisane szczegółowo w odrębnych rozdziałach poświęconych podatkom.

Ze względu na członkostwo Republiki Czeskiej w Unii Europejskiej na terenie Republiki Czeskiej obowiązuje także prawo unijne. W tym zakresie konieczne należy znać właściwe rozporządzenia. Z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wynika zasada priorytetowego stosowania możliwych do bezpośredniego zastosowania norm prawa Unii Europejskiej, która została przyjęta także przez czeski Trybunał Konstytucyjny.

2.1 Kodeks cywilny

Nowy kodeks cywilny [občanský zákoník], który ogłoszono w Dzienniku Ustaw pod nr 89 w 2012 roku, stanowi od 1.1.2014 roku podstawowy kodeks prawa prywatnego. Ideą i celem przyjęcia nowego kodeksu cywilnego w ramach rekodyfikacji było uregulowanie wszystkich stosunków prawa prywatnego w jednym akcie prawnym. Dlatego też, regulacji dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej, w tym działalności gospodarczej osób zagranicznych, należy szukać w pierwszym rzędzie w tym kodeksie. W kodeksie cywilnym ujęte zostały także elementy, które jeszcze do niedawna były zapisane w uchylonym kodeksie handlowym. Wg nowych regulacji nie rozróżnia się zobowiązań z tytułu prawa handlowego (wcześniej uregulowanych uchylonym kodeksem handlowym) i zobowiązań cywilno-prawnych (wcześniej uregulowanych starym kodeksem cywilnym). Od 1.1.2014 roku istnieją tylko zobowiązania o charakterze cywilno-prawnym.

Nowy kodeks cywilny zawiera pięć części: Część ogólna, Prawo rodzinne, Prawa majątkowe bezwzględne, Prawa majątkowe względne i Postanowienia wspólne, przejściowe i końcowe.

W części ogólnej zdefiniowane zostały przede wszystkim poszczególne pojęcia, które pojawiają się w treści kodeksu cywilnego. Znajdziemy tu także podstawowe zasady prawa prywatnego, uregulowania prawne dotyczące statusu osób fizycznych i osób prawnych, przy czym nowy kodeks cywilny rozróżnia tylko trzy formy osób prawnych – korporacje, fundacje i instytucje [Ústavy]. Określa także przedstawicielstwo, w tym przedstawicielstwo przedsiębiorcy na podstawie umocowania do czynności, tzw. prokurę, która była wcześniej uregulowana w kodeksie handlowym. W części ogólnej zdefiniowane jest także pojęcie rzeczy (věc) oraz określony jest podział rzeczy (rozdělení věcí). Ustawa nr 591 z 1992 roku o papierach wartościowych [zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech] została uchylona a uregulowania w zakresie papierów wartościowych zostały przeniesione do kodeksu cywilnego. W tej części nie zapomniano też o uregulowaniu okoliczności prawnych, interpretacji czynności prawnych i ich formie, nieważności czy wg nowych zapisów względnej nieskuteczności czynności prawnych. Przedawnienie i terminy zawite są również określone w części ogólnej kodeksu cywilnego.

Uchylona ustawa o rodzinie [zákon o rodině] została zastąpiona drugą częścią kodeksu cywilnego, która poświęcona jest prawu rodzinnemu. W tej części mowa o instytucji małżeństwa, stosunkach między krewnymi, w szczególności zaś o stosunkach między rodzicami i dziećmi. Część trzecia dotyczy praw majątkowych bezwzględnych i zawiera pojęcie własności, praw na rzeczy cudzej oraz spraw związanych z dziedziczeniem. Czwarta część o nazwie prawa majątkowe względne jest najobszerniejsza, są tu różne rodzaje umów oraz zobowiązania wynikające z odpowiedzialności deliktowej (czyli również odpowiedzialność cywilna z tytułu wyrządzonej szkody). Część piąta dotyczy kwestii legislacyjno-technicznych, wymienione są tu ustawy, które z dniem 1.1.2014 roku zostały uchylone.

Na podstawie wykładni właściwych przepisów nowego kodeksu cywilnego można stwierdzić, że zagraniczną osobą prowadzącą działalność gospodarczą jest osoba fizyczna z miejscem zamieszkania lub osoba prawna z siedzibą poza terytorium Republiki Czeskiej, która wykonuje działalność zarobkową samodzielnie na własny rachunek i ryzyko w sposób gospodarczy, zawodowy lub podobny. Ważną cechą jest także ciągłość takiej działalności oraz prowadzenie jej w celu osiągnięcia zysku.

2.2 Ustawa o korporacjach prawa handlowego

Kolejną częścią rekodyfikacji jest ustawa nr 90 z 2012 roku o korporacjach prawa handlowego [zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích], która bardzo ściśle nawiązuje do nowego kodeksu cywilnego. To specjalny przepis prawa poświęcony korporacjom prawa handlowego, jakimi są, zgodnie z tą ustawą, spółki prawa handlowego oraz spółdzielnie. Ustawa o korporacjach handlowych nie jest kontynuacją wcześniejszego kodeksu handlowego. Zastosowanie kodeksu cywilnego do korporacji prawa handlowego dotyczy sytuacji, o których tak stanowi bezpośrednio ustawa o korporacjach handlowych.

Ustawa o korporacjach handlowych reguluje spółki jawne, spółki komandytowe, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki akcyjne oraz spółdzielnie. W ustawie także mowa o spółce europejskiej, europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych oraz spółdzielni

europejskiej. W każdym przypadku uregulowania prawne w ustawie o korporacjach handlowych dotyczą przede wszystkim krajowych form korporacji, natomiast korporacje europejskie są priorytetowo uregulowane w przepisach prawa Unii Europejskiej a następnie poszczególnymi, specjalnymi ustawami Republiki Czeskiej.

Ustawa o korporacjach prawa handlowego określa podstawowe warunki funkcjonowania korporacji prawa handlowego – od ich założenia, przez wewnętrzną strukturę organów, odpowiedzialność członków tych organów, czynności w ramach koncernów po ich rozwiązanie. Należy zauważyć, że niektóre kwestie na bardziej ogólnym poziomie uregulowane są w kodeksie cywilnym, inne na poziomie specjalistycznym w odrębnych ustawach, np. w ustawie nr 125 z 2008 roku o przekształceniach spółek i spółdzielni [zákon č 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev] lub w ustawie nr 304 z 2013 roku o publicznych rejestrach osób prawnych i fizycznych [zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob], w której wg nowych przepisów znajduje się regulacja dotycząca rejestru handlowego.

Ustawa o korporacjach prawa handlowego jest ustawą istotną, ale jak wynika z powyższego, jest tylko częścią uregulowań prawnych dotyczących korporacji prawa handlowego. Nie jest to kodeks, który obejmowałby wszystkie kwestie związane z korporacjami prawa handlowego. Ustawa ma trzy części: pierwsza część Korporacje prawa handlowego, druga część Postanowienia końcowe i przejściowe i trzecia część Moc obowiązująca.

Należy podkreślić, że od dnia wejścia w życie 1.1.2014 r. ustawa bezpośrednio wpływa także na już istniejące korporacje. Dotyczy to w szczególności umów spółek, w tym także statutów i aktów założycielskich.

Przepis § 777 ustawy o korporacjach prawa handlowego określa, że zapisy umów spółek, które są sprzeczne z przepisami wymuszającymi ich zastosowanie tejże ustawy, zostają z dniem jej wejścia w życie uchylone. Korporacje prawa handlowego mają w takiej sytuacji obowiązek w ciągu 6 miesięcy od 1.1.2014 r. dostosować swoją umowę spółki do zapisów ustawy. Jeżeli tak nie uczynią, sąd rejestrowy ich do tego wezwie wskazując odpowiedni termin na spełnienie tego obowiązku. Jeżeli korporacja prawa handlowego nie dostosuje

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

umowy spółki nawet po takim wezwaniu, sąd na wniosek sądu rejestrowego lub osoby, która wskaże w tym zakresie interes prawny, korporację zlikwiduje lub zarządzi jej likwidację.

Ponadto ustawa określa domniemanie, że treścią umów spółek korporacji prawa handlowego, które powstały przed 1.1.2014 roku, są także dotychczasowe zapisy kodeksu handlowego, które regulowały prawa i obowiązki wspólników, o ile nie są one sprzeczne z zapisami wymuszającymi ich zastosowanie zgodnie z ustawą lub jeżeli umowa spółki od nich nie odbiega. Korporacjom prawa handlowego zaleca się jednak skorzystanie z możliwości ustawowej podporządkowania się, w drodze zmiany swoich umów spółek, ustawie o korporacjach prawa handlowego jako całości, w okresie do 2 lat od nabycia mocy obowiązującej ustawy. Unika się w ten sposób problemów związanych z określaniem, które prawa i obowiązki wspólników są lub nie są w sprzeczności lub które odbiegają od przepisów. W takim przypadku zmiana umowy spółki zaczyna obowiązywać dopiero w momencie opublikowania wpisu o podporządkowaniu się tej ustawie jako całości w rejestrze handlowym. To, czy spółka podporządkowała się ustawie o korporacjach prawa handlowego jako całości czy też nie, można stwierdzić właśnie z rejestru handlowego.

W przypadku umów o wykonywaniu funkcji i wynagrodzeniu, także te umowy należy w ciągu sześciu miesięcy od 1.1.2014 roku dostosować do przepisu § 59 ustawy o korporacjach prawa handlowego. Gdyby umowy nie zostały dostosowane, wykonywanie takiej funkcji po upływie określonego w ustawie terminu stałoby się nieważne. Ustawa określa pewną sankcję, aby zmusić korporację prawa handlowego także do zmiany umów o wykonywaniu funkcji.

Od 1.1.2014 r. weszły w życie także zmiany dotyczące publikowania informacji o spółkach handlowych. W myśl § 7 ust. 2 ustawy o korporacjach prawa handlowego spółki akcyjne mają obowiązek posiadania stron internetowych oraz umieszczenia na nich danych, które powinny umieszczać na dokumentach handlowych oraz innych danych określonych w ustawie o korporacjach prawa handlowego. Dotyczy to w szczególności nazwy, siedziby, danych dotyczących wpisu do rejestru publicznego oraz numeru Regon. Obowiązek ten dotyczy także spółek akcyjnych powstałych przed ww. datą. Dane muszą być ponadto na bieżąco aktualizowane.

Spółki akcyjne mają ponadto obowiązek umieszczania na swoich stronach internetowych przykładowo zaproszenia na walne zgromadzenie. Ustawa o korporacjach prawa handlowego nie wymaga już opublikowania zaproszenia na walne zgromadzenie w Biuletynie Handlowym (Obchodním věstník) oraz w dzienniku ogólnokrajowym, co byłoby bardzo kosztowne.

Takie same obowiązki jak spółki akcyjne mają także spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jeżeli posiadają strony internetowe lub stworzą je w przyszłości.

Kolejnym obowiązkiem odnoszącym się do wszystkich korporacji prawa handlowego bez względu na ich formę jest obowiązek opublikowania na swoich stronach internetowych informacji nt. członkostwa w koncernach.

2.3 Ustawa o prowadzeniu działalności gospodarczej

Ustawa nr 455 z 1991 roku o prowadzeniu działalności gospodarczej [zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)] została znowelizowana w ramach rekodyfikacji prawa prywatnego. Ustawa ta określa warunki prowadzenia działalności gospodarczej oraz zasady jej kontroli. Określa rodzaje działalności, definiuje, co jest działalnością gospodarczą a co nie, jaki jest zakres zezwolenia na prowadzenie działalności [živnostenské oprávnění] i co należy zrobić, aby go otrzymać. Ustawa zawiera także załącznik, w którym wymienione zostały poszczególne rodzaje działalności [živnosti] oraz ich zakres.

Do ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej nawiązuje bezpośrednio ustawa nr 570 z 1991 roku o urządach ds. działalności gospodarczej [zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech], określająca strukturę, zakres działalności oraz kompetencje urzędów ds. działalności gospodarczej (odpowiednik polskich wydziałów działalności gospodarczej w urzędach gmin – przyp. tłum.). Prowadzenia działalności gospodarczej będzie dotyczył jeden z następnych rozdziałów, w którym zagadnienie to zostanie przedstawione bardziej szczegółowo.

2.4 Ustawa o międzynarodowym prawie prywatnym

Dzięki rekodyfikacji prawa prywatnego przyjęto też całkowicie nową ustawę nr 91 z 2012 roku o międzynarodowym prawie prywatnym (dalej UMPP) [zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém]. To ustawa określająca między innymi kwestię, jakiemu porządkowi prawnemu państwa podlegają stosunki prawa prywatnego, o ile występuje w nich element międzynarodowy. W uproszczeniu mówiąc, np. czy stosunek pomiędzy podmiotami prawa prywatnego będzie podlegał porządkowi prawnemu Republiki Czeskiej czy porządkowi prawnemu Rzeczypospolitej Polskiej. Dla wyjaśnienia, porządek prawny to zbiór norm prawnych danego państwa. Element międzynarodowy może polegać przykładowo na tym, że umowę zawarto z cudzoziemcem lub zagraniczną osobą prawną lub że umowa kupna została zawarta na terytorium innego państwa. Występuje więc pewien stosunek do innego państwa.

UMPP w ramach stosunków z elementem międzynarodowym reguluje także status cudzoziemców i zagranicznych osób prawnych w ich stosunkach z podmiotami prawa prywatnego. Jak wspomniano na wstępie, cudzoziemcy i zagraniczne osoby prawne mają w myśl § 26 ust. 2 tej ustawy w zakresie swoich praw osobistych i majątkowych w zasadzie takie same prawa i takie same obowiązki jak obywatele Republiki Czeskiej i czeskie osoby prawne. Ustawa może jednak określać pewne wyjątki.

UMPP w zakresie stosunków z elementem międzynarodowym określa także kompetencje i działanie sądów i innych organów, uznawanie i wykonywanie obcych decyzji, pomoc prawną w kontaktach z zagranicą, niektóre kwestie związane z upadłością, niektóre kwestie dotyczące postępowania arbitrażowego wraz z uznaniem i wykonaniem obcych ustaleń arbitrażowych.

Należy w tym miejscu zauważyć, że UMPP jest wewnątrzkrajową regulacją prawną powyższych kwestii i w zasadzie międzynarodowe regulacje lub prawo europejskie mają pierwszeństwo zastosowania. Sama UMPP w § 2 określa, że jest stosowana w granicach przepisów międzynarodowych umów, do których stosowania Republika Czeska jest

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

zobowiązania (dalej „umowa międzynarodowa”) i możliwych do bezpośredniego zastosowania przepisów prawa Unii Europejskiej. Zgodnie z art. 10 Konstytucji Republiki Czeskiej umowa międzynarodowa stosowana jest, jeżeli określa coś innego aniżeli ustawa. W przypadku sprzeczności z ustawą należy więc priorytetowo stosować umowę międzynarodową. Pierwszeństwo stosowania możliwych do bezpośredniego zastosowania przepisów prawa europejskiego wynika z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i było co do zasady zaakceptowane także przez Trybunał Konstytucyjny Republiki Czeskiej. Upraszczając, prawo europejskie i umowy międzynarodowe mają na terytorium Republiki Czeskiej pierwszeństwo stosowania a prawo wewnątrz krajowe pozostaje wobec nich w tle.

2.5 Ustawa o pobycie cudzoziemców na terytorium Republiki Czeskiej

Ustawa nr 326 z 1999 roku o pobycie cudzoziemców na terytorium Republiki Czeskiej i zmianie niektórych ustaw [zákon č. 326/199 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů] reguluje, w nawiązaniu do bezpośrednio stosowanego przepisu prawa Wspólnoty Europejskiej, warunki wjazdu cudzoziemca na terytorium Republiki Czeskiej oraz wyjazdu cudzoziemca z kraju. Określa także warunki pobytu cudzoziemca na terytorium kraju oraz określa działalność Policji Republiki Czeskiej, ministerstwa spraw wewnętrznych oraz ministerstwa spraw zagranicznych w tej sferze administracji publicznej.

Osoba zagraniczna, która na terytorium Republiki Czeskiej planuje prowadzić działalność gospodarczą, powinna się szczegółowo zapoznać z przepisami tej ustawy. Ustawa określa bowiem warunki legalnego wjazdu i pobytu na terytorium Republiki Czeskiej, co jest podstawą dalszej działalności, w tym gospodarczej.

Ustawa odróżnia osoby z państw „trzecich” od obywateli Unii Europejskiej, którzy korzystają z pewnych przywilejów określonych w prawie Unii Europejskiej. Pomimo, że chodzi o obywateli Unii Europejskiej, którzy korzystają z prawa swobodnego poruszania się, to zgodnie z omawianą ustawą mają oni np. obowiązek zgłoszenia swojego pobytu na terytorium Republiki Czeskiej, o ile trwa on powyżej 30 dni. To samo dotyczy członków ich rodzin.

Ci 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Wizy, pozwolenia na pobyt tymczasowy lub stały na terytorium Republiki Czeskiej oraz spełnienia innych obowiązków wymaga ustawa o pobycie cudzoziemców od osób z państw trzecich, które mogą złożyć wniosek o wydanie zielonej lub niebieskiej karty. Zielona karta to pozwolenie na długoterminowy pobyt na terytorium Republiki Czeskiej w celu podjęcia pracy zarobkowej dla mieszkańców wybranych państw "trzecich" wymienionych w Rozporządzeniu nr 29 z 2013 roku określającym listę państw, których obywatele mogą wnioskować o wydanie zielonej karty [Vyhláška, kterou se stanoví seznam zemí, jejichž státní příslušníci jsou oprávněni požádat o vydání zelené karty]. Niebieska karta wydawana jest wnioskodawcom z państw trzecich bez ograniczeń dotyczących obywatelstwa, o ile na terytorium kraju zamierzają przebywać tymczasowo przez okres dłuższy niż trzy miesiące i będą zatrudniani na stanowisku wymagającym wysokich kwalifikacji, na którym w myśl ustawy nr 435 z 2004 roku o zatrudnieniu [zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti] można zatrudnić cudzoziemca, który nie jest obywatelem Unii Europejskiej.

Ważne adresy

Adres internetowy	Jakie informacje znajdziesz?
http://www.zakonyprolidi.cz/ http://www.uplnezneni.cz/ http://portal.gov.cz/app/zakony/?path=/portal/obcan/	Pełna treść ustaw w języku czeskim.

3 Możliwości osób zagranicznych w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz inwestowania w Republice Czeskiej w 2014 roku

Jak już wskazano na wstępie niniejszego opracowania, osoba zagraniczna ma prawo prowadzenia działalności gospodarczej i innej ekonomicznej na terenie Republiki Czeskiej w zasadzie na tych samych warunkach i w tym samym zakresie jak osoba krajowa. Terytorium Republiki Czeskiej jest przestrzenią otwartą dla prowadzenia działalności gospodarczej oraz inwestowania przez osoby zagraniczne. Jedynie od decyzji osoby zagranicznej zależy, którą z możliwości prowadzenia działalności gospodarczej lub inwestowania wybierze.

Zagraniczna osoba fizyczna i prawna na terytorium Republiki Czeskiej może zlokalizować swój zakład handlowy lub jednostkę organizacyjną swojego zakładu handlowego, względnie posiadać udział majątkowy w czeskiej korporacji prawa handlowego. W przypadku zagranicznej osoby prawnej istnieje dodatkowo możliwość przeniesienia jej siedziby na terytorium Republiki Czeskiej.

Osoby zagraniczne z państw członkowskich Unii Europejskiej w ramach jednolitego rynku wewnętrznego mają łatwiejszy dostęp do prowadzenia działalności gospodarczej także na terytorium Republiki Czeskiej, ponieważ pewne prawa związane z prowadzeniem działalności gospodarczej wynikają bezpośrednio z prawa Unii Europejskiej. Mogą więc skorzystać z przywilejów, jakie stwarza im Unia Europejska. Podstawą jest swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału w ramach wewnętrznego rynku. Wprawdzie pod pewnymi warunkami ustawodawstwo Unii Europejskiej przyznaje pewne prawa także osobom z państw trzecich, jednak tylko osoby z państw członkowskich korzystają w pełni z zalet członkostwa danego państwa w Unii Europejskiej.

Obywatele Unii Europejskiej w celu wjazdu na terytorium Republiki Czeskiej nie potrzebują wizy ani innych zezwoleń na wjazd i pobyt. Ma tu w pełni zastosowanie swobodny przepływ osób oraz inne swobody. Do celów podróżowania w ramach państw członkowskich Unii Europejskiej wystarczający jest tylko dowód osobisty. W Republice Czeskiej osoby te mogą

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

złożyć wniosek o potwierdzenie tymczasowego pobytu mieszkańca Unii Europejskiej, ale pozostaje to w gestii danej osoby, czy tak uczyni. Po upływie określonego w przepisach okresu tymczasowego pobytu można uzyskać prawo stałego pobytu na terytorium Republiki Czeskiej. Zgodnie z ustawą o pobycie cudzoziemców na terytorium Republiki Czeskiej obywatel Unii Europejskiej zobowiązany jest do zgłoszenia na policji miejsca pobytu na terytorium Republiki Czeskiej w ciągu 30 dni od dnia wjazdu do kraju, jeżeli jego pobyt będzie trwał powyżej 30 dni. Obowiązek ten dotyczy także członka rodziny danego obywatela Unii Europejskiej, o ile przebywa on na terytorium Republiki Czeskiej. Obowiązek zgłaszania miejsca pobytu na policji nie dotyczy cudzoziemców, którzy obowiązek ten spełnili wobec podmiotu, u którego są zakwaterowani (§ 103 lit. b)).

W kolejnych podrozdziałach szczegółowo opisano możliwości podejmowania działalności gospodarczej na terytorium Republiki Czeskiej przez osoby zagraniczne.

3.1 Zlokalizowanie zakładu handlowego (dawniej przedsiębiorstwa) lub części zakładu/jednostki organizacyjnej osoby zagranicznej na terytorium Republiki Czeskiej

Zagraniczna osoba fizyczna lub prawna na terytorium Republiki Czeskiej może zlokalizować swój zakład handlowy (o ile założymy, że możliwe jest, aby jeden przedsiębiorca miał kilka zakładów) lub stworzyć jednostkę organizacyjną. Osoba zagraniczna musi między innymi spełnić pewne warunki określone w odrębnych przepisach prawa, które dotyczą działalności, jaką będzie w Republice Czeskiej prowadziła. W szczególności dotyczy to ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej, zgodnie z którą należy zdobyć zezwolenie na prowadzenie działalności w celu wykonywania działalności określonych w tej ustawie.

Osoba zagraniczna ma obowiązek wpisania do rejestru handlowego swojego zakładu, części zakładu/jednostki organizacyjnej zlokalizowanej na terytorium Republiki Czeskiej. Wynika to z § 49 i § 50 ustawy o publicznych rejestrach osób prawnych i fizycznych [zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob].

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

3.1.1 Zlokalizowanie zakładu handlowego (dawniej przedsiębiorstwa) osoby zagranicznej

Osoba zagraniczna, będąca przedsiębiorcą za granicą (np. polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością lub osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą w Polsce), która ma tam już jeden swój zakład, może na terytorium Republiki Czeskiej założyć kolejny zakład. Konieczne jest zdobycie odpowiedniego zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej (np. zezwolenia prowadzenie danego rodzaju działalności wykonywanej na terytorium Republiki Czeskiej) oraz dokonanie wpisu do rejestru handlowego. Dopiero w momencie wpisu nabywa się prawo do prowadzenia działalności gospodarczej w formie zakładu handlowego na terytorium Republiki Czeskiej.

Taki sposób prowadzenia działalności występuje w praktyce rzadko. Wynika to przede wszystkim z niemal całkowitego braku regulacji prawnej dotyczącej prowadzenia działalności gospodarczej za pośrednictwem zakładu zlokalizowanego w Republice Czeskiej. Wyjątek stanowi tylko ustawa o publicznych rejestrach osób prawnych i fizycznych, która określa dane, jakie są wpisywane do rejestru handlowego Republiki Czeskiej w związku z zakładem osoby zagranicznej.

Ze względu na powyższe, większość osób zagranicznych planujących podjęcie działalności gospodarczej na terytorium Republiki Czeskiej bez zarządzania spółką córką wybiera chętniej formę jednostki organizacyjnej zakładu.

3.1.2 Zlokalizowanie jednostki organizacyjnej/części zakładu/oddziału osoby zagranicznej

Osoba zagraniczna może podjąć decyzję o zlokalizowaniu na terytorium Republiki Czeskiej części zakładu, która jest samodzielna pod względem gospodarczym i funkcjonalnym, w formie jednostki organizacyjnej zakładu. Jednostka organizacyjna zakładu osoby zagranicznej

Cel 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

jest oddziałem w myśl prawa europejskiego. W ustawie o publicznych rejestrach osób prawnych i fizycznych występuje pojęcie części zakładu (odštěpný závod). Osoba zagraniczna ma obowiązek wpisania części zakładu do rejestru handlowego Republiki Czeskiej, w tym jej kierownika.

Kierownik części zakładu ma prawo do reprezentowania przedsiębiorcy we wszystkich sprawach dotyczących części zakładu od dnia, w którym jako kierownik części zakładu został wpisany do rejestru handlowego.

W celu założenia jednostki organizacyjnej wymagana jest więc decyzja osoby zagranicznej o jej założeniu, zdobycie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej (np. zezwolenia na prowadzenie danego rodzaju działalności wykonywanej na terytorium Republiki Czeskiej) oraz dokonanie wpisu do rejestru handlowego. Dopiero w momencie wpisu do rejestru handlowego osoba zagraniczna nabywa prawo do prowadzenia działalności w zakresie określonym w przedmiocie działalności.

W zakresie zakładania i przemieszczania oddziałów osób prawnych analogicznie obowiązują § 138 - § 142 kodeksu cywilnego dotyczące przenoszenia siedziby.

Zaletą prowadzenia działalności gospodarczej w formie jednostki organizacyjnej przedsiębiorstwa jest niewielki koszt jej założenia i szybkie zamknięcie działalności. Nie trzeba tworzyć kapitału podstawowego w momencie założenia ani przeprowadzać likwidacji w momencie jej zamknięcia.

Wadą jest jednak odpowiedzialność osoby zagranicznej (tylko ona nabywa prawa i obowiązki) za zobowiązania zaciągnięte w związku z działalnością jednostki organizacyjnej zakładu, jak również luki w regulacji prawnej.

3.2 Udział majątkowy w czeskiej osobie prawnej

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

Osoba zagraniczna, który zdecyduje się na udział majątkowy w czeskiej osobie prawnej ma do wyboru kilka możliwości. Może być współzałożycielem korporacji prawa handlowego (spółki prawa handlowego: jawna spółka handlowa, spółka komandytowa, spółka akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnia) lub jednoosobowym założycielem spółki kapitałowej (spółka akcyjna, spółka z o.o.), ewentualnie może wejść w charakterze wspólnika lub członka do istniejącej już korporacji prawa handlowego lub zostać jedynym wspólnikiem spółki kapitałowej.

3.2.1 Osoba zagraniczna jako współzałożyciel czeskiej korporacji prawa handlowego (spółki prawa handlowego: spółki jawnej, spółki komandytowej, spółki akcyjnej, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielni)

Osoba zagraniczna może być jednym z założycieli czeskiej korporacji prawa handlowego, czyli spółki handlowej lub spółdzielni.

Nowa korporacja prawa handlowego powstaje z dniem jej wpisania do rejestru handlowego. Regulacja prawna Republiki Czeskiej rozróżnia dwa momenty, założenie i późniejsze powstanie korporacji prawa handlowego. Założenie następuje wraz z zawarciem umowy spółki albo zatwierdzeniem lub przyjęciem statutu a powstanie ma miejsce w momencie wpisu korporacji prawa handlowego do rejestru handlowego.

3.2.2 Osoba zagraniczna jako jedyny założyciel czeskiej spółki kapitałowej (spółki akcyjnej lub spółki z o.o.)

Regulacja prawna Republiki Czeskiej w przypadku niektórych osób prawnych dopuszcza jednoosobowego założyciela, którym może być osoba fizyczna lub prawna. Zaletą jest pełny wpływ osoby zagranicznej na założoną czeską spółkę prawa handlowego.

Jedyny założyciel możliwy jest tylko w przypadku spółek kapitałowych, czyli spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółki akcyjnej. Do założenia wystarczający jest akt

Ci 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

założycielski. Musi on być jednak sporządzony w formie aktu notarialnego. Nowa spółka kapitałowa powstaje dopiero z dniem jej wpisania do rejestru handlowego.

Warto w tym miejscu podkreślić, że ustawa o korporacjach prawa handlowego już nie zabrania tzw. łańcucha spółek z ograniczoną odpowiedzialnością z jednym wspólnikiem, czyli założenia przez jedną osobę fizyczną większej liczby aniżeli trzech jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. Ustawa wraca do pierwotnej regulacji nieograniczonego łańcucha spółek kapitałowych. Ochrona wierzycieli zapewniona jest w inny sposób, zwłaszcza w drodze zaostrenia przepisów dotyczących zarządzania spółki kapitałowej oraz wprowadzenia szczegółowych zasad dotyczących koncernów.

3.2.3 Osoba zagraniczna jako jeden ze wspólników lub członków już istniejącej korporacji prawa handlowego

Dotyczy to przypadku, gdy do już istniejącej korporacji prawa handlowego do grona innych wspólników lub członków przystępuje nowy wspólnik lub członek (w przypadku spółdzielni). Przystąpienie związane jest w pewnym działaniem prawnym i w niektórych przypadkach także ze zmianą umowy spółki lub statutu.

W przypadku spółki jawnej ustawa zabrania przeniesienia udziału na innego wspólnika.

Jeżeli wspólnicy zdecydują się na przystąpienie kolejnego wspólnika i w tym zakresie zmieni się umowa spółki, osoba zagraniczna może uczestniczyć w prowadzeniu działalności gospodarczej przez spółkę jawną w charakterze kolejnego wspólnika.

Regulacja prawna spółki komandytowej dotycząca przekazania udziału odsyła do regulacji dotyczących spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, które należy adekwatnie zastosować do przekazania udziału. Do spółki komandytowej można przystąpić w drodze zmiany umowy spółki oraz za zgodą wszystkich wspólników.

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Po rekodyfikacji prowadzono liczne zmiany i ułatwienia dotyczące spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Złagodzone zostały także przepisy prawne dotyczące przekazania (przeniesienia) udziału. Każdy wspólnik ma prawo przeniesienia swojego udziału na innego wspólnika. W umowie spółki można jednak uzależnić przekazanie udziału od zgody któregoś z organów spółki. Wspólnik ma możliwość przeniesienia swojego udziału na inną osobę niebędącą wspólnikiem, wymagana jest jednak w tym celu zgoda walnego zgromadzenia, o ile w umowie spółki nie zapisano, że nie jest to potrzebne. Jeżeli więc umowa spółki wyraźnie nie wymaga zgody któregoś z organów na przeniesienie udziału na wspólnika lub wyklucza zgodę walnego zgromadzenia w przypadku przeniesienia udziału na osobę trzecią, udział można przekazać bez ograniczeń.

Udział w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością można pozyskać w drodze przekazania udziału (poprzez kupno, darowiznę), jego przeniesienia (poprzez spadek, następstwo prawne) lub przystąpienia do spółki w przypadku podniesienia kapitału podstawowego na podstawie wkładu pieniężnego lub niepieniężnego. Wspólnicy mają jednak prawo pierwszeństwa udziału w zwiększeniu kapitału podstawowego, jeżeli jest zwiększany w drodze wkładów pieniężnych, jeśli tylko przyjmą obowiązek wpłat. Umowa spółki może wykluczyć, ograniczyć prawo pierwszeństwa wspólników lub określić udział, w jakim wspólnicy mają prawo przyjęcia obowiązku wniesienia wpłat. Wspólnik może zrzec się prawa pierwszeństwa w formie pisemnej z uwierzytelnionym urzędowo podpisem lub w drodze oświadczenia złożonego na walnym zgromadzeniu. Jeżeli wspólnik nie skorzysta z prawa pierwszeństwa w terminie wskazanym w umowie spółki, to w terminie określonym w ustawie obowiązek wniesienia wpłat może przyjąć za zgodą walnego zgromadzenia ktokolwiek. Obowiązuje to analogicznie, jeżeli umowa spółki wykluczyła prawo pierwszeństwa wspólników.

Spółka akcyjna stwarza duży potencjał w zakresie przystąpienia nowego wspólnika określanego mianem akcjonariusza. Następuje to w drodze nabycia akcji, których obrót odbywa się często na giełdzie papierów wartościowych.

Akcja ma formę papieru wartościowego imiennego lub na okaziciela. Spółka może wydać akcje na okaziciela wyłącznie jako papier wartościowy zaewidencjonowany lub tzw.

zdeponowany papier wartościowy (czyli zostanie przekazany w depozyt na przechowanie). Przenoszenie akcji na okaziciela może być w statucie ograniczone (np. może wymagać zgody któregoś z organów spółki), nie może być jednak wykluczone. Akcje na okaziciela są zbywalne w sposób nieograniczony, o ile będą wydane jako papier wartościowy zaewidencjonowany. W statucie można ich zbywalność ograniczyć.

Udział w spółce akcyjnej zapewniony jest na podstawie posiadania jednej lub większej ilości akcji danej spółki. Akcje imienne są wpisywane na listę akcjonariuszy, którą prowadzi dana spółka (księga akcji imiennych). Jeżeli spółka wyemitowała akcje zaewidencjonowane, w statucie może być zapis, że lista akcjonariuszy zastąpiona jest ewidencją papierów wartościowych zaewidencjonowanych. Przyjmuje się, że akcjonariuszem spółki jest ten, kto wpisany jest na listę akcjonariuszy. A więc po zmianie właściciela akcji konieczne jest okazanie tego faktu spółce. Jeżeli akcjonariusz nie będzie wpisany na listę akcjonariuszy lub wpis nie jest zgodny ze stanem faktycznym, nie może żądać unieważnienia uchwały walnego zgromadzenia z tego tytułu, że spółka na podstawie tej okoliczności nie umożliwiła mu udziału na walnym zgromadzeniu lub wykorzystania prawa głosu.

Kupno lub sprzedaż akcji odbywa się na podstawie umowy przeniesienia prawa do akcji. Jej treść zależy przede wszystkim od tego, czy dotyczy to zbycia akcji imiennych czy zbycia akcji na okaziciela. W przypadku akcji imiennych zbywane są one na podstawie indosu. Indos jest szczególnym oświadczeniem, które musi spełniać wymogi ustawowe. Wskazuje się w nim jednoznaczną identyfikację nabywcy. Aby w stosunku do spółki zbycie akcji imiennej było skuteczne, wymaga się powiadomienia o zmianie osoby akcjonariusza i przedstawienia akcji imiennej spółce. W przypadku akcji na okaziciela, które są zaewidencjonowane, należy w celu przeniesienia prawa własności dokonać także wpisu na odpowiednim rachunku. Nie wystarczy tylko umowa i przekazanie. Dopiero w momencie wpisu na rachunku właściciela, względnie dopiero w momencie wpisu na rachunku klienta, prawo własności do akcji zaewidencjonowanej zostaje przeniesione. Podobnie wygląda to w przypadku papierów wartościowych w depozycie.

Osoba zagraniczna ma możliwość nabycia akcji także w sytuacji, gdy spółka akcyjna będzie podnosiła swój kapitał podstawowy w drodze emisji nowych akcji w drodze publicznej oferty.

Cil 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

Każdy akcjonariusz ma jednak prawo pierwszeństwa nabycia części nowych akcji spółki służących do zwiększenia kapitału podstawowego. Tego prawa pierwszeństwa nie można w statucie ograniczyć ani wykluczyć.

W związku z akcjami osoba zagraniczna może skorzystać także z tego, że niektóre prawa związane z akcją są zbywalne odrębnie. Prawa te osoba zagraniczna może otrzymać od akcjonariusza w drodze przeniesienia. Dotyczy to prawa do wypłaty udziału w zysku, prawa pierwszeństwa do nabywania akcji oraz wymienialnych i priorytetowych obligacji, prawa do udziału w masie likwidacyjnej oraz innych podobnych praw majątkowych określonych w statucie. Przenoszone jest jednak tylko pewne prawo, nie akcja, dlatego osoba zagraniczna nie staje się akcjonariuszem danej spółki, jest tylko posiadaczem wskazanego w umowie prawa, przykładowo do wypłaty udziału w zysku.

Członkostwo w założonej już spółdzielni powstaje tylko w razie spełnienia wszystkich warunków określonych na mocy ustawy o korporacjach prawa handlowego i w statucie, a ponadto na podstawie decyzji właściwego organu spółdzielni w sprawie przyjęcia w charakterze członka lub w drodze przekazania lub przeniesienia udziału w spółdzielni.

Udział w spółdzielni oznacza prawa i obowiązki członka wynikające z członkostwa w spółdzielni. Każdy członek może posiadać tylko jeden udział w spółdzielni. W statucie można wykluczyć współwłasność udziału w spółdzielni. Przekazanie i przeniesienie udziału w spółdzielni nie jest możliwe, jeżeli na mocy statutu warunkiem członkostwa jest stosunek pracy członka z spółdzielnią. Nie dotyczy to jednak sytuacji, gdy chodzi o nabywcę lub spadkobiercę udziału w spółdzielni, który jest już pracownikiem spółdzielni albo nim zostanie.

Udział w spółdzielni można zbyć wyłącznie na rzecz osoby, która może zostać członkiem spółdzielni w myśl ustawy o korporacjach prawa handlowego lub w myśl statutu. Członek może przenieść swój udział w spółdzielni na innego członka, o ile statut tego nie zabrania, oraz na osobę, która nie jest członkiem, o ile statut to umożliwia. W statucie zbycie może być uwarunkowane zgodą zarządu. Skutki prawne zbycia udziału w spółdzielni powstają w stosunku do spółdzielni z dniem doręczenia spółdzielni skutecznej umowy o zbyciu udziału w

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

spółdzielni, czyli że umowa skuteczność określa później. Taką skuteczność jak doręczenie umowy ma doręczenie oświadczenia zbywającego i nabywcy o zawarciu takiej umowy.

3.2.3 Osoba zagraniczna jako jedyny wspólnik spółki kapitałowej

Jeden wspólnik możliwy jest tylko w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej. W tych spółkach kapitałowych jedynym wspólnikiem może być także osoba zagraniczna. Będzie tak w sytuacji, gdy osoba zagraniczna jest jedynym założycielem spółki kapitałowej lub jeżeli w czasie trwania spółki kapitałowej wszystkie udziały zostaną połączone i znajdą się w rękach jednego wspólnika. Spółka kapitałowa jest wówczas spółką jednoosobową, w której najwyższym organem jest jeden wspólnik.

Natomiast nawet jeżeli wszystkie udziały zostaną połączone i znajdą się w rękach jednego wspólnika, nie zawsze oznacza to, że połączą się w jeden udział. Wspólnik może posiadać nadal kilka udziałów, kilka rodzajów udziałów, kupon udziałowy (kmenový list), chyba że w ramach walnego zgromadzenia zmieni umowę spółki i postanowi inaczej, ewentualnie gdy umowa spółki będzie dla takich sytuacji z góry określała odmienne zasady.

Jeżeli spółka stanie się spółką jednoosobową, nie uwzględnia się w czasie jej trwania zapisów umowy spółki, które zabraniają lub ograniczają zbywanie lub wstrzymanie lub możliwość przenoszenia udziału. Udziały są więc swobodnie zbywalne, można je zastawiać, a w przypadku zbycia jednego z udziałów spółka ponownie staje się spółką kilkuosobową.

3.3 Przeniesienie siedziby osoby zagranicznej na terytorium Republiki Czeskiej

3.3.1 Ogólna regulacja w kodeksie cywilnym

Ogólna regulacja dotycząca przenoszenia siedziby w nowym kodeksie cywilnym zapisana jest w § 138 - § 143. Osoba prawna posiadająca siedzibę za granicą może przenieść swoją siedzibę na terytorium Republiki Czeskiej. Ustawa określa jednak także wyjątki. Możliwości przeniesienia nie ma osoba prawna, jeżeli nie umożliwia tego porządek państwa, w którym osoba prawna ma siedzibę lub jeżeli jest to niedopuszczalna osoba prawna (§ 145 kodeksu cywilnego).

Osoba prawna, która chce przenieść swoją siedzibę na terytorium Republiki Czeskiej, musi dołączyć do wniosku o wpis do właściwego rejestru publicznego (rejestru handlowego) decyzję o tym, jaką formę prawną czeskiej osoby prawnej wybiera (spółka jawna, spółka komandytowa, spółka z o.o., spółka akcyjna, spółdzielnia) oraz dokument założycielski wymagany przez czeski porządek prawny dla tej formy osoby prawnej (umowę spółki, akt założycielski, statut).

Wewnętrzne stosunki prawne osoby prawnej po przeniesieniu siedziby do Republiki Czeskiej będą podlegały czeskiemu porządkowi prawnemu. Czeskiemu porządkowi prawnemu podlegają także poręczenia jej członków lub członków jej organów z tytułu zadłużenia osoby prawnej, o ile powstały po dniu skuteczności przeniesienia siedziby do kraju.

Kodeks cywilny umożliwia więc przeniesienie siedziby osoby prawnej, która ma siedzibę za granicą, w formie przekształcenia. W wyniku zmiany siedziby zagraniczna osoba prawna staje się czeską osobą prawną podlegającą pod czeskie prawo.

Osoba prawna, która ma siedzibę w Republice Czeskiej, również może przenieść swoją siedzibę za granicę, jeżeli nie jest to sprzeczne z porządkiem publicznym i jeżeli umożliwia to porządek prawny państwa, do którego siedziba osoby prawnej ma zostać przeniesiona. Ustawa określa pewne obowiązki dotyczące przeniesienia siedziby osoby prawnej z Republiki Czeskiej za granicę, przykładowo opublikowanie zamiaru przeniesienia wraz z podaniem adresu nowej siedziby i formy prawnej lub daje członkowi takiej osoby prawnej, który nie zgadza się na przeniesienie za granicę, prawo ukończenia członkostwa z dniem przeniesienia

siedziby. Przeniesienie siedziby jest skuteczne z dniem wpisu jej adresu do właściwego publicznego rejestru.

§ 138 - § 142 analogicznie dotyczą zakładania i przenoszenia oddziałów osób prawnych.

3.3.2 Przepisy szczególne w ustawie o przekształceniach spółek handlowych i spółdzielni (dotyczy przenoszenia siedziby w ramach Europejskiego Obszaru Gospodarczego)

Poprzedni podrozdział dotyczył ogólnej regulacji w zakresie przenoszenia siedziby osoby zagranicznej na terytorium Republiki Czeskiej. W ramach porządku prawnego Republiki Czeskiej istnieje także specjalna ustawa nr 125 z 2008 roku o przekształceniach spółek handlowych i spółdzielni [zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev] (dalej także „ustawa o przekształceniach“), która dotyczy między innymi również kwestii przenoszenia siedziby w ramach Europejskiego Obszaru Gospodarczego¹.

Ustawa o przekształceniach określa, że przez zagraniczną osobę prawną dla jej celów rozumie się inną osobę niż fizyczną, która podlega prawu innego państwa członkowskiego aniżeli Republiki Czeskiej i która ma siedzibę, faktyczną siedzibę lub główny zakład w państwie członkowskim. Tak określona zagraniczna osoba prawna może na terytorium Republiki Czeskiej przenieść swoją siedzibę i wykorzystać do tego wyżej wymienioną ustawę, w szczególności jej przepisy zawarte w § 384a - § 384e.

Ustawa o przekształceniach stanowi, że zagraniczna osoba prawna może przenieść siedzibę do Republiki Czeskiej i nie powoduje to jej likwidacji lub powstania nowej osoby prawnej. Ustawa ta jednak określa pewne warunki, jakie zagraniczna osoba prawna musi spełnić przenosząc swoją siedzibę.

W pierwszej kolejności przeniesienie nie może być zabronione przepisami prawa państwa członkowskiego, w którym zagraniczna osoba prawna ma siedzibę, ani przepisami prawa

¹ Członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego są państwa Unii Europejskiej oraz Norwegia, Islandia i Lichtenstein. .

Cel 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

państwa, którym podlegają jej wewnętrzne stosunki prawne. W przypadku przenoszenia siedziby ustawa wymaga zmiany formy prawnej zagranicznej osoby prawnej na czeską spółkę lub czeską spółdzielnię wskazując, że po zmianie formy prawnej wewnętrzne stosunki tej osoby prawnej będą podlegały czeskiemu porządkowi prawnemu. Przeniesienie siedziby do Republiki Czeskiej nie jest możliwe, jeżeli zagraniczna osoba prawna jest w likwidacji lub jeżeli w stosunku do niej wszczęto postępowanie upadłościowe lub podobne postępowanie w jakimkolwiek państwie członkowskim.

Ponadto zagraniczna osoba powinna otrzymać od notariusza zaświadczenie do celów wpisu do rejestru handlowego w celu przeniesienia siedziby do Republiki Czeskiej (§ 384d ustawy o przekształceniach). Jeżeli majątek zagranicznej osoby prawnej nie jest wyceniony według zasad określonych właściwym przepisem Unii Europejskiej dotyczącym wyceny wkładów niepieniężnych w spółkach akcyjnych, majątek zagranicznej osoby prawnej musi zostać wyceniony przez biegłego powołanego przez sąd w Republice Czeskiej.

Przeniesienie siedziby do Republiki Czeskiej staje się skuteczne z dniem wpisu przeniesienia siedziby do rejestru handlowego lub z dniem wypisania z zagranicznego rejestru handlowego, o ile zagraniczny porządek państwa, w którym zagraniczny rejestr handlowy jest prowadzony, łączy z nim skutki prawne zmiany formy prawnej.

W sytuacji przeniesienia siedziby do Republiki Czeskiej, do rejestru handlowego wpisywane są te same dane jak w przypadku wpisu czeskiej spółki lub spółdzielni do rejestru handlowego. Ponadto wpisowi podlega informacja, że zagraniczna osoba przeniosła swoją siedzibę z zagranicy ze wskazaniem nazwy lub firmy, formy prawnej i siedziby zagranicznej osoby prawnej przed transgraniczną zmianą formy prawnej, wraz ze wskazaniem zagranicznego rejestru handlowego, w którym była ona do tej pory wpisana oraz numer tego wpisu.

3.4 Swobodny przepływ usług i swoboda przedsiębiorczości w czeskim prawie z uwzględnieniem prawa Unii Europejskiej

Ci 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Terytorium Republiki Czeskiej należy do wewnętrznego rynku Unii Europejskiej, który uważany jest za obszar bez granic wewnętrznych łączący rynek towarów, pracowników, usług i kapitału. W wyniku wspólnych starań państw członkowskich stworzono obszar gospodarczy, który umożliwia stosowanie tak zwanych czterech swobód: swobodny przepływ towarów, usług, osób i kapitału. Obecnie wymieniana jest także piąta swoboda – swobodny przepływ wiedzy. Mówi się o tzw. trójkącie wiedzy, składającym się z osiągniętego poziomu wykształcenia, wyników badań naukowych oraz szybkości, z jaką nowa wiedza wdrażana jest do praktyki.

Dla prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Republiki Czeskiej znaczenie ma przede wszystkim swobodny przepływ usług oraz swoboda przedsiębiorczości.

Istotną część prawa unijnego stanowi prawodawstwo regulujące rynek wewnętrzny. Swobodny przepływ usług i swoboda przedsiębiorczości zapisana jest w podstawowym (zasadniczym) prawie w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dalej też TFUE). Następnie swobody te rozwijane są we wtórnym (pochodnym) prawie Unii Europejskiej, w szczególności w wielu dyrektywach.

3.4.1 Swoboda przedsiębiorczości

Swoboda przedsiębiorczości (określana także jako swoboda tworzenia przedsiębiorstw, swoboda zakładania przedsiębiorstw, swoboda osiedlania się i przesiedlania się) wchodząca w zakres swobodnego przepływu osób, wraz z innymi swobodami tworzy podstawę funkcjonowania wewnętrznego rynku Unii Europejskiej. Umocowana jest prawnie w TFUE w art. 49 – art. 55 w rozdziale drugim nazwanym „Prawo przedsiębiorczości”.

Kwestia przedsiębiorczości jest także często rozstrzygana przez Trybunał Sprawiedliwości w ramach wstępnych pytań zgłoszonych przez sądy krajowe państw członkowskich. Następnie Trybunał Sprawiedliwości, w drodze swoich postanowień, konkretyzuje szersze pojęcie swobody przedsiębiorczości, określając pewne wskazówki dla interpretowania tego pojęcia.

TFUE zabrania ograniczania swobody przedsiębiorczości dla obywateli jednego państwa członkowskiego na terytorium innego państwa członkowskiego. Tak samo zabrania ograniczania zakładania agencji, oddziałów lub filii przez obywateli jednego państwa członkowskiego osiedlonych na terytorium innego państwa członkowskiego. Bazuje na zasadzie równego traktowania i zakazu dyskryminacji.

Prawo osiedlenia się w innym państwie członkowskim ma obywatel państwa członkowskiego Unii Europejskiej (względnie Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii) oraz spółki handlowe założone na podstawie prawa jednego państwa członkowskiego, posiadające siedzibę, główny zarząd lub główny zakład w jednym z państw członkowskich. Osoby te mogą prowadzić działalność gospodarczą w innym państwie członkowskim na takich samych warunkach jak mieszkańcy i spółki tego kraju. Samodzielnie prowadzoną działalnością zarobkową uczestniczą więc w życiu gospodarczym innego państwa członkowskiego. Podstawową cechą przedsiębiorczości jest to, że jest to czynność stała i prowadzona w trybie ciągłym na terenie innego państwa członkowskiego. Rozdział TFUE dotyczący przepływu kapitału może pod względem swobody przedsiębiorczości określać pewne różnice.

Pomimo, że jest to podstawowe prawo w ramach wewnętrznego rynku, TFUE stanowi, że jego regulacje prawne dotyczące przedsiębiorczości nie wykluczają zastosowania tych przepisów prawa, które określają tryb szczególny dla obcych obywateli. Uwarunkowane jest to jednak zaistnieniem, w konkretnym przypadku, powodów usprawiedliwiających zastosowanie szczególnego trybu dla obywateli innych państw. Do tych powodów zalicza się ochronę porządku publicznego, bezpieczeństwo publiczne oraz ochronę zdrowia. Jeżeli choć jedno z tych kryteriów będzie spełnione, państwo członkowskie może właśnie z takiego powodu ograniczyć, w konkretnym przypadku, swobodę przedsiębiorczości. Podstawą jest więc zakaz ograniczania swobody przedsiębiorczości, ale jeżeli ograniczenie takie nastąpi w wyniku wyżej wymienionych powodów, nie jest ono ograniczeniem dyskryminującym i swoboda przedsiębiorczości może zostać ograniczona w pełnej zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Możemy odróżnić przedsiębiorczość pierwotną i wtórną. Pierwotną swobodę przedsiębiorczości reguluje w większości prawo wewnętrzkrajowe. Prawo unijne określa

bardziej pewne ogólne zasady bazujące w szczególności na zakazie nieuzasadnionego ograniczonego dostępu do poszczególnych rodzajów działalności gospodarczej. W takim stopniu, w jakim na poziomie Unii Europejskiej nie istnieje harmonizacja, przy zachowaniu ogólnych wymogów co do swobody przedsiębiorczości, państwa członkowskie mogą w zasadzie uregulować w sposób indywidualny podejście do poszczególnych zawodów i ich wykonywania we własnym zakresie w swoich przepisach wewnątrzkrajowych. W Republice Czeskiej jest to przede wszystkim ustawa o prowadzeniu działalności gospodarczej, ustawa o adwokaturze, ustawa o przekształceniach spółek prawa handlowego i spółdzielni oraz inne przepisy regulujące wykonywanie zawodów regulowanych.

Pierwotna swoboda przedsiębiorczości daje osobie fizycznej (obywatelowi państwa członkowskiego Unii Europejskiej) możliwość rozpoczęcia działalności gospodarczej w innym państwie członkowskim, w tym zakładania spółek prawa handlowego, uczestniczenia w ich działalności gospodarczej na takich samych warunkach, które obowiązują obywateli danego państwa. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości pierwotna swoboda przedsiębiorczości dotyczy także spółek prawa handlowego, o ile przeniosą z jednego do drugiego państwa członkowskiego główny zarząd spółki i swoją siedzibę.

Wtórny swobodę przedsiębiorczości w przypadku spółek definiuje się jako założenie spółki córki, oddziału lub filii na terenie innego państwa. Osoba fizyczna może w innym państwie członkowskim otworzyć na przykład drugie biuro. Nie powoduje to zmiany państwa członkowskiego, w którym prowadzona jest podstawowa działalność gospodarcza danej spółki.

W Republice Czeskiej warunki założenia spółki i udziału majątkowego w tej spółce reguluje przede wszystkim ustawa o korporacjach prawa handlowego. Podstawowe informacje na temat oddziałów, jednostek organizacyjnych określa kodeks cywilny. Zakładanie spółek córek i przenoszenie siedziby uregulowane jest w ustawie o przekształceniach spółek prawa handlowego i spółdzielni w ramach Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Ogólna regulacja dotycząca przenoszenia siedziby znajduje się w kodeksie cywilnym. Czeskie przepisy dotyczące prawa przedsiębiorczości są zgodne z prawem Unii Europejskiej. Umożliwiają one skorzystanie z prawa prowadzenia przedsiębiorstwa, prowadzenia działalności gospodarczej

Cel 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

na terenie Republiki Czeskiej w zasadzie na tych samych warunkach jak obywatele Republiki Czeskiej oraz krajowe osoby prawne.

3.4.2 Swobodny przepływ usług

Swobodny przepływ usług stanowi kolejną ważną swobodę w ramach rynku wewnętrznego Unii Europejskiej. Regulacja prawna zawarta jest art. 56 – 62 TFUE i zgodnie z art. 62 TFUE do swobodnego przepływu usług mają zastosowanie wybrane postanowienia z rozdziału regulującego swobodę przedsiębiorczości, czyli art. 51 – 54 TFUE. Do prawa pierwotnego nawiązuje wiele dyrektyw dotyczących szczegółowo zagadnień swobodnego przepływu usług. Podstawowa jest dyrektywa o usługach na rynku wewnętrznym, inne to np. dyrektywa dotycząca delegowania pracowników w ramach świadczenia usług, dyrektywa w sprawie ułatwienia skutecznego korzystania przez prawników ze swobody świadczenia usług oraz dyrektywa w sprawie dostępu do sieci łączności elektronicznej i urządzeń towarzyszących oraz połączeń międzysieciowych (dyrektywa o dostępie).

Tak samo zabrania się ograniczenia swobodnego przepływu usług wewnątrz Unii Europejskiej dla obywateli państw członkowskich, którzy prowadzą przedsiębiorstwo w innym państwie członkowskim aniżeli znajduje się odbiorca usługi.

Parlament Europejski i Rada prawo swobodnego przepływu usług mogą przyznać także usługodawcom, którzy są obywatelami państw trzecich i którzy prowadzą przedsiębiorstwo na terenie Unii.

Usługami w rozumieniu TFUE jest działalność świadczona zwykle za wynagrodzeniem w zakresie, w jakim nie jest objęta przepisami o swobodnym przepływie towarów, kapitału i osób. Usługi obejmują zwłaszcza: działalność o charakterze przemysłowym, handlowym, działalność rzemieślniczą oraz wykonywanie wolnych zawodów.

Świadczący usługę może, w celu spełnienia świadczenia, wykonywać przejściowo działalność w państwie członkowskim na tych samych warunkach, jakie państwo to nakłada na własnych obywateli.

Swobodę przepływu usług w dziedzinie transportu regulują postanowienia TFUE w tytule dotyczącym transportu. Liberalizacja usług bankowych i ubezpieczeniowych związanych z przepływem kapitału musi być realizowana w zgodzie z liberalizacją przepływu kapitału. W celu zapewnienia liberalizacji określonej usługi wydawane są odpowiednie dyrektywy. Państwa członkowskie mają dokładać starań w celu zliberalizowania usług w zakresie wykraczającym poza zobowiązania wynikające z dyrektyw, jeśli ich ogólna sytuacja gospodarcza i sytuacja w danym sektorze gospodarki na to pozwalają.

W ramach tego podstawowego prawa obywatel państwa członkowskiego prowadzący przedsiębiorstwo w jednym z państw członkowskich lub spółka założona na podstawie prawa jednego z państw członkowskich, która ma swoją siedzibę, główny zarząd lub główne miejsce wykonywania działalności (główny zakład) w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej, może świadczyć usługi na rzecz odbiorców w innym państwie członkowskim. Nie jest konieczne, aby podmiot świadczący usługę prowadził tam przedsiębiorstwo, ale świadcząc usługę musi spełniać te same warunki, jakie dane państwo nakłada na własnych obywateli bądź spółki. Zabrania się dyskryminowania usługodawców goszczących w stosunku do usługodawców rodzimych oraz innych ograniczeń, jeżeli nie są one uzasadnione nadrzędnym interesem publicznym a zarazem adekwatne.

Świadczenie usług poza granicami reguluje w Republice Czeskiej ustawa o swobodnym przepływie usług, ustawa o prowadzeniu działalności gospodarczej oraz inne ustawy dotyczące szczególnych rodzajów działalności. Duże znaczenie ma na przykład ustawa o uznawaniu kwalifikacji zawodowych.

Ustawa o swobodnym przepływie usług jest najogólniejszym aktem wewnętrzkrajowym w zakresie swobodnego przepływu usług i podstawowym przepisem uwzględniającym właściwe przepisy Wspólnoty Europejskiej. Ustawa ta reguluje transgraniczne świadczenie usług, prawa i obowiązki usługodawców, usługobiorców, pojedyncze punkty kontaktowe, ich

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

działalność i organizację, powstanie uprawnień do świadczenia usług na mocy ustawy oraz nadzór nad usługodawcami na wewnętrznym rynku Unii Europejskiej.

Zgodnie z § 5 ustawy o swobodnym przepływie usług podmiot świadczący usługi, które nie są usługą ogólnego interesu o charakterze gospodarczym, może transgranicznie świadczyć usługi na terytorium Republiki Czeskiej w zakresie i na podstawie uprawnienia państwa prowadzenia działalności. Wyjątek miałby miejsce tylko w sytuacji, gdy inny przepis prawa regulowałby transgraniczne świadczenie usług w inny sposób.

Podmiotem świadczącym usługi jest osoba prowadząca przedsiębiorstwo na terenie państwa członkowskiego Unii Europejskiej, innego państwa wchodzącego w skład Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarii. Powinno to dotyczyć przedsiębiorców aktywnie działających w państwie rodzimym.

Usługa w ustawie o swobodnym przepływie usług zdefiniowana jest zgodnie z art. 57 TFUE, patrz powyżej. Usługę świadczoną w ogólnym interesie gospodarczym ustawa definiuje jako usługę świadczoną w sposób uniwersalny i trwały, gdy ich świadczeniodawcy mają w oparciu o szczególne przepisy prawa szczególne prawa i obowiązki. Usługą świadczoną w ogólnym interesie jest w szczególności usługa pocztowa, dostawa gazu lub energii elektrycznej, prowadzenie lotnisk lub portów, transport publiczny, zaopatrywanie w wodę lub odprowadzanie i oczyszczanie ścieków oraz gospodarowanie odpadami komunalnymi. Ustawa nie ma natomiast zastosowania np. do usług finansowych, loterii, usług komunikacji elektronicznej. W tym zakresie należy się odwołać do § 2 dotyczącego zastosowania ustawy o swobodnym przepływie usług.

Ustawa o działalności gospodarczej dotyczy tylko przejściowego świadczenia usług transgranicznych. Zastosowanie ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej ma pierwszeństwo przed zastosowaniem ustawy o swobodnym przepływie usług. Ustawa o prowadzeniu działalności gospodarczej jest aktem szczególnym. Przepisy ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej mają zastosowanie do zawodów regulowanych w niej wymienionych. W zakresie świadczenia pozostałych usług zastosowanie ma ustawa o swobodnym przepływie usług, względnie odrębne przepisy prawa.

Dużą rolę w ramach transgranicznego świadczenia usług odgrywa także ustawa o uznawaniu kwalifikacji zawodowych. Reguluje bowiem procedurę uznawania kwalifikacji zawodowych i innych kwalifikacji, które są w Republice Czeskiej wymagane w celu wykonywania na terytorium Republiki Czeskiej działalności regulowanych przez państwo.

Zgodnie z ustawą o uznawaniu kwalifikacji zawodowych osoba, która jest obywatelem państwa członkowskiego lub oddelegowana została na terytorium Republiki Czeskiej w ramach świadczenia usług przez pracodawcę z innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej i zgodnie z przepisami prawa państwa członkowskiego pochodzenia wykonuje przedmiotowe czynności, które są w Republice Czeskiej regulowane, ma prawo do wykonywania tych czynności tymczasowo lub okazjnie także na terytorium Republiki Czeskiej. Nie ma wówczas obowiązku wpisu, rejestracji, zezwolenia, autoryzacji lub członkostwa w izbie zawodowej w myśl odrębnych przepisów i nie musi wnioskować o uznanie kwalifikacji zawodowych lub uznanie innych uprawnień. Musi jednak spełnić poniżej wymienione warunki.

Jeżeli dana działalność nie jest w państwie członkowskim pochodzenia regulowana, osoba taka musi udokumentować, że w państwie członkowskim pochodzenia prowadziła taką działalność przez okres co najmniej dwóch lat w trakcie ostatnich dziesięciu lat lub przedstawić dokument dotyczący regulowanego wykształcenia, które merytorycznie przygotowuje do wykonywania przedmiotowej działalności w kraju członkowskim pochodzenia.

Osoba taka ma obowiązek, przed rozpoczęciem wykonywania działalności regulowanej na terytorium Republiki Czeskiej, powiadomienia na piśmie organu uznającego o świadczeniu tych usług. Tylko w przypadku, gdy odrębne przepisy tak stanowią, organ uznający może po otrzymaniu zawiadomienia o rozpoczęciu wykonywania przejściowej lub okazjnej regulowanej działalności na terytorium Republiki Czeskiej, której wykonywanie może w poważny sposób zagrozić życiu, zdrowiu lub bezpieczeństwu osób, sprawdzić kwalifikacje zawodowe danej osoby. Jeżeli dana osoba zamierza wykonywać przejściowo lub okazjnie

Cel 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

działalność regulowaną na terytorium RCz po upływie 12 miesięcy od dnia złożenia pełnego zawiadomienia, ma obowiązek powtórnego złożenia tego zawiadomienia.

Organem uznającym kwalifikacje, uprawnionym do podejmowania decyzji w konkretnej sprawie o uznawaniu kwalifikacji zawodowych, jest centralny urząd administracji Republiki Czeskiej, w którego zakresie działalności mieści się regulowana działalność lub którego działalność jest najbliższa działalności regulowanej. W przypadku, gdy dana osoba zamierza wykonywać działalność regulowaną w charakterze przedsiębiorcy w formie działalności gospodarczej lub w charakterze tzw. „odpowiedzialnego przedstawiciela” (odpovědný zástupce) posiadacza zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej, organem uznającym kwalifikacje jest Ministerstwo Przemysłu i Handlu. W przypadku, gdy o uprawnieniach do wykonywania działalności regulowanej decyduje na mocy odrębnych przepisów izba zawodowa, organem uznającym kwalifikacje jest ta izba.

Kwestie określenia tego, czy działalność regulowana wykonywana jest przejściowo lub okazjnie ocenia się w szczególności przy uwzględnieniu czasu trwania, częstotliwości, regularności i ciągłości wykonywania działalności na terytorium Republiki Czeskiej.

W porządku prawnym Republiki Czeskiej istnieją inne szczególne przepisy prawa regulujące specyficzne zawody i branże. Przykładem może być ustawa o działalności adwokackiej, która reguluje status goszczącego adwokata europejskiego.

3.4.3 Wzajemny stosunek swobodnego przepływu usług i swobody przedsiębiorczości

Swobodny przepływ usług i swoboda przedsiębiorczości stanowią podstawowe swobody rynku wewnętrznego Unii Europejskiej, które mają cechy wspólne. Obie obejmują prawo osoby prowadzącej przedsiębiorstwo w jednym państwie członkowskim do udania się do innego państwa członkowskiego i prowadzenia tam samodzielnej działalności zarobkowej. Różnica między nimi polega jednak na intensywności działalności oraz na stopniu regulacji i nadzoru w państwie goszczącym.

Swoboda przedsiębiorczości umożliwia osobie z innego państwa członkowskiego wjazd i założenie siedziby (zakładu) w innym państwie członkowskim. Staje się więc ona pełnowartościowym przedsiębiorcą w drugim państwie i uczestniczy w sposób stały i ciągły w życiu gospodarczym danego państwa. W zasadzie musi podporządkować się tym samym zasadom co miejscowi przedsiębiorcy.

Swobodny przepływ usług umożliwia przedsiębiorcy, który prowadzi przedsiębiorstwo w jednym państwie członkowskim, przejściowe wykonywanie jego działalności gospodarczej w innym państwie bez stworzenia siedziby. Państwo goszczące ma ograniczone możliwości poddania takiego przedsiębiorcy swoim wewnątrzkrajowym regułom, szczególnie w zakresie podejścia do takiej działalności.

Swobodny przepływ usług ma wspomagające zastosowanie do swobody przedsiębiorczości. Wspomagający charakter wynika w szczególności z tego, że usługodawca w państwie odbiorcy musi prowadzić przedsiębiorstwo w innym państwie członkowskim. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w spornych przypadkach, czy chodzi o swobodny przepływ usług lub o prawo przedsiębiorczości, uwzględnia priorytetowo intensywność działalności gospodarczej na terytorium drugiego państwa, oceniając czy podlega konieczności prowadzenia przedsiębiorstwa. Jeżeli prowadzenie przedsiębiorstwa jest możliwe do wykazania, mamy do czynienia ze swobodą przedsiębiorczości, w przeciwnym przypadku ze swobodnym przepływem usług.

W niektórych przypadkach jest bardzo trudne znalezienie granicy, gdy intensywność działalności gospodarczej w państwie goszczącym nosi już znamiona prowadzenia przedsiębiorstwa i nie jest tylko swobodnym świadczeniem usług. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w swoich orzeczeniach określił kryteria, które mogą być pewną wskazówką w celu rozróżnienia obu swobód. Jest to kryterium przejściowości, kryterium stabilnej infrastruktury oraz kryterium stabilnego i trwałego udziału w życiu gospodarczym drugiego państwa. Jednak nawet pomimo tych kryteriów w konkretnych przypadkach stosunkowo trudno ocenić, czy mamy do czynienia ze swobodnym przepływem usług czy już z prowadzeniem przedsiębiorstwa. Można tylko powołać się na postanowienia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, dotyczące konkretnych przypadków.

Rozróżnienie, czy mamy do czynienia ze swobodnym przepływem usług lub prowadzeniem przedsiębiorstwa (swobodą przedsiębiorczości), ma znaczenie w wielu ważnych dziedzinach, na co wskazano już powyżej. W szczególności, gdy chodzi o wpływ państwa goszczącego na przedsiębiorcę, kwestie podatkowe i inne. Przedsiębiorcy mają tendencję do powoływania się na swobodny przepływ usług, z którego wynikają dla nich mniejsze obowiązki. Przeciwnie państwo, w którym działalność gospodarcza jest wykonywana, będzie dążyło do podporządkowania swobodnego przepływu usług trybowi swobody przedsiębiorczości.

3.5 Inne możliwości prowadzenia działalności gospodarczej/inwestowania przez osobę zagraniczną na terytorium Republiki Czeskiej

Osoba zagraniczna może na terytorium Republiki Czeskiej także przystąpić do istniejącej już czeskiej korporacji prawa handlowego na podstawie zobowiązaniowego stosunku prawnego, przykładowo opartego na umowie spółki cichej.

Na podstawie umowy spółki cichej cichy wspólnik zobowiązuje się do wniesienia wkładu, jakim będzie przez cały czas trwania spółki cichej partycypował w działalności gospodarczej przedsiębiorcy. Wkładem może być suma pieniężna, rzecz, prawo lub wartość majątkowa możliwa do wykorzystania w celach prowadzenia działalności gospodarczej. Czyli mamy do czynienia z inwestycją wniesioną przez cichego wspólnika. Przedsiębiorca zobowiązuje się na mocy umowy do wypłacania cichemu wspólnikowi udziału w zysku. Bez względu na spółkę cichą, z tytułu wszystkich okoliczności prawnych powstających w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej zobowiązany jest tylko przedsiębiorca. Cichy wspólnik może jednak zostać poręczycielem z tytułu długów przedsiębiorcy w przypadku, gdy imię cichego wspólnika zawarte jest w nazwie, względnie firmie (nazwie handlowej) przedsiębiorcy. Cichy wspólnik partycypuje w zysku lub stracie przedsiębiorcy w uzgodnionej wysokości lub w wysokości określonej w § 2751 kodeksu cywilnego.

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČENÍ HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

Partnerstwo sektora publicznego i prywatnego, tzw. Public Private Partnership (PPP) lub też Private Finance Initiative (PFI), oznacza dla osoby zagranicznej kolejną potencjalną możliwość inwestowania.

Partnerstwo publiczno-prywatne jest ogólnym pojęciem z zakresu współpracy sektora publicznego i prywatnego. Nie ma ogólnie obowiązującej definicji PPP ani zgody co do tego, co tak naprawdę PPP obejmuje. Przykładowo Zielona Księga (2004) stanowi, iż jest to współpraca pomiędzy organami/władzami publicznymi a światem biznesu, której celem jest zapewnienie finansowania, konstrukcji, odnawiania, zarządzania i utrzymania infrastruktury bądź świadczonej usługi.

Celem współpracy jest więc wykorzystanie źródeł i zdolności sektora prywatnego oraz zapewnienia infrastruktury publicznej lub usług publicznych. Typowymi dziedzinami, w ramach których stosowane jest PPP, jest przykładowo infrastruktura transportowa (autostrady, mosty, tunele), obiekty administracyjne lub penitencjarne (urzędy, sądy, zakłady karne), służba zdrowia (szpitale), oświata (szkoły, kompleksy uniwersyteckie, akademiki), obrona i gospodarska wodna.

Istota PPP polega na tym, że początkowe koszty danego projektu, który ma zapewnić infrastrukturę publiczną lub usługi publiczne, finansowane są przez sektor prywatny. Środki finansowe udostępniają instytucje finansowe – banki komercyjne oraz międzynarodowe instytucje finansowe. Niektóre projekty PPP mogą być finansowane ze środków funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności, dlatego odpowiednie projekty muszą być ogłaszane zgodnie z zasadami Unii Europejskiej w zakresie zlecania zamówień publicznych. Sektor publiczny wypłaca następnie na rzecz partnera prywatnego regularne kwoty na podstawie umowy koncesyjnej lub licencyjnej.

Z możliwościami inwestowania związane jest także pojęcie "Business Angels", aniołów biznesu, określające osoby, które w swoim życiu zawodowym są lub były przedsiębiorcami albo menadżerami odnoszącymi sukces, mają wystarczające środki finansowe i inwestują w dynamicznie rozwijające się małe i średnie przedsiębiorstwa w Republice Czeskiej. Także osoba zagraniczna może skorzystać z tej formy inwestowania. Podstawą jest odpowiedni

Cel 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

dobór spółki. Anioły biznesu wybierają przykładowo spółki, które wchodzi na rynek z nowym produktem i mają jasną koncepcję swojego rozwoju. Inwestor zyskuje mniejszościowy udział w spółce i do spółki wchodzi tylko na ograniczony okres. Po upływie tego okresu sprzedaje swój udział, otrzymując zysk ze swojej wcześniejszej inwestycji.

Ważne adresy

Adres internetowy	Jakie informacje znajdę?
https://www.euroskop.cz/8732/sekce/strucna-historie-vnitriho-trhu/	Informacje dotyczące rynku wewnętrznego Unii Europejskiej, swobodnego przepływu osób, usług, towarów, kapitału i wiedzy
http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.1.4.html strony internetowe także w języku angielskim	Informacje dotyczące swobody przedsiębiorczości oraz swobody przepływu usług
http://www.hkp.cz/projekty-hkp-2/inf-mista-pro-podnikatele/	Duża ilość wysokiej jakości informacji dla przedsiębiorców – punkty informacji dla przedsiębiorców stworzone przez Izbę Gospodarczą Republiki Czeskiej we wszystkich regionach w celu udzielania informacji nt. rynku wewnętrznego Unii Europejskiej, państwowych programów wspierania małych i średnich przedsiębiorstw w Republice Czeskiej
http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/partnerstvi-verejneho-a-soukromeho-sekto/zakladni-informace strony internetowe także w języku angielskim	Podstawowe informacje dotyczące polityki rządu Republiki Czeskiej w zakresie partnerstwa publiczno-prywatnego

4 Formy prawne czeskich korporacji prawa handlowego według ustawy o korporacjach prawa handlowego oraz formy prawne spółek i spółdzielni według prawa Unii Europejskiej

Osoba zagraniczna, która rozważa założenie czeskiej korporacji prawa handlowego, udział majątkowy w czeskiej korporacji prawa handlowego, względnie przeniesienie siedziby, z którym związana jest zmiana formy prawnej na czeską korporację prawa handlowego, powinna posiadać chociaż pogładową wiedzę na temat istniejących form prawnych czeskich korporacji prawa handlowego oraz form prawnych spółek i spółdzielni, które można założyć w oparciu o prawo Unii Europejskiej.

Możliwe formy prawne korporacji, które są osobami prawnymi, uregulowane są w ustawie o korporacjach prawa handlowego (zákon o obchodních korporacích). W myśl wymienionej ustawy korporacjami prawa handlowego są spółki prawa handlowego i spółdzielnie. Ustawa do spółek prawa handlowego zalicza spółki jawne, spółki komandytowe, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółki akcyjne. Przez spółdzielnię rozumie się spółdzielnię oraz spółdzielnię europejską.

Zgodnie z możliwymi do bezpośredniego zastosowania przepisami Unii Europejskiej, ustawą o korporacjach prawa handlowego i innymi właściwymi przepisami prawa można także założyć spółkę europejską, europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych oraz wymienioną już spółdzielnię europejską.

Osoba zagraniczna może w Republice Czeskiej wybrać każdą z powyższych form prawnych czeskich korporacji prawa handlowego lub wybrać formę prawną jednej ze spółek i spółdzielni europejskich.

4.2 Spółka jawna

Spółka jawna (veřejná obchodní společnost) jest spółką osobową. Zgodnie z ustawą o działalności lub zarządzaniu majątkiem spółki muszą uczestniczyć w niej co najmniej dwie

Ci 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

osoby, które ponoszą odpowiedzialność za jej zobowiązania wspólnie i nierozłącznie. Udział wspólników w prowadzonej działalności gospodarczej może być osobisty, ale także tylko majątkowy. Spółka występuje w stosunkach prawnych pod własną nazwą, wspólnicy nie są stronami stosunków prawnych.

Firma spółki zawiera w nazwie określenie „veřejná obchodní společnost“, które można zastąpić skrótami: „veř. obch. spol.“ lub „v. o. s“. Jeżeli w nazwie spółki jest nazwisko przynajmniej jednego ze wspólników, wystarczy je uzupełnić określeniem „a spol.“ („i wspólnicy“). Przykładowo "Novák a spol." (Kowalski i wspólnicy).

Wspólnikiem spółki jawnej może być zarówno osoba fizyczna, jak i prawna. Jeżeli wspólnikiem jest osoba prawna, prawa i obowiązki wspólnika wykonuje jej pełnomocnik. Pełnomocnikiem tym może być wyłącznie osoba fizyczna.

Zgodnie z ustawą, wspólnikiem nie może zostać osoba, której majątek został w ciągu ostatnich 3 lat postawiony w stan upadłości lub wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie niewypłacalności został odrzucony z powodu braku majątku lub upadłość została unieważniona z powodu niewystarczającego majątku. Jeżeli spółka pomimo to powstanie, to osoba, która narusza ten zakaz, i tak nie może zostać wspólnikiem.

Wzajemne stosunki prawne wspólników podlegają ustawie i umowie spółki, która musi zawierać elementy wymienione w ustawie i może być zmieniana tylko w drodze porozumienia wszystkich wspólników.

4.2 Spółka komandytowa

Spółka komandytowa (komanditní společnost) to spółka, w której przynajmniej jeden wspólnik odpowiada za jej długi w sposób ograniczony (komandytariusz) i przynajmniej jeden wspólnik w sposób nieograniczony (komplementariusz). Należy do spółek osobowych, choć niektórzy eksperci określają ją mianem spółki o charakterze mieszanym. Przez cały czas

istnienia spółka musi mieć przynajmniej jednego komandytariusza i jednego komplementariusza, w przeciwnym razie zostaje przez sąd rozwiązana i zlikwidowana.

Firma spółki zawiera w nazwie określenie „komanditni společnost“, które można zastąpić skrótami: „kom. spol.“ lub „k. s“. Należy w tym miejscu podkreślić, że jeżeli firma zawiera nazwisko komandytariusza, za długi spółki odpowiada on jako komplementariusz, czyli w sposób nieograniczony.

Komplementariusze i komandytariusze odpowiadają za zobowiązania spółki wspólnie i niepodzielnie. Jednak odpowiedzialność komandytariuszy jest ograniczona. Komandytariusze ponoszą odpowiedzialność do wysokości swojego nieopłaconego wkładu zgodnie ze stanem zapisu w rejestrze handlowym. W umowie spółki, wg nowych przepisów, można wskazać, do jakiej wysokości komandytariusze odpowiadają za zobowiązania spółki (tzw. sumę komandytową). Warunkiem jest, aby suma komandytowa nie była niższa od wkładu komandytariusza. Ulega pomniejszeniu wraz z wpłacaniem przez komandytariusza kwot, do których wniesienia jest zobowiązany.

4.3 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

W wyniku rekodyfikacji prawa prywatnego, a w szczególności w wyniku przyjęcia ustawy o korporacjach prawa handlowego, regulacje prawne dotyczące spółki z ograniczoną odpowiedzialnością uległy wielu zmianom. Jest to najczęściej występująca forma spółki kapitałowej w Republice Czeskiej, a więc celem rekodyfikacji było jej uproszczenie i wprowadzenie większej elastyczności.

W spółce z ograniczoną odpowiedzialnością wspólnicy odpowiadają za jej zobowiązania wspólnie i nierozłącznie do wysokości, w jakiej nie wnieśli obowiązkowych wkładów zgodnie ze stanem wpisanym w rejestrze handlowym w czasie, gdy zostali wezwani przez wierzycieli do uregulowania zobowiązań. Ustawa o korporacjach prawa handlowego nie wymienia już podstawowego kapitału spółki jako elementu charakterystycznego dla spółki z ograniczoną

odpowiedzialnością. Elementem nowej koncepcji jest w szczególności ograniczona odpowiedzialność wspólników a nie tworzenie kapitału podstawowego.

Firma zawiera określenie „společnost s ručením omezeným“, które można zastąpić skrótem „spol. s r.o.“ lub „s. r. o.“.

Ustawa o korporacjach prawa handlowego nie ogranicza liczby wspólników, jak miało to miejsce w kodeksie handlowym, który stanowił, iż w spółce mogło być maksymalnie pięćdziesięciu udziałowców. Jednocześnie w ustawie zachowano przepis umożliwiający spółce posiadanie jednego tylko wspólnika – spółka jednoosobowa. Powstaje ona, gdy zostaje założona przez jednego wspólnika, który jest jej jedynym założycielem lub gdy w trakcie istnienia spółki wszystkie rodzaje udziałów znajdują się w rękach jednego wspólnika. W przypadku spółki jednoosobowej nie ma walnych zgromadzeń, ponieważ cała jej działalność skupia się w rękach jednego wspólnika. Jeżeli jedyny wspólnik będzie także prezesem spółki (w języku czeskim "jednatel", funkcja ta odpowiada najbliższej znanej w Polsce funkcji prezesa zarządu, w niektórych źródłach pojawia się też „zarządca” – przyp. tłum.), to spółka może być reprezentowana i zarządzana tylko przez jedną osobę.

Minimalna wysokość wkładu wynosi 1 CZK, ale w umowie spółki można wskazać kwotę wyższą. Udział wspólnika w spółce określa się na podstawie relacji jego wkładu przypadającego na ten udział w stosunku do wysokości kapitału podstawowego. Również w tym zakresie w umowie spółki można postanowić inaczej. Ustawa umożliwia powstanie kilku rodzajów udziałów a wspólnik może posiadać większą liczbę udziałów, tego samego lub innego rodzaju. Udziały nie łączą się już w jeden jedyny, jak miało to miejsce wcześniej. Wspólnik może więc jeden udział przykładowo sprzedać, przekazać w darowiźnie na podstawie umowy a pozostałe udziały sobie pozostawić.

Jeżeli zbywalność udziału nie jest ograniczona lub uwarunkowana, udział wspólnika może przybrać postać kuponu udziałowego (kmenový list). To imienny papier wartościowy z prawem indосу, którego przeniesienie możliwe jest w drodze przekazania z odpowiednim wpisem.

4.4 Spółka akcyjna

Spółka akcyjna jest spółką kapitałową, której kapitał podstawowy podzielony jest na określoną liczbę akcji.

Kapitał podstawowy spółki określa się w koronach czeskich i musi wynosić co najmniej 2 000 000 CZK. Jeżeli spółka akcyjna na podstawie odrębnych przepisów prowadzi księgi rachunkowe w walucie euro, może w euro określić także swój kapitał podstawowy. Minimalna wartość kapitału podstawowego wynosi wówczas 80 000 EUR.

Firma spółki zawiera w nazwie określenie „akciová společnost“, które można zastąpić skrótami: „akc. spol.“ lub „a. s“.

Ustawa o korporacjach prawa handlowego wprowadziła dwa możliwe systemy struktury wewnętrznej spółki akcyjnej. Jego wybór należy wskazać w statucie. Spółka akcyjna może mieć dualistyczną strukturę wewnętrzną, gdy organem statutowym spółki jest zarząd a organem kontrolnym rada nadzorcza. Jeżeli spółka akcyjna zdecyduje się na system monistyczny, dyrektor statutowy pełni funkcję organu statutowego a zarząd określa podstawowe kierunki prowadzenia spółki oraz nadzoruje ich realizację. W systemie monistycznym w praktyce może pojawić się sytuacja, gdy zarząd będzie miał tylko jednego członka i członek ten będzie jednocześnie dyrektorem statutowym. Wówczas spółką akcyjną będzie zarządzała tylko jedna osoba.

Spółka odpowiada za swoje zobowiązania całym swoim majątkiem. Akcjonariusze w czasie istnienia spółki akcyjnej nie ponoszą odpowiedzialności za jej zobowiązania, nawet nie do wysokości swoich niewpłaconych wkładów.

Podstawową zasadą spółki jest traktowanie wszystkich akcjonariuszy na takich samych warunkach. Czynności prawne, które miałyby na celu nieuzasadnione uprzywilejowanie któregoś akcjonariusza na niekorzyść spółki lub innych akcjonariuszy, będą co do zasady bezskuteczne.

Ci 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Akcjonariusze spółki mogą posiadać większą liczbę udziałów w kapitale podstawowym. Każda akcja oznacza jeden udział, a więc akcjonariusz ma tyle udziałów, ile posiada akcji.

Akcje mogą mieć w dalszym ciągu charakter akcji imiennych lub na okaziciela. Akcje na okaziciela mogą od 1.1.2014 r. funkcjonować wyłącznie jako zaewidencjonowane lub tzw. zdeponowane papiery wartościowe.

Oprócz akcji zwykłych i uprzywilejowanych można wydawać także inne rodzaje akcji, z którymi będą związane prawa szczególne, w szczególności odmienny, stały lub podporządkowany udział w zysku lub w masie likwidacyjnej lub odmienna waga głosów.

W nowych przepisach wprowadzono tzw. akcje na sztuki, które nie mają nominalnej wartości, ale przedstawiają taki sam udział w kapitale podstawowym spółki akcyjnej. Zaletą tych akcji jest to, że nie ma na nich podanej wartości i dlatego nie muszą być wymieniane w razie podnoszenia lub obniżania kapitału podstawowego. Ich wartość księgowa ustalana jest tak, że wartość kapitału podstawowego dzieli się przez liczbę akcji na sztuki (czyli sztuk akcji). Na akcjach na sztuki musi być napisane, że to akcja na sztukę. Spółka akcyjna nie może równocześnie posiadać akcji na sztuki i akcji z wartością nominalną.

4.5 Spółdzielnia

Chociaż spółdzielnia nie jest typowym podmiotem gospodarczym, ustawa dopuszcza jej założenie także w celach prowadzenia działalności gospodarczej.

Spółdzielnia charakteryzowana jest jako wspólnota niezamkniętej liczby osób, założona w celu wzajemnego wspierania swoich członków lub osób trzecich, względnie w celu prowadzenia działalności gospodarczej. To ogólna definicja określona w ustawie o korporacjach prawa handlowego. W ustawie znajduje się także szczególne uregulowanie spółdzielni mieszkaniowej (§ 727 i nast.) oraz socjalnej (§ 758 i nast.). Poniżej podano tylko ogólną regulację dotyczącą spółdzielni.

Spółdzielnia (drużstvo) musi mieć co najmniej trzech członków. § 781 określa wyjątek dla spółdzielni, które powstały przed 1.1.2014 r., których członkami są tylko dwie osoby prawne. Spółdzielnie te mogą zachować swoją strukturę członkowską i nie muszą spełnić warunku minimalnej liczby członków.

Firma zawiera określenie „drużstvo”. „Dokumentem założycielskim” spółdzielni jest statut, który ma w spółdzielni zasadnicze i niezastępowalne znaczenie. Treść statutu stanowi wyraz wolnej woli członków spółdzielni i określa większość stosunków wewnątrz spółdzielni. Poprzez przyjęcie statutu członkowie spółdzielni wyrażają wolę dobrowolnego przestrzegania przyjętych obowiązków. Spółdzielnia założona zostaje dopiero na zebraniu ustanawiającym w drodze przyjęcia decyzji określonych w ustawie. Uczestnikami zebrania są osoby, które są tzw. zainteresowanymi założeniem spółdzielni i wnioskuje o jej założenie.

Od spółek prawa handlowego spółdzielnia różni się tym, że nie ma zamkniętej liczby członków. W trakcie jej trwania mogą więc do niej przystępować kolejni członkowie lub członkowie mogą występować ze spółdzielni i nie wymaga to zmiany statutu. Zmienność bazy członkowskiej związana jest także ze zmiennością wysokości kapitału podstawowego. Jest tak dlatego, że każdy nowo przystępujący członek musi wnieść wkład członkowski. Ustawa nie określa minimalnej wartości tego wkładu. Przeciwnie, każdy występujący członek, którego udział w spółdzielni wygasa, ma prawo do zwrotu udziału, o ile udział członkowski nie został przeniesiony lub przekazany.

Organy spółdzielni to zebranie członków, będące najwyższym organem, zarząd, który jest organem statutowym oraz komisja rewizyjna prowadząca działalność kontrolną. Ogólnym obowiązkiem spółdzielni jest powołanie wszystkich trzech organów. Komisji rewizyjnej nie powołują małe spółdzielnie, czyli te, które liczą poniżej pięćdziesięciu członków. Jeżeli brak jest komisji rewizyjnej, jej zadania wykonuje zebranie członków. Organy spółdzielni są organami zespołowymi. Jedyny wyjątek ustawowy stanowi prezes małej spółdzielni. W statucie można określić, że tworzone są jeszcze inne organy spółdzielni i że działalność zebrania członków w pełni lub częściowo wykonuje zgromadzenie delegatów, którego zakres działalności musi być jednak określony w statucie.

4.6 Spółka europejska

Na terytorium Wspólnoty Europejskiej, a tym samym na terytorium Republiki Czeskiej można założyć spółkę prawa handlowego także w formie europejskiej spółki akcyjnej. Prowadzenie działalności gospodarczej w tej formie umożliwia Rozporządzenie Rady (WE) nr 2157/2001 w sprawie statutu spółki europejskiej. Przepisy tego rozporządzenia umożliwiają tworzenie i zarządzanie spółkami w skali europejskiej bez przeszkód wynikających z różnic i ograniczonego terytorialnie oddziaływania wewnątrzkrajowego prawa spółek handlowych.

Wyżej wymienione rozporządzenie ma na celu stworzenie jednolitych ram, w ramach których spółki z różnych państw członkowskich mogłyby planować i przeprowadzać reorganizację swojej działalności gospodarczej w skali całej Wspólnoty. Rozporządzenie uzupełnia Dyrektywa Rady nr 2001/86/WE uzupełniająca statut spółki europejskiej w odniesieniu do zaangażowania pracowników. Tworząc spółkę europejską zgodnie z dyrektywą powołuje się specjalny zespół negocjacyjny ds. reprezentowania pracowników spółki oraz określonych spółek córek (jednostek zależnych) lub zakładów. Organy uczestniczących spółek z tym zespołem negocjują potem w duchu współpracy, aby osiągnąć porozumienie. W drodze pisemnego porozumienia uregulowane jest zaangażowanie pracowników w spółce europejskiej. Parlament Republiki Czeskiej przyjął ustawę nr 627 z 2004 roku o spółce europejskiej, która wdraża ww. rozporządzenie i dyrektywę Rady.

Przy zachowaniu warunków rozporządzenia spółka europejska może powstać w drodze fuzji spółek akcyjnych, ponadto można założyć holdingową spółkę akcyjną lub europejską spółkę-córkę lub przekształcić istniejącą spółkę akcyjną w spółkę europejską. Rozporządzenie stwarza także możliwości dla spółek, których główny zarząd nie znajduje się na terenie Wspólnoty, aby przy spełnieniu określonych warunków uczestniczyły w założeniu spółki europejskiej, jeżeli umożliwia to państwo członkowskie, w którym zakładana jest spółka europejska. W Republice Czeskiej powyżej opisany udział w założeniu spółki europejskiej umożliwia ustawa o spółce europejskiej. Ustawa jasno określa, że w założeniu spółki europejskiej, której siedziba statutowa będzie na terytorium Republiki Czeskiej, może uczestniczyć także spółka, która nie ma swojego głównego zarządu na terytorium państwa

Ci 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

członkowskiego, jeżeli została utworzona zgodnie z prawem jednego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, ma siedzibę w tym państwie członkowskim i jest w sposób trwały i rzeczywisty powiązana z gospodarką państwa członkowskiego.

Natomiast spółka europejska jako taka musi być spółką kapitałową w formie spółki akcyjnej, która jest uważana za najkorzystniejszą formę pod względem finansowania oraz zarządzania spółki prowadzącej działalność gospodarczą w skali Wspólnoty. Kapitał podstawowy podzielony jest na akcje i wynosi co najmniej 120 000 EUR. Każdy akcjonariusz odpowiada za zobowiązania tylko do wysokości swojego objętego kapitału podstawowego. Spółka europejska może mieć, zgodnie z rozporządzeniem, strukturę dualistyczną lub monistyczną. W przypadku zarządzania dualistycznego wybieralnymi organami spółki jest organ zarządzający, który odpowiedzialny jest za zarządzanie spółką oraz rada nadzorcza, wykonująca nadzór nad pracami organu zarządzającego. Jeżeli przyjmuje się strukturę monistyczną, wybieralnym organem jest tylko zarząd, który zarządza spółką. W obu przypadkach niewyberalnym organem jest walne zgromadzenie akcjonariuszy, w ramach którego akcjonariusze wykonują swoje prawo partycypowania w zarządzaniu spółką.

Podstawową zaletą spółki europejskiej, w przeciwieństwie do zwykłej narodowej formy prowadzenia działalności gospodarczej, jest możliwość przenoszenia jej siedziby w ramach całej Wspólnoty Europejskiej bez konieczności likwidacji spółki.

4.7 Europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych

Europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych uregulowane jest w Rozporządzeniu Rady (EWG) nr 2137/85 z dnia 25 lipca 1985 roku w sprawie europejskiego zgrupowania interesów gospodarczych (EZIG). W Republice Czeskiej do ww. rozporządzenia nawiązuje ustawa nr 360 z 2004 roku o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych (EZIG).

Europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych (zwane dalej „zgrupowaniem europejskim”) z siedzibą na terytorium Republiki Czeskiej jest osobą prawną, która zostaje założona na mocy umowy zgrupowania w celu prowadzenia działalności gospodarczej. Firma zawiera określenie „evropské hospodářské zájmové sdružení” lub skrót „EHZS”. Zgrupowanie

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

europeskie i jego zakład z siedzibą w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej zlokalizowany w Republice Czeskiej (oddział) podlega wpisowi do rejestru handlowego. Na podstawie wpisu do rejestru handlowego zgrupowanie nabywa prawo bycia we własnym imieniu podmiotem praw i obowiązków, zawierania umów oraz wykonywania innych czynności prawnych oraz bycia stroną przed sądem.

Ponadto ogłoszenie o założeniu lub rozwiązaniu europejskiego zgrupowania interesów gospodarczych podlega opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Siedziba zgrupowania musi znajdować się na terytorium jednego z państw członkowskich. Jej przeniesienie możliwe jest na określonych warunkach.

Celem zgrupowania europejskiego jest wspieranie lub rozwój działalności gospodarczej jego członków. Umożliwia swoim członkom połączenie niektórych ich rodzajów działalności gospodarczej z działalnością gospodarczą pozostałych członków. Następuje swego rodzaju skupianie źródeł, działalności i umiejętności a dzięki temu powinny być osiągnane lepsze rezultaty w porównaniu z oddzielnie prowadzoną działalnością.

Powyższe rozporządzenie określa, kto może zostać członkiem zgrupowania europejskiego. Mogą być nimi spółki lub inne podmioty prawne założone na podstawie prawa jednego z państw członkowskich z siedzibą w którymś państwie członkowskim oraz osoby fizyczne wykonujące działalność przemysłową, handlową, rzemieślniczą, rolną lub wolny zawód lub świadczące usługi we Wspólnocie. Europejskie ugrupowanie musi mieć przynajmniej dwóch członków pochodzących z różnych państw członkowskich.

Członkowie zgrupowania europejskiego nie muszą w momencie powstania zgrupowania wnosić wkładu ani tworzyć kapitału podstawowego. Jednak w praktyce działalność zgrupowania często finansowana jest właśnie z regularnych wpłat członków za świadczone usługi.

Poszczególni członkowie są wobec siebie równi, zachowują własną niezależność ekonomiczną i prawną, przy czym samo zgrupowanie europejskie może występować w

Ci 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME GRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

swoim imieniu, nabywać prawa i obowiązki. Członkowie zgrupowania europejskiego odpowiadają za jego zobowiązania jak wspólnicy spółki jawnej za zobowiązania tej spółki.

Każdy członek zgrupowania może przenieść swój udział w zgrupowaniu lub jego część na innego członka lub osobę trzecią. Aby takie zbycie było skuteczne, musi być jednogłośnie zatwierdzone przez pozostałych członków. Zgrupowanie nie może nawołać do otwartej subskrypcji udziałów.

Działalność zgrupowania musi być związana z działalnością gospodarczą jego członków, nie może jej jednak zastępować. Osiąganie zysku nie stanowi głównego celu zgrupowania, choć także w rozporządzeniu przewidziana jest możliwość jego generowania. Ewentualny zysk podlega podziałowi pomiędzy członków zgrupowania i odpowiedniemu opodatkowaniu. Każdorazowo zysk musi zostać podzielony. Nie ma możliwości wniesienia zysku np. do funduszu. To podkreśla cel zgrupowania europejskiego jako podmiotu, który tylko wspiera działalność swoich członków. Spółki handlowe są zakładane w celu osiągnięcia zysku, natomiast europejskie zgrupowania interesów gospodarczych mają na celu wspomaganie działalności swoich członków. Maksymalna liczba pracowników w zgrupowaniu wynosi 500 osób.

Organem zgrupowania europejskiego są jego członkowie, którzy występują wspólnie oraz zarządca lub zarządcy. Zarządca lub zarządcy są organem statutowym, który ma podobny status jak zarządca (prezes) w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Zgrupowanie europejskie jest jednostką prowadzącą swoje księgi rachunkowe. W zakresie podatkowym zgrupowanie i jego członkowie mają co do zasady taki sam status jak spółka jawna i jej wspólnicy.

Europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych zakładane jest w celu ułatwienia zarządzania administracyjnego, wspomaga swoich członków w dziedzinie edukacji, przekazywania doświadczeń, łączenia środków (wyposażenie, personel, know how), zgrupowanie wspiera także badania i rozwój. Zgrupowanie europejskie może korzystać z masowych zakupów, wspierać sprzedaż oraz public relations.

4.8 Spółdzielnia europejska

Spółdzielnie są przede wszystkim zrzeszeniem osób fizycznych lub prawnych, do których stosuje się odmienne zasady funkcjonowania niż w stosunku do pozostałych podmiotów gospodarczych. Do zasad tych należy struktura demokratyczna, kontrola oraz zasada podziału zysku netto za rok obrotowy na zasadzie słuszości.

Podstawą prawną jest Rozporządzenie Rady (WE) nr 1435/2003 z 22 lipca 2003 roku w sprawie statutu spółdzielni europejskiej, Dyrektywa Rady 2003/72/WE z 22 lipca 2003 roku uzupełniająca statut spółdzielni europejskiej w odniesieniu do uczestnictwa pracowników. W Republice Czeskiej do regulacji unijnych nawiązuje ustawa nr 307 z 2006 roku o spółdzielni europejskiej.

Zasadniczym celem działalności spółdzielni europejskiej (również SCE, z łac. Societas Cooperativa Europaea) jest zaspokajanie potrzeb jej członków lub wspieranie ich działalności gospodarczej i społecznej, np. poprzez zawieranie z nimi umów na dostawę towarów lub świadczenie usług bądź wykonywanie pracy w ramach czynności, których dokonuje, względnie których dokonanie zleca się spółdzielni europejskiej. Celem spółdzielni europejskiej może być także zaspokajanie potrzeb jej członków w powyższy sposób poprzez wspomaganie ich udziału w działalności gospodarczej w jednej lub kilku spółdzielniach europejskich lub spółdzielniach krajowych. Spółdzielnia europejska może prowadzić swoją działalność za pośrednictwem spółki córki (jednostki zależnej).

Spółdzielnia europejska zakładana jest na warunkach określonych w ww. rozporządzeniu. SCE jest osobą prawną, jej siedziba musi znajdować się na terenie Wspólnoty, w tym samym państwie członkowskim co jej główny zarząd. Zgodnie z rozporządzeniem państwo członkowskie może wymagać, aby spółdzielnia europejska wpisana do rejestru na jego terytorium miała obowiązek posiadania siedziby i głównego zarządu w tym samym miejscu. Siedzibę można przenieść zgodnie z zapisami rozporządzenia.

SCE może zostać założona przez co najmniej pięć osób fizycznych, zamieszkałych w co najmniej dwóch państwach członkowskich lub łącznie przez co najmniej pięć osób fizycznych i prawnych prawa publicznego lub prywatnego, zamieszkałych w co najmniej dwóch państwach członkowskich lub które podlegają prawu co najmniej dwóch różnych państw członkowskich. Może zostać utworzona poprzez połączenie się istniejących spółdzielni założonych na podstawie prawa państwa członkowskiego, które mają siedzibę i główny zarząd na terenie Wspólnoty, jeżeli co najmniej dwie takie spółdzielnie podlegają prawu dwóch różnych państw członkowskich oraz poprzez przekształcenie spółdzielni założonej w oparciu o prawo krajowe, która ma siedzibę i główny zarząd na terytorium Wspólnoty, jeżeli co najmniej od dwóch lat posiada ona podmiot zależny lub zakład podlegający prawu innego państwa członkowskiego.

Państwo członkowskie może określić, czy w założeniu SCE może uczestniczyć także osoba prawna, która nie ma głównego zarządu w żadnym państwie członkowskim. Czeskie prawo to umożliwia. W założeniu spółdzielni europejskiej, której siedziba będzie na terytorium Republiki Czeskiej, może uczestniczyć także osoba prawna, której siedziba statutowa znajduje się poza terytorium państw członkowskich UE lub innych państw wchodzących w skład Europejskiego Obszaru Gospodarczego, jeżeli została utworzona zgodnie z prawem jednego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, posiada siedzibę w tym państwie członkowskim i jest w sposób trwały i rzeczywisty powiązana z gospodarką państwa członkowskiego.

Kapitał podstawowy spółdzielni europejskiej określa się w walucie krajowej. SCE posiadająca siedzibę poza strefą euro może swój kapitał określić także w euro. Subskrybowany kapitał zakładowy (podstawowy) wynosi co najmniej 30 000 EUR. Jest on podzielony na udziały. Liczba członków i kapitał podstawowy SCE się zmienia. Zmiana kapitału podstawowego nie wymaga zmiany statutu ani opublikowania.

Podstawowym dokumentem spółdzielni europejskiej jest jej statut. Struktura spółdzielni może być dualistyczna. Organem takiej spółdzielni jest organ zarządzający, który odpowiada za zarządzanie SCE i reprezentuje ją w stosunkach z osobami trzecimi i przed sądami. Ponadto organami są walne zgromadzenie i organ nadzorczy. W przypadku systemu

monistycznego funkcjonuje walne zgromadzenie oraz organ administrujący, który pełni rolę organu zarządzającego.

5 Rejestr Handlowy Republiki Czeskiej oraz numer identyfikacyjny osoby

Rejestr Handlowy stanowi jeden z rejestrów publicznych² funkcjonujących w Republice Czeskiej, który uregulowany jest w ustawie nr 304 z 2013 roku o publicznych rejestrach osób prawnych i fizycznych [zákon 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob]. Wpisowi do Rejestru Handlowego podlegają określone w ustawie dane dotyczące osób prawnych i fizycznych. To informacyjny system administracji publicznej. Prowadzony jest w formie elektronicznej przez sąd rejestrowy.

Sąd rejestrowy prowadzi dla każdej wpisanej osoby, oddziału, zakładu osoby zagranicznej lub jej oddziału albo jednostki organizacyjnej stowarzyszenia społecznego (nowy kodeks cywilny wprowadził pojęcie „pobočný spolek“, co można by przetłumaczyć dosłownie jako "związek, towarzystwo filialne", pod względem funkcji to jednostki organizacyjne stowarzyszenia społecznego - przyp. tłum.) lub innej podobnej jednostki organizacyjnej zagranicznego związku prowadzącego działalność na terenie Republiki Czeskiej, odrębną pozycję. Elementem publicznego rejestru jest zbiór dokumentów, które zawierają np. założycielskie czynności prawne osoby prawnej, decyzje w sprawie wyboru lub mianowania, odwołania lub dokumenty o innym sposobie wygaśnięcia funkcji osób, które są członkami organu statutowego, likwidatorem, zarządcą w postępowaniu upadłościowym. Zbiór dokumentów obejmuje także sprawozdania roczne, regularne, nadzwyczajne i skonsolidowane sprawozdania finansowe, decyzje o likwidacji osoby prawnej, projekt przekształcenia, raport o relacjach pomiędzy podmiotami powiązanymi oraz inne informacje wskazane w § 66 i nast. ustawy o rejestrach handlowych. W przypadku osób zagranicznych zbiór dokumentów określają § 69 – 74 ww. ustawy.

² Publicznymi rejestrami osób prawnych i fizycznych, w myśl ustawy o rejestrach publicznych, są rejestr stowarzyszeń, rejestr fundacji, rejestr zakładów opiekuńczych, rejestr wspólnot mieszkaniowych, rejestr handlowy oraz rejestr spółek pożytku publicznego.

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

Informacje z Rejestru Handlowego dotyczące wpisanej w nim osoby można zdobyć na stronie internetowej <http://portal.justice.cz> w sekcji „veřejný rejstřík” (rejestr publiczny). Po wprowadzeniu nazwy lub numeru identyfikacyjnego osoby wyświetla się właściwy wyciąg z rejestru handlowego, pełny lub częściowy. Pełny wyciąg zawiera informacje dotyczące wpisanej osoby wraz z historią. Natomiast wyciąg częściowy obejmuje wyłącznie aktualne informacje nt. wpisanej osoby. Wyciąg z Rejestru Handlowego można także zdobyć w punktach kontaktowych administracji publicznej, tzw. Czech POINT. Otrzymuje się go w postaci wydruku za opłatą.

Przepisy § 42 i nast. ustawy o rejestrach publicznych określają, które osoby mają obowiązek wpisania się do Rejestru Handlowego a które wpisują się na własny wniosek.

Obowiązkowemu wpisowi podlegają spółki handlowe oraz spółdzielnie utworzone na podstawie ustawy o korporacjach prawa handlowego oraz inne osoby, jeżeli tak stanowi ustawa o rejestrach publicznych lub inne przepisy. Wniosek o wpis spółki jawnej i spółki komandytowej do Rejestru Handlowego składają wszyscy wspólnicy, w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wszyscy „zarządcy” (jednatele), w przypadku spółki akcyjnej wszyscy członkowie zarządu lub dyrektor statutowy a w przypadku spółdzielni wszyscy członkowie zarządu lub prezes spółdzielni.

Obowiązkowemu wpisowi do Rejestru Handlowego podlega także osoba fizyczna, która jest przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą na terytorium Republiki Czeskiej, której przychody netto (bez podatku VAT, jeżeli jest on elementem przychodów) osiągnęły lub przekroczyły w dwóch po sobie następujących latach obrotowych średnio kwotę 120 mln CZK. Taka osoba fizyczna zobowiązana jest bez zbędnej zwłoki do złożenia wniosku o wpis do Rejestru Handlowego.

Także zagraniczna osoba fizyczna z miejscem zamieszkania poza Unią Europejską, nie wskazana w § 43 oraz zagraniczna osoba prawa z siedzibą poza Unią Europejską prowadząca działalność gospodarczą na terytorium Republiki Czeskiej, względnie ich zakład lub oddział, podlegają obowiązkowemu wpisowi do Rejestru Handlowego. Wniosek o wpis składa osoba zagraniczna.

Do Rejestru Handlowego mogą się wpisać także niektóre osoby fizyczne, o ile złożą wnioszek o wpis. To ich dobrowolna decyzja. Dotyczy to osób fizycznych, które są przedsiębiorcą i mają miejsce zamieszkania w Republice Czeskiej oraz osób fizycznych, o których mowa w § 43³, które prowadzą działalność gospodarczą na terytorium Republiki Czeskiej.

W przypadku osoby zagranicznej i oddziału w Rejestrze Handlowym wpisywane są poniższe informacje (§ 49 o rejestrach publicznych):

- a) oznaczenie i siedziba lub lokalizacja zakładu lub oddziału oraz jego numer identyfikacyjny,
- b) przedmiot działalności przedsiębiorcy lub działalności zakładu lub oddziału,
- c) nazwa osoby zagranicznej, jej forma prawna oraz wysokość subskrybowanego kapitału podstawowego w odpowiedniej walucie, jeżeli jest wymagany,
- d) prawo państwa, któremu osoba zagraniczna podlega, i jeżeli to przepisy nakazują także wpis, również ewidencje, do których osoba zagraniczna jest wpisana oraz numer wpisu,
- e) wprowadzane dane wymagane na mocy ww. ustawy w przypadku członka organu statutowego lub prokurenta,
- f) informacje wymagane na mocy ww. ustawy dotyczące kierownika oddziału oraz adresu miejsca jego pobytu, względnie też zamieszkania, jeżeli różni się od miejsca pobytu,
- g) likwidacja osoby zagranicznej, mianowanie, dane identyfikacyjne i uprawnienia likwidatora oraz zakończenie likwidacji osoby zagranicznej,
- h) ogłoszenie upadłości lub wszczęcie innego podobnego postępowania dotyczącego osoby zagranicznej oraz
- i) zakończenie działalności zakładu lub oddziału w Republice Czeskiej.

W przypadku zakładu osoby zagranicznej i oddziału osoby zagranicznej, która ma siedzibę w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej lub w innym państwie należącym do

³ § 43 ustawy o rejestrach publicznych: Osobą fizyczną na potrzeby § 42 rozumie się a) obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej, innego państwa wchodzącego w skład Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub Konfederacji Szwajcarskiej, b) członka rodziny osoby, o której mowa pod literą a), uprawnionego do przebywania na terytorium Republiki Czeskiej, c) obywatela trzeciego państwa, który otrzymał w państwie członkowskim Unii Europejskiej prawny status rezydenta o długoterminowym pobycie, d) członka rodziny osoby, o której mowa pod literą c), której wydano na terytorium Republiki Czeskiej zezwolenie na pobyt długoterminowy, oraz e) inną osobę fizyczną, która ma prawo prowadzenia działalności gospodarczej w myśl ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej lub innych przepisów.

Europejskiego Obszaru Gospodarczego, do Rejestru Handlowego wpisowi podlegają poniższe informacje (§ 50 ustawy o rejestrach publicznych):

- a) nazwa, jeżeli różni się od firmy osoby zagranicznej, siedziba lub lokalizacja zakładu lub oddziału oraz jego numer identyfikacyjny,
- b) przedmiot działalności przedsiębiorcy lub działalności zakładu lub oddziału,
- c) ewidencja, do której osoba zagraniczna jest wpisana, jeżeli jest wpisana, oraz numer wpisu,
- d) firma lub nazwa osoby zagranicznej oraz jej forma prawna,
- e) wprowadzane dane wymagane na mocy ww. ustawy w przypadku członka organu statutowego lub prokurenta,
- f) informacje wymagane na mocy ww. ustawy dotyczące kierownika oddziału oraz adresu miejsca jego pobytu, względnie też zamieszkania, jeżeli różni się od miejsca pobytu,
- g) likwidacja osoby zagranicznej, mianowanie, dane identyfikacyjne i uprawnienia likwidatora oraz zakończenie likwidacji osoby zagranicznej,
- h) ogłoszenie upadłości lub wszczęcie innego podobnego postępowania dotyczącego osoby zagranicznej oraz
- i) zakończenie działalności zakładu lub oddziału w Republice Czeskiej.

Wnioski do Rejestru Handlowego mogą być składane wyłącznie za pośrednictwem elektronicznie wypełnionego formularza ministerstwa sprawiedliwości. Formularze można pobrać ze stron internetowych www.justice.cz w sekcji „veřejný rejstřík” – „podání do veřejného rejstříku (formuláře)”. Elektronicznie wypełniony formularz wraz z załącznikami można przesyłać do sądu w formie elektronicznej w postaci .pdf lub papierowej.

Na ww. stronach internetowych można także znaleźć informacje dotyczące funkcjonowania Rejestru Handlowego po 1 stycznia 2014 roku.

W Republice Czeskiej numer identyfikacyjny osoby przyznawany jest każdemu podmiotowi gospodarczemu przez właściwy organ administracji publicznej. Przykładowo numer identyfikacyjny osobom wpisanym w Rejestrze Handlowym przydziela sąd rejestrowy. Osobom fizycznym prowadzącym działalność gospodarczą urząd ds. działalności gospodarczej. To ośmiocyfrowy kod numeryczny oznaczany skrótem „IČO” lub też „IČ”

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

(polski numer REGON), który służy do jednoznacznej identyfikacji podmiotu. Każdy podmiot może posiadać tylko jeden numer identyfikacyjny. Za pośrednictwem numeru identyfikacyjnego można znaleźć konkretny podmiot w rejestrze handlowym, rejestrze działalności gospodarczej lub w rejestrze dłużników niewypłacalnych. Numer identyfikacyjny podaje się przykładowo na fakturach, na stronach internetowych podmiotów gospodarczych. Ponadto wpisywany jest on w różnych formularzach zapewniając jednoznaczną identyfikację.

Ważne adresy

Adres internetowy	Jakie informacje znajdę?
http://portal.justice.cz	Dostęp oraz informacje dot. rejestrów publicznych oraz rejestru dłużników niewypłacalnych, formularze wniosków do rejestrów publicznych oraz rejestru dłużników niewypłacalnych, informacje dot. rekodyfikacji prawa prywatnego.
http://wwwinfo.mfcr.cz/ares/ares.html.cz	Rejestr administracyjny podmiotów gospodarczych (umożliwia wyszukiwanie podmiotów gospodarczych, udostępnia dane wpisane w poszczególnych rejestrach administracji publicznej)

6 Prowadzenie działalności gospodarczej w Republice Czeskiej

6.1 Ramy prawne prowadzenia działalności gospodarczej

Działalność gospodarczą w Republice Czeskiej reguluje ustawa nr 455 z 1991 roku o prowadzeniu działalności gospodarczej [zákon 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání] oraz ustawa nr 570 z 1991 roku o urzędach ds. działalności gospodarczej [zákon 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech].

Ustawa ta określa warunki prowadzenia działalności oraz zasady ich kontroli. Określa, jakie rodzaje działalności są działalnością gospodarczą, jakie rodzaje działalności gospodarczej istnieją oraz wskazuje zakres zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej. Ustawa o prowadzeniu działalności gospodarczej ma załączniki, zawierające wykaz poszczególnych rodzajów działalności gospodarczej oraz informacje dotyczące wymaganych kwalifikacji.

Jeżeli czynność wykonywana przez osobę zagraniczną na terytorium Republiki Czeskiej jest działalnością gospodarczą, musi mieć ona zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej.

Ustawa o urzędach ds. działalności gospodarczej określa natomiast, które urzędy są urzędami ds. działalności gospodarczej [živnostenský úřad], ich strukturę organizacyjną oraz zakres działalności.

6.2 Działalność gospodarcza, jej rodzaje, zakład

Przez prowadzenie działalności gospodarczej rozumie się systematyczną działalność wykonywaną samodzielnie, we własnym imieniu, na własną odpowiedzialność, w celu osiągnięcia zysku oraz zgodnie z warunkami określonymi w ustawie o prowadzeniu działalności gospodarczej. Ponadto w § 3 ustawy wskazano, co nie jest działalnością

Ci 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZEBKACZAMY GRANICE

gospodarczą w rozumieniu ustawy. Przykładowo jest to wykonywanie prac archeologicznych lub handel zagraniczny materiałami wojskowymi. Działalnością gospodarczą nie jest także działalność osób fizycznych: lekarzy, adwokatów, notariuszy, rzeczników patentowych, komorników sądowych, biegłych, tłumaczy przysięgłych, biegłych rewidentów, doradców podatkowych lub maklerów giełdowych.

Przed rozpoczęciem działalności gospodarczej na terytorium Republiki Czeskiej warto więc, aby osoba zagraniczna dowiedziała się w urzędzie ds. działalności gospodarczej, czy jej planowana działalność wchodzi w zakres działalności gospodarczej, w związku z czym konieczne będą odpowiednie zezwolenia na jej prowadzenie.

Ustawa o prowadzeniu działalności gospodarczej rozróżnia działalność podlegającą zgłoszeniu oraz działalność koncesjonowaną. Do grupy działalności podlegających zgłoszeniu wchodzi działalność tzw. wolna, rzemieślnicza i powiązana.

Działalność gospodarcza tzw. wolna obejmuje działalność, której prowadzenie nie wymaga udokumentowania kwalifikacji zawodowych ani żadnych innych. Aby zdobyć pozwolenie na jej prowadzenie wystarczy spełnić ogólne warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Występuje jeden rodzaj działalności gospodarczej, tzw. wolnej, działalność ta nosi nazwę "Produkcja, handel i usługi niewymienione w załącznikach 1 do 3 ustawy o działalności gospodarczej". Wolna działalność gospodarcza obejmuje poszczególne branże działalności wymienione w załączniku nr 4 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej. Spośród tych branż przedsiębiorca wybiera te, którymi się zajmuje.

Rodzaje rzemieślniczej działalności gospodarczej zawarte są w załączniku nr 1 do ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej. W celu wykonywania działalności rzemieślniczej należy spełnić ogólne warunki prowadzenia działalności gospodarczej oraz posiadać kwalifikacje zawodowe udokumentowane odpowiednim dokumentem. W zakres działalności rzemieślniczej wchodzi na przykład piekarstwo, browarnictwo i słodownictwo, kuśnierstwo, mleczarstwo, rzeźnictwo i wędliniarstwo, młynarstwo, hydraulictwo, kowalstwo i podkuwnictwo, dekarstwo, stolarstwo, zegarmistrzostwo, działalność gastronomiczna, usługi kosmetyczne czy fryzjerstwo.

Rodzaje powiązanej działalności gospodarczej zawarte są w załączniku nr 2 do ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej. W celu ich wykonywania należy spełnić ogólne warunki prowadzenia działalności gospodarczej oraz udokumentować kwalifikacje zawodowe, o których mowa w załączniku nr 2. Przykładową działalnością powiązaną są prace geodezyjne, przetwarzanie tytoniu i produkcja wyrobów tytoniowych, optyka okulistyczna, działalność projektowa w budownictwie, realizacja budowli, ich zmian i usuwanie, udzielanie lub zapewnianie kredytów konsumpcyjnych, przewodnictwo górskie, prowadzenie szkoły nauki jazdy, prowadzenie solariów, tresura zwierząt lub usługi masażu, odnowy biologicznej i regeneracji.

Koncesjonowana działalność to rodzaje działalności, które powstają i są prowadzone na podstawie decyzji administracyjnej. Są one wymienione w załączniku nr 3 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej. W celu ich wykonywania należy spełnić ogólne warunki prowadzenia działalności gospodarczej oraz udokumentować kwalifikacje zawodowe, o których mowa w załączniku nr 3 lub w odrębnych przepisach prawa wymienionych w tym załączniku. Przykładem działalności koncesjonowanej jest przykładowo żegluga śródlądowa, prowadzenie biura podróży, ochrona osób i mienia, prowadzenie zakładu pogrzebowego czy prowadzenie krematorium.

Zakładem (provozovna) w rozumieniu ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej jest miejsce, w którym działalność gospodarcza jest prowadzona. Jest to więc miejsce, w którym wykonywana jest bezpośrednio działalność, np. prowadzony jest salon fryzjerski, warsztat samochodowy, sklep, biuro, warsztat. Zakładem jest również automat lub podobne urządzenie służące do sprzedaży towarów lub świadczenia usług oraz zakład mobilny (możliwy do przemieszczania, nieumieszczony w jednym miejscu dłużej niż trzy miesiące).

Działalność może być prowadzona w kilku zakładach, jeżeli przedsiębiorca ma tytuł prawny do ich użytkowania. Na wniosek urzędu ds. prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorca powinien udokumentować tytuł prawny do obiektów lub lokali zakładu. Musi mieć więc przykładowo prawo własności do pomieszczeń gospodarczych, które udokumentuje wyciągiem z katastru nieruchomości (ewidencji gruntów i budynków) lub

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

umowę dzierżawy pomieszczeń gospodarczych, która upoważnia go do korzystania z nich. Obowiązek ten nie dotyczy zakładów mobilnych i automatów. Jednak w przypadku zakładów mobilnych przedsiębiorca powinien na wniosek urzędu ds. działalności gospodarczej przedstawić uprawnienie do umieszczenia zakładu. Zakład może znajdować się także w mieszkaniu, ale jeżeli przedsiębiorca nie jest jego właścicielem, może w nim prowadzić działalność wyłącznie za zgodą właściciela.

Przedsiębiorca powinien z wyprzedzeniem poinformować urząd ds. prowadzenia działalności gospodarczej o rozpoczęciu i zakończeniu prowadzenia działalności. Przedsiębiorca zobowiązany jest także do zapewnienia, aby zakład był dostosowany do prowadzenia działalności w myśl odrębnych przepisów prawa. Dla każdego zakładu należy ustanowić osobę odpowiedzialną za działalność zakładu (nie dotyczy to automatów).

Zakład musi być trwale i widocznie oznaczony z zewnątrz firmą handlową lub nazwą albo imieniem i nazwiskiem przedsiębiorcy wraz z jego numerem identyfikacyjnym (regon). Mobilny zakład lub automat powinien być dodatkowo oznaczony informacją nt. siedziby lub adresu, pod którym mieści się jednostka organizacyjna osoby zagranicznej. Zakład przeznaczony do sprzedaży towarów lub świadczenia usług na rzecz konsumentów musi być trwale i widocznie z zewnątrz oznaczony także informacjami, o których mowa w § 17 ust. 8 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej: imieniem i nazwiskiem osoby odpowiedzialnej za funkcjonowanie zakładu, za wyjątkiem automatów, godzinami otwarcia lub pracy przeznaczonymi dla konsumentów, jeżeli nie jest to zakład mobilny lub automat, kategorią i klasą obiektu noclegowego świadczącego usługi tymczasowego zakwaterowania.

W przypadku zamknięcia zakładu przeznaczonego do sprzedaży towarów lub świadczenia usług na rzecz konsumentów, przedsiębiorca ma obowiązek z wyprzedzeniem (chyba że na przeszkodzie stoją poważne powody) umieścić w odpowiednim miejscu widocznym z zewnątrz informacje o okresie zamknięcia, za wyjątkiem zakładów mobilnych i automatów.

Przedsiębiorca może sprzedawać towary lub świadczyć usługi, o ile sprzedaż towarów lub świadczenie usług nie wymaga koncesji, przy pomocy automatów obsługiwanych przez konsumenta. Sprzedaż towarów lub świadczenie usług przy pomocy automatów nie może

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČENÍ HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

umożliwiać zdobycia pewnych rodzajów towarów osobom objętym szczególnymi przepisami prawa (np. ustawa nr 79 z 2005 roku o działaniach na rzecz ochrony przed szkodami powodowanymi wyrobami tytoniowymi, alkoholem i innymi substancjami uzależniającymi oraz o zmianie niektórych ustaw).

6.3 Podmioty uprawnione do prowadzenia działalności gospodarczej, ogólne i szczególne warunki prowadzenia działalności gospodarczej, przeszkody dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej

Podmiotem uprawnionym do prowadzenia działalności gospodarczej może być osoba fizyczna lub prawna, jeżeli spełni warunki określone w ustawie o prowadzeniu działalności gospodarczej (zwana dalej też „przedsiębiorcą”). Państwowe zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej (zwane dalej „koncesją”) wymagane jest w ustawie w określonych przypadkach.

Obowiązuje podstawowa zasada, że osoba fizyczna, która nie posiada miejsca zamieszkania na terytorium Republiki Czeskiej, lub osoba prawna, która nie ma siedziby na terytorium Republiki Czeskiej (zwana dalej „osobą zagraniczną”), na terytorium Republiki Czeskiej może prowadzić działalność gospodarczą na takich samych warunkach i w takim samym zakresie jak osoba czeska. Wyjątek ma miejsce w sytuacji, gdy z ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej lub innej ustawy wynika coś innego.

Przykładem takiego wyjątku jest, że zagraniczna osoba fizyczna, która zamierza na terytorium Republiki Czeskiej prowadzić działalność gospodarczą, musi w celu zgłoszenia działalności gospodarczej i do wniosku o koncesję przedstawić dokument potwierdzający udzielenie wize na pobyt powyżej 90 dni lub zezwolenie na pobyt długoterminowy. Obowiązek ten dotyczy wyłącznie osoby, która zgodnie z ustawą o pobycie cudzoziemców na terytorium Republiki Czeskiej zobowiązana jest w celu pobytu na terytorium Republiki Czeskiej do posiadania pozwolenia (w szczególności dotyczy to osób z państw trzecich, nie obywateli Unii Europejskiej). Złożenie ww. dokumentów nie dotyczy zagranicznej osoby fizycznej, która zamierza na terytorium Republiki Czeskiej prowadzić działalność gospodarczą

za pośrednictwem jednostki organizacyjnej swojego zakładu.

Na takich samych warunkach jak obywatel Republiki Czeskiej może prowadzić działalność gospodarczą również osoba, której przyznano azyl lub ochronę uzupełniającą, oraz członkowie jej rodziny.

Jeżeli z ustawy wynika obowiązek złożenia dokumentu potwierdzającego pewne okoliczności, rozumie się przez to złożenie dokumentu wraz z tłumaczeniem na język czeski wykonanym przez tłumacza wpisanego na listę biegłych i tłumaczy przysięgłych, jeżeli dokument ten nie został wydany w języku czeskim. Prawdziwość podpisu i pieczętki na oryginałach przedstawianych dokumentów, które wydano za granicą, należy uwierzytelnić.

Ogólne warunki prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby fizyczne zapisane są w § 6 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej. Warunkami tymi jest pełna zdolność do czynności prawnych oraz nieskazitelność.

Zdolność do czynności prawnych oznacza zdolność do wykonywania we własnym imieniu czynności prawnych, nabywania praw i zaciągania zobowiązań. Niezbędna jest pełna zdolność do czynności prawnych, którą uzyskuje się wraz z ukończeniem 18. roku życia. Zdolność do czynności prawnych można zastąpić zgodą sądu na zgodę przedstawiciela ustawowego osoby małoletniej na samodzielne prowadzenie działalności gospodarczej. Zdolność do czynności prawnych przedstawia się poprzez przedstawienie ważnego dowodu osobistego lub paszportu osoby fizycznej.

Za nieskazitelną nie jest uważana osoba, która była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione umyślnie, jeżeli przestępstwo to zostało popełnione w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej lub z przedmiotem działalności gospodarczej, o którą wnioskuje lub którą zgłasza, jeżeli nie jest traktowana jako osoba, która nie została skazana.

W przypadku obywateli Republiki Czeskiej nieskazitelność potwierdza się wyciągiem z ewidencji Rejestr Karny. W przypadku osób będących obywatelami państwa

członkowskiego Unii Europejskiej na podstawie dokumentów, o których mowa w § 46 ust. 1 lit. a)⁴. W przypadku osób, które nie są obywatelami Republiki Czeskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, nieskazitelność przedstawia się na podstawie dokumentów, o których mowa § 46 ust. 1 lit. b)⁵ oraz wyciągu z ewidencji Rejestr Karny, o ile nie są to osoby, które mają na terytorium Republiki Czeskiej pozwolenie na pobyt stały (wówczas dokumentują nieskazitelność tak jak obywatele Republiki Czeskiej). Urząd ds. działalności gospodarczej uprawniony jest na mocy odrębnych przepisów prawa do wnioskowania o wydanie wyciągu z ewidencji Rejestr Karny. Wniosek o wydanie wyciągu z rejestru karnego oraz wyciąg z rejestru karnego są przekazywane w formie elektronicznej, w sposób umożliwiając dostęp na odległość.

Szczególne warunki dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej zapisane są w § 7 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej. Za szczególne warunki prowadzenia działalności gospodarczej rozumie się kwalifikacje zawodowe lub inne, jeżeli są one wymagane na mocy ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej lub odrębnych przepisów.

W przypadku tzw. wolnych rodzajów działalności gospodarczej szczególne warunki prowadzenia działalności gospodarczej nie są określone, wystarczy spełnić ogólne warunki

⁴ § 46 ust. 1 lit. a) ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej: Osoba fizyczna dołącza do zgłoszenia, o ile ustawa nie stanowi inaczej, jeżeli jest obywatelem innego państwa Unii Europejskiej, wyciąg z ewidencji kar lub równorzędny dokument wydany przez właściwy organ sądowy lub administracyjny tego państwa lub państwa członkowskiego ostatniego pobytu, lub wyciąg z ewidencji Rejestr Karny z załącznikiem zawierającym informacje, które są wpisane w ewidencji kar państwa członkowskiego, którego jest obywatelem, lub państwa członkowskiego ostatniego pobytu; jeżeli państwem ostatniego pobytu jest Republika Czeska, obowiązuje § 6 ust. 3 zdanie drugie. Jeżeli państwo to nie wydaje wyciągu z ewidencji kar lub równorzędnego dokumentu, osoba fizyczna składa oświadczenie o niekaralności przed notariuszem lub innym właściwym organem państwa członkowskiego, którego jest obywatelem, lub przed notariuszem lub innym właściwym organem państwa członkowskiego ostatniego pobytu. Dokumenty te nie mogą być starsze niż 3 miesiące; dokument w myśl tej litery może zostać zastąpiony dokumentem potwierdzającym uznanie kwalifikacji zawodowych, jeżeli potwierdza także spełnienie warunku niekaralności (nieskazitelności).

⁵ § 46 ust. 1 lit. b) ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej: Osoba fizyczna dołącza do zgłoszenia, o ile ustawa nie stanowi inaczej, jeżeli jest obywatelem innego państwa aniżeli państwo, o którym mowa w literze a) i jeżeli nie ma na terytorium Republiki Czeskiej pozwolenia na pobyt stały, wyciąg z ewidencji kar lub równorzędny dokument wydany przez państwo, którego obywatelem jest osoba fizyczna. Jeżeli państwo to nie wydaje wyciągu z rejestru kar lub równorzędnego dokumentu, osoba fizyczna składa oświadczenie o niekaralności przed notariuszem lub innym właściwym organem państwa, którego jest obywatelem, lub przed notariuszem lub innym właściwym organem państwa ostatniego pobytu. Dokumenty te nie mogą być starsze niż 3 miesiące.

prowadzenia działalności gospodarczej. W przypadku działalności rzemieślniczej, powiązanej i koncesjonowanej działalności gospodarczej ustawa nakłada obowiązek spełnienia także szczególnych kwalifikacji zawodowych lub innych kwalifikacji.

W przypadku rzemieślniczej działalności gospodarczej kwalifikacje zawodowe potwierdza się dokumentem lub dokumentami potwierdzającymi:

- a) należyte ukończenie wykształcenia średniego z uprawnieniami zawodowymi zdobytymi na danym kierunku nauczania,
- b) należyte ukończenie wykształcenia średniego z egzaminem maturalnym na odpowiednim kierunku lub z przedmiotami przygotowania zawodowego w danym zawodzie,
- c) należyte ukończenie policealnego wykształcenia zawodowego na odpowiednim kierunku,
- d) należyte ukończenie wykształcenia wyższego o odpowiednim kierunku lub specjalizacji,
- e) uznanie kwalifikacji zawodowych, wydane przez organ właściwy na podstawie ustawy o uznawaniu kwalifikacji zawodowych lub
- f) zdobycie wszystkich kwalifikacji zawodowych określonych jako właściwe dla danego zawodu w Krajowym Systemie Kwalifikacji (Národní soustava kvalifikací).

Powyższe dokumenty potwierdzające kwalifikacje zawodowe mogą zostać zastąpione dokumentami, o których mowa w § 21 ust. 3 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej.⁶ W większości dotyczy to połączenia dokumentu potwierdzającego należyte ukończenie szkoły na kierunku pokrewnym oraz dokumentu o odbyciu jednorocznej praktyki w zawodzie, względnie tylko odbycie sześcioletniej praktyki w zawodzie.

⁶ Dokumenty potwierdzające kwalifikacje zawodowe w myśl § 21 można zastąpić dokumentami potwierdzającymi:

- a) należyte ukończenie wykształcenia średniego z dyplomem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe na pokrewnym kierunku i dokumentem o odbyciu jednorocznej praktyki w zawodzie,
- b) należyte ukończenie wykształcenia średniego z egzaminem maturalnym na pokrewnym kierunku oraz dokumentem o odbyciu jednorocznej praktyki w zawodzie,
- c) należyte ukończenie policealnego wykształcenia zawodowego na pokrewnym kierunku oraz dokumentem o odbyciu jednorocznej praktyki w zawodzie,
- d) należyte ukończenie wykształcenia wyższego na pokrewnym kierunku lub specjalizacji,
- e) należyte ukończenie przekwalifikowania na dany zawód, wydanym przez placówkę akredytowaną w myśl odrębnych przepisów prawa lub placówkę akredytowaną przez Ministerstwo Szkolnictwa, Młodzieży i Kultury Fizycznej, lub ministerstwo, w którego gestii jest branża, w ramach której działalność gospodarcza jest prowadzona, oraz dokumentem o odbyciu jednorocznej praktyki w zawodzie, lub
- f) odbycie sześcioletniej praktyki w zawodzie.

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZEBKACZAMY GRANICE

Obywatel Republiki Czeskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej może potwierdzić kwalifikacje zawodowe także zgodnie z właściwymi przepisami § 7 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej (szczegółne warunki prowadzenia działalności gospodarczej).

W celu wykonywania powiązanej działalności gospodarczej ustawa wymaga kwalifikacji zawodowych wymienionych w drugiej kolumnie załącznika nr 2 do ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej.

Obywatel Republiki Czeskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej może potwierdzić swoje kwalifikacje zawodowe dokumentem o uznaniu kwalifikacji zawodowych, wydanym przez organ ds. uznawania kwalifikacji w myśl ustawy o uznawaniu kwalifikacji zawodowych.

Wykonywanie koncesjonowanej działalności gospodarczej możliwe jest także wyłącznie przy spełnieniu kwalifikacji zawodowych, o których mowa w 2. kolumnie załącznika nr 3 do ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej. W 3. kolumnie są ponadto wymienione warunki dotyczące wydania koncesji. Natomiast w 4. kolumnie znajduje się informacja, czy w celu wydania koncesji wymagana jest opinia właściwego organu.

Obywatel Republiki Czeskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej może potwierdzić swoje kwalifikacje zawodowe dokumentem o uznaniu kwalifikacji zawodowych, wydanym przez organ ds. uznawania kwalifikacji w myśl ustawy o uznawaniu kwalifikacji zawodowych. Urząd ds. działalności gospodarczej może określić lub zmienić przedsiębiorcy warunki prowadzenia działalności gospodarczej na podstawie ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej lub na podstawie odrębnych przepisów prawa.

Przedsiębiorca ma obowiązek zapewnienia wykonywania czynności, które wchodzą w zakres działalności wymienionych w załączniku nr 5 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej, tylko przez osoby fizyczne spełniające wymogi co do kwalifikacji zawodowych, o których mowa w tym załączniku. Przepis ten nie ma wpływu na odrębne przepisy prawa

określające kwalifikacje zawodowe osób fizycznych dotyczące wykonywania pewnych rodzajów działalności. Przedsiębiorca ma obowiązek prowadzenia ewidencji dotyczącej osób spełniających kwalifikacje zawodowe i przechowywania kopii dokumentów potwierdzających te kwalifikacje zawodowe co najmniej przez okres 3 lat od zakończenia wykonywania czynności przez te osoby; jednocześnie ma obowiązek przestrzegania obowiązków określonych w ustawie nr 101 z 2000 roku o ochronie danych osobowych i zmianie niektórych ustaw (zákon 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů).

Ustawa o prowadzeniu działalności gospodarczej w § 8 wymienia przeszkody dla prowadzenia działalności gospodarczej. Przeszkodą jest na przykład ogłoszenie upadłości osoby fizycznej lub prawnej od określonego w ustawie dnia. Działalności gospodarczej osoba fizyczna lub prawna nie może też prowadzić przez okres 3 lat od uprawomocnienia się decyzji o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości z tego powodu, że majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego. Ponadto przykładowo osoba fizyczna lub prawna, na którą sąd lub organ administracyjny nałożył karę lub sankcję zakazu wykonywania działalności gospodarczej w branży lub branży pokrewnej, nie może w czasie obowiązywania tego zakazu prowadzić tej działalności gospodarczej. Działalności gospodarczej nie może też prowadzić osoba fizyczna lub prawna, której zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej zostało cofnięte.

6.4 Prowadzenie działalności gospodarczej za pośrednictwem "odpowiedzialnego przedstawiciela"

Przedsiębiorca może prowadzić działalność gospodarczą za pośrednictwem tzw. odpowiedzialnego przedstawiciela (odpovědný zástupce) a w przypadkach określonych ustawą wręcz ma taki obowiązek. Jest nim osoba fizyczna ustanowiona przez przedsiębiorcę, która odpowiedzialna jest za prawidłowe prowadzenie działalności gospodarczej i przestrzeganie przepisów dot. prowadzenia działalności gospodarczej i ma z przedsiębiorcą zawartą umowę. Nikt nie może być powołany do pełnienia funkcji odpowiedzialnego przedstawiciela dla więcej niż czworga przedsiębiorców. Odpowiedzialny przedstawiciel musi

spełniać ogólne i szczególne warunki prowadzenia działalności gospodarczej w myśl § 6 i § 7 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej.

Odpowiedzialnym przedstawicielem nie może być osoba, w przypadku której istnieje przeszkoda dla prowadzenia działalności gospodarczej, której zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej zostało cofnięte w myśl § 58 ust. 2 lub 3 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej. Zakaz ten obowiązuje przez okres 1 roku od uprawomocnienia się decyzji o cofnięciu zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej; nie ma to zastosowania, jeżeli zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej zostało cofnięte z powodu nieprowadzenia działalności gospodarczej przez okres dłuższy niż 4 lata. Odpowiedzialnym przedstawicielem osoby prawnej nie może być członek rady nadzorczej lub innego organu kontroli tej osoby prawnej.

Przedsiębiorca, będący osobą fizyczną i niespełniający szczególnych warunków prowadzenia działalności (§ 7), musi ustanowić tzw. odpowiedzialnego przedstawiciela. Ponadto odpowiedzialnego przedstawiciela musi mieć przedsiębiorca, będący osobą prawną, w przypadku działalności wymagającej spełnienia szczególnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej (§ 7). Czeska osoba prawna mianuje odpowiedzialnym przedstawicielem osobę, która jest jej organem statutowym lub jego członkiem. Zagraniczna osoba prawna powołuje na stanowisko odpowiedzialnego przedstawiciela kierownika jednostki organizacyjnej zakładu zlokalizowanej na terytorium Republiki Czeskiej. Jeżeli nie można powołać na odpowiedzialnego przedstawiciela nikogo z ww. osób, przedsiębiorca powołuje na to stanowisko inną osobę. Osoba odpowiedzialnego przedstawiciela musi każdorazowo spełniać warunki w zakresie wykonywania tej funkcji w myśl ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej. Przedsiębiorca może ustanowić odpowiedzialnego przedstawiciela także w przypadkach, gdy ustawa tego nie wymaga.

Osoba odpowiedzialnego przedstawiciela jest więc wykorzystywana przykładowo wówczas, gdy przedsiębiorca chce prowadzić złotnictwo i zakład jubilerski, które są podlegającą zgłoszeniu działalnością rzemieślniczą a sam przedsiębiorca nie posiada kwalifikacji zawodowych do wykonywania tej działalności gospodarczej. Odpowiedzialny przedstawiciel

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

musi spełniać wyżej wymienione warunki i musi wyrazić zgodę na swoje powołanie do tej funkcji.

W praktyce może się zdarzyć, że odpowiedzialny przedstawiciel sam anuluje wykonywanie swojej funkcji, przestanie spełniać warunki jej wykonywania lub umrze. W takiej sytuacji należy powołać odpowiedzialnego przedstawiciela bezpośrednio po stwierdzeniu takiego stanu lub bezzwłocznie reagować na wezwanie urzędu ds. działalności gospodarczej w celu powołania odpowiedzialnego przedstawiciela. W pewnych sytuacjach przedsiębiorca może prowadzić działalność gospodarczą bez odpowiedzialnego przedstawiciela, musi to jednak umożliwiać inny przepis prawa i należy postępować zgodnie z warunkami w nim określonymi. Wówczas urząd ds. prowadzenia działalności gospodarczej wpisuje do rejestru działalności gospodarczej zakończenie wykonywania funkcji odpowiedzialnego przedstawiciela oraz informację, że działalność jest tymczasowo prowadzona bez odpowiedzialnego przedstawiciela.

6.5 Zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej – pojęcie, jego udokumentowanie, zakres, powstanie, zmiana i ustanie

Zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej (živnostenské oprávnění, § 10 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej) to subiektywne zezwolenie przedsiębiorcy na prowadzenie działalności gospodarczej. Nie można go więc utożsamiać z wyciągiem z rejestru działalności gospodarczej.

Przedsiębiorca potwierdza swoje zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na podstawie wyciągu z rejestru działalności gospodarczej zawierającego informacje określone w ustawie. Do czasu wydania wyciągu, zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej potwierdza się egzemplarzem zgłoszenia z udokumentowanym doręczeniem do urzędu ds. działalności gospodarczej, także za pośrednictwem punktu kontaktowego administracji publicznej, lub prawomocną decyzją w sprawie udzielenia koncesji.

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČENÍ HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

Urząd ds. działalności gospodarczej potwierdza spełnienie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej wydając wyciąg zagranicznym osobom fizycznym, które zamierzają na terytorium Republiki Czeskiej prowadzić działalność gospodarczą za pośrednictwem jednostki organizacyjnej swojego zakładu, lub założycielom, względnie organom lub osobom uprawnionym do złożenia wniosku o wpis czeskiej osoby prawnej do rejestru handlowego lub o podobnym charakterze, jeżeli jest uwiarygodnione, że osoba prawna została założona, lub zagranicznym osobom prawnym. W przypadku ww. osób zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej powstaje z dniem ich wpisania do rejestru handlowego lub o podobnym charakterze, jeżeli wpisują się do takiego rejestru. Jeżeli osoby te nie złożą wniosku o wpis w terminie 90 dni od dnia doręczenia wyciągu lub jeżeli wniosek zostaje odrzucony, urząd ds. działalności gospodarczej wydaje decyzję, że zgłaszający nie spełnił warunków umożliwiających powstanie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej; w przypadku koncesji okoliczność tę wpisuje do akt i do rejestru działalności gospodarczej.

Zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej nie może być przeniesione na inną osobę. Inna osoba może je wykonywać tylko w sytuacji, gdy stanowi tak ustawa.

Zakres zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej podlega ocenie według przedmiotu działalności gospodarczej wskazanego w wyciągu przy uwzględnieniu przepisów 3. części ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej. Zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na tzw. wolną działalność gospodarczą uprawnia do wykonywania działalności określonych w załączniku nr 4 do ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej. Jeżeli do prowadzenia działalności gospodarczej w myśl załączników nr 2 i 3 wymagany jest dokument wydany przez odrębny organ na podstawie odrębnych przepisów prawa, zakres zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej określa wymieniony dokument. W przypadku wątpliwości co do zakresu zezwolenia, na wniosek przedsiębiorcy decyzję podejmuje urząd ds. działalności gospodarczej.

Osoba fizyczna lub prawna, która zamierza prowadzić działalność gospodarczą podlegającą zgłoszeniu, ma obowiązek zgłoszenia tego w urzędzie ds. prowadzenia działalności. W zgłoszeniu osoba fizyczna wpisuje dane, o których mowa w § 45 ust. 2 oraz dołącza załączniki

Cel 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

wg § 46 ust. 1, osoba prawna wpisuje dane wymienione w § 45 ust. 3 i dołącza załączniki wg § 46 ust. 2. Zgłaszający powinien także określić przedmiot działalności gospodarczej podany w zgłoszeniu w wystarczającym stopniu skonkretyzowania i jednoznaczności (§ 45 ust. 3 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej). Jeżeli osoba zgłaszająca spełniła wszystkie warunki określone na mocy ustawy, urząd ds. działalności gospodarczej dokonuje wpisu do rejestru działalności gospodarczej w ciągu 5 dni od dnia doręczenia zgłoszenia i wydaje przedsiębiorcy wyciąg.

Osoba, która zamierza prowadzić koncesjonowaną działalność gospodarczą, składa wniosek o wydanie koncesji w urzędzie ds. działalności gospodarczej (§ 50 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej – wymogi dot. wniosku o koncesję). Następnie wniosek jest rozpatrywany i podejmowana jest decyzja w sprawie koncesji. Urząd ds. działalności gospodarczej w ciągu 5 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji o udzieleniu koncesji dokonuje wpisu do rejestru działalności gospodarczej i wydaje przedsiębiorcy wyciąg.

Zgłoszenie działalności gospodarczej lub wniosek o koncesję składane są na formularzu wydanym przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

Ogólnie, w przypadku działalności podlegających zgłoszeniu zezwolenie na jej prowadzenie powstaje z dniem zgłoszenia, w przypadku działalności koncesjonowanych z dniem uprawomocnienia się decyzji o przyznaniu koncesji.

Przedsiębiorca powinien zgłosić urzędowi ds. prowadzenia działalności gospodarczej wszystkie zmiany i uzupełnienia dotyczące danych i dokumentów, które są określone jako wymogi wniosku o koncesję i złożyć dokumenty potwierdzające te okoliczności w ciągu 15 dni od dnia ich zaistnienia; nie ma to zastosowania, jeżeli dotyczy zmian i uzupełnień już wpisanych w podstawowych rejestrach w myśl ustawy nr 111 z 2009 roku o podstawowych rejestrach, w rejestrze handlowym lub w systemie informacyjnym ewidencji ludności, jeżeli przedsiębiorca jest obywatelem RCz lub w informacyjnym systemie cudzoziemców, jeżeli przedsiębiorca jest cudzoziemcem. Zmiany i uzupełnienia danych, pozyskanych z tych rejestrów, systemów lub z rejestru handlowego, urząd ds. działalności gospodarczej wpisuje bez zbędnej zwłoki w rejestrze działalności gospodarczej.

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČENÍ HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

Zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej wygasa w przypadkach określonych ustawą (§ 57 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej). Dotyczy to przypadków zgonu przedsiębiorcy lub likwidacji osoby prawnej, upływu okresu, wykreślenia osoby zagranicznej obowiązkowo wpisanej w rejestrze handlowym lub jej przedmiotu działalności z rejestru handlowego, jeżeli tak stanowią odrębne przepisy prawa, decyzji urzędu ds. prowadzenia działalności gospodarczej o cofnięciu zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej.

Urząd ds. działalności gospodarczej unieważnia zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej, jeżeli przedsiębiorca nie spełnia już ogólnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej, co do zasady, jeżeli pojawią się przeszkody w myśl § 8 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej, przedsiębiorca złoży taki wniosek lub przedsiębiorca nie przedstawi tytułu prawnego do użytkowania lokali do prowadzenia działalności gospodarczej. Urząd ds. działalności gospodarczej może także w określonych ustawą przypadkach zawiesić prowadzenie działalności gospodarczej, przykładowo jeżeli zagraniczna osoba fizyczna, której zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na terytorium Republiki Czeskiej powiązane jest z pozwoleniem na pobyt na terytorium Republiki Czeskiej, nie spełnia tego warunku.

6.7 Urzędy ds. działalności gospodarczej, także jako centralne punkty rejestracyjne (CPR), jednolity formularz rejestracyjny

Zgodnie z ustawą o urzędach ds. działalności gospodarczej przez urzędy te rozumie się gminne urzędy ds. działalności gospodarczej, krajskie urzędy ds. działalności gospodarczej oraz Urząd ds. Działalności Gospodarczej Republiki Czeskiej.

Gminnymi urzędami ds. działalności gospodarczej są wydziały urzędów gmin o rozszerzonych kompetencjach (obce s rozšířenou působností) oraz na terenie miasta stołecznego Pragi wydziały działalności gospodarczej urzędów dzielnic miejskich określonych w statucie miasta stołecznego Pragi.

Centralnymi punktami rejestracji są urzędy ds. działalności gospodarczej. Przedsiębiorca może więc podstawowe czynności związane z jego rejestracją w związku z działalnością gospodarczą wykonać w urzędzie ds. działalności gospodarczej jako centralnym punkcie rejestracji. Służy do tego jednolity formularz rejestracyjny (JFR). Istnieją jego dwa podstawowe typy, dla osób prawnych i dla osób fizycznych. Przedsiębiorca może JFR pobrać na stronie internetowej <http://www.mpo.cz/cz/podpora-podnikani/crm/>, wypełnić go i złożyć w momencie rejestracji. Przekazanie poszczególnych części JFR do innych urzędów leży już w gestii urzędu ds. działalności gospodarczej.

Jednolity formularz rejestracyjny zastępuje różne typy formularzy, które przedsiębiorca musi złożyć przed rozpoczęciem działalności gospodarczej, ale także w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej, w urzędzie ds. działalności gospodarczej, właściwym zakładzie ubezpieczeń społecznych i zakładzie ubezpieczeń zdrowotnych. Wymogi wymagane przez poszczególne urzędy ujednolicono w jednym formularzu, co jest dla przedsiębiorcy bardziej przejrzyste. Dzięki temu nie ma konieczności wielokrotnego wypełniania tych samych informacji, zwłaszcza danych identyfikacyjnych na formularzach rejestracyjnych lub zgłoszeniowych przeznaczonych dla wszystkich ww. organów. Zgłoszenia do celów podatkowych oraz zgłaszanie zmian danych rejestracyjnych w urzędach ds. działalności gospodarczej można od 1.1.2013 r. składać wyłącznie na formularzach wydanych przez Ministerstwo Finansów.

Ci 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

Zastosowanie jednolitego formularza rejestracyjnego nie jest warunkiem i przedsiębiorca może zdecydować się na bardziej skomplikowaną procedurę, składając zgłoszenie w każdym urzędzie odrębnie. Wówczas musi odrębnie pójść do urzędu ds. działalności gospodarczej, zakładu ubezpieczeń społecznych oraz zakładu ubezpieczeń zdrowotnych.

Przy wykorzystaniu JFR może zarejestrować się lub zgłosić w ewidencji:⁷

1. W odniesieniu do urzędu ds. działalności gospodarczej:

- zgłoszenie działalności gospodarczej
- wniosek o wydanie koncesji
- zgłoszenie zmiany lub uzupełnienie danych wg § 49, ewent. § 56 ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej
- wniosek o zamknięcie działalności gospodarczej
- zgłoszenie rozpoczęcia/zakończenia prowadzenia działalności w zakładzie
- zgłoszenie zawieszenia prowadzenia działalności
- zgłoszenie wznowienia działalności gospodarczej przed upływem terminu, na jaki działalność została zawieszona.

2. W odniesieniu do Czeskiego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (Česká správa sociálního zabezpečení):

- zgłoszenie rozpoczęcia (zakończenia) samodzielnie wykonywanej działalności zarobkowej
- zgłoszenie do ubezpieczenia emerytalno-rentowego i chorobowego.

3. W odniesieniu do zakładu ubezpieczeń zdrowotnych (zdravotní pojišťovna):

- zgłoszenie osoby ubezpieczonej (osoby fizycznej) o rozpoczęciu (zakończeniu) samodzielnie wykonywanej działalności zarobkowej

4. W odniesieniu do urzędu pracy:

- zgłoszenie wolnego miejsca pracy, ewent. jego zajęcia (dotyczy osób fizycznych i prawnych).

⁷ Informacje pochodzące ze stron internetowych Ministerstwa Przemysłu i Handlu Republiki Czeskiej
<http://www.mpo.cz/dokument148117.html>.

Ci 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

W stosunku do urzędów skarbowych, zgłoszenia do celów podatkowych oraz zgłaszania zmian danych rejestracyjnych i wnioski o skreślenie z rejestru nie mogą być już od 1.1.2013 roku składane na JFR. Zgłoszenia do celów podatkowych oraz zgłaszanie zmian danych rejestracyjnych oraz wnioski o skreślenie z rejestru można składać teraz wyłącznie na formularzach wydanych przez Ministerstwo Finansów. Wymienione formularze podatkowe będą, oprócz urzędów skarbowych i ich placówek terytorialnych, dostępne także w centralnym punkcie rejestracji, gdzie będzie można je także złożyć.

Formularze wydane przez Ministerstwo Finansów, dotyczące rejestracji podatkowej i jej zmian są następujące:

- zgłoszenie rejestracyjne osób fizycznych
- zgłoszenie rejestracyjne osób prawnych
- zgłoszenie rejestracyjne do podatku od wartości dodanej (VAT)
- zgłoszenie do rejestracji kas fiskalnych
- załącznik do zgłoszenia do rejestracji – oddziały i zakłady
- zgłoszenie zmian danych rejestracyjnych / wniosek o skreślenie z ewidencji.

Wymienione formularze wydane przez Ministerstwo Finansów mają na dole pierwszej strony podany numer wzoru formularza.

W celu zgłoszenia kilku rodzajów działalności gospodarczej, kilku zakładów, odpowiedzialnych przedstawicieli lub organów statutowych w ramach jednego zgłoszenia opracowano formularze załącznikowe do JFR, które umożliwiają przedsiębiorcy zgłoszenie tych okoliczności bez konieczności wypełniania wielu podstawowych formularzy.

By przedsiębiorca mógł zgłosić zmiany wobec wszystkich urzędów, których JFR dotyczy, opracowano nową dwustronicową kartę zmian JFR, na podstawie której można zgłosić zmiany wszystkich danych nie tylko w urzędzie ds. działalności gospodarczej, ale też w innych właściwych urzędach. Zgłoszenie zmian danych rejestracyjnych dla urzędu skarbowego można złożyć na formularzu Ministerstwa Finansów.

Karta zmian JFR może być jednak wykorzystana w celu zgłoszenia do innych urzędów tylko przy założeniu, że przedsiębiorca spełnił już swój podstawowy obowiązek rejestracyjny wobec tych urzędów. Za podstawowy obowiązek rejestracyjny rozumie się ww. rejestracja, wzgl. zgłoszenie do ewidencji tych urzędów. Jeżeli wobec tych urzędów nie spełniono podstawowego obowiązku rejestracyjnego, np. za pośrednictwem JFR w momencie zgłaszania działalności gospodarczej lub wniosku o koncesję, to w tych przypadkach karta zmian JFR nie może zostać wykorzystana w celu zgłoszenia zmian wobec tych innych urzędów.

Wszystkie ww. formularze można pobrać na stronach internetowych Ministerstwa Przemysłu i Handlu Republiki Czeskiej <http://www.mpo.cz/dokument148117.html>.

Ważne adresy

Adres internetowy	Jakie informacje znajdę?
http://www.hradeckralove.org/urad/zfo strony internetowe także w języku angielskim	Informacje praktyczne dotyczące warunków otrzymania zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej tzw. wolnej, rzemieślniczej, powiązanej (dla cudzoziemców lub obywateli Republiki Czeskiej bez pobytu stałego na terytorium Republiki Czeskiej) – poszczególne kroki w celu pozyskania zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terytorium Republiki Czeskiej
http://www.mpo.cz/cz/podpora-podnikani/crm/ strony internetowe także w języku angielskim	Informacje nt. jednolitego formularza informacyjnego, możliwość jego pobrania
http://www.rzp.cz/	Ewidencja działalności gospodarczej on-line
http://www.mvcr.cz/clanek/sluzby-pro-	Praktyczne informacje dla cudzoziemców (obywateli

verejnost-informace-pro-cizince-informace-pro-cizince.aspx strony internetowe także w języku angielskim	UE i państw trzecich)
http://www.businessinfo.cz/cs/legislativa-pravo/zivnostenske-podnikani.html strony internetowe także w języku angielskim	Przydatne informacje dotyczące działalności gospodarczej, przewodnik w zakresie zgłaszania poszczególnych rodzajów działalności gospodarczej

7 Zatrudnianie cudzoziemców i obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej na terytorium Republiki Czeskiej

Zatrudnianie cudzoziemców na terytorium Republiki Czeskiej jest zjawiskiem częstym. Jednym z podstawowych aktów prawnych, które regulują to zagadnienie, jest ustawa nr 326 z 1999 roku o pobycie cudzoziemców na terytorium Republiki Czeskiej i zmianie niektórych ustaw, która określa warunki legalnego wjazdu i pobytu na terytorium Republiki Czeskiej. Ustawa odróżnia osoby w państwach trzecich od obywateli Unii Europejskiej. To dlatego, że każda z tych grup ma odmienne prawa i obowiązki dotyczące wjazdu, pobytu, zatrudnienia i prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Republiki Czeskiej. Kolejnym podstawowym aktem prawnym jest ustawa nr 435 z 2004 roku o zatrudnieniu, a szczególnie jej czwarta część dotycząca zatrudniania pracowników z zagranicy.

Także w zakresie zatrudniania należy odróżniać, czy jest to osoba z państw trzecich lub obywatel Unii Europejskiej. W rozumieniu ustawy o zatrudnieniu cudzoziemcem nie jest obywatel Unii Europejskiej i członek jego rodziny oraz członek rodziny obywatela Republiki Czeskiej, o którym mowa w § 3 ust. 3⁸ tejże ustawy.

Cudzoziemcy, którzy przy uwzględnieniu powyższego są osobami z państw trzecich, mogą

⁸ § 3 ust. 3 ustawy nr 435 z 2004 roku o zatrudnieniu: Członkowie rodziny obywatela Republiki Czeskiej, którzy nie są obywatelami Republiki Czeskiej ani innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, mają w zakresie stosunków prawnych uregulowanych niniejszą ustawą taki sam status prawny jak obywatel Republiki Czeskiej, o ile niniejsza ustawa nie stanowi inaczej.

zostać przyjęci do pracy i zatrudniani tylko w przypadku, gdy posiadają zezwolenie na pracę⁹ oraz ważne zezwolenie na pobyt na terytorium Republiki Czeskiej lub jeżeli są posiadaczami zielonej karty lub niebieskiej karty.¹⁰ Dlatego pracodawca, który zamierza zatrudnić cudzoziemca, powinien sprawdzić, czy cudzoziemiec posiada zezwolenie na pracę, jeżeli w myśl odrębnych przepisów prawa¹¹ je potrzebuje oraz czy ma zezwolenie na pobyt na terytorium Republiki Czeskiej¹². Jeżeli cudzoziemiec nie posiada zezwolenia na pracę lub nie ma zezwolenia na pobyt, a zostałby pomimo to zatrudniony, pracodawca musiałby pokryć koszty związane z prawnym wydaleniem zatrudnionego cudzoziemca¹³. Pracodawca może uniknąć obowiązku pokrycia tych kosztów tylko wówczas, gdy udowodni, że spełnił obowiązki określone w przepisach prawa dotyczących zatrudniania i pobytu cudzoziemców i nie wiedział, że zezwolenie na pobyt przedstawione przez cudzoziemca jest podrobione. Lub w przypadku, gdy pracodawca zawarł z cudzoziemcem umowę i mógłby udowodnić, że spełnił obowiązki określone w przepisach prawa dotyczących zatrudniania i pobytu cudzoziemców a nie wiedział, że zezwolenie na pobyt przedstawione przez cudzoziemca jest podrobione.

Pracodawcy mogą pozyskiwać cudzoziemców (osoby z państw trzecich) na wolne miejsca pracy, na które nie można w inny sposób pozyskać pracowników, jeżeli wcześniej poinformują i uzgodnią z krajским oddziałem urzędu pracy zamiar zatrudnienia cudzoziemców. Uzgodnienie dotyczy przewidywanej liczby zatrudnianych cudzoziemców, rodzaju wykonywanej przez nich pracy oraz przewidywanego okresu jej wykonywania.

Wcześniejsze zgłoszenie i uzgodnienie zamiaru zatrudniania cudzoziemców nie jest wymagane w przypadku pracodawcy, który zamierza zatrudniać cudzoziemca, który posiada

⁹ Wniosek o wydanie zezwolenia na pracę cudzoziemiec składa na piśmie w krajским oddziale Urzędu Pracy, zazwyczaj przed wjazdem na terytorium Republiki Czeskiej, najczęściej osobiście lub za pośrednictwem pracodawcy, u którego ma zostać zatrudniony, lub za pośrednictwem osoby prawnej lub fizycznej, która zawarła umowę z zagranicznym pracodawcą, na podstawie której osoby, o których mowa w § 87 ust. 1 ustawy o zatrudnieniu, zostały oddelegowane na terytorium Republiki Czeskiej w celu realizacji zadań wynikających z tej umowy.

¹⁰ O ile ustawa nr 435 z 2004 roku o zatrudnieniu nie stanowi inaczej.

¹¹ § 89 i nast. ustawy nr 435 z 2004 roku o zatrudnieniu.

¹² Ogólnie w przypadku osób z państw trzecich ważne zezwolenie na pobyt, ważna zielona lub niebieska karta. Obywatele Unii Europejskiej mają tylko obowiązek zgłoszenia swojego pobytu na terytorium Republiki Czeskiej, jeżeli trwa powyżej 30 dni, nie potrzebują zezwolenia na pobyt ani zielonej czy niebieskiej karty, ponieważ korzystają z prawa swobodnego przepływu osób będącego jedną ze swobód w ramach jednolitego rynku wewnętrznego Unii Europejskiej.

¹³ Są to koszty zakwaterowania, wyżywienia, podróży oraz inne niezbędne wydatki finansowe.

zezwolenie na pracę bez względu na sytuację na rynku pracy, w przypadku którego nie jest wymagane zezwolenie pracę, który wnioskuje o przedłużenie zezwolenia na pracę w myśl § 94 ustawy o zatrudnieniu lub który będzie zatrudniony jako posiadacz zielonej karty lub niebieskiej karty.

Pracodawca zatrudniający cudzoziemców ma także liczne obowiązki meldunkowe (§ 87 i nast. ustawy o zatrudnieniu). Dotyczy to przykładowo obowiązku pracodawcy poinformowania na piśmie właściwego krajskiego oddziału urzędu pracy w określonym ustawą terminie w przypadku, gdy cudzoziemiec, któremu wydano zezwolenie na pracę, zieloną lub niebieską kartę, nie podjął pracy lub zakończył pracę przed upływem okresu, na jaki zezwolenie zostało mu wydane.

Krajski oddział urzędu pracy prowadzi ewidencję obywateli Unii Europejskiej, członków ich rodzin oraz członków rodziny obywatela Republiki Czeskiej, o których mowa w § 3 ust. 3 ustawy o zatrudnieniu, którzy podjęli pracę, ewidencję cudzoziemców, którym wydano zezwolenie na pracę, ewidencję cudzoziemców, którzy są posiadaczami zielonej karty lub niebieskiej karty oraz ewidencję cudzoziemców, w przypadku których nie jest wymagane posiadanie zezwolenia na pracę.

Ponadto pracodawca ma obowiązek prowadzenia ewidencji obywateli Unii Europejskiej, członków ich rodzin oraz członków rodziny obywatela Republiki Czeskiej, o których mowa w § 3 ust. 3 ustawy o zatrudnieniu oraz ewidencji cudzoziemców, których zatrudnia. Taki sam obowiązek ciąży na osobie prawnej lub fizycznej, która zawarła umowę z zagranicznym pracodawcą, na podstawie której osoby, o których mowa w § 87 ust. 1, zostały oddelegowane na terytorium Republiki Czeskiej w celu wykonywania zadań wynikających z tej umowy.

Pracodawca ma obowiązek przechowywania kopii dokumentów potwierdzających uprawnienia pobytu cudzoziemca na terytorium Republiki Czeskiej przez okres trwania stosunku pracy i przez okres 3 lat po zakończeniu zatrudnienia tego cudzoziemca.

Z punktu widzenia ustawy o zatrudnieniu obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej

Ci 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

i członkowie ich rodzin nie są uważani za cudzoziemców i zgodnie z tą ustawą mają taki sam status prawny jak obywatele Republiki Czeskiej. Taki sam status prawny, jak obywatele Republiki Czeskiej, mają także obywatele Norwegii, Lichtensteinu i Islandii, należący do EOG, członkowie ich rodzin oraz obywatele Szwajcarii i członkowie ich rodzin. Zatrudnianie obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej jest więc o wiele prostsze aniżeli zatrudnianie cudzoziemców, czyli osób z państw trzecich.

W celu uzyskania innych przydatnych informacji polecamy zintegrowany portal Ministerstwa Pracy i Spraw Społecznych umieszczony na stronach https://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam, gdzie informacje są także w języku angielskim i rosyjskim.

8 Skrzynki danych elektronicznych, autoryzowana konwersja dokumentów oraz punkt kontaktowy Czech POINT

8.1 Skrzynki danych elektronicznych

Skrzynki danych elektronicznych (datové schránky) są informacyjnym systemem administracji publicznej na terytorium Republiki Czeskiej, który powstał w oparciu o ustawę nr 300 z 2008 roku o elektronicznych czynnościach i autoryzowanej konwersji dokumentów (zákon 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů) i właściwe rozporządzenia. Skrzynki danych tworzy i administruje Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (zwane dalej „ministerstwem”).

Za pośrednictwem skrzynek danych elektronicznych można przysyłać w formie elektronicznej dokumenty organom władzy publicznej, jak również je od nich przyjmować. Ten sposób komunikacji zastępuje klasyczny sposób doręczenia w postaci papierowej. Dzięki temu papierowe i elektroniczne przesyłanie dokumentów jest równoważne. Celem wprowadzenia skrzynek danych elektronicznych jest szybsza, tańsza i bardziej niezawodna administracja publiczna.

Dokument dostarczony do skrzynki danych uważa się za doręczony w momencie, gdy do skrzynki danych zaloguje się osoba, która ma przy uwzględnieniu zakresu swoich uprawnień dostęp do przesłanego dokumentu. Nie jest istotne, czy osoba zapoznała się z doręczonym dokumentem. Decydującym momentem jest samo zalogowanie się. W przypadku organów władzy publicznej dokument przekazany do skrzynki danych jest dostarczony już w momencie wpływu. Ustawa przewiduje także możliwość, że osoba celowo nie zaloguje się do skrzynki danych, aby uniknąć doręczenia. W takiej sytuacji dokument przekazany do skrzynki danych uważa się za doręczony na dziesiąty dzień od dnia jego wpływu do skrzynki. Ta fikcja doręczenia jednak nie obowiązuje w przypadku, gdy inny przepis prawa wyklucza doręczenie zastępcze.

Cil 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

Dla podmiotów określonych w ustawie skrzynki danych są tworzone obowiązkowo, pozostałe mają możliwość stworzenia sobie skrzynki danych na podstawie wniosku. Stworzenie skrzynki danych (również na podstawie wniosku) jest nieodpłatne.

Skrzynkę danych elektronicznych posiadają obowiązkowo organy władzy publicznej, komornicy, notariusze i adwokaci. Ponadto skrzynka danych jest automatycznie tworzona dla osób prawnych stworzonych na mocy ustawy, osób prawnych wpisanych w rejestrze handlowym oraz jednostek organizacyjnych przedsiębiorstwa zagranicznej osoby prawnej wpisanych w rejestrze handlowym. Pozostałe osoby prawne mogą założyć skrzynkę danych na podstawie złożonego przez siebie wniosku.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz inne osoby fizycznie nie mają obowiązku posiadania skrzynki danych. Mają jednak tak samo możliwość jej stworzenia na podstawie złożonego wniosku.

Osobom fizycznym prowadzącym działalność gospodarczą oraz osobom prawnym, zarejestrowanym za granicą, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zakłada skrzynkę danych wyłącznie na ich wniosek. Jej stworzenie w przypadku tych podmiotów nie jest obowiązkowe ani automatyczne, jest to kwestia ich dobrowolnej decyzji.

Wniosek o stworzenie skrzynki danych składa się na właściwym formularzu, który można pobrać ze strony internetowej <http://www.datoveschranky.info/>, w sekcji „metodické pokyny”, która zawiera także informacje dotyczące sposobu złożenia wniosku o stworzenie skrzynki danych elektronicznych. Wniosek można także elektronicznie wypełnić i wysłać drogą elektroniczną na elektroniczne biuro podawcze Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (posta@mvcz.cz). Jest to jednak możliwe tylko w przypadku posiadania podpisu elektronicznego, który dołącza się do wniosku w wersji elektronicznej. W przeciwnym przypadku należy formularz wypełnić, wydrukować a potem uwierzytelnić podpis w dowolnym punkcie kontaktowym administracji publicznej Czech POINT. Formularz można także pobrać w wersji pdf w celu jego odręcznego wypełnienia.

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Wypełniony wniosek z uwierzytelnionym podpisem można złożyć w dowolnych punkcie Czech POINT. Trzecią możliwością złożenia wypełnionego wniosku z uwierzytelnionym podpisem jest jego wysłanie w formie papierowej na adres Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Czeskiej (Ministerstvo vnitra České republiky, Sekce rozvoje a proj. řízení ICT v oblasti veřejné správy, nám Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4).

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zakłada skrzynki danych także osobom fizycznym prowadzącym działalność gospodarczą oraz osobom prawnym, zarejestrowanym za granicą na ich wniosek. Stworzenie skrzynki jest dobrowolne. Ze względu na to, że zagraniczne podmioty nie posiadają czeskiego numeru identyfikacyjnego (Regon), wniosku nie można złożyć w punkcie Czech POINT w powyżej opisany sposób. Wniosek o założenie skrzynki danych należy wysłać bezpośrednio do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych spełniając poniższe wymogi:

- a) do wniosku należy dołączyć wszystkie dokumenty w języku czeskim, jeżeli oryginalne dokumenty nie są składane w języku czeskim, należy dołączyć uwierzytelnione tłumaczenie na język czeski,
- b) wniosek powinien zawierać uwierzytelniony urzędowo podpis osoby fizycznej, która uprawniona jest do reprezentowania osoby fizycznej lub prawnej prowadzącej działalność gospodarczą, ewentualnie musi być uwierzytelniony przez urzędy Republiki Czeskiej (np. placówkę dyplomatyczną Republiki Czeskiej w danym kraju) lub musi mieć tzw. apostille lub być uwierzytelniony w drodze superlegalizacji. W przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą osobą uprawnioną jest wyłącznie osoba fizyczna, na rzecz której wydano pełnomocnictwo. W przypadku osoby prawnej jest to organ statutowy lub członek organu statutowego. Możliwe jest także działanie na podstawie pełnomocnictwa wydanego przez osobę uprawnioną;
- c) do wniosku należy dołączyć wyciąg z właściwego rejestru, w którym są ewidencjonowane podmioty gospodarcze w kraju rejestracji, swego rodzaju dokument odpowiadający czeskiemu zezwoleniu na prowadzenie działalności gospodarczej lub wyciągowi z rejestru handlowego. Jeżeli z wyciągu z rejestru nie wynika jasno, kto uprawniony jest do reprezentowania podmiotu, należy to dodatkowo udokumentować;
- d) jeżeli adres pobytu osoby uprawnionej znajduje się w kraju, do którego nie można wysłać danych dostępowych, należy podać inny adres do kontaktu, pod którym osoba

Ci 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

uprawniona może osobiście odebrać przesyłkę z danymi dostępowymi. Lista państw, do których doręczane są dane dostępowe, znajduje się na:
<http://www.datoveschranky.info/assets/caste-dotazy/seznam-zemi.pdf>.

Skrzynka danych zostaje utworzona w ciągu trzech dni roboczych od dnia złożenia wniosku. Jeżeli jednak do wniosku o stworzenie skrzynki danych dołączony jest załącznik, prowadzone jest postępowanie administracyjne w sprawie wniosku i czas stworzenia skrzynki danych może przedłużyć się do 30 dni.

W razie pytań dotyczących skrzynek danych elektronicznych można skorzystać z infolinii doradczej, która funkcjonuje w godzinach 8:00 – 18:00 pod numerem telefonu (+420) 270 005 200. Na stronach internetowych http://www.datoveschranky.info/assets/ke-stazeni/provozni_rad_isds.pdf można pobrać regulamin systemu informacyjnego skrzynek danych elektronicznych, zawierający przydatne informacje. Podstawowym adresem internetowym poświęconym skrzynkom danych elektronicznych jest <http://www.datoveschranky.info/>.

8.2 Autoryzowana konwersja dokumentów

Ustawa nr 300 z 2008 roku o elektronicznych czynnościach i autoryzowanej konwersji dokumentów umożliwia także autoryzowaną konwersję dokumentów. Parametry techniczne określone są szczegółowo w rozporządzeniu nr 193 z 2009 roku w sprawie określenia szczegółów przeprowadzania autoryzowanej konwersji dokumentów (vyhláška č. 193/2009, o stanovení podrobností provádění autorizované konverze dokumentů).

Przez konwersję dokumentu rozumie się jego całkowite przekształcenie z formy papierowej na dokument zawarty w wiadomości w postaci danych lub pliku danych, lub odwrotnie przekształcenie dokumentu zawartego w wiadomości w postaci danych do dokumentu w postaci papierowej. Każdorazowo weryfikuje się zgodność zawartości dokumentów i dołącza się klauzulę weryfikacyjną. Konwersja nie jest możliwa np. gdy dokument jest w innej postaci niż papierowej lub w postaci wiadomości w formie danych, jeżeli jest to np. dowód osobisty,

Cel 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

dokument podróży, pozwolenie na broń, prawo jazdy, papier wartościowy, los, czek, weksel lub jeżeli dokument w postaci papierowej ma stempel plastycznej pieczętki.

Dokument powstały w wyniku konwersji ma takie same skutki prawne jak urzędowo uwierzytelniona kopia dokumentu, który był poddany konwersji. Zastępuje więc w pełni oryginalny dokument.

Konwersji na wniosek dokonują punkty kontaktowe administracji publicznej (Czech POINT) a z urzędu wykonują ją organy władzy publicznej w celach wykonywania swoich działań.

8.3 Punkty kontaktowe administracji publicznej, tzw. Czech POINT

Czech POINT to skrót określający czeski podawczy weryfikacyjny informacyjny terminal krajowy, który pełni funkcję punktu kontaktowego obywatela z administracją publiczną. Czech POINT umożliwia łatwą komunikację z państwem za pośrednictwem jednego miejsca. Obywatel nie musi więc składać wizyty w kilku urzędach, wystarczy pójść do najbliższego punktu Czech POINT i załatwić określone sprawy. Projekt Czech POINT jest ułatwieniem komunikacji z państwem.

Co umożliwia Czech POINT? W dowolnym punkcie Czech POINT, który znajduje się w większości przypadków w urzędach Poczty Czeskiej, ewentualnie w urzędach gminnych i miejskich, można od ręki pozyskać wyciąg z ewidencji gruntów i budynków, rejestru handlowego lub ewidencji działalności gospodarczej, wyciąg z rejestru karnego oraz z rejestru karnego osób prawnych. Za pośrednictwem punktów Czech POINT można także składać dokumenty w myśl ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej (§ 72). Czech POINT umożliwia także wykonanie autoryzowanej konwersji dokumentów, otrzymanie wyciągu z kar punktowych kierowcy oraz wyciągu z rejestru dłużników niewypłacalnych. Pełny zakres działalności przedstawiony jest na stronach internetowych <https://www.czechpoint.cz/web/>, na których można znaleźć także wiele innych przydatnych informacji dotyczących systemu Czech POINT.

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČENÍ HRANICE / PRZEBIECZAMY GRANICE

Ważne adresy

Adres internetowy	Jakie informacje znajdę?
https://www.czechpoint.cz/web/	Informacje nt. Czech POINT, czyli czeskiego podawczego i weryfikacyjnego informacyjnego terminalu krajowego, informacje nt. miejsc, w których znajdują się punkty kontaktowe Czech POINT.
http://www.datoveschranky.info/	Informacje dotyczące skrzynek danych elektronicznych, formularz wniosku o założenie skrzynki danych elektronicznych.

9 Czeska administracja podatkowa

Administrację podatkową w Republice Czeskiej stanowi przede wszystkim system organów administracji skarbowej. W 2013 roku Administracja Skarbowa została poddana szeroko zakrojonej reorganizacji, wprowadzonej przede wszystkim na mocy ustawy nr 456 z 2011 roku o administracji skarbowej Republiki Czeskiej [zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky], która jest obecnie obowiązującą ustawą w tym zakresie.

Administracja Skarbowa Republiki Czeskiej to system organów administracyjnych powołanych do wykonywania zadań administracji podatkowej. Ustawa określa, że organami tymi są Generalna Izba Skarbowa, Apelacyjna Izba Skarbowa oraz urzędy skarbowe, które są urzędami administracyjnymi i jednostkami organizacyjnymi skarbu państwa. W szczególności urzędy skarbowe określane są często jako tzw. organy podatkowe, ponieważ na ich rachunek odprowadzana jest większość podatków, przeprowadzają kontrole i wzywają podatników w przypadku zalegania z podatkiem, ewentualnie nakładają sankcje.

Generalna Izba Skarbowa jest instytucją podległą w stosunku do Ministerstwa Finansów, wykonuje swoje zadania dla całego terytorium Republiki Czeskiej a jej siedziba mieści się w Pradze. Między innymi pełni rolę centralnego biura łącznikowego w prowadzeniu współpracy międzynarodowej w zakresie administracji podatkowej, prowadzi postępowania w sprawie wykroczeń administracyjnych oraz prowadzi centralną ewidencję oraz rejestry niezbędne do

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

wykonywania działalności organów Administracji Skarbowej. Generalna Izba Skarbowa z upoważnienia ministerstwa pełni rolę centralnego biura łącznikowego ramach wzajemnej międzynarodowej współpracy administracyjnej z organami państwowymi innych państw oraz organizacjami międzynarodowymi oraz rolę biura łącznikowego lub wydziału łącznikowego w zakresie dochodzenia niektórych wierzytelności skarbowych.

Apelacyjna Izba Skarbowa jest instytucją podległą w stosunku do Generalnej Izby Skarbowej, wykonuje swoje zadania dla całego terytorium Republiki Czeskiej. Jej siedziba mieści się w Brnie. Celem ustawodawcy było stworzenie jednego organu apelacyjnego dla całego terytorium Republiki Czeskiej. Apelacyjna Izba Skarbowa jest organem administracyjnym najbliższym nadzrędnym dla urzędów skarbowych, prowadzi postępowania w sprawie wykroczeń administracyjnych. Ponadto z upoważnienia ministerstwa pełni rolę biura łącznikowego lub wydziału łącznikowego w zakresie egzekwowania niektórych wierzytelności skarbowych oraz z upoważnienia ministerstwa pełni rolę biura łącznikowego w zakresie współpracy międzynarodowej w ramach administracji podatkowej oraz prowadzi ewidencje i rejestry niezbędne do wykonywania działalności przez organy administracji skarbowej.

Poszczególne urzędy skarbowe podlegają pod Apelacyjną Izbę Skarbową. Ustawa wymienia poniższe urzędy skarbowe:

1. Urząd Skarbowy dla miasta stołecznego Pragi
2. Urząd Skarbowy dla Kraju Środkowoczeskiego
3. Urząd Skarbowy dla Kraju Południowoczeskiego
4. Urząd Skarbowy dla Kraju Pilźnieńskiego
5. Urząd Skarbowy dla Kraju Karlowarskiego,
6. Urząd Skarbowy dla Kraju Usteckiego,
7. Urząd Skarbowy dla Kraju Libereckiego,
8. Urząd Skarbowy dla Kraju Kralowohradeckiego,
9. Urząd Skarbowy dla Kraju Pardubickiego
10. Urząd Skarbowy dla Kraju Vysočina,
11. Urząd Skarbowy dla Kraju Południowomorawskiego,
12. Urząd Skarbowy dla Kraju Ołomunieckiego
13. Urząd Skarbowy dla Kraju Morawsko-Śląskiego

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

14. Urząd Skarbowy dla Kraju Zlinskiego

15. Wspecjalizowany Urząd Skarbowy.

Działalność wyżej wymienionych urzędów skarbowych (1-14) jest terytorialnie ograniczona. Każdy urząd skarbowy działa tylko na terenie właściwego kraju (kraj jest w RCz najwyższą i największą jednostką podziału terytorialnego państwa - przyp. tłum.), który wskazany jest w jego nazwie. Siedzibą urzędu skarbowego jest siedziba wyższej jednostki samorządu terytorialnego, której nazwa jest elementem nazwy urzędu skarbowego. Urzędy skarbowe mają także swoje placówki terenowe.

Urzędy skarbowe między innymi zajmują się administracją podatków, prowadzą postępowania w sprawie wykroczeń administracyjnych, nadzorują loterie i inne gry losowe, pobierają i egzekwują wpłaty pieniężne, nałożone przez organy Administracji Skarbowej. Urzędy skarbowe ponadto wykonują kontrolę skarbową, kontrolę przestrzegania obowiązków nałożonych na mocy przepisów prawa dotyczących rachunkowości, nakładają na podmioty prowadzące rachunkowość kary w myśl przepisów prawa oraz kontrolują administrację opłat, które są przychodem budżetu państwa, jeżeli ich administrację wykonują inne merytorycznie właściwe organy.

Wspecjalizowany Urząd Skarbowy obejmuje swoim zakresem działalności całe terytorium Republiki Czeskiej a jego siedziba mieści się w Pradze.

Wspecjalizowany Urząd Finansowy jest właściwym dla wybranych podmiotów, o których mowa w § 11 ust. 2 ustawy o Administracji Skarbowej Republiki Czeskiej. Przykładowo dotyczy to banków, w tym banków zagranicznych, spółdzielni oszczędnościowych i kredytowych, zakładów ubezpieczeniowych i funduszy inwestycyjnych. Wspecjalizowany Urząd Skarbowy jest właściwym także dla osób, które prowadzą loterie lub inne gry losowe, w stosunku do których wykonuje nadzór. Ponadto w zakresie jego działalności mieszczą się towarzystwa emerytalne oraz wszystkie przez nie zarządzane fundusze, w tym fundusz przekształceniowy, za pośrednictwem którego towarzystwo emerytalne prowadzi dodatkowe ubezpieczenia emerytalne.

Ci 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Administracja podatkowa funkcjonuje na tzw. zasadzie krajowej. Oznacza to na przykład, że w przypadku podatku od nieruchomości właściciel nieruchomości wypełnia i składa tylko jedno zeznanie podatkowe dotyczące wszystkich jego nieruchomości znajdujących się na terenie jednego kraju. Także podatek z tytułu wszystkich nieruchomości w jednym kraju opłaca w ramach jednej płatności.

Większość podatków podlega wpłacie na rzecz ww. 14 urzędów skarbowych oraz Wyspecjalizowanego Urzędu Skarbowego. Urzędy te są organami Administracji Skarbowej Republiki Czeskiej i są upoważnione do poboru podatków określonych w przepisach prawa.

W celu wpłacenia podatków należy znać numer rachunku bankowego właściwego urzędu skarbowego. Numer rachunku bankowego składa się z prefiksu, z części metrykalnej i kodu banku. Prefiks rachunku bankowego i część metrykalna oddzielone są od siebie myślnikiem. Za częścią metrykalną jest ukośnik i kod Czeskiego Banku Narodowego, w którym urzędy skarbowe prowadzą swoje rachunki (kod 0710).

Właściwy numer bankowy konkretnego urzędu skarbowego można znaleźć na stronach internetowych <http://www.financnisprava.cz/>. Informacje są także w języku angielskim a w sekcji „finanční správa“ (financial administration)“ można wybrać „orgány finanční správy (financial administration bodies)“ a potem „finanční úřady (tax offices)“, gdzie można znaleźć podstawowe informacje nt. każdego urzędu skarbowego, w tym numer jego rachunku bankowego. Ww. strony internetowe zawierają także wiele innych przydatnych informacji dotyczących administracji skarbowej, poszczególnych podatków i składek ubezpieczeniowych. Można tu także znaleźć formularze podatkowe oraz informacje dotyczące współpracy międzynarodowej.

W zakres czeskiej administracji podatkowej wchodzi także organy Administracji Celnej Republiki Czeskiej. Ich działalność reguluje ustawa nr 17 z 2012 roku o Administracji Celnej Republiki Czeskiej [zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky].

Administracja Celna Republiki Czeskiej to system organów administracyjnych oraz zbrojnej służby bezpieczeństwa. Jako organy administracji celnej funkcjonuje Generalna Izba Celna

Ci3/Cel3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČEME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

oraz urzędy celne, które są urzędami administracyjnymi i jednostkami organizacyjnymi skarbu państwa.

Organy Administracji Celnej Republiki Czeskiej administrują podatek akcyzowy i ekologiczny. Oznacza to, że podatek akcyzowy i ekologiczny odprowadza się na rzecz właściwego urzędu celnego, a nie urzędu skarbowego.

Generalna Izba Celna podlega pod Ministerstwo Finansów. Urzędy celne podlegają pod Generalną Izbę Celną.

Siedzibą Generalnej Izby Celnej jest miasto stołeczne Praga. Jej działalność dotyczy całego kraju. W sprawach określonych w kodeksie postępowania karnego, gdy chodzi o sprawy o znaczeniu ogólnokrajowym lub międzynarodowym, Generalna Izba Celna ma status organu policji. W zakresie współpracy międzynarodowej pełni na przykład rolę centralnego biura łącznikowego odpowiedzialnego za współpracę w zakresie podatków akcyzowych, centralnego biura łącznikowego, biura łącznikowego lub wydziału łącznikowego przy odzyskiwaniu niektórych wierzytelności finansowych, do czego uprawniona jest przez ministerstwo. Generalna Izba Celna prowadzi także przykładowo nadzór nad środkami transportu i kontenerami, co do których istnieje uzasadnione podejrzenie, że były, są lub mogą zostać wykorzystane w sprzeczności z przepisami prawa drugiej strony umowy, lub podejmuje w uzgodnieniu z organami celnymi innych państw niezbędne działania umożliwiające, aby za wiedzą i pod kontrolą organów administracji celnej nielegalne lub podejrzane przesyłki zawierające substancje i przedmioty niebezpieczne dotarły do miejsca przeznaczenia w nieuszkodzonym stanie lub całkowicie lub częściowo zamienione. Generalna Izba Celna jest w zakresie ewidencji i statystyki administratorem centralnego systemu informacyjnego organów administracji celnej, prowadzi ewidencję centralną kontrolowanych towarów oraz inne ewidencje i rejestry niezbędne do wykonywania zadań organów administracji celnej oraz ponosi odpowiedzialność za należyte funkcjonowanie celnego systemu informacyjnego w Republice Czeskiej oraz podejmuje działania niezbędne w celu zapewnienia przestrzegania odpowiednich przepisów prawa w ramach jego wykorzystania oraz w celu utrzymania jego bezpieczeństwa.

Urząd celny działa na terenie wyższej jednostki samorządu terytorialnego, której nazwa jest elementem urzędu celnego, za wyjątkiem części obszaru wyższej jednostki samorządu terytorialnego, która jest częścią terytorium obszaru celnego Urzędu Celnego Praha Ruzyně (teren lotniska – przyp. tłum.). Urząd Celný Praha Ruzyně działa na terenie obszaru celnego Urzędu Celnego Praha Ruzyně. Siedzibą urzędu celnego jest siedziba wyższej jednostki samorządu terytorialnego, której nazwa jest elementem nazwy urzędu celnego. Siedzibą Urzędu Celnego Praha Ruzyně jest miasto stołeczne Praga. Urzędy celne mają swoje placówki terenowe, których siedziby określa rozporządzenie.

Urzędy celne są następujące:

1. Urząd Celný dla miasta stołecznego Pragi
2. Urząd Celný dla Kraju Středočeského
3. Urząd Celný dla Kraju Jihočeského
4. Urząd Celný dla Kraju Jihomoravského
5. Urząd Celný dla Kraju Karlovarského
6. Urząd Celný dla Kraju Ústeckého
7. Urząd Celný dla Kraju Libereckého
8. Urząd Celný dla Kraju Královohradeckého
9. Urząd Celný dla Kraju Pardubického
10. Urząd Celný dla Kraju Vysočina
11. Urząd Celný dla Kraju Jihozápadomoravského
12. Urząd Celný dla Kraju Olomunieckého
13. Urząd Celný dla Kraju Moravsko-slezského
14. Urząd Celný dla Kraju Zlínského
15. Urząd Celný Praha Ruzyně.

Urząd celny wykonuje administrację cęt, podatków i innych danin, o ile stanowią tak odrębne przepisy prawa. Urząd celny partycypuje w zadaniach związanych z rozwijaniem stosunków między państwowych i współpracy międzynarodowej oraz w zadaniach, które wynikają dla Republiki Czeskiej z umów międzynarodowych i członkostwa w organizacjach międzynarodowych. Określa swój obszar celny i ukierunkowuje przepływ osób i środków transportowych na tym obszarze, prowadzi ewidencję kontrolowanych towarów oraz inne ewidencje i rejestry. Ponadto wykonuje nadzór nad osobami, środkami transportu i

kontenerami, przepływem towarów, co do których istnieje uzasadnione podejrzenie, że naruszyły przepisy prawa drugiej strony umowy. Z upoważnienia ministerstwa urząd celny pełni rolę biura łącznikowego lub wydziału łącznikowego przy odzyskiwaniu niektórych wierzytelności finansowych oraz rolę biura łącznikowego w ramach współpracy międzynarodowej w zakresie administracji podatkowej. Ponadto przykładowo urząd celny wydaje świadectwo uznania środków transportów, za wyjątkiem pojazdów kolejowych, do przewozu towarów pod zamknięciem celnym, oraz sprawdza to uznanie także po wydaniu świadectwa, lub wydaje świadectwo uznania kontenerów do przewozu towarów pod zamknięciem celnym oraz sprawdza to uznanie także po wydaniu świadectwa. Niektóre wybrane urzędy celne mają także określoną pewną specyficzną właściwość przedmiotową/merytoryczną (np. § 9 ustawy o Administracji Celnej Republiki Czeskiej).

Przydatne informacje dotyczące Administracji Celnej Republiki Czeskiej można znaleźć na stronach internetowych www.celnisprava.cz. Natomiast na stronie <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Documents/brozura-CS.pdf> można znaleźć broszurę dotyczącą Administracji Celnej Republiki Czeskiej w wersji czesko-angielskiej.

Ważne adresy

Adres internetowy	Jakie informacje znajdę?
http://www.statnisprava.cz/	Informacje nt. administracji państwowej Republiki Czeskiej: urzędy, wolne miejsca pracy, zamówienia, niewypłacalność, usługi
http://www.mfcr.cz/	Informacje nt. Ministerstwa Finansów Republiki Czeskiej, strony oficjalne, również w języku angielskim
http://www.financnisprava.cz/	Informacje nt. administracji podatkowej Republiki Czeskiej, podatków, składek ubezpieczeniowych, formularzy podatkowych, elektronicznych wniosków podatkowych, współpracy międzynarodowej, także w języku angielskim.
http://www.celnisprava.cz/	Informacje nt. administracji celnej Republiki Czeskiej: urzędy celne, cło, podatki, kompetencje, statystyki,

Cel 3 / Cel 3
2007-2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

	kontakty, także w języku angielskim
http://www.celnisprava.cz/cz/onas/Documents/brozura-CS.pdf	Przejrzysta broszura poświęcona Administracji Celnej Republiki Czeskiej, także w języku angielskim

Administracja Skarbowa Republiki Czeskiej

Organy Administracji Skarbowej	Adres siedziby	Kontakt	ID skrzynki danych elektronicznych
Generalna Izba Skarbowa	Lazarská 15/7, 117 22 PRAHA 1	podatelna@fs.mfcr.cz + 420 296 852 222	p9iwj4f
Apelacyjna Izba Skarbowa	Masarykova 427/31, 602 00 BRNO - STŘED	podatelna5000@fs.mfcr.cz + 420 542 525 111	xjsn2gp
Urząd Skarbowy dla miasta stołecznego Pragi	Štěpánská 619/28, 111 21 PRAHA 1	<u>podatelna2000@fs.mfcr.cz</u> + 420 224 041 111	7nyn2d9
US dla Kraju Środkowoczeskiego	Žitná 12, 120 00 PRAHA 2	<u>podatelna2100@fs.mfcr.cz</u> + 420 257 004 111	6sxny3p
US dla Kraju Południowoczeskiego	Mánesova 1803/3a, 371 87 ČESKÉ BUDĚJOVICE	<u>podatelna2200@fs.mfcr.cz</u> + 420 387 722 111	scdnz6b
US dla Kraju Pilźnieńskiego	Hálkova 14, 305 72 PLZEŇ 3	<u>podatelna2300@fs.mfcr.cz</u> + 420 377 160 111	gf9n2e3
US dla Kraju Karlowarskiego	Západní 19, 360 01 KARLOVY VARY	<u>podatelna2400@fs.mfcr.cz</u>	q9in2ev

Ci 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRZEKRAČUJEME HRANICE / PRZETKRAZAMY GRANICE

		+ 420 353 101 111	
US dla Kraju Usteckiego	Velká Hradební 61, 400 21 ÚSTÍ NAD LABEM	podatelna2500@fs.mfcr.cz + 420 475 252 111	qjfn2bj
US dla Kraju Libereckiego	1. máje 97, 460 02 LIBEREC	podatelna2600@fs.mfcr.cz + 420 485 211 111	zcqn2bf
US dla Kraju Kralowohradeckiego	Horova 17, 500 02 HRADEC KRÁLOVÉ	podatelna2700@fs.mfcr.cz + 420 495 851 111	fj8ny4i
US dla Kraju Pardubického	Boženy Němcové 2625, 530 02 PARDUBICE I.	podatelna2800@fs.mfcr.cz + 420 466 713 111	95zn2bb
US dla Kraju Vysočina	Tolstého 2, 586 01 JIHLAVA	podatelna2900@fs.mfcr.cz + 420 567 559 111	tqjn2cy
US dla Kraju Południowomorawskiego	náměstí Svobody 4, 602 00 BRNO-STŘED	podatelna3000@fs.mfcr.cz + 420 542 191 111	qdhny4c
US dla Kraju Ołomunieckiego	Lazická 545/22, 779 11 OLOMOUC	podatelna3100@fs.mfcr.cz + 420 585 541 111	25nnz67
US dla Kraju Morawsko- Śląskiego	Na Jízdárně 3162/3, 709 00 OSTRAVA PŘÍVOZ	podatelna3200@fs.mfcr.cz + 420 596 651 111	4hun2cu
US dla Kraju Zlińskiego	tř. Tomáše Bati 21, 761 86 ZLÍN	podatelna3300@fs.mfcr.cz + 420 577 617 111	n69nz5y
Wyspecjalizowany Urząd Skarbowy	nábř. Kpt. Jaroše 1000/7, 170 00 PRAHA 7	podatelna4000@fs.mfcr.cz + 420 220 361 111	7cs8cge

Centralnym organem administracji państwowej jest Ministerstwo Finansów Republiki Czeskiej, które jest organem nadrzędnym w stosunku do Generalnej Izby Skarbowej. Adres siedziby: Letenská 15,

118 10 Praha. Kontakt: podatelna@mfcrcz, +420 257 041 11, ID skrzynki danych elektronicznych: xzeaaav.

Obj.: Informacje opracowano na podstawie stron internetowych <http://www.financnisprava.cz/>.

Administracja Celna Republiki Czeskiej

Organy Administracji Celnej	Adres siedziby	Kontakt	ID skrzynki danych elektronicznych
Generalna Izba Celna	Budějovická 7, 14096 Praha 4	podatelna@cs.mfcr.cz + 420 261 331 111	7puaa4c
Urząd Celny dla miasta stołecznego Pragi	Washingtonova 7, 113 54 Praha 1	podatelna510000@cs.mfcr.cz + 420 261 334 264	k8dny3x
Urząd Celny dla Kraju Środkowoczeskiego	Washingtonova 11, 110 00 Praha 1	podatelna610000@cs.mfcr.cz + 420 261 334 773	xafnz2g
Urząd Celny dla Kraju Południowoczeskiego	Kasárenská 6, 370 21 České Budějovice	podatelna520000@cs.mfcr.cz + 420 386 714 211	jz5nz4j
Urząd Celny dla Kraju Pilźnieńskiego	Antonína Uxy 11, P.O. Box 88, 303 88 Plzeň	podatelna600000@cs.mfcr.cz + 420 377 204 111	7g2ny62
Urząd Celny dla Kraju Karlowarskiego	Dubová 8, 360 04 KARLOVY VARY	podatelna540000@cs.mfcr.cz + 420 353 248 203	dpmvz2s
Urząd Celny dla Kraju Usteckiego	Hoření 3540/7A, 400 11 Ústí nad Labem 11	podatelna620000@cs.mfcr.cz + 420 475 667 300	gabny7s
Urząd Celny dla Kraju Libereckiego	České mládeže 1122, 460 03 Liberec 6	elna560000@cs.mfcr.cz + 420 485 218 203	vznny3t
Urząd Celny dla Kraju	Bohuslava Martinů	podatelna550000@cs.mfcr.cz	64anzhu

Kralowohradeckiego	1672/8a, 501 01 Hradec Králové	+ 420 495 756 111	
Urząd Celny dla Kraju Pardubického	Palackého 2659, 530 02 Pardubice	podatelna590000@cs.mfcr.cz + 420 466 797 303	8rtnz5p
Urząd Celny dla Kraju Vysočina	Stráž č. p. 5, 588 11 Stráž u Jihlavy	podatelna630000@cs.mfcr.cz + 420 567 109 403	edynz54
Urząd Celny dla Kraju Południowomorawskiego	Koliště 17, 602 00 Brno	podatelna530000@cs.mfcr.cz + 420 545549111	mhqznzh6
Urząd Celny dla Kraju Olomunieckiego	Blanická 19, 772 71 Olomouc	podatelna580000@cs.mfcr.cz + 420 585 111 111	utenz4d
Urząd Celny dla Kraju Morawsko-Śląskiego	nám. Sv. Čecha 8 702 00 Ostrava - Přívoz	podatelna570000@cs.mfcr.cz + 420 596 270 300	ng6nz2n
Urząd Celny dla Kraju Zlinskiego	Zarámí 4463, 762 34 Zlín	podatelna640000@cs.mfcr.cz + 420 577 054 200	hi4nz6h
Urząd Celny Praha Ruzyně	Aviatická 12/1048, 160 08 Praha 6	podatelna650000@cs.mfcr.cz + 420 261 331 035	fvjnzin

Centralnym organem administracji państwowej jest Ministerstwo Finansów Republiki Czeskiej, które jest organem nadrzędnym w stosunku do Generalnej Izby Celnej. Adres siedziby: Letenská 15, 118 10 Praha. Kontakt: podatelna@mfcz.cz, +420 257 041 11, ID skrzynki danych elektronicznych: xzeaaav. Obj.: Informacje opracowano na podstawie stron internetowych <http://www.celnisprava.cz/>.

10 System podatkowy Republiki Czeskiej

Na system podatkowy Republiki Czeskiej składają się wszystkie podatki, które są na jej terenie w pewnym okresie czasu inkasowane. Poszczególne podatki są uregulowane we właściwych ustawach podatkowych.

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČENÍ HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

Podmiotem podatku jest osoba fizyczna lub prawna, na której, z mocy ustawy, ciąży obowiązek odprowadzania lub płacenia podatku.

Ustawy podatkowe Republiki Czeskiej dotyczą także osób zagranicznych. Dla osób zagranicznych obowiązki podatkowe są takie same jak dla osób czeskich. Z tego powodu osoba zagraniczna powinna zadbać o swoje obowiązki podatkowe w Republice Czeskiej, aby uniknąć późniejszych sankcji, przeważnie o charakterze finansowym.

Podatki Republiki Czeskiej można podzielić na podatki pośrednie i bezpośrednie. Podatki bezpośrednie charakteryzują się tym, że podatnikiem i płatnikiem jest jedna i ta sama osoba. Inaczej jest w przypadku podatków pośrednich - płatnik jest kimś innym niż podatnik.

Do podatków bezpośrednich zalicza się podatek dochodowy od osób fizycznych i prawnych oraz podatki majątkowe (podatek od nieruchomości, podatek do spadków, od darowizn, podatek od nabycia nieruchomości oraz podatek drogowy). „Podatek od spadków i darowizn” został w ramach rekodyfikacji przeniesiony do ustawy o podatku dochodowym. Dlatego należałoby "podatek od spadków i od darowizn" ująć po nowemu w ramach podatku dochodowego i usunąć z kategorii podatków majątkowych. Jednak, aby zachować ciągłość, pozostawiono je w podatkach majątkowych a we właściwym rozdziale wskazano, w zakres czego wchodzi te podatki, traktowane wcześniej jako samodzielne podatki. W skrócie, przychody uzyskane w wyniku spadku lub przekazania są zwolnione z podatku dochodowego. "Podatek od spadków" więc de facto już nie istnieje. Darowizna jest opodatkowania za pośrednictwem podatku dochodowego i określana jest nowym pojęciem „bezpłatnego przychodu” (bezúplatný příjem). Wiele bezpłatnych przychodów jest zwolnionych z podatku dochodowego.

Podatkiem pośrednim jest podatek od towarów i usług, podatek akcyzowy (od spirytusu, piwa, wina, tytoniu, paliw i smarów) oraz podatek ekologiczny (podatek od gazu ziemnego, paliw stałych i energii elektrycznej).

Podatki pobierane na terytorium Republiki Czeskiej oraz dotyczące ich akty prawne

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCŮME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Podatki bezpośrednie	
Podatek dochodowy od osób fizycznych (obejmuje także nieodpłatne przychody – darowizny, liczne zwolnienia; przychody z tytułu spadków lub przekazania są od podatku zwolnione)	Ustawa nr 586 z 1992 roku o podatkach dochodowych
Podatek dochodowy od osób prawnych (obejmuje także nieodpłatne przychody – darowizny, pewne zwolnienia; przychody z tytułu spadków lub przekazania są od podatku zwolnione)	Ustawa nr 586 z 1992 roku o podatkach dochodowych
Podatek od nieruchomości	Ustawa nr 338 z 1992 roku o podatku od nieruchomości
Podatek drogowy	Ustawa nr 16 z 1993 roku o podatku drogowym

Podatki pośrednie	
Podatek od towarów i usług	Ustawa nr 235 z 2004 roku o podatku od wartości dodanej (o dani z přidané hodnoty)
Podatek akcyzowy (od spirytusu, piwa, wina, tytoniu, paliw i smarów)	Ustawa nr 353 z 2003 roku o podatkach akcyzowych
Podatek ekologiczny (od gazu ziemnego, paliw stałych i energii elektrycznej)	Ustawa nr 261 z 2007 roku o stabilizacji budżetów publicznych

Poszczególne ustawy dotyczące poszczególnych podatków oraz inne akty prawne można znaleźć w języku czeskim na poniższych stronach internetowych:

<http://www.zakonyprolidi.cz/>

<http://www.uplnenezneni.cz/>

<http://portal.gov.cz/app/zakony/?path=/portal/obcan/>.

11 Podatki bezpośrednie

Podatek bezpośredni jest obowiązkową płatnością określoną na mocy ustawy i odprowadzaną do budżetu publicznego. Podatki bezpośrednie stanowią opodatkowanie przychodu lub majątku podatnika. Podatnikiem jest osoba, która ma nie tylko ustawowy obowiązek zapłacenia podatku, ale także bezpośrednio go odprowadza na rzecz urzędu skarbowego. Jest więc równocześnie płatnikiem.

Podatki bezpośrednie dzielimy na podatki dochodowe i podatki majątkowe. Do podatków dochodowych zalicza się podatek dochodowy od osób fizycznych oraz podatek dochodowy od osób prawnych. Podatkami majątkowymi są podatek od nieruchomości, „podatek od spadków”, „od darowizn”, podatek od nabycia nieruchomości oraz podatek drogowy.

11.1 Podatek dochodowy od osób fizycznych

Podatek dochodowy od osób fizycznych uregulowany jest ustawą nr 586 z 1992 roku o podatkach dochodowych (zwanej dalej „UPD”).

Przedmiotem podatku dochodowego osób fizycznych są określone w § 3 ust. 1 UPD:

- a) przychody z działalności zależnej (najemnej) (§ 6),
- b) przychody z działalności wykonywanej osobiście (§ 7),
- c) przychody kapitałowe (§ 8),
- d) przychody z wynajmu (§ 9),
- e) pozostałe przychody (§ 10).

UPD w § 3 ust. 4 określa także to, co nie stanowi przedmiotu opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych.

Przychody z działalności najemnej oraz dodatki funkcyjne obejmują przychody z aktualnego lub poprzedniego stosunku pracy, służbowego lub członkowskiego i pokrewnego, w ramach

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZEMKACZAMY GRANICE

których podatnik wykonując pracę na rzecz płatnika przychodu powinien przestrzegać poleceń płatnika. Przychody z działalności zależnej (najemnej) oraz dodatki funkcyjne obejmują także wynagrodzenia z tytułu wykonywania funkcji (np. wynagrodzenia za wykonywanie funkcji burmistrza gminy), przychody z tytułu pracy członka spółdzielni, wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, komandytariuszy spółek komandytowych, wynagrodzenia członków organów osoby prawnej, likwidatora. Ponadto przychody osiągane w związku z obecnym, przyszłym lub wcześniejszym wykonywaniem czynności, z tytułu której są osiągane powyższe przychody, bez względu na to, czy są osiągane od płatnika, u którego podatnik wykonuje czynności, z tytułu których osiąga przychody z działalności najemnej, czy od płatnika, u którego podatnik tej działalności nie wykonuje.

Przychody z samodzielnie wykonywanej działalności zarobkowej obejmują przychody z produkcji rolnej, gospodarki leśnej i wodnej, przychody z działalności gospodarczej; przychody z innych form prowadzenia działalności gospodarczej oraz udziały w zyskach wspólników spółek jawnych i komplementariuszy spółek komandytowych, o ile nie są zaliczane do przychodów z pracy najemnej i dodatków funkcyjnych. Do tych przychodów zaliczają się również przychody z cesji lub wykorzystania własności przemysłowej, praw autorskich, w tym praw pokrewnych, w tym przychodów z tytułu wydawania, powielania i rozpowszechniania dzieł literackich i innych na koszt własny, przychody z wynajmowania składników majątku należących do majątku handlowego oraz przychody z tytułu wykonywania niezależnego zawodu (np. biegły sądowy, sportowiec).

Przychody kapitałowe są enumeratywnie wymienione w § 8 UPD i należą do nich np. udziały w zysku z tytułu posiadania udziału w spółce akcyjnej, w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością i spółce komandytowej, udziały w zysku z tytułu członkostwa w spółdzielni. Ponadto są to na przykład odsetki i inne przychody z tytułu posiadanych papierów wartościowych oraz udziały w zysku cichego wspólnika, odsetki, wygrane i inne przychody z wkładów na książeczkach oszczędnościowych, świadczenia z tytułu dodatkowego ubezpieczenia emerytalnego z dotacją państwową oraz np. świadczenia z tytułu prywatnego ubezpieczenia na życie lub świadczenia z tytułu zysku funduszu trustowego (powierniczego) po opodatkowaniu.

Cel 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČUJEME HRANICE / PRZEBKACZAMY GRANICE

Do przychodów z wynajmu należą przychody z wynajmu nieruchomości lub mieszkań; przychody z wynajmu ruchomości, z wyjątkiem wynajmu okazjonalnego w myśl § 10 ust. 1 lit. a) UPD. Podstawa opodatkowania, jaką stanowią te przychody, podlega obniżeniu o koszty uzyskania przychodu. Podatnik ma możliwość ujęcia faktycznych wydatków, które ewidencjonuje w księgowości lub ewidencji przychodów i wydatków.

Pozostałe przychody określa § 10 ust. 1 UPD. To na przykład przychody z okazyjnej działalności lub okazjonalnego wynajmu ruchomości, przychody z przeniesienia praw do rzeczy, przychody z tytułu cesji udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, otrzymane alimenty, emerytury i podobne powtarzające się świadczenia lub wygrane w loteriach, zakładach i innych grach losowych oraz wygrane w konkursach i losowaniach reklamowych. Pozostałym przychodem są także przychody nieodpłatne, czyli darowizny.

Podatnikiem tego podatnika są osoby fizyczne. Podatnicy mają obowiązek rejestracyjny, co oznacza, że muszą złożyć wniosek o zarejestrowanie się do podatku dochodowego od osób fizycznych we właściwym organie podatkowym w terminie określonym w ustawie (§ 39 UPD).

Podatnicy są rezydentami podatkowymi Republiki Czeskiej lub nierezydentami podatkowymi.

Rezydentem podatkowym jest podatnik, który ma na terenie RCz miejsce zamieszkania lub tu zazwyczaj przebywa. Obowiązek podatkowy dotyczy zarówno przychodów osiągniętych ze źródeł na terytorium Republiki Czeskiej, jak i przychodów osiągniętych ze źródeł za granicą.

Nierezydentami podatkowymi są natomiast osoby, które nie należą do grupy osób wymienionych w poprzednim akapicie lub stanowi tak o nich umowa międzynarodowa. Mają obowiązek podatkowy, który dotyczy wyłącznie przychodów osiągniętych ze źródeł na terytorium Republiki Czeskiej.

Podatnikami przebywającymi na terytorium Republiki Czeskiej są te osoby, które tu przebywają przez co najmniej 183 dni w danym roku podatkowym, w trybie ciągłym lub w

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

kilku okresach. Do okresu 183 dni zalicza się każdy i rozpoczęty dzień pobytu. Za miejsce zamieszkania na terytorium Republiki Czeskiej do celów UPD rozumie się miejsce, w którym podatnik ma stałe mieszkanie w okolicznościach, na podstawie których można domniemywać jego zamiar stałego przebywania w tym mieszkaniu.

Podatnicy mają obowiązek ewidencjonowania swoich przychodów z działalności gospodarczej oraz innej samodzielnie wykonywanej działalności zarobkowej w prowadzonej ewidencji księgowej zgodnie z ustawą nr 563 z 1991 roku o rachunkowości lub w ewidencji podatkowej określonej na mocy ustawy nr 586 z 1992 roku o podatkach dochodowych, ewentualnie w ewidencji przychodów i wydatków w przypadku przychodów z wynajmu. Ogólnie przez przychód rozumie się przychody pieniężne, ale także przychody niepieniężne osiągnięte także w drodze barteru.

Od podatku dochodowego są zwolnione przychody określone w ustawie (§ 4 i 4a UPD). Na przykład dotyczy to przychodu ze sprzedaży domu jednorodzinnego i związanego z nim gruntu lub jednostki mieszkaniowej nieobejmującej pomieszczenia gospodarcze oraz związanej z nią gruntu, jeżeli sprzedający miał w tym miejscu miejsce zamieszkania przez okres co najmniej 2 lat bezpośrednio przed sprzedażą; przychodu ze sprzedaży rzeczy materialnej za wyjątkiem przychodu ze sprzedaży papieru wartościowego i za wyjątkiem przychodów ze sprzedaży pojazdu mechanicznego, samolotu lub statku, jeżeli okres między ich nabyciem a sprzedażą nie przekracza okresu jednego roku; lub świadczenia alimentacyjnego. Ponadto z podatku dochodowego zwolnione są co do zasady odszkodowania za szkodę majątkową lub niemajątkową, odszkodowania z ubezpieczenia majątku, odszkodowania i świadczenia z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, odszkodowania z ubezpieczenia kosztów podróży. Z podatku zwolnione są także bezpłatne przychody z tytułu nabycia spadku lub przekazu, przeznaczone na cele humanitarne lub charytatywne lub zbiórki publiczne. Inne zwolnienia są określone w ustawie.

Podstawę opodatkowania stanowi kwota, o jaką przychody osiągnięte przez podatnika w okresie podatkowym przewyższają możliwe do udokumentowania koszty ich uzyskania, o ile UPD w przypadku poszczególnych przychodów nie stanowi inaczej. W przypadku podatnika, osiągającego dwa lub kilka rodzajów przychodów równoległe w okresie podatkowym,

podstawę stanowi suma częściowych podstaw opodatkowania ustalonych według poszczególnych rodzajów przychodów.

Jeżeli z ksiąg rachunkowych, ewidencji podatkowej lub ewidencji przychodów i wydatków wynika, że wydatki przekraczają przychody, o których mowa w § 7 UPD (przychody z samodzielnie wykonywanej działalności) oraz w § 9 UPD (przychody z wynajmu), mamy do czynienia ze stratą podatkową. Straty podatkowej lub jej części nie można wykorzystać w momencie opodatkowania przychodów w okresie podatkowym, w którym powstała. Stratę podatkową lub jej część można odliczyć według odpowiednich zasad w kolejnych pięciu okresach podatkowych.

Jeżeli podatnik nie dokumentuje poniesionych kosztów uzyskania przychodów, może zastosować je w wysokości (za wyjątkiem, o którym mowa w § 12 UPD - wspólne przychody i wydatki):

- a) 80% przychodów z produkcji rolnej, gospodarki leśnej i wodnej oraz przychodów z rzemieślniczej działalności gospodarczej,
- a) 60% przychodów z działalności gospodarczej, za wyjątkiem przychodów z rzemieślniczej działalności gospodarczej,
- c) 40% przychodów z innej działalności gospodarczej aniżeli produkcji rolnej, gospodarki leśnej i wodnej i działalności gospodarczej lub przychodów z wykorzystania lub udzielenia praw własności przemysłowej, praw autorskich, w tym praw pokrewnych oraz przychodów z wydawania, powielania i rozpowszechniania dzieł literackich i innych na koszt własny, za wyjątkiem przychodów, o których mowa w ust. 6 § 7, lub przychodów z innej samodzielnie wykonywanej działalności; maksymalnie można zastosować wydatki w kwocie 800 000 CZK,
- d) 30% przychodów z wynajmu majątku zaliczanego do majątku handlowego; maksymalnie można zastosować wydatki w kwocie 600 000 CZK.

Powyższy sposób ujmowania wydatków (procentowe ryczałtowe koszty uzyskania przychodu) nie może zostać zmieniony wstecz. Jeżeli podatnik ujmuje wydatki w ten sposób, przyjmuje się, że w kwocie kosztów uzyskania przychodów są ujęte wszystkie wydatki podatnika poniesione w związku z uzyskaniem przychodów z samodzielnie wykonywanej działalności. Chociaż wydatki są wyrażone procentowo, podatnik ma obowiązek

každorazowo prowadzić ewidencję przychodów i ewidencję należności powstałych w związku z działalnością, z której osiąga przychody z tytułu samodzielnie wykonywanej działalności. Podatnik musi także prowadzić ewidencję środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, które podlegają amortyzacji.

Od podstawy opodatkowania można zgodnie z § 1 odliczyć tzw. niepodlegającą opodatkowaniu część podstawy opodatkowania. Niepodlegającą opodatkowaniu częścią podstawy opodatkowania (odliczeniem od dochodu) jest np. wartość darowizny przekazanej na rzecz gmin, krajów, jednostek organizacyjnych państwa, osób prawnych z siedzibą na terytorium Republiki Czeskiej oraz osób prawnych, które są organizatorami zbiorów publicznych na podstawie odrębnych przepisów prawa. Ponadto mogą to być darowizny na finansowanie nauki i edukacji, badań i rozwoju, kultury, oświaty, policji, ochrony przeciwpożarowej, na wspieranie młodzieży, ochronę zwierząt i ich zdrowia oraz inne czynności, o których mowa w UPD. Darowizny można przekazać (a potem odliczyć od podstawy opodatkowania) także osobom fizycznym mającym miejsce zamieszkania na terytorium Republiki Czeskiej, które świadczą usługi zdrowotne lub prowadzą szkoły i placówki oświatowe oraz placówki opiekujące się bezdomnymi i opuszczonymi zwierzętami lub opiekujące się osobnikami zagrożonych gatunków zwierząt. Odliczenie wartości darowizny jest możliwe także w przypadku jej przekazania osobie pobierającej rentę inwalidzką lub niepełnoletniemu dziecku zależnemu od opieki innej osoby lub na środki zdrowotne (do pewnej wysokości).

§ 15 ust. 1 w zakresie niepodlegającej opodatkowaniu części podstawy opodatkowania stosowany jest także dla świadczeń bezpłatnych (darowizn) przekazanych osobom prawnym lub fizycznym mającym siedzibę lub miejsce zamieszkania na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Norwegii lub Islandii, jeżeli przyjmujący świadczenie bezpłatne oraz przeznaczenie świadczenia bezpłatnego spełnia warunki, o których mowa w UPD.

Od podstawy opodatkowania można odliczyć kwotę równą odsetkom zapłaconym w okresie podatkowym z tytułu kredytu z tzw. oszczędzania budowlanego, odsetkom z tytułu kredytu hipotecznego udzielonego przez bank, pomniejszonym o dopłatę państwową przyznaną na

podstawie odrębnych przepisów państwa. Odliczeniu podlegają także odsetki z tytułu kredytu udzielonego przez kasę oszczędnościowo-budowlaną, bank w związku z kredytem z oszczędzania budowlanego lub kredytem hipotecznym, wykorzystanym na finansowanie potrzeb mieszkaniowych. Nie może to jednak dotyczyć budowy mieszkań, utrzymania ani zmiany budowli domu lub jednostki mieszkalnej, która nie obejmuje pomieszczeń niemieszkalnych, wykonywaną w ramach działalności, z tytułu której osiągnane są przychody z samodzielnie wykonywanej działalności lub na cele wynajmu.

Łączna suma odsetek, które podlegają odliczeniu od podstawy opodatkowania z tytułu wszystkich kredytów podatników w tym samym wspólnym gospodarstwie domowym, nie może przekroczyć 300 000 CZK w okresie podatkowym. Wpłaty na dodatkowe ubezpieczenie emerytalne można odliczyć od podstawy opodatkowania w łącznej sumie maksymalnie 12 000 CZK. To samo dotyczy ubezpieczeń na życie. Odliczenie w przypadku wpłaconych składek członkowskich członka organizacji związkowej możliwe jest maksymalnie do wysokości 3 000 CZK. Darowizny na cele pożytku publicznego można odliczyć od podstawy opodatkowania (dochodu) maksymalnie w wysokości 10%.

Ponadto podstawę opodatkowania można pomniejszyć o tzw. podlegające odliczeniu pozycje. Należy do nich strata podatkowa, która powstała i została ustalona za poprzedni okres podatkowy lub jej część. Odliczenie możliwe jest maksymalnie przez 5 następujących po sobie kolejnych okresów podatkowych po roku, w którym strata podatkowa powstała. Kolejną podlegającą odliczeniu pozycją jest 100% wydatków na badania i rozwój oraz wydatki na egzaminy sprawdzające wyniki doskonalenia zawodowego do wysokości 10 000 CZK.

Podatek oblicza się od podstawy opodatkowania pomniejszonej o nieopodatkowaną część podstawy opodatkowania (§ 15 UPD) oraz odliczenia od dochodu (§34 UPD) zaokrąglonej do pełnych setek CZK w dół. Podatek wynosi 15%. W ten sposób obliczony podatek można pomniejszyć o odliczenia od podatku, przykładowo podstawowe odliczenie na podatnika, które wynosi na rok 24.840 CZK lub odliczenie na pozostające na utrzymaniu dziecko w wysokości 11 604 CZK na rok.

CEI 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

Okresem podatkowym jest rok kalendarzowy. Podatnik powinien złożyć zeznanie podatkowe do 31.3. po zakończeniu roku podatkowego. Jeżeli jednak korzysta z usług doradcy podatkowego, termin złożenia zeznania podatkowego i zapłaty podatku wydłuża się do 30.6. po zakończeniu okresu podatkowego.

11.2 Podatek dochodowy od osób prawnych

Podatek dochodowy od osób prawnych uregulowany jest także w ustawie nr 586 z 1992 roku o podatkach dochodowych. Podatek dochodowy od osób prawnych pomniejsza zyski osób prawnych.

Przedmiot podatku określa § 18a - § 18b UPD. Ogólnie przedmiotem opodatkowania są przychody z wszystkich rodzajów działalności i majątku (np. przychody z wynajmu lub sprzedaży majątku), o ile UPD nie stanowi inaczej. W przypadku organizacji pożytku publicznego (§ 17a UPD) przedmiotem opodatkowania jest każdorazowo przychód z reklamy, składki członkowskiej, w postaci odsetek i czynszu za wyjątkiem wynajmu majątku państwowego.

Podatnikami podatku dochodowego osób prawnych są w myśl § 17 osoby prawne, jednostki organizacyjne skarbu państwa, fundusze udziałowe w myśl ustawy dotyczącej spółek inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych, subfundusze spółki akcyjnej ze zmiennym kapitałem podstawowym w myśl ustawy dotyczącej spółek inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych. Ponadto podatnikiem jest także fundusz towarzystwa emerytalnego zarządzany przez towarzystwo emerytalne na podstawie ustawy dotyczącej oszczędzania emerytalnego i na podstawie ustawy dotyczącej dodatkowego oszczędzania emerytalnego, fundusz trustowy (powierniczy) według kodeksu cywilnego oraz jednostka, która jest podatnikiem zgodnie z systemem prawnym państwa, pod rządami którego została założona lub powołana.

Podatnicy tego podatku mają obowiązek rejestracyjny, co oznacza, że muszą złożyć wniosek o zarejestrowanie się do podatku dochodowego od osób prawnych we właściwym organie podatkowym w terminie określonym w ustawie (§ 39a UPD).

Również w tym zakresie rozróżnia się podatników, którzy są rezydentami podatkowymi Republiki Czeskiej oraz takich, którzy nie są rezydentami.

Podatnicy są rezydentami podatkowymi Republiki Czeskiej, jeżeli na terytorium Republiki Czeskiej mają siedzibę lub zarząd, przez co rozumie się adres miejsca, z którego podatek jest zarządzany. Rezydenci podatkowi Republiki Czeskiej mają obowiązek podatkowy dotyczący zarówno przychodów osiąganych ze źródeł na terytorium Republiki Czeskiej, jak i przychodów osiąganych ze źródeł za granicą. Jeżeli podatek, który nie jest osobą prawną, założony lub zarządzany jest na podstawie przepisów prawa Republiki Czeskiej, przyjmuje się, że na terytorium Republiki Czeskiej posiada siedzibę.

Nierezydentami podatkowymi są podatnicy, którzy nie mają na terytorium Republiki Czeskiej swojej siedziby lub stanowią tak o nich umowy międzynarodowe. Nierezydenci podatkowi mają obowiązek podatkowy, który dotyczy wyłącznie przychodów osiąganych ze źródeł na terytorium Republiki Czeskiej.

Od podatku dochodowego od osób prawnych są zwolnione niektóre rodzaje przychodów (§ 19a i § 19b UPD). Przykładowo zwolnione są składki członkowskie na podstawie statutu, dokumentów założycielskich lub ustanawiających, przyjęte przez organizację związkową, partię polityczną lub ruch polityczny, izbę zawodową z nieobowiązkowym członkostwem za wyjątkiem Izby Gospodarczej Republiki Czeskiej i Izby Rolniczej Republiki Czeskiej. Ponadto przychody z tytułu umorzenia długu przy oddłużeniu lub reorganizacji przeprowadzonej na podstawie odrębnych przepisów prawa, udziały w zysku cichego wspólnika, jeżeli są przeznaczone na uzupełnienie wkładu pomniejszonego o udział w stracie do początkowej wysokości. Zwolnienie dotyczy także nieodpłatnych przychodów z tytułu nabycia spadku lub przekazu, nieodpłatnych przychodów z tytułu zbiórki publicznej, na cele humanitarne lub charytatywne lub przyjęcie ze zbiórki publicznej. Inne zwolnienia określone są w ustawie.

Podstawę opodatkowania stanowi różnica, o jaką przychody, za wyjątkiem przychodów niestanowiących przedmiot opodatkowania i przychodów zwolnionych od podatku, przewyższają wydatki (koszty) przestrzegając ich współmierności pod względem przedmiotu i czasu w danym okresie podatkowym, przy czym w przypadku podatnika prowadzącego księgi rachunkowe są to przychody i koszty; różnica ta jest korygowana zgodnie z UPD.

Od wyliczonej w ten sposób podstawy opodatkowania lub straty podatkowej odlicza się pozycje podlegające odliczeniu od podstawy opodatkowania. Następnie od pomniejszej podstawy opodatkowania odlicza się darowizny na cele pożytku publicznego, po czym oblicza się podatek. Stawka podatkowa wynosi 19%. Obliczony podatek podlega następnie pomniejszeniu o odliczenia od podatku. Na przykład o kwotę 18000 CZK za każdego niepełnosprawnego pracownika lub kwotę 60 000 CZK za każdego pracownika o poważnym rodzaju niepełnosprawności.

Okresem podatkowym w przypadku podatku dochodowego od osób prawnych jest rok kalendarzowy, rok obrotowy, okres od dnia fuzji lub podziału korporacji prawa handlowego lub przekazania majątku członkowi osoby prawnej do końca roku kalendarzowego lub obrotowego, w którym przekształcenie lub majątek stały się skuteczne lub okres obrachunkowy, jeżeli ten okres obrachunkowy jest dłuższy niż 12 bezpośrednio następujących po sobie miesięcy.

Osoby prawne mają ogólnie obowiązek złożenia zeznania podatkowego w ciągu trzech miesięcy od zakończeniu roku podatkowego, jeżeli jednak mają obowiązek badania sprawozdań finansowych przez biegłego rewidenta lub ich zeznanie podatkowe przygotowuje i składa doradca podatkowy, zeznanie podatkowe należy złożyć najpóźniej w ciągu 6 miesięcy od zakończenia roku podatkowego. Pełnomocnictwa doradcy podatkowemu należy udzielić przed upływem trzech miesięcy od zakończenia okresu podatkowego, o czym należy także powiadomić organ podatkowy.

Jeżeli podatnikowi w okresie podatkowym nie powstanie zobowiązanie podatkowe w zakresie podatku, do którego jest zarejestrowany, musi o tym poinformować organ podatkowy w terminie złożenia zeznania lub deklaracji podatkowej.

11.3 Podatek drogowy

Podatek drogowy uregulowany jest ustawą nr 16 z 1993 roku o podatku drogowym. Podatek drogowy zaliczany jest do podatków majątkowych.

Przedmiotem podatku drogowego są drogowe pojazdy mechaniczne i ich przyczepy oraz naczepy, które są zarejestrowane w Republice Czeskiej, użytkowane w Republice Czeskiej oraz wykorzystywane przez podatników określonych w przepisach prawa. Podatnicy ci mają obowiązek zapłacenia podatku. Upraszczając, dotyczy to osób prawnych oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Konkretnie dotyczy to podatników podatku dochodowego od osób prawnych, jeżeli przychody z tej ich działalności nie są przedmiotem podatku dochodowego. Wyjątek dotyczy korzystania z pojazdu mechanicznego do celów działalności organizacji pożytku publicznego będącej podatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych. Ponadto dotyczy to podatników podatku dochodowego od osób fizycznych, jeżeli pojazd mechaniczny użytkują do celów działalności lub w bezpośrednim związku z jej prowadzeniem, z której osiągane są przychody z samodzielnie wykonywanej działalności gospodarczej w myśl ustawy o podatkach dochodowych.

Przedmiot podatku drogowego stanowią pojazdy z maksymalną dopuszczalną ładownością powyżej 3,5 t, przeznaczone wyłącznie do przewozu ładunków i zarejestrowane w Republice Czeskiej. Przedmiotem podatku nie są specjalne samochody gąsienicowe i inne pojazdy w myśl odrębnych przepisów prawa oraz ciągniki rolnicze i leśne oraz ich przyczepy i naczepy oraz inne pojazdy specjalne w myśl odrębnych przepisów prawa oraz pojazdy, którym przyznano specjalny numer rejestracyjny.

Podatnikiem podatku jest ta osoba, która jako użytkownik pojazdu wpisana jest w dowodzie rejestracyjnym pojazdu. Ponadto podatnikiem jest osoba, która użytkuje pojazd, w którego dowodzie rejestracyjnym wpisana jest jako użytkownik osoba, która zmarła, nie istnieje lub jej działalność została zamknięta, lub użytkuje pojazd, którego użytkownik jest wyrejestrowany z rejestru pojazdów. Podatnikiem jest ponadto pracodawca, jeżeli wypłaca swojemu pracownikowi ekwiwalent kosztów podróży za wykorzystanie samochodu osobowego lub jego przyczepy i naczepy, o ile obowiązek podatkowy nie ciąży na

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

użytkownika pojazdu. Ponadto osoba, która użytkuje pojazd zarejestrowany i przeznaczony jako rezerwa na wypadek mobilizacji lub będący zapasem w pogotowiu, oraz jednostka organizacyjna osoby z siedzibą lub pobytem stałym zagranicą. Jeżeli pojazd występuje u kilku podatników, płacą oni podatek wspólnie i nierozłącznie.

Zwolnione z podatku drogowego są pojazdy, o których mowa w § 3 ustawy o podatku drogowym. Są to na przykład pojazdy liczące poniżej czterech kół wpisane w dowodzie rejestracyjnym jako kategoria L oraz ich przyczepy i naczepy, pojazdy misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych, pojazdy zapewniające liniowe osobowe połączenia wewnątrzkrajowe, pojazdy użytkowane przez siły zbrojne, specjalne pojazdy zmiatające oraz pojazdy ochrony przeciwpożarowej użytkowane przez straż pożarną przedsiębiorstwa.

Podstawa opodatkowania zależy od rodzaju pojazdu. Podstawę opodatkowania stanowi pojemność silnika w cm^3 w przypadku samochodów osobowych za wyjątkiem samochodów osobowych z napędem elektrycznym lub suma największych dopuszczalnych nacisków osi i liczba osi w przypadku naczep lub największa dopuszczalna masa w tonach i liczba osi w przypadku pojazdów pozostałych.

Stawka podatkowa jest także określona w różny sposób. W przypadku samochodów osobowych podatek drogowy wynosi od 1.200 CZK (800 cm^3) do 4.200 CZK (powyżej 3.000 cm^3) rocznie. W przypadku pozostałych pojazdów podatek ustala się na podstawie najwyższej dopuszczalnej masy (masy całkowitej) w tonach i liczby osi. Wynosi od 1.800 CZK (do 1 tony z 1 osią) do 50.400 CZK (3 osie, powyżej 36 ton) rocznie. Roczna stawka podatku ustalana jest dla każdego pojazdu indywidualnie na podstawie danych wpisanych w dokumentach technicznych (rejestracyjnych) pojazdu.

Stawka podatkowa podlega obniżeniu o 25% w przypadku pojazdów, które są wykorzystywane w ramach działalności o charakterze produkcyjnym w produkcji roślinnej. Odliczenie od podatku można zastosować w przypadku pojazdów, które są wykorzystywane do tzw. transportu mieszanego. Oznacza to, że przewożą ładunki, które są na części trasy przewożone koleją lub żeglugą śródlądową.

Okresem podatkowym jest rok kalendarzowy. Zeznanie podatkowe do podatku drogowego należy złożyć najpóźniej do 31 stycznia roku kalendarzowego, który następuje po upływie roku podatkowego. Podatnik opłaca podatek drogowy w czterech ratach, kwartalnie do 15. dnia miesiąca kwietnia, lipca, października i grudnia.

11.4 Podatek od nieruchomości

Podatek od nieruchomości uregulowany jest ustawą nr 338 z 1992 roku o podatku od nieruchomości i należy do podatków majątkowych. Na podatek od nieruchomości składa się podatek od gruntów, podatek od budowli i jednostek mieszkalnych.

Podatek od nieruchomości jest tzw. podatkiem realnym. Obowiązek jego uiszczenia powstaje bez względu na to, czy podatnik osiąga wystarczające dochody w celu jego zapłaty. Zapłacony podatek od nieruchomości może być uwzględniony jako koszt uzyskania przychodu w podatku dochodowym.

Okresem podatkowym jest rok kalendarzowy. Nie uwzględnia się zmian okoliczności decydujących dla podatku, które nastąpią w trakcie roku podatkowego.

Zeznanie podatkowe podatnik powinien złożyć we właściwym organie podatkowym do 31 stycznia okresu podatkowego. Zeznania podatkowego nie składa się, jeżeli podatnik złożył takie zeznanie za jeden z poprzednich okresów podatkowych lub podatek został naliczony lub doliczony w jednym z poprzednich okresów podatkowych z urzędu i w porównaniu z tym poprzednim okresem podatkowym nie zmieniły się okoliczności, które decydują o wymiarze podatku. W takiej sytuacji podatek nalicza się w wysokości ostatniego znanego zobowiązania podatkowego a za dzień wymiaru podatku oraz za dzień doręczenia tej decyzji podatnikowi uważa się dzień 31 stycznia roku podatkowego. Organ podatkowy nie musi podatnikowi przekazywać wymiaru płatniczego, który nie musi zawierać też uzasadnienia, jest on wkładany do akt i nie można się od niego odwołać. Na wniosek podatnika organ podatkowy przesyła mu odpis wymiaru płatniczego w ciągu 30 dni od dnia otrzymania wniosku. Jeżeli w stosunku do poprzedniego okresu podatkowego nastąpi zmiana okoliczności istotnych z

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZEBKACZAMY GRANICE

punktu widzenia wymiaru podatku lub zmianie ulegnie osoba podatnika, podatnik musi to zgłosić do 31 stycznia roku podatkowego. W takich przypadkach podatek można zgłosić składając zeznanie podatkowe lub częściowe zeznanie podatkowe. W częściowym zeznaniu podatkowym podatnik ujmuje tylko zaistniałe zmiany oraz wylicza ogólną kwotę podatku.

11.4.1 Podatek od gruntów

Przedmiotem podatku od gruntów są grunty na terenie Republiki Czeskiej, ewidencjonowane w tzw. katastrze nieruchomości (ewidencja gruntów i budowli). Podatek ten nie dotyczy gruntów leśnych, na których znajdują się lasy ochronne i lasy specjalnego przeznaczenia, gruntów przeznaczonych do obrony Republiki Czeskiej, gruntów będących elementem jednostki mieszkalnej oraz gruntów będących współwłasnością wszystkich właścicieli jednostek mieszkalnych w budynku użytkowanym wspólnie przez te jednostki mieszkalne oraz gruntów, które są terenami wodnymi (za wyjątkiem stawów służących do celów intensywnej i przemysłowej hodowli ryb) i gruntów, które są zabudowane podlegającymi opodatkowaniu budynkami w zakresie powierzchni zabudowanej tymi budynkami.

Podatnikiem jest właściciel gruntu oraz inni podatnicy, o których mowa w § 3 ust. 2 ustawy o podatku od nieruchomości. Np. podatnikiem podatku w przypadku gruntu w funduszu trustowym (powierniczym) jest ten fundusz lub w przypadku gruntu obciążonego prawem wybudowania nieruchomości na cudzym gruncie podatnikiem jest inwestor budowlany. Podatnikiem gruntu wynajmowanego lub dzierżawionego, np. gdy jest ewidencjonowany w ewidencji gruntów i budowli w sposób uproszczony, jest najemca lub dzierżawca. W § 3 ustawy ust. 3 określone są też inne przypadki. W przypadku, gdy nie jest znany właściciel gruntu lub w przypadku gruntów, których granice w terenie powstały w rzeczywistości po przekazaniu gruntów w charakterze zastępczych w zamian za wcześniejsze grunty połączone, podatnikiem jest użytkownik.

Od podatku są zwolnione grunty należące do Skarbu Państwa lub gminy, na terenie której się znajdują lub na przykład grunty, na których znajdują się publiczne i niepubliczne cmentarze

Ci3/Cel3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

w myśl ustawy o cmentarzach i oraz grunty znajdujące się pod budowlą w zakresie ich zabudowanej powierzchni. Inne zwolnienia wymienione są w § 4 ustawy o podatku od nieruchomości, w którym są także zapisane szczegółowe warunki ich stosowania.

Podstawą opodatkowania w przypadku gruntów ornych, chmielnic, winnic, ogrodów, sadów i trwałych porostów trawiastych jest cena gruntu ustalona w wyniku pomnożenia wielkości gruntu w m² przez średnią cenę gruntu określoną dla 1 m² w rozporządzeniu Ministerstwa Rolnictwa Republiki Czeskiej w porozumieniu z Ministerstwem Finansów Republiki Czeskiej.

Podstawą opodatkowania w przypadku gruntów lasów gospodarczych i stawów o intensywnej i przemysłowej hodowli ryb jest cena gruntu ustalona na podstawie obowiązujących przepisów cenowych na dzień 1 stycznia roku podatkowego lub iloczyn faktycznej wielkości gruntu w m² i kwoty 3,80 CZK. Natomiast podstawą opodatkowania w przypadku gruntów pozostałych jest faktyczna wielkość gruntu w m² ustalona na 1 stycznia roku podatkowego.

Stawka podatkowa określona jest w ustawie procentowo od podstawy opodatkowania lub kwotowo w CZK/m². Podstawowa stawka podatku w przypadku gruntów budowlanych podlega pomnożeniu przez współczynnik według liczby mieszkańców danej gminy.

Tereny utwardzone gruntów użytkowane do celów działalności gospodarczej lub w związku z działalnością gospodarczą opodatkowane są specjalną stawką podatkową. Za utwardzony teren gruntu rozumie się grunt lub jego część w m² zarejestrowany w katastrze nieruchomości (ewidencji gruntów i budowli) w kategorii „tereny pozostałe” lub zabudowany teren i dziedziniec, którego powierzchnia jest utwardzona (wzmocniona) budowlą w myśl ustawy Prawo Budowlane bez pionowej konstrukcji nośnej.

11.4.2 Podatek od budowli i jednostek mieszkalnych

Przedmiotem podatku od budowli i jednostek mieszkalnych jest podlegająca opodatkowaniu budowlą, czyli budynek (zdefiniowany w ustawie katastralnej), budowlą inżynierską

CEI 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

wymieniona w załączniku do ustawy o podatku od nieruchomości oraz jednostka mieszkalna, jeżeli znajdują się na terytorium Republiki Czeskiej. Przedmiotem opodatkowania nie jest budynek, w którym znajdują się jednostki mieszkalne.

Podatnikiem jest właściciel budowli/budynku lub jednostki mieszkalnej oraz inne osoby, o których mowa w § 8 ust. 3 ustawy o podatku od nieruchomości. Podatnikiem jest zawsze najemca lub dzierżawca w przypadku jednostki wynajmowanej lub dzierżawionej, która obejmuje pomieszczenie gospodarcze inne niż piwnica lub komórka, lub w przypadku budowli, za wyjątkiem budynku mieszkalnego, jeżeli zarządza nimi Państwowy Urząd Gruntów (Státní pozemkový úřad) lub Zarząd Państwowych Rezerw Materialnych (Správa státních hmotných rezerv) lub zostały przekazane na podstawie decyzji o prywatyzacji Ministerstwu Finansów.

Ustawa wymienia także jednostki mieszkalne i budynki, które są zwolnione z opodatkowania. Przykładowo są to budynki i jednostki mieszkalne będące własnością Republiki Czeskiej, gminy, na terenie której się znajdują, budynki i jednostki mieszkalne będące własnością organizacji pożytku publicznego, związków oraz budynki lub jednostki mieszkalne będące własnością publicznych szkół wyższych.

Podstawą opodatkowania jest wielkość zabudowanej powierzchni w m² wg stanu na dzień 1 stycznia roku podatkowego. Przez powierzchnię zabudowy rozumie się powierzchnię zabudowaną budowli w myśl ustawy Prawo Budowlane odpowiadającą nadziemnej części podlegającej opodatkowaniu budowli.

Podstawą opodatkowania w przypadku jednostek mieszkalnych jest zagospodarowana powierzchnia podłogowa, którą stanowi wielkość powierzchni podłogowej jednostki mieszkalnej w m² wg stanu na dzień 1 stycznia roku podatkowego pomnożona przez właściwy współczynnik określony w ustawie. Współczynnik wynosi 1,22, jeżeli częścią jednostki mieszkalnej jest grunt wykraczający poza powierzchnię zabudowaną lub jeżeli wraz z jednostką mieszkalną jest użytkowany grunt będący współwłasnością wszystkich właścicieli jednostek mieszkalnych w budynku. W pozostałych przypadkach współczynnik wynosi 1,20. Powierzchnia podłogowa jednostki mieszkalnej do celów podatku od nieruchomości nie

obejmuje powierzchnię podłogowej wspólnej części budynku w zakresie udziału w nich, który jest ujęty w ramach jednostki mieszkalnej.

Stawka podatkowa określona jest w § 11 ustawy o podatku od nieruchomości. Na przykład w przypadku budynku mieszkalnego podstawowa stawka wynosi 2 CZK za 1 m² powierzchni zabudowanej. Podstawowa stawka podatkowa podlega pomnożeniu przez właściwy współczynnik obowiązujący dla danej gminy według liczby mieszkańców ustalonej w ramach ostatniego spisu ludności. Współczynniki te wynoszą od 1,0 w gminach do 1000 mieszkańców do 4,5 w Pradze. Ponadto każda gmina w drodze obwieszczenia może ustalić dla poszczególnych dzielnic lub dla całej gminy współczynniki niższe bądź wyższe.

11.5 „Podatek od spadków“, „od darowizn“, podatek od nabycia nieruchomości (dawniej podatek z przeniesienia praw do nieruchomości)

Podatek od spadków, podatek od darowizn i podatek z przeniesienia praw do nieruchomości uregulowany był ustawą nr 357 z 1992 roku o podatku od spadków, darowizn i przeniesienia praw do nieruchomości (o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí). W wyniku rekodyfikacji prawa prywatnego ustawa ta z dniem 1.1.2014 roku została uchylona. Obecnie już nie obowiązuje.

Od 2014 roku opodatkowanie spadków i darowizn znajduje się w ustawie nr 586 z 1992 roku o podatkach dochodowych. Zwiększono więc zakres przedmiotu opodatkowania podatkami dochodowymi. Obecnie nie istnieje już odrębnie „podatek od spadków” ani „podatek od darowizn”. Darowizna lub spadek są uważane za bezpłatny przychód wchodzący w zakres podatku dochodowego, w ramach którego wg nowych przepisów spadek i darowizna obecnie podlegają opodatkowaniu. Chociaż w niniejszym opracowaniu stosowane jest pojęcie „podatek od spadków” oraz „podatek od darowizn”, należy mieć świadomość, że nie są to samodzielne podatki majątkowe, ale nieodpłatne przychody (świadczenia) podlegające opodatkowaniu w ramach podatków dochodowych. W niniejszym opracowaniu są jednak opisywane jako podatki majątkowe z odpowiednim wyjaśnieniem, aby zachować pewne nawiązanie do wcześniejszych przepisów prawa.

Podatek z przeniesienia praw do nieruchomości został zastąpiony podatkiem od nabycia nieruchomości, który został uregulowany w akcie prawnym Senatu nr 340 z 2013 roku o podatku od nabycia nieruchomości.

11.5.1 Opodatkowanie nieodpłatnych przychodów (darowizn)

Darowizny są od 1.1.2014 roku traktowane jako nieodpłatne przychody. "Podatek od darowizn" samodzielnie już nie istnieje. Darowizny opodatkowane są w ramach podatku dochodowego od osób fizycznych lub osób prawnych.

W przypadku podatku dochodowego od osób fizycznych nieodpłatne przychody (darowizny) wchodzą w zakres "pozostałych przychodów". Pozostałe przychody określa § 10 ustawy nr 586 z 1992 roku o podatkach dochodowych (zwanej dalej „UPD”). Pozostałe przychody są przedmiotem opodatkowania w ramach podatku dochodowego od osób fizycznych.

Ustawa o podatkach dochodowych określa, że niektóre nieodpłatne przychody osób fizycznych są zwolnione od podatku. W § 4a lit. i) UPD określono, że od podatku dochodowego od osób fizycznych zwolnione są nieodpłatne przychody podatnika mającego miejsce zamieszkania w państwie członkowskim Unii Europejskiej, Norwegii lub Islandii, prowadzącego placówkę opiekującą się bezdomnymi i opuszczonymi zwierzętami lub opiekującą się osobnikami zagrożonych gatunków zwierząt. Warunkiem jest jednak to, aby nieodpłatne świadczenie zostało wykorzystane na cele działalności takiej placówki.

Inne zwolnienia od podatku dochodowego od osób fizycznych (§ 10 ust. 3 lit. d) UPD) dotyczą nieodpłatnych przychodów (darowizn) osób fizycznych pozyskanych od:

1. od krewnego w linii prostej i w linii bocznej, jeżeli to rodzeństwo, wujek, ciocia, siostrzeniec/bratanek lub siostrzenica/bratanica, współmałżonek, współmałżonek dziecka, dziecko współmałżonka, rodzice współmałżonka lub współmałżonek rodziców,
2. osoby, z którą podatnik dzielił życie przez okres co najmniej jednego roku przed uzyskaniem nieodpłatnego przychodu we wspólnym gospodarstwie domowym i z tego

Cel 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

powodu troszczył się o gospodarstwo domowe lub był zdany na utrzymanie tej osoby,

3. osoby, o której mowa w punkcie 1 lub 2, przez beneficjenta z majątku, który został do funduszu trustowego (powierniczego) przekazany lub zwiększył majątek tego funduszu.

Zwolnione są także nieodpłatne przychody nabyte okazjonalnie, jeżeli ich wartość nie przekracza 15 000 CZK.

Zwolnienia od podatku dochodowego osób prawnych dotyczące nieodpłatnych przychodów określone są w § 19b UPD. Między innymi, nieodpłatny przychód osoby prawnej będącej organizacją pożytku publicznego jest zwolniony z podatku dochodowego od osób prawnych, jeżeli świadczenie będzie przeznaczone na cele charytatywne lub o podobnym charakterze.

Nieodpłatne przychody (darowizny), które nie są zwolnione z opodatkowania, podlegają opodatkowaniu i należy je ująć w zeznaniu podatkowym podatku dochodowego od osób fizycznych lub prawnych. A więc wg nowych rozwiązań nieodpłatne świadczenia nie podlegają opodatkowaniu każde odrębnie i w ciągu 30 dni od ich nabycia, ale łącznie za cały rok podatkowy.

Wcześniej wysokość podatku od darowizn zależna była od wartości darowizny, w nowej sytuacji stawka wynosi w każdym przypadku 15%. W efekcie oznacza to, że w przypadku darowizn o mniejszej wartości podatek ulegnie znacznemu zwiększeniu, natomiast w przypadku większej wartości podatek będzie niższy w porównaniu z wcześniejszymi przepisami prawa. Podatek opłaca osoba przyjmująca darowiznę, obdarowany.

11.5.2 Opodatkowanie spadku

Od 1.1.2014 roku opodatkowanie spadków znajduje się także w ustawie nr 586 z 1992 roku o podatkach dochodowych. Jednak praktycznie podatek od spadków zostaje zniesiony, ponieważ tego rodzaju przychody są zwolnione z opodatkowania podatkiem dochodowym.

Przychody z tytułu spadku i przekazania uregulowane są obecnie w § 4a i §19b UPD, w

Ci 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

których mowa, że nieodpłatne przychody osoby fizycznej lub osoby prawnej nabyte w drodze spadku lub przekazania są zwolnione z podatku. W zeznaniu podatkowym tego rodzaju przychodów nie uwzględnia się.

11.5.3 Podatek od nabycia nieruchomości (dawniej podatek z przeniesienia praw do nieruchomości)

Podatek od nabycia nieruchomości reguluje akt prawny Senatu nr 340 z 2013 roku o podatku od nabycia nieruchomości, który obowiązuje od 1.1.2014 roku. Akt prawny Senatu został przyjęty pod nr 379 z 2013 roku na mocy uchwały Sejmu z dnia 27.11.2013 roku.

Przedmiotem opodatkowania jest odpłatne nabycie prawa własności do nieruchomości, będącej gruntem, budowlą, częścią sieci inżynieryjnej lub jednostką mieszkaniową znajdującą się na terytorium Republiki Czeskiej, prawo wybudowania nieruchomości na cudzym gruncie, które dotyczy gruntu znajdującego się na terytorium Republiki Czeskiej lub udział we współwłasności wymienionych nieruchomości.

Przedmiotem opodatkowania jest także nabycie prawa własności do nieruchomości, o której mowa w poprzednim akapicie, na podstawie przewłaszczenia na zabezpieczenie lub odpłatnej cesji wierzytelności zabezpieczonej przewłaszczeniem na zabezpieczenie.

W przypadku uchylenia lub rozwiązania współwłasności do kilku nieruchomości, o których mowa w § 2 ust. 1 ustawy o podatku od nabycia nieruchomości, których współwłaściciele są ci sami, przedmiotem opodatkowania jest tylko odpłatne nabycie prawa własności do udziału w tych nieruchomościach. § 2 ust. 3 ustawy określa, w jakim zakresie.

Podatnikiem podatku od nabycia nieruchomości jest osoba przekazująca prawo własności do nieruchomości, jeżeli w przypadku nabycia prawa własności w drodze kupna lub zamiany osoba przekazująca i nabywca w umowie kupna lub zamiany nie określą, że podatnikiem jest nabywca. W pozostałych przypadkach podatnikiem jest nabywca praw własności do

nieruchomości.

Ustawa o podatku od nabycia nieruchomości określa w § 7 – 9, co podlega zwolnieniu z opodatkowania. Zwolnieniem przedmiotowym w sferze prawa publicznego jest na przykład nabycie prawa własności do nieruchomości przez państwo członkowskie Unii Europejskiej lub inne państwo, jeżeli spełniona jest zasada wzajemności. Ustawa przewiduje przedmiotowe zwolnienie w przypadku nowych budowli, gdy zwolnione jest pierwsze odpłatne nabycie prawa własności do gruntu lub prawa budowy na cudzym gruncie, których elementem jest nowa budowa domu jednorodzinnego. Ponadto ustawa określa przedmiotowe zwolnienie dla jednostek mieszkaniowych oraz inne zwolnienia przedmiotowe.

Podstawą opodatkowania jest wartość nabycia pomniejszona o koszty uzyskania przychodu. Wartością nabycia jest uzgodniona cena, tzw. porównawcza wartość podatkowa (czyli równowartość 75% ceny ustalonej przez rzeczoznawcę lub tzw. wartości odniesienia ustalonej przez organ podatkowy na podstawie cen ogólnie obowiązujących w miejscu i czasie - przyp. tłum.), cena stwierdzona (administracyjna) lub cena szczególna, określona na dzień zaistnienia zdarzenia podlegającego opodatkowaniu podatkiem od nabycia nieruchomości.

Udokumentowane wynagrodzenie i koszty zapłacone przez podatnika na rzecz rzeczoznawcy z tytułu sporządzenia opinii rzeczoznawcy ustalającej tzw. cenę stwierdzoną może być kosztem uzyskania przychodu, jeżeli opinia rzeczoznawcy jest obowiązkowym załącznikiem zeznania podatkowego i jeżeli wydatki te podatnik uwzględni w zeznaniu podatkowym lub w dodatkowym zeznaniu podatkowym.

Podatek od nabycia nieruchomości wylicza się jako iloczyn podstawy opodatkowania zaokrąglonej do pełnych setek koron w górę i stawki podatku. Stawka podatkowa wynosi 4%.

Zeznanie podatkowe podatnik powinien złożyć najpóźniej do końca trzeciego miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu kalendarzowym, w którym w ewidencji gruntów i budynków (katastrze nieruchomości) dokonano wpisu dotyczącego prawa własności do

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

nieruchomości, prawa budowy na cudzym gruncie lub zarządzania funduszem trustowym (powierniczym). W przypadku nieruchomości, które nie podlegają ewidencji w katastrze nieruchomości, podatnik musi złożyć zeznanie podatkowe najpóźniej do końca trzeciego miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu kalendarzowym, w którym nabyto prawo własności do nieruchomości, lub zaistniały okoliczności, o których mowa w ustawie, np. licytant-nabywca otrzymał potwierdzenie nabycia prawa własności do nieruchomości wylicytowanej na licytacji publicznej.

12 Podatki pośrednie

Podatki pośrednie są także obowiązkową daniną określoną na mocy przepisów prawa i odprowadzaną do budżetu publicznego. Istota podatków pośrednich polega jednak na tym, że obowiązek podatkowy dotyczy podatnika, natomiast podatek na rzecz skarbu państwa odprowadza płatnik. Podatnik jest więc kimś innym, niż płatnik.

Podatki pośrednie są często określane mianem podatków od konsumpcji. Wynika to z tego, że podatek ujęty jest w cenie towarów lub usług kupowanych przez podatnika, który podatek ten płaci w ramach zapłaty za swoją konsumpcję sprzedającemu. Podatek na rzecz skarbu państwa odprowadza natomiast dany sprzedawca. Podatek pośredni stanowi więc opodatkowanie konsumpcji, w odróżnieniu od podatku bezpośredniego, którym opodatkowanie są przychody podatnika.

Podatkiem pośrednim jest podatek od wartości dodanej (czyli od towarów i usług), podatek akcyzowy oraz podatek ekologiczny. Podatek od towarów i usług jest podatkiem uniwersalnym, który dotyczy wszystkich towarów. Podatek akcyzowy i ekologiczny to podatki selektywne, ponieważ dotyczą tylko niektórych wybranych rodzajów towarów.

12.1 Podatek od towarów i usług (VAT)

CI 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

Podatek ten uregulowany jest ustawą nr 235 z 2004 o podatku od wartości dodanej (o dani z přidané hodnoty), zwaną dalej UVAT. To podatek uniwersalny, należący do najważniejszych elementów budżetu państwa.

Przedmiotem podatku VAT jest odpłatna dostawa towarów lub świadczenie usług przez osobę podlegającą opodatkowaniu w ramach prowadzonej działalności gospodarczej z miejscem świadczenia w kraju, import towarów z miejscem świadczenia w kraju. Ponadto wewnątrzwspólnotowe nabycie za wynagrodzeniem towarów zrealizowane w kraju przez osobę podlegającą opodatkowaniu w ramach prowadzonej działalności gospodarczej lub osobę prawną niebędącą podatnikiem VAT oraz odpłatne nabycie nowego środka transportu z innego państwa członkowskiego przez osobę niebędącą podatnikiem VAT.

Świadczeniem podlegającym opodatkowaniu jest świadczenie, które jest przedmiotem opodatkowania i nie jest zwolnione z podatku. UVAT w § 2a określa wyłączenia z przedmiotu opodatkowania, np. nabycie towarów z innego państwa członkowskiego, jeżeli dostawa tych towarów byłaby w kraju zwolniona z podatku. § 2 UVAT umożliwia wybór przedmiotu opodatkowania. Osoba, która nabywa towary z innego państwa członkowskiego, które nie stanowią przedmiotu opodatkowania w myśl § 2a ust. 2, może sama postanowić, czy to nabycie jest przedmiotem opodatkowania.

Płatnikiem staje się osoba podlegająca opodatkowaniu (§ 5 UVAT) z siedzibą w kraju, jeżeli jej obroty przekroczą w okresie poprzednich maksymalnie 12 bezpośrednio następujących po sobie miesięcy kalendarzowych kwotę 1 mln CZK. Wyjątek stanowią osoby, które realizują wyłącznie świadczenia zwolnione z podatku bez prawa do odliczenia. Osoba podlegająca opodatkowaniu staje się płatnikiem od pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po miesiącu, w którym zostały przekroczone określone obroty, o ile wcześniej nie stanie się płatnikiem w myśl UVAT.

Osobą podlegającą opodatkowaniu jest osoba fizyczna lub prawna, która samodzielnie prowadzi działalność gospodarczą, o ile UVAT nie stanowi w §5a inaczej. Osobą podlegającą opodatkowaniu jest także osoba prawna, która nie została założona lub stworzona w celu prowadzenia działalności gospodarczej, ale działalność taką prowadzi.

Zgodnie z ustawą poprzez działalność gospodarczą rozumie się ciągłą działalność podmiotów produkcyjnych, handlowych i usługowych, w tym działalność wydobywczą oraz produkcję rolniczą i ciągłą działalność wykonywaną w myśl odrębnych przepisów prawa, w szczególności niezależną działalność naukową, literacką, artystyczną, wychowawczą lub nauczycieli oraz niezależną działalność lekarzy, prawników, inżynierów, architektów, dentystów i biegłych księgowych. Działalnością gospodarczą w rozumieniu ustawy jest także wykorzystanie rzeczowych i niematerialnych składników majątku w celu osiągnięcia przychodów, jeżeli składniki te są wykorzystywane w trybie ciągłym.

UVAT wprowadza także pojęcie „osoby zidentyfikowanej”. To osoba, która jest osobą podlegającą podatkowi, ale nie jest płatnikiem lub osobą prawną niepodlegającą podatkowi, jeżeli w kraju nabywa towary z innego państwa członkowskiego, które stanowią przedmiot opodatkowania, oprócz towarów nabytych przez pośrednika w ramach uproszczonej procedury wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów w formie transakcji trójstronnej, od dnia pierwszego nabycia tych towarów.

Ponadto osobą zidentyfikowaną jest osoba podlegająca podatkowi, mająca siedzibę lub miejsce prowadzenia działalności (zakład) w kraju, która nie jest płatnikiem, od dnia przyjęcia świadczenia podlegającego opodatkowaniu z miejscem świadczenia w kraju od osoby nieprowadzącej przedsiębiorstwo w kraju, jeżeli dotyczy do świadczenia usługi, dostawy towarów z instalacją lub montażem lub dostawy towarów poprzez systemy lub sieci. Także osoba podlegająca podatkowi mająca siedzibę lub miejsce prowadzenia działalności w kraju, która nie jest płatnikiem, jest osobą zidentyfikowaną od dnia wykonania usługi z miejscem świadczenia w innym państwie członkowskim w myśl § 9 ust. 1 UVAT, za wyjątkiem świadczenia usługi, która jest w innym państwie członkowskim zwolniona z podatku.

Osoba podlegająca opodatkowaniu, o której mowa w § 6 UVAT, ma obowiązek złożenia zgłoszenia do rejestracji płatnika VAT w ciągu 15 dni od końca miesiąca kalendarzowego, w którym przekroczyła określony limit obrotów. Płatnik, o którym mowa w § 6a do § 6e UVAT, zobowiązany jest do złożenia zgłoszenia rejestracyjnego w ciągu 15 dni od dnia, w którym został płatnikiem.

Złożenie zgłoszenia rejestracyjnego może być także swobodną decyzją osób określonych w ustawie. Dotyczy to osób podlegających podatkowi mających siedzibę lub miejsce prowadzenia działalności w kraju, które realizują lub będą realizować świadczenia z prawem do odliczenia podatku. Ponadto dotyczy to także osób podlegających podatkowi, nieposiadających siedziby lub miejsca prowadzenia działalności w kraju, które będą realizować świadczenia z prawem do odliczenia podatku z miejscem świadczenia w kraju.

W myśl § 98 UVAT organ podatkowy opublikuje, w sposób umożliwiający dostęp na odległość, dane z rejestru płatników oraz osób zidentyfikowanych do celów VAT. Publikacji podlega numer identyfikacji podatkowej płatnika lub osoby zidentyfikowanej do celów VAT, firma handlowa lub imię i nazwisko oraz dodatek do imienia i nazwiska, siedziba płatnika lub osoby zidentyfikowanej do celów VAT oraz numer rachunku przeznaczony w zgłoszeniu rejestracyjnym płatnika do opublikowania lub informacja, że taki numer rachunku nie został wskazany. W Republice Czeskiej ze względu na przepisy wymienionej ustawy stworzono tzw. Rejestr Płatników VAT, za pośrednictwem którego można sprawdzić, czy dana osoba jest lub nie jest płatnikiem VAT oraz inne informacje. Wystarczy znać numer identyfikacji podatkowej osoby.

Przepisy § 109 UVAT wskazują na przypadki, kiedy płatnik ponosi odpowiedzialność za niezapłacony przez innego płatnika podatek VAT. Płatnik, który przyjmie podlegające opodatkowaniu świadczenie z miejscem świadczenia w kraju, zrealizowane przez innego płatnika, lub zapłaci za takie świadczenie, ponosi odpowiedzialność za niezapłacony podatek z tytułu tego świadczenia. To nowa praktyka, która nakłada na podatników całkiem nowe wymagania. W związku z tym wprowadzono instytucję tzw. niesolidnego płatnika. Są oni umieszczani na Portalu Podatkowym w Rejestrze Płatników VAT. Każdy więc może sprawdzić swojego kontrahenta pod kątem solidności opłacania podatku VAT.

UVAT także określa zwolnienia z podatku VAT. W § 63 wymienione są świadczenia, które są zwolnione z opodatkowania a dotyczy ich prawo do odliczenia. Do świadczeń zwolnionych od podatku należy np. dostawa towarów do innego państwa członkowskiego, nabycie towarów z innego państwa członkowskiego, eksport towarów, usługi świadczone do państw trzecich,

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZETKACZAMY GRANICE

transport osób oraz import towarów.

Podstawę opodatkowania określa § 36 UVAT. Podstawę opodatkowania stanowi wszystko, co płatnik otrzymał lub ma otrzymać jako zapłatę z tytułu wykonanych podlegających opodatkowaniu świadczeń, w tym podlegające zapłacie kwoty podatku akcyzowego, od osoby, na rzecz której zrealizowano świadczenie, lub od osoby trzeciej, po odliczeniu podatku z tytułu tego podlegającego opodatkowaniu świadczenia. Podstawa opodatkowania obejmuje także inne podatki, opłaty lub świadczenia pieniężne o podobnym charakterze, dotacje do ceny, wydatki towarzyszące, które są naliczane osobie, na rzecz której realizowane jest podlegające opodatkowaniu świadczenie, w momencie jego świadczenia oraz inne.

Wydatkami towarzyszącymi do celów ustalenia podstawy opodatkowania są w szczególności koszty wysyłki, transportu, ubezpieczenia oraz prowizja. Podstawa opodatkowania podlega obniżeniu o rabat, jeżeli jest on udzielony na dzień zrealizowania świadczenia podlegającego opodatkowaniu. Natomiast § 36a UVAT określa szczególne przypadki ustalania podstawy opodatkowania.

Stawka podatku od wartości dodanej może być podstawowa i obniżona. Podstawowa stawka wynosi 21%, obniżona 15%. UVAT i jej załączniki określają, które towary i usługi objęte są jaką stawką. W przypadku towarów stosowana jest podstawowa stawka podatkowa, o ile UVAT nie stanowi inaczej. W przypadku towarów, o których mowa w załączniku nr 3, ciepła i chłodu, stosowana jest obniżona stawka podatkowa. W przypadku usług stosowana jest podstawowa stawka podatkowa, o ile UVAT nie stanowi inaczej. W przypadku usług, o których mowa w załączniku nr 2, stosowana jest obniżona stawka podatkowa.

Płatnik powinien złożyć zeznanie podatkowe w ciągu 25 dni po końcu okresu podatkowego. Obowiązek ten na nim ciąży także w przypadku, gdy nie ma żadnego zobowiązania podatkowego. Zobowiązanie podatkowe należy uregulować w terminie wskazanym dla złożenia deklaracji podatkowej. Jeżeli w wyniku wymierzenia nadmiernego odliczenia powstanie nadpłata podlegająca zwrotowi, podlega ona zwrotowi na rzecz płatnika bez konieczności składania wniosku w ciągu 30 dni od wymierzenia nadmiernego odliczenia.

Okresem podatkowym jest miesiąc kalendarzowy. Ustawa umożliwia jednak także rozliczenia kwartalne, o ile obroty płatnika w poprzednim roku kalendarzowym nie przekroczyły 10 mln CZK, nie jest on niesolidnym płatnikiem, nie jest grupą i zmianę okresu podatkowego zgłosi organowi podatkowemu do końca stycznia danego roku kalendarzowego.

Płatnik lub osoba zidentyfikowana do celów VAT mają obowiązek prowadzenia do celów podatku VAT ewidencji wszystkich zdarzeń dotyczących ich zobowiązań podatkowych, w podziale niezbędnym do opracowania zeznania podatkowego lub informacji podsumowującej.

UVAT wymaga co do zasady elektronicznej formy zeznania podatkowego, dodatkowego zeznania podatkowego, informacji podsumowującej oraz załączników do tych dokumentów. Określa, że zgłoszenie rejestracyjne oraz zgłoszenie zmiany danych rejestracyjnych należy złożyć wyłącznie elektronicznie na adres elektroniczny biura podawczego opublikowany przez organ podatkowy; nie dotyczy to osób zidentyfikowanych do celów VAT. Powyższe nie dotyczy wyłącznie osoby fizycznej, która nie ma obowiązku składania dokumentów w formie elektronicznej, jeżeli jej obroty nie przekroczą w okresie poprzednich maksymalnie 12 bezpośrednio następujących po sobie miesięcy kalendarzowych kwoty 6 mln CZK lub nie ma wynikającego z przepisów obowiązku składania dokumentów drogą elektroniczną.

Płatnik może złożyć wniosek o wyrejestrowanie się z VAT, jednak najwcześniej po upływie jednego roku od daty wejścia w życie zaświadczenia o rejestracji, jeżeli jego obroty nie przekroczą wartości 1 mln CZK za okres najbliższych poprzednich 12 idących po sobie miesięcy kalendarzowych.

Na zakończenie jeszcze informacja dotycząca odliczeń. W celu dokonania odliczenia konieczne jest, aby dokument fiskalny spełniał wszystkie wymogi określone w ustawie. W § 34 UVAT mowa o tym, że od momentu wystawienia dokumentu fiskalnego do końca okresu określonego dla jego przechowywania, musi być zapewniona wiarygodność jego pochodzenia, nienaruszalność jego treści oraz czytelność.

12.2 Podatki akcyzowe

Tak zwane podatki akcyzowe reguluje ustawa nr 353 z 2003 roku o podatkach akcyzowych. Zgodnie z ustawą podatkiem akcyzowym jest podatek od olejów mineralnych (produkty ropopochodne), od spirytusu, od piwa, od wina oraz produktów pośrednich oraz od wyrobów tytoniowych. Podatki akcyzowe administrują organy Administracji Celnej Republiki Czeskiej.

Przedmiotem podatków są wybrane wyroby wyprodukowane na obszarze podatkowym Unii europejskiej lub importowane na teren obszaru podatkowego Unii Europejskiej. Wybranymi wyrobami są ww. oleje mineralne, spirytus, piwo, wino i produkty pośrednie oraz wyroby tytoniowe.

Co do zasady, płatnikiem podatku jest osoba prawna lub fizyczna, prowadząca skład podatkowy, będąca uprawnionym odbiorcą, zarejestrowanym wysyłającym lub producentem, która ma obowiązek rejestracji podatkowej oraz zapłaty w związku z wprowadzeniem wymienionych wyrobów do wolnego obrotu podatkowego, lub w związku z utratą lub pomniejszeniem wartości wybranych wyrobów transportowanych w trybie warunkowego zwolnienia od podatku.

Z podatku są zwolnione niektóre wyroby, o których mowa w § 11 ustawy o podatkach akcyzowych. Zwolnienia dotyczą m. in. wyrobów z importu, jeżeli dotyczy ich zwolnienie od podatku wyrobów przywożonych w bagażu osobistym, zakupionych bez podatku w sytuacji zagrożenia państwa i w stanie wojennym na podstawie uchwały rady ministrów lub wyroby importowane z terenu państw członkowskich NATO na potrzeby sił zbrojnych NATO oraz inne wyroby, o których mowa w ustawie.

Przedmiotem podatków są wybrane wyroby wyprodukowane na obszarze podatkowym Unii Europejskiej lub importowane na teren obszaru podatkowego Unii Europejskiej. Obowiązek zadeklarowania i zapłacenia podatku w określonym terminie powstaje z chwilą

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZEBKACZAMY GRANICE

wprowadzenia wybranych wyrobów do wolnego obrotu podatkowego na obszarze podatkowym Republiki Czeskiej. W przypadku importu wybranych wyrobów obowiązek zadeklarowania i zapłacenia podatku powstaje z dniem powstania długu celnego.

Podatek wyliczany jest poprzez pomnożenie podstawy opodatkowania przez stawkę podatkową określoną dla danego wyrobu. Podstawę opodatkowania stanowi ilość wybranych wyrobów wyrażona w jednostkach miary w zależności od rodzaju podatków. Przykładowo podstawę podatku akcyzowego od piwa stanowi ilość piwa wyrażona w hektolitrach. Stawka podatkowa różni się także w zależności od rodzaju wyrobu. Stawka może być zależna od ilości lub być wyrażona procentowo. Stawki podatku od papierosów stanowią połączenie stawki procentowej i ilościowej.

Okresem podatkowym dla wybranych wyrobów, za wyjątkiem importowanych wybranych wyrobów, jest miesiąc kalendarzowy. Płatnicy zobowiązani do zadeklarowania i zapłaty podatku, powinni złożyć deklarację podatkową oddzielnie dla każdego podatku do urzędu celnego w ciągu 25 dni od końca okresu podatkowego, w którym obowiązek ten zaistniał, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

12.3 Podatek ekologiczny

Zgodnie z Dyrektywą Rady nr 2003/96/WE z 27 października 2003 roku w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej, Republika Czeska przyjęła ustawę nr 261 z 2007 roku o stabilizacji budżetów publicznych, na mocy której wdrożyła dyrektywę.

Zgodnie z ustawą o stabilizacji budżetów publicznych przedmiotem opodatkowania jest prąd elektryczny, gaz ziemny oraz niektóre inne gazy, paliwa stałe (węgiel czarny, węgiel brunatny, koks).

Płatnikiem podatku ekologicznego jest dostawca, który na obszarze podatkowym dostarczył przedmioty opodatkowania, zarządca systemu dystrybucji, producent przedmiotu

Cel 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZEBKACZAMY GRANICE

opodatkowania; ponadto także osoby, które energię podlegającą zwolnieniu wykorzystują do innych celów aniżeli do celów podlegających zwolnieniu oraz osoby, które zużyły nieopodatkowaną energię.

Zwolnienie zależne jest od przeznaczenia wykorzystywanej energii. Dotyczy to w szczególności energii elektrycznej i paliw stałych, wykorzystywanych do prowadzenia przewozów publicznych osób lub żeglugi śródlądowej na terenie RCz. Ponadto ze zwolnienia można skorzystać w przypadku gazu do produkcji energii cieplnej w gospodarstwach domowych oraz w przydomowych kotłowniach, o których mowa w odrębnych przepisach.

Płatnicy zobowiązani do zadeklarowania i zapłaty podatku powinni złożyć deklarację podatkową oraz podatek zapłacić do 25. dnia po zakończeniu okresu podatkowego, w którym obowiązek ten zaistniał.

Wykaz wykorzystanych źródeł

Źródła literaturowe

- ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2013, 1008 s.
- ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 13. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2010, 1469 s.
- Hospodářská komora České republiky. *Zásady podnikání v České republice a v Polsku, aktuální daňová legislativa v ČR a PR, pracovní právo v ČR a PR*. Druk Jan Macek a Pavel Kusala, 2013, 164 s.
- MACÁLKA, V. *Podnikání zahraničních osob*. Brno, 2007/2008. Praca dyplomowa. Wydział Prawa Uniwersytetu im. Masaryka w Brnie.
- STRAKOŠ, P. *Podnikání zahraničních osob v ČR se zřetelem na mezinárodní ochranu investic*. Olomouc 2013. Praca dyplomowa. Wydział Prawa Uniwersytetu im. Palackiego w Ołomuńcu.

Czasopisma

- BŘÍZA, P.: Nový český zákon o mezinárodním právu soukromém v kontextu práva EU a mezinárodních smluv. *Právní rozhledy*, 2013, nr 17, s. 580.
- BARTOŠÍKOVÁ, M.: Podnikání zahraničních osob prostřednictvím jejich podniku a organizační složky podniku v České republice. *Právní rádce*, 2005, rocz. 13, nr 12, s. 21-28. Dostępne na <<http://pravniradce.ihned.cz/c1-17452170-podnikani-zahranicnich-osob-prostrednictvim-jejich-podniku-a-organizacni-slozky-podniku-v-ceske-republice>>.
- POKORNÝ, M., CHADIMOVÁ, H.: *Přeshraniční přemístění sídla společnosti dle novely zákona o přeměnách*. [online]. [cyt. 2014-02-17]. Dostępne na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/preshranicni-premisten-sidla-spolecnosti-dle-novely-zakona-o-premenach-85578.html?mail>>.

Ci 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRZEBRAĆ IEME GRANICE / PRZEBRACZAMY GRANICE

- MAREŠ, M., MUSILOVÁ, A.: *Jaké změny přináší nový zákon o dani z nabytí nemovitostí?* [online]. [cyt. 2014-03-25]. Dostupne na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/jake-zmeny-prinasi-novy-zakon-o-dani-z-nabyti-nemovitosti-92901.html?mail>>.
- ŠTĚDRŮŇ, B., PROKEŠ, J.: Datové schránky, elektronický podpis a autorizovaná konverze dokumentů. *Bulletin advokacie*, 2010, nr 10, s. 30-32.
- TEJKAL, J., MAYER, J.: *Nový zákon o veřejných rejstřících*. [online]. [cyt. 2014-02-12]. Dostupne na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/novy-zakon-o-verejnych-rejstricich-93518.html>>.
- PIKAL, D.: *Korporace online*. [online]. [cyt. 2014-02-05]. Dostupne na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/korporace-online-92748.html>>.
- TISOŇOVÁ, N.: *Uveřejňovací povinnost dle ZOK aneb jak se vypořádat s novou povinností společností uveřejňovat informace na internetu*. [online]. [cyt. 2014-02-05]. Dostupne na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/uvzejnovaci-povinnost-dle-zok-aneb-jak-se-vyporadat-s-novou-povinnosti-spolecnosti-uvzejnovat-informace-na-internetu-92804.html?mail>>.
- SEDLÁČEK, T., HUSTÁK, Z., MANDERLA M., *Cenné papíry v novém občanském zákoníku – flexibilní režim*. [online]. [cyt. 2014-03-17]. Dostupne na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/cenne-papiry-v-novem-obcanskem-zakoniku-flexibilni-rezim-91662.html?mail>>.
- SALAČ, J., DOLEŽIL, T.: Aktuální otázky svobody usazování (podnikání) obchodních společností. *Právní rozhledy*, 2003, nr 5, s. 224.
- BŘICHÁČEK, T., JOSKOVÁ, L.: Volný pohyb služeb a svoboda usazování v českém právu, *Právní rozhledy*, 2012, nr 10, s. 352.
- ČINKOVÁ, M.: TOP TEN: 10 nejdůležitějších změn u akciových společností. [online]. [cyt. 2014-02-05]. Dostupne na <<http://zakonyvkapse.cz/top-10-nejdulezitejsich-zmen-u-akciovyh-spolecnosti/>>.
- HRUBÝ & BUCHVALDEK, v. o. s., advokátní kancelář.: *Společnost s ručením omezeným od 1.1.2014*. [online]. [cyt. 2014-02-07]. Dostupne na <<http://www.hblaw.eu/cz/aktuality/49-spolecnost-s-rucenim-omezenym-od-1-1-2014.html>>.

Spis źródeł prawnych

- Ustawa nr 1 z 1993 roku, Konstytucja Republiki Czeskiej z późn. zm. [zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů]
- Uchwała Prezydium Czeskiej Rady Narodowej nr 2 z 1993 roku o ogłoszeniu Karty Podstawowych Praw i Swobód jako elementu porządku konstytucyjnego Republiki Czeskiej z dnia 16 grudnia 1992 roku z późn. zm. [Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky ze dne 16. prosince 1992 ve znění p. p.]
- Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, tekst jednolity.
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 2057/2001/WE z dnia 8 października 2001 roku w sprawie statutu Spółki Europejskiej
- Dyrektywa Rady 2001/86/WE z dnia 8 października 2001 roku uzupełniająca statut Spółki Europejskiej w odniesieniu do zaangażowania pracowników
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1435/2003 z dnia 22 października 2003 roku w sprawie statutu Spółdzielni Europejskiej
- Dyrektywa Rady 2003/72/WE z dnia 22 lipca 2003 roku uzupełniająca statut Spółdzielni Europejskiej w odniesieniu do zaangażowania pracowników
- Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2137/85 z dnia 25 lipca 1985 roku w sprawie Europejskiego Zgrupowania Interesów Gospodarczych (EZIG)
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego nr 2006/123/WE z dnia 12 grudnia 2006 dotycząca usług na rynku wewnętrznym
- Ustawa nr 627 z 2004 w sprawie Spółki Europejskiej z późn. zm. [zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti., ve znění pozdějších předpisů].
- Ustawa nr 307 z 2006 roku o Spółdzielni Europejskiej z późn. zm. [Zákon č. 307/2006 Sb., o evropské družstevní společnosti ve znění p. p.]
- Ustawa nr 360 z 2004 roku w sprawie Europejskiego Zgrupowania Interesów Gospodarczych (EZIG) i zmianie ustawy nr 513 z 1991 roku, kodeks handlowy z późniejszymi zmianami oraz ustawy nr 586 z 1992 roku o podatkach dochodowych z późn. zmianami (ustawa o Europejskim Zgrupowaniu Interesów Gospodarczych) [zákon č. 360/2004 Sb., o Evropském hospodářském zájmovém sdružení (EHZS) a o změně zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PREROKACIEME GRANICE / PRZERACZAMY GRANICE

- č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o evropském hospodářském zájmovém sdružení), ve znění p. p.]
- Ustawa nr 513 z 1991 roku, Kodeks Handlowy z późn. zm. [zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění p. p.]
 - Ustawa nr 40 z 1964 roku, Kodeks Cywilny z późn. zm. [zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění p. p.]
 - Ustawa nr 90 z 2012 roku o korporacjach prawa handlowego z późn. zm. [zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění p. p.]
 - Ustawa nr 89 z 2012 roku, Kodeks Cywilny z późn. zm. [zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění p. p.]
 - Ustawa nr 455 z 1991 roku o prowadzeniu działalności gospodarczej z późn. zm [zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, ve znění p. p.]
 - Ustawa nr 570 z 1991 roku o urzędach ds. działalności gospodarczej z późn. zm [zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění p. p.]
 - Ustawa nr 326 z 1999 roku o pobycie cudzoziemców na terytorium Republiki Czeskiej i zmianie niektórych ustaw z późn zm. [zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů ve znění p. p.]
 - Ustawa nr 219 z 1995 roku, prawo dewizowe, z późn. zm. [zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon ve znění p. p.]
 - Ustawa nr 435 z 2004 roku o zatrudnieniu z późn. zm. [zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění p. p.]
 - Ustawa nr 304 z 2013 roku o publicznych rejestrach osób prawnych i fizycznych z późn. zm. [zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob]
 - Ustawa nr 222 z 2009 roku o swobodnym przepływie usług z późn. zm. [zákon č. 222/2009 Sb., o volném pohybu služeb, ve znění p. p.]
 - Ustawa nr 91 z 2012 roku o międzynarodowym prawie prywatnym z późn zm. [zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění p. p.]
 - Ustawa nr 586 z 1992 roku o podatkach dochodowych z późn. zm. [zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.]
 - Ustawa nr 338 z 1992 roku o podatku od nieruchomości z późn. zm [zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění p. p.]
 - Ustawa nr 16 z 1993 roku o podatku drogowym z późn. zm. [zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění p. p.]

CEL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

- Ustawa nr 235 z 2004 roku o podatku od wartości dodanej z późn. zm. [zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění p. p.]
- Ustawa nr 353 z 2003 roku o podatkach akcyzowych z późn. zm. [zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění p. p.]
- Ustawa nr 261 z 2007 roku o stabilizacji budżetów publicznych z późn. zm. [zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění p. p.].
- Ustawa nr 300 z 2008 roku o elektronicznych czynnościach i autoryzowanej konwersji dokumentów i właściwych rozporządzeń z późn. zm. [zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů a příslušných vyhlášek, ve znění pozdějších předpisů]
- Ustawa nr 456 z 2011 roku o Administracji Skarbowej Republiki Czeskiej z późn. zm. [zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů].
- Ustawa nr 17 z 2012 roku o Administracji Celnej Republiki Czeskiej z późn. zm. [zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů].
- Ustawa nr 280 z 2009 roku, ordynacja podatkowa z późn. zm. [zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění p. p.]
- Rozporządzenie nr 193 z 2009 roku w sprawie określenia szczegółów przeprowadzania autoryzowanej konwersji dokumentów [Vyhláška č. 193/2009 Sb., o stanovení podrobností provádění autorizované konverze dokumentů]
- Pismo uzasadniające do nowego kodeksu cywilnego dostępne na <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.
- Pismo uzasadniające do ustawy o korporacjach prawa handlowego dostępne na <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-k-ZOK.pdf>.

Źródła internetowe

- <<http://www.financnisprava.cz/>>.
- <<http://www.celnisprava.cz/>>.
- <<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Documents/brozura-CS.pdf>>.
- <<http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/jedno-inkasni-misto>>.

Ci 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZEBKACZAMY GRANICE

- <<http://www.statnisprava.cz/>>.
- <<http://www.mfcr.cz/>>.
- <<http://www.datoveschranky.info/>>.
- <<http://www.hradeckralove.org/urad/zfo/>>.
- <<http://www.mvcr.cz/clanek/sluzby-pro-verejnost-informace-pro-cizince-informace-pro-cizince.aspx>>.
- <<http://www.mvcr.cz/clanek/kontakty-774199.aspx>>.
- <<https://www.euroskop.cz/8732/sekce/strucna-historie-vnitriho-trhu/>>.
- <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.1.4.html>.
- <<http://www.hkp.cz/projekty-hkp-2/inf-mista-pro-podnikatele/>>.
- <<http://www.czech.cz/cz/Objevte-CR/Fakta-o-CR/Ekonomicka-fakta/Partnerstvi-verejneho-a-soukromeho-sektoru>>.
- <<http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/partnerstvi-verejneho-a-soukromeho-sekto/zakladni-informace>>.
- <<https://www.euroskop.cz/8738/sekce/pata-svoboda---volny-pohyb-poznatku/>>.
- <<https://www.euroskop.cz/8732/sekce/strucna-historie-vnitriho-trhu/>>.
- <<http://www.mpo.cz/cz/podpora-podnikani/crm/>>.

„Działalność gospodarcza obcokrajowców w Polsce.”

Małgorzata Marzena Plucińska
radca prawny

1. Prowadzenie działalności gospodarczej.

Polskie prawo umożliwia prowadzenie działalności gospodarczej przez obywateli UE w następujących formach:

- osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą:

Przedsiębiorca prowadzi działalność jednoosobowo, wysokość kapitału przedsiębiorstwa nie jest określona przepisami prawa. Właścicielowi przypada zysk, ale odpowiada on w sposób wyłączny i bez ograniczeń za wszelkie zobowiązania swojej firmy zarówno majątkiem przedsiębiorstwa, jak majątkiem osobistym.

- spółka cywilna:

Prowadzenie spółki cywilnej wymaga zawarcia umowy w zwykłej formie pisemnej. Wysokość kapitału spółki może być dowolna. Każdy ze wspólników wnosi wkład (np. gotówkę, prawa majątkowe itp.). Każdy wspólnik jest uprawniony, a zarazem zobowiązany do prowadzenia spraw spółki oraz do jej reprezentacji. Odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki ma solidarny, osobisty i nieograniczony charakter.

spółka jawna:

jest spółką osobową o dowolnym kapitale; może zostać utworzona przez co najmniej dwie osoby. Umowę spółki zawiera się na piśmie pod rygorem nieważności, powstaje ona z momentem dokonania wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego. Każdy wspólnik reprezentuje spółkę w zakresie wszystkich czynności. Wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym majątkiem, subsydiarnie i solidarnie z pozostałymi wspólnikami oraz ze spółką.

- spółka partnerska

jest spółką osobową o dowolnym kapitale, utworzoną przez co najmniej dwóch wspólników (partnerów) w celu wykonywania wolnego zawodu w spółce prowadzącej przedsiębiorstwo pod własną firmą. Partnerami w spółce mogą być wyłącznie osoby fizyczne, uprawnione do wykonywania wolnych zawodów. Umowa spółki partnerskiej powinna być zawarta na piśmie pod rygorem nieważności, powstaje ona z chwilą wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

Każdy wspólnik ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki; czynności te można powierzyć zarządowi. Partnerzy odpowiadają za ogólne zobowiązania spółki; w tym wypadku jest to odpowiedzialność nieograniczona, osobista, solidarna i subsydiarna.

- spółka komandytowa

jest spółką osobową o dowolnym kapitale, utworzoną w celu prowadzenia przedsiębiorstwa pod własną firmą, w której co najmniej jeden wspólnik (komplementariusz) odpowiada bez ograniczenia wobec wierzycieli za zobowiązania spółki, a odpowiedzialność co najmniej jednego wspólnika (komandytariusza) jest ograniczona. Komandytariusz odpowiada za zobowiązania spółki wobec jej wierzycieli tylko do wysokości sumy komandytowej i jest wolny od odpowiedzialności w granicach wartości wkładu wniesionego do spółki. Umowa spółki komandytowej zawierana jest w formie aktu notarialnego przy działaniu minimum dwóch osób. Osoby podpisujące statut są założycielami spółki. Prowadzenie spraw spółki powierzone jest tylko komplementariuszom. Komandytariusz może reprezentować spółkę jedynie jako pełnomocnik. Spółka komandytowa powstaje z chwilą wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

- spółka komandytowo-akcyjna:

jest spółką osobową mającą na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, w której wobec wierzycieli za zobowiązania spółki przynajmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczenia (komplementariusz), a chociaż jeden wspólnik jest akcjonariuszem. Statut spółki komandytowo - akcyjnej powinien być sporządzony w formie aktu notarialnego i podpisany, przez co najmniej wszystkich komplementariuszy. Wysokość kapitału zakładowego wynosi co najmniej 50.000,00 zł. Spółkę reprezentują komplementariusze, ponosząc jednocześnie osobistą, subsydiarną i solidarną ze spółką odpowiedzialność za jej zobowiązania. Komplementariusz oraz akcjonariusz uczestniczą w zysku spółki proporcjonalnie do ich wkładów wniesionych do spółki. Akcjonariusz nie odpowiada za zobowiązania spółki. Spółka komandytowo-akcyjna powstaje z chwilą wpisu do rejestru

- spółka z ograniczoną odpowiedzialnością:

Spółka ta może zostać utworzona w formie aktu notarialnego przez jedną lub więcej osób, lecz jej wyłącznym założycielem nie może być inna jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Kapitał spółki powinien wynosić przynajmniej 5.000,00 złotych, a wartość udziału - minimum 50

złotych. Wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki. Sprawy spółki prowadzi Zarząd, ponadto Spółka może powołać prokurentów, radę nadzorczą lub komisję rewizyjną albo oba te organy jednocześnie. W spółkach, w których kapitał zakładowy przewyższa kwotę 500.000 zł, a wspólników jest więcej niż 25, powinna być ustanowiona rada nadzorcza lub komisja rewizyjna. Najwyższą władzą w spółce jest zgromadzenie wspólników, podejmujące decyzje w formie uchwał. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, mające siedzibę za granicą, mogą tworzyć oddziały lub przedstawicielstwa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

- **spółka akcyjna:**

Spółka akcyjna może zostać zawiązana jedna lub więcej osób, ale nie wyłącznie przez jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Statut spółki należy sporządzić w formie aktu notarialnego. Akcjonariusze nie odpowiadają za zobowiązania spółki. Kapitał zakładowy spółki akcyjnej dzieli się na akcje o równej wartości nominalnej. i wynosi przynajmniej 100.000,00 zł. Wartość nominalna akcji nie może być niższa niż 1 grosz.

Dla wykonywania działalności gospodarczej na terytorium RP przedsiębiorcy zagraniczni mogą tworzyć na terytorium Polski oddziały lub przedstawicielstwa.

- **oddziały**

Oddział, po jego wpisaniu do rejestru przedsiębiorców, może wykonywać działalność gospodarczą w takim zakresie jak przedsiębiorca zagraniczny. Oddział jest oznaczany za pomocą oryginalnej nazwy przedsiębiorcy zagranicznego wraz z nazwą formy prawnej przedsiębiorcy w języku polskim oraz dodaniem wyrazów „oddział w Polsce”. Dla oddziału należy prowadzić oddzielną rachunkowość w języku polskim i zgodnie z polskimi przepisami. Wszelkie zmiany stanu faktycznego i prawnego w zakresie otwarcia likwidacji przedsiębiorcy zagranicznego, który utworzył oddział oraz utraty przez niego prawa wykonywania działalności gospodarczej należy zgłaszać ministrowi właściwemu do spraw gospodarki.

- **przedstawicielstwo:**

Przedstawicielstwo może prowadzić działalność wyłącznie w zakresie reklamy i promocji przedsiębiorcy zagranicznego. Utworzenie przedstawicielstwa wymaga wpisu do jawnego rejestru przedstawicielstw przedsiębiorców zagranicznych prowadzonego przez ministra właściwego do spraw gospodarki. Oznaczenie przedstawicielstwa następuje za pomocą oryginalnej nazwy przedsiębiorcy wraz z nazwą formy prawnej przedsiębiorcy w języku polskim i wyrazami „przedstawicielstwo w Polsce”;

Przedsiębiorca prowadzi dla przedstawicielstwa oddzielną rachunkowość w języku polskim zgodnie z polskimi przepisami o rachunkowości [UR];

Przedsiębiorca ma obowiązek zgłaszać ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wszelkie zmiany stanu faktycznego i prawnego w zakresie danych podlegających zgłoszeniu do rejestru oraz o rozpoczęciu likwidacji przedsiębiorcy zagranicznego i jej ukończeniu, a także o utracie przez przedsiębiorcę zagranicznego prawa wykonywania działalności gospodarczej lub rozporządzania swoim majątkiem, w terminie 14 dni od dnia wystąpienia tych zdarzeń.

Posiadanie siedziby jest niezbędne, ponieważ dla dokonania skutecznej rejestracji podmiotu w KRS lub w Ewidencji Działalności Gospodarczej niezbędne jest jej wskazanie.

Informacje dotyczące wolnych lokali znaleźć można za pomocą Internetu, biur obrotu nieruchomościami, urzędów miast (gmin).

W KRS rejestrowane są spółki osobowe tj. spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa i spółka komandytowo-akcyjna oraz spółki kapitałowe - spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i spółka akcyjna. Spółki cywilne, a ściślej wspólnicy spółek cywilnych będący osobami fizycznymi oraz osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą rejestrowane są w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

CEIDG prowadzi w systemie teleinformatycznym minister właściwy do spraw gospodarki. Zadaniem CEIDG jest ewidencjonowanie przedsiębiorców będących osobami fizycznymi, udostępnianie informacji o przedsiębiorcach i innych podmiotach w zakresie wskazanym w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej, umożliwienie wglądu do danych bezpłatnie udostępnianych przez Centralną Informację Krajowego Rejestru Sądowego, umożliwienie ustalenia terminu i zakresu zmian wpisów w CEIDG oraz wprowadzającego je organu. Od 1 stycznia 2012r. w CEIDG prowadzi się „rejestr pełnomocnictw”, a więc wpisowi podlegają dane pełnomocnika upoważnionego do prowadzenia spraw przedsiębiorcy, wraz ze wskazaniem zakresu spraw, które obejmuje dane pełnomocnictwo, o ile przedsiębiorca udzielił pełnomocnictwa i zgłosił informację o jego udzieleniu we wniosku o wpis do CEIDG. Dane pełnomocnika obejmują imię i nazwisko albo firmę pełnomocnika oraz odpowiednie dane określone w ust. 1 pkt 1, 1a i 3-6 w/w ustawy. Jeżeli w CEIDG wpisano dane pełnomocnika, do wykazania przed organem administracji publicznej upoważnienia do prowadzenia

sprawy w imieniu przedsiębiorcy nie stosuje się przepisu art. 33 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego, stanowiący iż pełnomocnik dołącza do akt oryginał lub urzędowo poświadczony odpis pełnomocnictwa. W przypadku powyższym organ administracji publicznej z urzędu potwierdza w CEIDG upoważnienie pełnomocnika do prowadzenia sprawy w imieniu przedsiębiorcy. Wyjątek stanowią sprawy prowadzone na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa oraz ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214 i Nr 53, poz. 273).

Obecnie możliwym jest złożenie wniosków o wpis do CEIDG za pośrednictwem formularza elektronicznego dostępnego na stronie internetowej CEIDG, w Biuletynie Informacji Publicznej ministra właściwego do spraw gospodarki oraz za pośrednictwem elektronicznej platformy usług administracji publicznej. System teleinformatyczny CEIDG przesyła wnioskodawcy na wskazany adres poczty elektronicznej potwierdzenie złożenia wniosku. Wniosek o wpis do CEIDG może być również złożony na formularzu zgodnym z formularzem w wybranym przez przedsiębiorcę urzędzie gminy osobiście albo wysłany listem poleconym. Organ gminy potwierdza tożsamość wnioskodawcy składającego wniosek oraz potwierdza wnioskodawcy, za pokwitowaniem, przyjęcie wniosku. następnie przekształca wniosek na formę dokumentu elektronicznego, opatruje go podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą kwalifikowanego certyfikatu, przy zachowaniu zasad przewidzianych w przepisach o podpisie elektronicznym, albo podpisuje podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP, albo podpisuje podpisem osobistym, o którym mowa w przepisach o dowodach osobistych, albo podpisuje w inny sposób akceptowany przez system CEIDG umożliwiający jednoznaczną identyfikację osoby przysyłającej wniosek oraz czasu jego przesłania i przesyła do CEIDG nie później niż następnego dnia roboczego od dnia jego otrzymania. Integralną częścią wniosku o wpis do CEIDG jest żądanie dokonania wpisu albo zmiany wpisu do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej (REGON), zgłoszenia identyfikacyjnego albo aktualizacyjnego, o którym mowa w przepisach o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników, zgłoszenia płatnika składek albo jego zmiany w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych albo zgłoszenia oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, przyjęcia oświadczenia o wyborze przez przedsiębiorcę formy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych albo wniosku o zastosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej. Ponadto do wniosku o wpis do CEIDG przedsiębiorca może dołączyć zgłoszenie rejestracyjne lub aktualizacyjne, o których mowa w przepisach o podatku od towarów i usług. Wraz z wnioskiem o wpis do CEIDG składa się oświadczenie o braku orzeczonych - wobec osoby, której wpis dotyczy – zakazów prowadzenia działalności gospodarczej, wykonywania określonego zawodu, którego wykonywanie przez przedsiębiorcę podlega wpisowi do CEIDG oraz prowadzenia działalności związanej z wychowaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub z opieką nad nimi, pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Zgłoszenia do KRS dokonuje przedsiębiorca na specjalnym druku, po dokonaniu wpisu sądowego oraz opłaty za ogłoszenie o powstaniu spółki w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Wpis następuje po upływie ok. 2 tygodni od dnia złożenia wniosku. Zgłoszenie do KRS może być także dokonane w drogą elektroniczną.

Zakres danych przedsiębiorcy, podlegających zgłoszeniu obejmuje generalnie firmę, siedzibę i adres spółki, przedmiot działalności, nazwiska i imiona albo firmy (nazwy) wspólników oraz adresy wspólników oraz osób, uprawnionych do reprezentowania spółki, wysokość kapitału zakładowego.

Przedsiębiorca niezatrudniający pracowników może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na okres od 1 miesiąca do 24 miesięcy. W przypadku wykonywania działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej jest skuteczne pod warunkiem jej zawieszenia przez wszystkich wspólników. W okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przedsiębiorca nie może wykonywać działalności gospodarczej i osiągać bieżących przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej.

W okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przedsiębiorca:

- 1) ma prawo wykonywać wszelkie czynności niezbędne do zachowania lub zabezpieczenia źródła przychodów;
- 2) ma prawo przyjmować należności lub obowiązki regulować zobowiązania, powstałe przed datą zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej;
- 3) ma prawo zbywać własne środki trwałe i wyposażenie;
- 4) ma prawo albo obowiązek uczestniczyć w postępowaniach sądowych, postępowaniach podatkowych i administracyjnych związanych z działalnością gospodarczą wykonywaną przed zawieszeniem wykonywania działalności gospodarczej;
- 5) wykonuje wszelkie obowiązki nakazane przepisami prawa;

6) ma prawo osiągać przychody finansowe, także z działalności prowadzonej przed zawieszeniem wykonywania działalności gospodarczej;

7) może zostać poddany kontroli na zasadach przewidzianych dla przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą.

Zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej oraz wznowienie wykonywania działalności gospodarczej następuje na wniosek przedsiębiorcy i jest bezpłatne.

2. Zatrudnianie pracowników.

Dla regulacji stosunków pracy oraz określenia praw i obowiązków pracowników i pracodawców podstawowe znaczenie ma Kodeks pracy [UKP]. Jest to najważniejszy akt prawny opisujący warunki, na jakich może być świadczona praca na obszarze RP. Zgodnie z art. 9 kodeksu pracy postanowienia umów o pracę oraz innych aktów regulujących prawa i obowiązki pracownika, nie mogą być mniej korzystne niż przepisy prawa pracy. Postanowienia układów zbiorowych pracy i innych opartych na kodeksie porozumień zbiorowych, regulaminów oraz statutów określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy, naruszające zasadę równego traktowania w zatrudnieniu, nie obowiązują.

Należy także pamiętać, iż w sprawach nie unormowanych przepisami prawa pracy do stosunku pracy stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego, jeżeli nie są one sprzeczne z zasadami prawa pracy.

Pracodawcą jest jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudnia ona pracowników. Natomiast pracownikiem może być osoba, która ukończyła 18 lat, a wyjątkowo na warunkach określonych w UKP pracownikiem może być także osoba, która nie ukończyła 18 lat. Przepisy UKP nie uzależniają możliwości bycia pracownikiem od posiadania zdolności do czynności prawnych.

Stosunek pracy niezależnie od podstawy jego nawiązania, jest stosunkiem o charakterze zobowiązaniowym. Podstawą jego nawiązania może być umowa o pracę, powołanie, wybór, mianowanie oraz spółdzielcza umowa o pracę

Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem

Kodeks pracy wyróżnia następujące rodzaje umów o pracę:

- na czas nieokreślony,
- na czas określony,
- na czas wykonania określonej pracy,
- w celu zastępstwa pracownika - w czasie jego usprawiedliwionej nieobecności w pracy; pracodawca może w tym celu zatrudnić innego pracownika na podstawie umowy o pracę na czas określony, obejmujący czas tej nieobecności.

Każda z w/w umów może być poprzedzona umową o pracę na okres próbny, który nie może przekroczyć 3 miesięcy. Pamiętać także należy, iż zawarcie trzeciej, kolejnej umowy na czas określony jest równoznaczne z zawarciem umowy o pracę na czas nieokreślony, o ile przerwa między rozwiązaniem poprzedniej a nawiązaniem kolejnej umowy o pracę nie przekroczyła 1 miesiąca.

Umowę o pracę sporządza się na piśmie. Winna ona zawierać określenie strony umowy, rodzaj umowy, datę jej zawarcia oraz warunki pracy i płacy, w szczególności - rodzaj pracy, miejsce wykonywania pracy, wynagrodzenie za pracę odpowiadające rodzajowi pracy, ze wskazaniem składników wynagrodzenia, wymiar czasu pracy, termin rozpoczęcia pracy.

Jeżeli umowa o pracę nie została zawarta z zachowaniem formy pisemnej, pracodawca powinien, najpóźniej w dniu rozpoczęcia pracy przez pracownika, potwierdzić pracownikowi na piśmie ustalenia, co do stron umowy, rodzaju umowy oraz jej warunków.

Zgodnie z przepisami pracodawca ma także obowiązek poinformowania pracownika na piśmie, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia zawarcia umowy o pracę, o obowiązującej pracownika dobowej i tygodniowej normie czasu pracy, częstotliwości wypłat wynagrodzenia za pracę, wymiarze przysługującego pracownikowi urlopu wypoczynkowego, obowiązującej pracownika długości okresu wypowiedzenia umowy o pracę, układzie zbiorowym pracy, którym pracownik jest objęty, a jeżeli pracodawca nie ma obowiązku ustalenia regulaminu pracy - dodatkowo o porze nocnej, miejscu, terminie i czasie wypłaty wynagrodzenia oraz przyjętym sposobie potwierdzania przez pracowników przybycia i obecności w pracy oraz usprawiedliwiania nieobecności w pracy.

Rozwiązanie umowy o pracę może nastąpić w drodze porozumienia stron, przez oświadczenie złożone przez jedną ze stron umowy (pracodawcy lub pracownika) z zachowaniem tzw. okresu wypowiedzenia oraz przez oświadczenie jednej ze stron bez zachowania okresu wypowiedzenia.

Umowa zawarta na czas określony lub na czas wykonania określonej pracy rozwiązuje się po upływie czasu, na jaki została zawarta lub po wykonaniu pracy. Wypowiedzenie umowy o pracę zawartej na czas określony jest dopuszczalne w przypadku, gdy spełnione są łącznie dwa warunki:

- umowa została zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy,
- w umowie strony przewidziały możliwość jej wcześniejszego wypowiedzenia.

Okresy wypowiedzenia wskazane są szczegółowo w Kodeksie pracy, a ich długość zależy od okresu zatrudnienia u danego pracodawcy. W szczególnych wypadkach okresy wypowiedzenia mogą ulec skróceniu. Wypowiedzenie wymaga formy pisemnej oraz uzasadnienia. Pracodawca zobowiązany jest skonsultować zasadność zamiaru wypowiedzenia pracownikowi umowy o pracę z zarządem zakładowej organizacji związkowej reprezentującej pracownika.

Wadliwość rozwiązania umowy o pracę rodzi po stronie pracownika prawo odwołania do Sądu Pracy. Dodać należy, że praca może być wykonywana regularnie poza zakładem pracy, z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu przepisów o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Jest to tzw. telepraca. Telepracownikiem jest pracownik, który wykonuje pracę we wspomnianych przed chwilą warunkach i przekazuje pracodawcy wyniki pracy, w szczególności za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej (najczęściej: poczty elektronicznej). Uzgodnienie między stronami umowy o pracę, że praca będzie wykonywana w formie telepracy, może nastąpić przy zawieraniu umowy o pracę albo w trakcie zatrudnienia.

3. Zatrudnianie cudzoziemców.

Obecnie nie obowiązują już okresy przejściowe w swobodnym dostępie do polskiego rynku pracy w stosunku do obywateli wszystkich państw Unii Europejskiej, również więc obywateli Republiki Czeskiej, Niemiec itd. Osoba posiadająca obywatelstwo państwa członkowskiego lub państwa, z którym UE zawarła umowę o swobodnym przepływie pracowników, może być swobodnie zatrudniona w Polsce. Swoboda przepływu osób, w tym pracowników, jest jednym z filarów Unii Europejskiej. Artykuł 39 Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską określa, że Wspólnota zapewnia swobodny przepływ pracowników, co oznacza zniesienie wszelkiej dyskryminacji wobec pracowników państw członkowskich, stosowanej ze względu na obywatelstwo w dziedzinie zatrudnienia, płac oraz innych warunków pracy. Swobodny przepływ pracowników obejmuje prawo do:

- przyjmowania konkretnie zaoferowanej pracy,
- swobodnego przemieszczania się w obrębie Wspólnoty w celu przyjęcia pracy,
- przebywania w jednym z państw członkowskich w celu wykonywania pracy,
- pozostawania, po zakończeniu zatrudnienia, na terytorium jednego z Państw Członkowskich.

Oznacza to, że pracownik migrujący musi być w państwie przyjmującym traktowany tak samo jak obywatel danego państwa, ale jednocześnie tak samo jak obywatel tego państwa dostosować się do regulacji krajowych, które mogą być odmienne niż w jego własnym kraju.

Dla cudzoziemców z UE za kryterium określające zakres swobody w świadczeniu pracy na terenie naszego kraju przyjęto obywatelstwo, czyli przynależność do określonego państwa. W stosunku do obywateli państw pozostałych – spoza UE przyjęto szczegółowe regulacje.

Obywatel innego państwa członkowskiego może składać wnioski o zatrudnienie lub oferty pracy oraz zawierać i kontynuować umowę o pracę w innym państwie członkowskim, przy czym nie może być w żaden sposób dyskryminowany. Zakazane są w szczególności takie praktyki, jak:

- a) • określenie wskaźnika liczbowego pracowników pochodzących z państwa przyjmującego,
- b) • stosowanie ograniczeń dotyczących ogłoszeń w sprawie rekrutacji,
- c) • ustalanie specjalnych procedur rekrutacji lub rejestrowania w odniesieniu do pracowników pochodzących z innego państwa członkowskiego UE.

4. Zamówienia publiczne

Przez zamówienie publiczne zgodnie z Ustawą – Prawo zamówień publicznych tekst jednolity z dnia 8 czerwca 2010r. (Dz.U. 2013, poz. 907) rozumieć należy umowy odpłatne zawierane między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane, które w całości lub części opłacane są ze środków publicznych.

Ustawy tej nie stosuje się, gdy wartość zamówienia nie przekracza równowartości 14.000 EUR wyrażonej w PLN. Przy czym przez dostawy należy rozumieć nabywanie rzeczy, praw oraz innych dóbr, w szczególności na podstawie umowy sprzedaży, dostawy, najmu, dzierżawy oraz leasingu. Roboty budowlane natomiast, to wykonanie albo zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz.U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.[2]), a także realizacja obiektu budowlanego w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane, za pomocą dowolnych środków, zgodnie z wymaganiami określonymi przez zamawiającego. Przez usługi należy rozumieć wszelkie świadczenia, których przedmiotem nie są roboty budowlane lub dostawy, a są usługami określonymi w przepisach wydanych na podstawie Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 2010 r. w sprawie wykazu usług o charakterze priorytetowym i niepriorytetowym (Dz.U. Nr 12, poz. 68) uwzględniającym postanowienia [dyrektywy 2004/18/WE](#) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi oraz [dyrektywy 2004/17/WE](#) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynującej procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych.

Postępowanie o udzielenie zamówienia przygotowuje i przeprowadza zamawiający. Może on także powierzyć przygotowanie lub przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia własnej jednostce organizacyjnej lub osobie trzeciej, która działa wówczas jako pełnomocnik zamawiającego. Zamawiający nie może określać warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję.

O udzielenie zamówienia mogą ubiegać się wykonawcy, którzy:

- posiadają uprawnienia do wykonywania określonej działalności lub czynności, jeżeli ustawy nakładają obowiązek posiadania takich uprawnień;
- posiadają niezbędną wiedzę i doświadczenie oraz dysponują potencjałem technicznym i osobami zdolnymi do wykonania zamówienia;
- znajdują się w sytuacji ekonomicznej i finansowej zapewniającej wykonanie zamówienia;
 - nie podlegają wykluczeniu z postępowania o udzielenie zamówienia.

Podstawowymi trybami udzielania zamówienia są przetarg nieograniczony oraz przetarg ograniczony. Ponadto zamawiający może udzielić zamówienia w trybie negocjacji z ogłoszeniem, dialogu konkurencyjnego, negocjacji bez ogłoszenia, zamówienia z wolnej ręki, zapytania o cenę albo licytacji elektronicznej tylko w przypadkach i na zasadach określonych w ustawie. Poszczególne tryby charakteryzują się następującymi cechami:

- przetarg nieograniczony - odpowiedź na publiczne ogłoszenie o zamówieniu oferty mogą składać wszyscy zainteresowani wykonawcy;
- przetarg ograniczony – w odpowiedzi na publiczne ogłoszenie o zamówieniu, wykonawcy składają wnioski o dopuszczenie do udziału w przetargu, a oferty mogą składać wykonawcy zaproszeni do składania ofert;
- negocjacje z ogłoszeniem - po publicznym ogłoszeniu o zamówieniu, zamawiający zaprasza wykonawców dopuszczonych do udziału w postępowaniu do składania ofert wstępnych nie zawierających ceny, prowadzi z nimi negocjacje, a następnie zaprasza ich do składania ofert.
- dialog konkurencyjny to tryb udzielenia zamówienia, w którym po publicznym ogłoszeniu o zamówieniu zamawiający prowadzi z wybranymi przez siebie wykonawcami dialog, a następnie zaprasza ich do składania ofert.
- negocjacje bez ogłoszenia - w tym trybie zamawiający negocjuje warunki umowy w sprawie zamówienia publicznego z wybranymi przez siebie wykonawcami, a następnie zaprasza ich do składania ofert;
- zamówienia z wolnej ręki, w którym zamawiający udziela zamówienia po negocjacjach tylko z jednym wykonawcą;
- zapytanie o cenę - w tym trybie zamawiający kieruje pytanie o cenę do wybranych przez siebie wykonawców i zaprasza ich do składania ofert;
- aukcja elektroniczna - w tym trybie za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej, umożliwiające wprowadzenie niezbędnych danych w trybie bezpośredniego

połączenia z tą stroną, wykonawcy składają kolejne korzystniejsze oferty (postąpienia), podlegające automatycznej klasyfikacji.

Wszystkie istotne elementy zamówienia podmiot zamawiający zobowiązany jest do wskazania w specyfikacji. Specyfikacja istotnych warunków zamówienia zawiera co najmniej:

- 1) nazwę (firmę) oraz adres zamawiającego;
- 2) tryb udzielenia zamówienia;
- 3) opis przedmiotu zamówienia;
- 4) termin wykonania zamówienia;
- 5) warunki udziału w postępowaniu oraz opis sposobu dokonywania oceny spełniania tych warunków;
- 6) wykaz oświadczeń lub dokumentów, jakie mają dostarczyć wykonawcy w celu potwierdzenia spełniania warunków udziału w postępowaniu;
- 7) informacje o sposobie porozumiewania się zamawiającego z wykonawcami oraz przekazywania oświadczeń lub dokumentów, a także wskazanie osób uprawnionych do porozumiewania się z wykonawcami;
- 8) wymagania dotyczące wadium;
- 9) termin związania ofertą;
- 10) opis sposobu przygotowywania ofert;
- 11) miejsce oraz termin składania i otwarcia ofert;
- 12) opis sposobu obliczenia ceny;
- 13) opis kryteriów, którymi zamawiający będzie się kierował przy wyborze oferty, wraz z podaniem znaczenia tych kryteriów i sposobu oceny ofert;
- 14) informacje o formalnościach, jakie powinny zostać dopełnione po wyborze oferty w celu zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego;
- 15) wymagania dotyczące zabezpieczenia należytego wykonania umowy;
- 16) istotne dla stron postanowienia, które zostaną wprowadzone do treści zawieranej umowy w sprawie zamówienia publicznego, ogólne warunki umowy albo wzór umowy, jeżeli zamawiający wymaga od wykonawcy, aby zawarł z nim umowę w sprawie zamówienia publicznego na takich warunkach;
- 17) pouczenie o środkach ochrony prawnej przysługujących wykonawcy w toku postępowania o udzielenie zamówienia.

Ponadto specyfikacja może zawierać inne elementy podyktowane charakterem zamówienia.

Wykonawca w razie wątpliwości może zwrócić się do zamawiającego o wyjaśnienie treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

Wykonawca może złożyć tylko jedną ofertę. Ofertę składa się, pod rygorem nieważności, w formie pisemnej albo, za zgodą zamawiającego, w postaci elektronicznej, opatrzoną bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Treść oferty musi odpowiadać treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

Zamawiający dokonuje wyboru najkorzystniejszej oferty na podstawie wskazanych przez siebie w specyfikacji kryteriów oceny oferty.

Po dokonaniu wyboru najkorzystniejszej oferty strony zawierają umowę, która pod rygorem nieważności, wymaga zachowania formy pisemnej chyba, iż przepisy odrębne wymagają formy szczególnej. Postępowanie przetargowe jest jawne i podlegają udostępnieniu.

W celu należytego wykonania umowy, zamawiający może żądać od wykonawcy stosownego zabezpieczenia, które służy ewentualnemu pokryciu roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy.

Wykonawcy, uczestnikowi konkursu, a także innemu podmiotowi, jeżeli ma lub miał interes w uzyskaniu danego zamówienia oraz poniósł lub może ponieść szkodę w wyniku naruszenia przez zamawiającego przepisów niniejszej ustawy przysługują środki ochrony prawnej.

Od niezgodnej z przepisami ustawy czynności zamawiającego podjętej w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub zaniechania czynności, do której zamawiający jest zobowiązany na podstawie ustawy przysługuje odwołanie.

Odwołanie powinno wskazywać czynność lub zaniechanie czynności zamawiającego, której zarzuca się niezgodność z przepisami ustawy, zawierać zwięzłe przedstawienie zarzutów, określać żądanie oraz wskazywać okoliczności faktyczne i prawne uzasadniające wniesienie odwołania. Odwołanie wnosi się do Prezesa Izby w formie pisemnej albo elektronicznej opatrzonej bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu.

Odwołujący przesyła kopię odwołania zamawiającemu przed upływem terminu do wniesienia odwołania w taki sposób, aby mógł on zapoznać się z jego treścią przed upływem tego terminu. Domniemywa się, iż zamawiający mógł zapoznać się z treścią odwołania przed upływem terminu do

jego wniesienia, jeżeli przesłanie jego kopii nastąpiło przed upływem terminu do jego wniesienia za pomocą faksu lub drogą elektroniczną.

Szczegółowe podstawy oraz terminy odwołań zawiera ustawa

5. Korzystanie ze środowiska naturalnego

Wysokość opłat za korzystanie ze środowiska oraz obowiązek ich ponoszenia uregulowany jest w ustawie Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz.U. z 2013r. poz.1232 zm.).

Zgodnie z art. 3 pkt 20 przez podmiot korzystający ze środowiska - rozumie się:

- przedsiębiorcę w rozumieniu Ustawy o swobodzie działalności gospodarczej,
- osoby prowadzące działalność wytwórczą w rolnictwie w zakresie upraw rolnych, chowu lub hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego, oraz osoby wykonujące zawód medyczny w ramach indywidualnej praktyki lub indywidualnej specjalistycznej praktyki,
- jednostkę organizacyjną nie będącą przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy - Prawo działalności gospodarczej,
- osobę fizyczną nie będącą przedsiębiorcą, korzystającą ze środowiska w zakresie, w jakim korzystanie ze środowiska wymaga pozwolenia;

Natomiast przez środowisko - rozumie się ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej, a także wzajemne oddziaływania pomiędzy tymi elementami;

Opłaty za korzystanie ze środowiska dotyczą w szczególności:

- gazów lub pyłów wprowadzanych do powietrza;
- substancji wprowadzanych ze ściekami do wód lub do ziemi;
- wód chłodniczych wprowadzanych do wód lub do ziemi;
- umieszczenie odpadów na składowisku;
- poboru wody podziemnej;
- poboru wody powierzchniowej śródlądowej;
- powierzchni zanieczyszczonej o trwałej nawierzchni, z których wprowadzane są do wód lub do ziemi wody opadowe lub roztopowe, ujęte w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacyjne;
- każde rozpoczęte 100 kg przyrostu masy ryb innych niż łososiowate albo innych organizmów wodnych w ciągu cyklu produkcyjnego w obiektach chowu lub hodowli tych ryb lub tych organizmów, jeżeli średnioroczny przyrost masy tych ryb lub tych organizmów w poszczególnych latach cyklu produkcyjnego przekracza 1 500 kg z 1 ha powierzchni użytkowej stawów rybnych tego obiektu w jednym roku danego cyklu.

Szczegółowe zasady obliczania wysokości opłat w danym roku określa aktualne rozporządzenie Rady Ministrów oraz aktualne obwieszczenie Ministra Środowiska. Podmiot korzystający ze środowiska ustala we własnym zakresie wysokość należnej opłaty i wnosi ją na rachunek właściwego urzędu marszałkowskiego. do końca miesiąca następującego po upływie każdego półrocza. Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami ponoszą opłaty za korzystanie ze środowiska w zakresie, w jakim korzystanie wymaga pozwolenia na wprowadzanie substancji lub energii do środowiska oraz pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód

Podmiot zobowiązany jest do zgłaszania marszałkowi województwa wykaz zawierający następujące dane:

1. ilości i rodzaju gazów lub pyłów wprowadzanych do powietrza,
2. ilości i jakości pobranej wody oraz od tego, czy pobrano wodę powierzchniową czy podziemną, a także od jej przeznaczenia
3. ilości, stanu i składu ścieków wprowadzonych do wód lub do ziemi oraz od ich rodzaju
4. ścieki jako wody chłodnicze od temperatury tych wód
5. wielkości, rodzaju i sposobu zagospodarowania terenu, z którego odprowadzane są ścieki (wody opadowe i roztopowe)
6. rodzaj substancji zawartych w ściekach i ich ilość albo wielkość produkcji ryb innych niż łososiowate lub innych organizmów wodnych, wyprodukowanych w obiektach chowu lub hodowli ryb oraz innych organizmów wodnych
7. ilości i rodzaju składowanych odpadów.

Dane podlegają zgłoszeniu, w okresach 6-miesięcznych, w terminie do końca miesiąca następującego po upływie każdego półrocza. Zgłoszenie należy przedłożyć także właściwemu inspektorowi ochrony środowiska, a w zakresie odpadów również własnym organom samorządu terytorialnego miejsca składowania odpadów.

Nie ma obowiązku uiszczania opłaty w wypadku, gdy półroczna wysokość opłat z tytułu wprowadzania gazów lub pyłów do powietrza, wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, prowadzenia poboru wód nie przekracza 800 PLN.

Za nie dopełnienie obowiązków wynikających z ustawy przewidziane zostały przez ustawodawcę zarówno sankcje karne jak i administracyjne. Ponadto właściwy podmiot, ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko.

6. Wybrane sposoby wspierania inwestycji w Polsce;

Jednym ze skuteczniejszych sposobów wspierania inwestycji w Polsce jest tworzenie Specjalnych Stref Ekonomicznych. SSE jest to wyodrębniona administracyjnie część terytorium Polski, przeznaczona do prowadzenia działalności gospodarczej na korzystniejszych warunkach. SSE to miejsce podlegające specjalnemu, ulgowemu traktowaniu podatkowemu, gdzie przedsiębiorca może rozpocząć działalność gospodarczą na specjalnie przygotowanym terenie i prowadzić ją nie płacąc podatku dochodowego. Specjalne Strefy Ekonomiczne zostały stworzone w celu:

- przyspieszania rozwoju gospodarczego polskich regionów,
- rozwoju i wykorzystania nowych rozwiązań technicznych i technologicznych w gospodarce narodowej,
- zwiększenia konkurencyjności produktów i usług,
- zagospodarowania majątku przemysłowego i infrastruktury,
- tworzenia nowych miejsc pracy.

W SSE przedsiębiorca może otrzymać następujące przywileje:

- zwolnienie podatkowe (CIT lub PIT),
- działkę w pełni przygotowaną pod inwestycje po konkurencyjnej cenie,
- darmową pomoc przy załatwianiu formalności związanych z inwestycją,
- zwolnienie od podatku od nieruchomości.

Zwolnienie podatkowe w SSE można otrzymać ze względu na wielkość inwestycji, albo ze względu na tworzenie nowych miejsc pracy. Należy jednak pamiętać, iż nie każdy rodzaj działalności może być prowadzony w specjalnej strefie ekonomicznej. Zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej w strefie wydaje Zarząd SSE. W Polsce istnieje 14 Specjalnych Stref Ekonomicznych

Inwestorzy mogą się także ubiegać o przyznanie środków z funduszy strukturalnych. Szczegółowe informacje o funduszach znaleźć można na stronie internetowej:

www.funduszeuropejskie.gov.pl

7. Linki internetowe:

Strony o UE:

- www.europa.eu - portal EU,
- www.odm.gov.pl - Ośrodek Debaty Międzynarodowej (ODM)

Strony urzędowe w Polsce:

- www.sejm.gov.pl - Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
- www.dziennikustaw.gov.pl – Dziennik Ustaw
- www.premier.gov.pl - Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
- www.mswia.gov.pl – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
- www.mos.gov.pl - Ministerstwo Środowiska (Centrum Informacji o Środowisku)
- www.minrol.gov.pl - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- www.mi.gov.pl - Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
- www.nfosiow.gov.pl - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- www.mf.gov.pl – Ministerstwo Finansów
- www.msz.gov.pl – Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Ci 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Strony dotyczące funduszy unijnych:

- www.funduszeuropejskie.gov.pl
- www.efs.gov.pl – Program Kapitał Ludzki,
- www.rpo.dolnyslask.pl – Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego
- www.parp.gov.pl – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Serwisy informacyjne:

- www.pap.com.pl - serwis Polskiej Agencji Prasowej
- www.gazeta.pl - serwis Gazety Wyborczej

CII 3/Cel 3
2007, 2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCJEME HRANICE / PRZKRAČAJAMY GRANICE

Podatki i inne obciążenia publiczne w działalności gospodarczej w Polsce w 2014 roku.

Janusz Turakiewicz
doradca podatkowy Nr 01821

1. Wprowadzenie

Jednym z podstawowych obowiązków przedsiębiorców jest opłacanie danin publicznych, w tym podatków oraz składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. W większości przypadków obowiązuje w Polsce samoobliczenie daniny.

Z początkiem 2014 roku wszedł w życie kolejny etap reformy podatku VAT (od 1.1.) oraz zmiany w podatkach dochodowych (od 1.1.). Kolejnych zmian oczekiwać można w ciągu roku.

2. System daninowy w Polsce.

Na system daninowy składają się:

podatki			
bezpośrednie		pośrednie	
stanowiące dochody budżetu centralnego	dochodowy od osób prawnych (CIT) dochodowy od osób fizycznych (PIT) podatek tonażowy od wydobycia niektórych kopalin	od towarów i usług (VAT) (PTU) podatek akcyzowy podatek od gier	
	od czynności cywilnoprawnych (PCC) od spadków i darowizn od nieruchomości od środków transportu rolny leśny		stanowiące dochody budżetów samorządowych

Opłaty (wybrane)			
stanowiące dochody budżetu centralnego	paszportowa sądowa konsularna		
		skarbową targową miejscową uzdrowiskową za posiadania psów	stanowiące dochody budżetów samorządowych

inne daniny publiczne (wybrane)			
scentralizowane	składki na ubezpieczenie społeczne składki na ubezpieczenie zdrowotne składki na Fundusz Pracy składki na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych składki na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych abonament za używanie odbiorników RTV		
		opłaty za gospodarcze	zdecentralizowane

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

	korzystanie ze środowiska	
--	---------------------------	--

3. Podatki

3.1. Podstawy prawne

Podstawowe znaczenie dla określenia obowiązków podatkowych przedsiębiorców w Polsce mają:

- a) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku ustalająca, że „Każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie” (Art. 84) oraz „Nakładanie podatków, innych danin publicznych, określanie podmiotów, przedmiotów opodatkowania i stawek podatkowych, a także zasad przyznawania ulg i umorzeń oraz kategorii podmiotów zwolnionych od podatków następuje w drodze ustawy” (Art. 217).
- b) acquis communautaire (dorobek prawny) Unii Europejskiej przyjęty z dniem 1.5.2004 roku jako obowiązujący na terytorium RP, w tym w szczególności:
 - **D2006/112/WE** – Dyrektywa 2006/112/WE Rady z dnia 28.11.2006 roku w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej.
 - **ED2010/45/UE** – Dyrektywa 2010/45/UE Rady z dnia 13.7.2010 roku zmieniająca dyrektywę 2006/112/WE Rady w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej.
 - **ERR282/2011** – Rozporządzenie wykonawcze Rady (UE) Nr 282/2011 z dnia 15.3.2011 roku ustanawiające środki wykonawcze do dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (wersja przekształcona).
 - **ERR2913/92** – Rozporządzenie Rady (EWG) Nr 2913/92 z dnia 12.10.1992 roku ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Celny.
- c) ustawy
 - **UCIT** – Ustawa z dnia 15.2.1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych.
 - **UKKS** – Ustawa z dnia 10.9.1999 roku – Kodeks karny skarbowy.
 - **UKS** – Ustawa z dnia 28.9.1991 roku o kontroli skarbowej.
 - **UNIP** – Ustawa z dnia 13.10.1995 roku o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników.
 - **UOP** – Ustawa z dnia 29.8.1997 roku – Ordynacja podatkowa.
 - **UOS** – Ustawa z dnia 9.9.2000 roku o opłacie skarbowej.
 - **UPA** – Ustawa z dnia 6.12.2008 roku o podatku akcyzowym.
 - **UPCC** – Ustawa z dnia 9.9.2000 roku o podatku od czynności cywilnoprawnych.
 - **UPEA** – Ustawa z dnia 17.6.1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
 - **UPIT** – Ustawa z dnia 26.7.1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych.
 - **UPITR** – Ustawa z dnia 20.11.1998 roku o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.
 - **UPL** – Ustawa z dnia 30.10.2002 roku o podatku leśnym.
 - **UPOL** – Ustawa z dnia 12.1.1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych.
 - **UPR** – Ustawa z dnia 15.11.1984 roku o podatku rolnym.
 - **UPT** – Ustawa z dnia 24.8.2006 roku o podatku tonażowym.
 - **UPWNK** – Ustawa z dnia 2.3.2012 roku o podatku od wydobywania niektórych kopalin.
 - **UVAT** – Ustawa z dnia 11.3.2004 roku o podatku od towarów i usług.

CiI 3 / Cel 3
2007, 2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Dla prawidłowego określania obowiązków podatkowych mają często także przepisy zawarte w innych aktach, a w szczególności:

- **UC** – Ustawa z dnia 5.7.2001 roku o cenach.
- **UKC** – Ustawa z dnia 23.4.1964 roku – Kodeks cywilny.
- **UPBu** – Ustawa z dnia 7.7.1994 roku – Prawo budowlane.
- **UPOŚ** – Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska.
- **UR** – Ustawa z dnia 29.9.1994 r. o rachunkowości.
- **URZSZON** – Ustawa z dnia 27.8.1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
- **UmRP-CR** – Umowa z dnia 13.9.2011 roku między Rzeczpospolitą Polską i Republiką Czeską w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu.

d) wykonawcze rozporządzenia wydawane przez Radę Ministrów lub upoważnionych ministrów.

3.2. Ordynacja podatkowa (UOP)

UOP normuje sprawy zobowiązań podatkowych (m.in. terminy płatności, odsetki za zwłokę i opłata prolongacyjna, wygaśnięcie zobowiązań podatkowych, przedawnienie, nadpłata korekta deklaracji), informacji podatkowych, postępowania podatkowego (m.in. załatwianie spraw, doręczenia, wezwania, przywrócenie terminu, wszczęcie postępowania, protokoły i adnotacje, udostępnianie akt, dowody, decyzje, postanowienia, odwołania, zażalenia), kontroli podatkowej i czynności sprawdzających, tajemnicę skarbową oraz wydawania zaświadczeń.

Przepisy UOP stosuje się do (1) podatków, opłat oraz niepodatkowych należności budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego, do których ustalania lub określania uprawnione są organy podatkowe, (2) opłaty skarbowej oraz opłat, o których mowa w przepisach o podatkach i opłatach lokalnych oraz (3) spraw z zakresu prawa podatkowego innych niż wymienione w p. (1), należących do właściwości organów podatkowych.

Ważnym w praktyce uprawnieniem podatników i płatników jest możliwość uzyskania interpretacji ogólnej lub indywidualnej przepisów prawa podatkowego w sytuacjach, gdy przepisy te budzą wątpliwości co do ich zastosowania w konkretnej sytuacji. Składany wniosek o interpretację dotyczyć może zaistniałego stanu faktycznego lub przewidywanych zdarzeń przyszłych. Zastosowanie się do interpretacji ogólnej nie może zaszkodzić temu, kto się do niej zastosował; w odniesieniu do interpretacji indywidualnej zasada ta dotyczy jedynie wnioskodawcy, który o nią wystąpił.

3.3. Identyfikacja i ewidencja podatników (UNIP)

Zgodnie z UNIP osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz inne podmioty, które na podstawie odrębnych ustaw są podatnikami, płatnikami podatków lub płatnikami składek ubezpieczeniowych, podlegają obowiązkowi ewidencyjnemu. Identyfikatorem podatkowym jest:

1. numer w Powszechnym Elektronicznym Systemie Ewidencji Ludności (PESEL) – w przypadku podatników będących osobami fizycznymi objętymi rejestrem PESEL nieprowadzących działalności gospodarczej lub niebędących zarejestrowanymi podatnikami podatku od towarów i usług,
2. numer identyfikacji podatkowej (NIP) – w przypadku pozostałych podmiotów podlegających obowiązkowi ewidencyjnemu.

CiI 3/Cel 3
2007, 2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME GRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Postępowanie w sprawie nadania NIP jest prowadzone na podstawie UOP. Nadanie NIP następuje przy użyciu Centralnego Rejestru Podmiotów – Krajowej Ewidencji Podatników, prowadzonego przez Ministra Finansów. NIP w drodze decyzji administracyjnej nadaje właściwy naczelnik urzędu skarbowego. NIP składa się z dziesięciu cyfr, z których trzy pierwsze oznaczają urząd skarbowy nadający numer.

Osoby zobowiązane do zgłoszenia identyfikacyjnego dokonują go jednokrotnie, bez względu na rodzaj oraz liczbę opłacanych przez podatnika podatków, formę opodatkowania, liczbę oraz rodzaje prowadzonej działalności gospodarczej oraz liczbę prowadzonych przedsiębiorstw. Posiadacz NIP zobowiązany jest do aktualizacji danych objętych zgłoszeniem identyfikacyjnym..

Podatnicy zobowiązani są do podawania identyfikatora podatkowego na wszelkich dokumentach związanych z wykonywaniem zobowiązań podatkowych oraz niepodatkowych należności budżetowych, do których poboru obowiązane są organy podatkowe lub celne oraz że w sprawach dotyczących zobowiązań podatkowych oraz niepodatkowych należności budżetowych. Podatnicy mają obowiązek podawać identyfikatora podatkowego na żądanie organów administracji rządowej i samorządowej, organów kontroli skarbowej, przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli, banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, stron czynności cywilnoprawnych, płatników oraz inkasentów podatków i niepodatkowych należności budżetowych.

Na wniosek zainteresowanego urząd skarbowy obowiązany jest do potwierdzenia faktu nadania NIP podmiotowi, który nim się posługuje. Zainteresowanym może być zarówno sam podatnik, którego potwierdzenie dotyczy, jak i osoba trzecia, mająca interes prawny w złożeniu wniosku. Na wniosek podatnika urząd skarbowy, który wydał decyzję o nadaniu NIP, wydaje duplikat decyzji o nadaniu NIP.

Podatnicy VAT dokonujący transakcji na rynku Unii Europejskiej mają obowiązek dodatkowej rejestracji i posługiwania się w dokumentach dotyczących tych transakcji numerem identyfikacyjnym, który stanowi NIP poprzedzony literami PL.

3.4. Kodeks karny skarbowy (UKKS)

UKKS normuje odpowiedzialność za wykroczenia i przestępstwa skarbowe (przeciwko: obowiązkom podatkowym i rozliczeniom z tytułu dotacji lub subwencji, obowiązkom celnym, zasadom obrotu z zagranicą towarami i usługami, obrotowi dewizowemu, organizacji gier hazardowych, postępowanie w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe oraz postępowanie wykonawcze w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe (wykonywanie kar i wykonywanie środków karnych).

Odpowiedzialności karnej za przestępstwo lub wykroczenie skarbowe podlega ten tylko, kto popełnia czyn społecznie szkodliwy, zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia. Nie jest przestępstwem lub wykroczeniem skarbowym czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest znikoma. Nie popełnia przestępstwa lub wykroczenia skarbowego sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można mu przypisać winy w czasie czynu. Ten sam czyn może stanowić tylko jedno przestępstwo albo tylko jedno wykroczenie skarbowe.

Odpowiada za sprawstwo nie tylko ten, kto wykonuje czyn zabroniony sam albo wspólnie i w porozumieniu z inną osobą, ale także ten, kto kieruje wykonaniem czynu zabronionego przez inną osobę lub wykorzystując uzależnienie innej osoby od siebie, poleca jej wykonanie takiego czynu. Każdy ze współsprawców wykonujących czyn zabroniony odpowiada w granicach swej umyślności lub nieumyślności, niezależnie od odpowiedzialności pozostałych sprawców. Za przestępstwa lub wykroczenia skarbowe odpowiada, jak sprawca, także ten, kto na podstawie przepisu prawa, decyzji właściwego organu, umowy lub faktycznego

CiI 3 / Cel 3
2007, 2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

wykonywania zajmuje się sprawami gospodarczymi osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej. Orzeczenie zapadłe w postępowaniu w sprawie o przestępstwo lub wykroczenie skarbowe nie zwalnia od obowiązku uiszczenia należności publicznoprawnej.

Nie podlega karze za przestępstwo lub wykroczenie skarbowe, kto po popełnieniu czynu zabronionego zawiadomił o tym organ powołany do ścigania, ujawniając istotne okoliczności tego czynu oraz w terminie wyznaczonym przez uprawniony organ uiszczył w całości należność publicznoprawną uszczuploną popełnionym czynem zabronionym. Zawiadomienie powinno być złożone na piśmie albo przekazane ustnie do protokołu. Zawiadomienie jest bezskuteczne, jeżeli zostało złożone w czasie, kiedy organ ścigania miał już wyraźnie udokumentowaną wiadomość o popełnieniu przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, jak również po rozpoczęciu przez organ ścigania czynności służbowej, w szczególności przeszukania, czynności sprawdzającej lub kontroli zmierzającej do ujawnienia przestępstwa lub wykroczenia skarbowego, chyba że czynność ta nie dostarczyła podstaw do wszczęcia postępowania o ten czyn zabroniony.

Organami postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe są urząd skarbowy, inspektor kontroli skarbowej, urząd celny, Straż Graniczna, Policja i Żandarmeria Wojskowa zaś w sprawach o przestępstwa skarbowe także Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Centralne Biuro Antykorupcyjne. Oprócz prokuratora oskarżycielem publicznym przed sądem jest organ, który wnosi i popiera akt oskarżenia.

3.5. Postępowanie egzekucyjne w administracji (UPEA)

W przypadku nie wpłacenia przez podatnika, płatnika lub inkasenta podatków, opłat i innych należności, do których stosuje się przepisy UOP podlegają one egzekucji administracyjnej, której zasady określa UPEA. Określa ona także zasady zabezpieczenia zobowiązania podatkowego przed terminem płatności na majątku podatnika i stosowane w toku egzekucji środki przymusu służące doprowadzeniu do wykonania przez zobowiązanych ich obowiązków.

W zakresie egzekucji należności pieniężnych UEAP obejmuje zagadnienia egzekucji: z pieniędzy, z wynagrodzenia za pracę, ze świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego oraz ubezpieczenia społecznego i renty socjalnej, z rachunków bankowych, z innych wierzytelności pieniężnych, z praw z instrumentów finansowych, z papierów wartościowych niezapisanych na rachunku papierów wartościowych, z weksla, z autorskich praw majątkowych i praw pokrewnych oraz z praw własności przemysłowej, z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, z pozostałych praw majątkowych oraz z ruchomości i nieruchomości.

3.6. Podatek od towarów i usług (UVAT)

Opodatkowaniu VAT podlegają:

1. odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju,
2. eksport towarów,
3. import towarów na terytorium kraju,
4. wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów za wynagrodzeniem na terytorium kraju,
5. wewnątrzwspólnotowa dostawa towarów.

Przepisów ustawy nie stosuje się do transakcji zbycia przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa oraz czynności, które nie mogą być przedmiotem prawnie skutecznej umowy.

Ci 3/Cel 3
2007, 2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCJEME HRANICE / PRZEKRACZAMY GRANICE

W przypadku osiągania przychodów rocznych poniżej 150.000 PLN obowiązuje zwolnienie od podatku, przy czym podatnik może zrzec się tego zwolnienia. Zwolnienie to nie ma zastosowania do niektórych czynności, m.in. do importu towarów i usług i wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów oraz podatników dokonujących dostaw m.in. wyrobów z metali szlachetnych lub z udziałem tych metali, towarów opodatkowanych podatkiem akcyzowym i nowych środków transportu oraz świadczących usługi prawnicze, usługi w zakresie doradztwa i usługi jubilerskie.

Podstawową zasadą opodatkowania podatkiem VAT w transakcjach krajowych jest rozliczanie podatku należnego w okresie (miesiącu albo kwartale) dokonania dostawy towarów lub wykonania usługi oraz rozliczenie podatku naliczonego przy zakupie towarów i usług w okresie (miesiącu albo kwartale), w którym w odniesieniu do nabytych lub importowanych przez podatnika towarów i usług powstał obowiązek podatkowy, jednak nie wcześniej, niż w okresie, w którym podatnik otrzymał fakturę lub dokument celny. Jeżeli podatnik nie dokonał obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego w tym terminie, może tego dokonać w deklaracji składanej za jeden z dwóch następnych okresów rozliczeniowych. W transakcjach z kontrahentami zagranicznymi powstanie obowiązku podatkowego i prawa do odliczenia podatku naliczonego wiąże się z terminem dokonania transakcji oraz otrzymaniem dokumentów potwierdzających ich zrealizowanie.

Mały podatnik (tj. taki, u którego wartość sprzedaży nie przekroczyła w poprzednim roku równowartości 1.200.000 EUR) ma prawo wyboru metody kasowej rozliczeń polegającej na tym, że obowiązek podatkowy w podatku od towarów i usług powstaje z dniem: (1) otrzymania całości lub części należności – w przypadku dokonania dostawy towarów (świadczenia usług) na rzecz podatników zarejestrowanych jako podatnicy VAT czynni, (2) otrzymania całości lub części zapłaty, nie później jednak niż 180. dnia od dnia dostawy towarów (wykonania usługi) – na rzecz podmiotu innego, niż określony w p.(1). Mały podatnik może zrezygnować z metody kasowej, nie wcześniej jednak niż po upływie 12 miesięcy, podczas których rozliczał się tą metodą, po uprzednim pisemnym zawiadomieniu urzędu skarbowego, w terminie do końca kwartału, w którym stosował tę metodę.

W transakcjach z kontrahentami zagranicznymi powstanie obowiązku podatkowego i prawa do odliczenia podatku naliczonego wiąże się z terminem dokonania transakcji oraz otrzymaniem dokumentów potwierdzających ich zrealizowanie.

Podatnicy obowiązani są składać w urzędzie skarbowym deklaracje podatkowe VAT-7 do 25. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatkowy. Mali podatnicy, którzy wybrali metodę kasową, składają w urzędzie skarbowym deklaracje podatkowe VAT-7K do 25 dnia miesiąca następującego po kwartale, w którym powstał obowiązek podatkowy. Mali podatnicy, którzy nie wybrali metody kasowej oraz pozostali podatnicy mogą również składać kwartalne deklaracje podatkowe VAT-7K, po uprzednim pisemnym zawiadomieniu urzędu skarbowego o wyborze takiej metody rozliczania podatku, w terminie do 25 dnia drugiego miesiąca kwartału, za który będzie po raz pierwszy składana deklaracja kwartalna. W tych samych terminach podatnicy są obowiązani do wpłacania podatku na rachunek właściwego urzędu skarbowego, przy czym podatnicy rozliczający podatek w okresach kwartalnych, jeżeli nie są małymi podatnikami, dokonują miesięcznych wpłat zaliczkowych.

Podstawą sporządzenia deklaracji są ewidencje sprzedaży i zakupów, pozwalające na określenie, na podstawie faktur i innych dokumentów, kwot będących podstawą opodatkowania i podatku należnego oraz wartości zakupu netto i podatku naliczonego przy zakupie. W tych samych terminach podatnicy są obowiązani do obliczania i wpłacania podatku na rachunek właściwego urzędu skarbowego.

Ci 3 / Cel 3
2007, 2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Podstawowa stawka podatku VAT wynosi 22%. Stawki obniżone do 7%, 3% i 0% oraz zwolnienia od podatku stosowane są dla towarów i usług wyszczególnionych w UVAT lub na podstawie rozporządzeń Ministra Finansów.

Przedłużony został okres, w którym podstawowa stawka podatku VAT wynosi 23%, zaś stawki obniżone, ustalono na 0%, 5% i 8% – według aktualnego stanu prawnego obowiązywać one będą do końca 2016 roku. W przypadku pogorszenia się sytuacji makroekonomicznej kraju możliwe jest podwyższenie stawek, na czas określony, maksymalnie odpowiednio do 25%, 7% i 10%.

Podatnicy sprzedający towary i świadczący usługi, w tym również w zakresie handlu i gastronomii, na rzecz osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych, są obowiązani do prowadzenia ewidencji obrotu i kwot podatku należnego przy zastosowaniu kas rejestrujących. Szczegółowe zasady stosowania kas fiskalnych określa rozporządzeniem Minister Gospodarki zaś warunki korzystania ze zwolnienia od stosowania kas rejestrujących określa Minister Finansów. Wśród podatników zwolnionych od obowiązku stosowania kas rejestrujących znajdują się m.in. tacy, u których wartość sprzedaży na rzecz osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych nie przekroczyła 20.000 PLN.

Dla udokumentowania dokonywanej sprzedaży podatnicy obowiązani są zazwyczaj do wystawiania faktur. Terminy wystawiania tych dokumentów i zakres zawartych w nich informacji określa UVAT. W przypadku sprzedaży objętej zwolnieniem obowiązkowym elementem treści faktury jest symbol PKWiU sprzedawanego towaru lub usługi albo wskazanie przepisu, określającego zwolnienie od podatku. W przypadku wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów obowiązuje podanie w fakturze Numeru identyfikacyjnego kontrahenta z odpowiednimi literami kraju nabywcy.

Od 2013 roku obowiązują nowe zasady postępowania odnoszące się do prawa odliczania podatku naliczonego w przypadku nieterminowej zapłaty za dostarczone towary i usługi. Podatnik, który nie ureguluje swego zobowiązania w ciągu 150 dni od dnia upływu jej płatności, zobowiązany jest do korekty podatku naliczonego.

Przewidywane jest wprowadzenie w trakcie 2014 roku, na podstawie zgody wydanej dla Polski przez Komisję Europejską, nowych zasad odliczania podatku naliczonego związanego z użytkowaniem przez podatników środków transportu, ograniczających zakres odliczeń związanych z kosztami eksploatacyjnymi pojazdów.

3.7. Podatek akcyzowy (UPA)

Podatek akcyzowy pobierany jest od wyrobów akcyzowych zgodnie z zasadami obowiązującymi w Unii Europejskiej. Opakowania jednostkowe wyrobów tytoniowych i alkoholowych (z wyjątkiem piwa) będące przedmiotem obrotu muszą być oznaczone znakami akcyzowymi (banderolami).

3.8. Podatek dochodowy od osób prawnych (UCIT)

Podstawowa zasada opodatkowania według UCIT stanowi, iż podatnicy, jeżeli mają siedzibę lub zarząd na terytorium RP, podlegają obowiązkowi podatkowemu od całości swoich dochodów, bez względu na miejsce ich osiągania. Podatek ma charakter liniowy, wynoszący 19% podstawy opodatkowania, którą stanowi dochód ustalony na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych. Podatnicy zobowiązani są do comiesięcznego samodzielnego obliczania dochodu i podatku oraz zapłaty zaliczki na ten podatek dnia 20. następnego miesiąca, bez składania deklaracji podatkowych. Po zakończeniu roku

CiI 3/Cel 3
2007, 2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

podatkowego podatnicy obowiązani są do złożenia zeznania o wysokości dochodu/straty w terminie do końca trzeciego miesiąca roku następnego.

Dla prawidłowego rozliczania CIT konieczna jest szczegółowa znajomość katalogów kosztów uzyskania przychodów, zwolnień przedmiotowych i odliczeń od podstawy opodatkowania. Szczególne znaczenie zajmują w tym zakresie przepisy dotyczące amortyzacji środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, bowiem ustalony w załączniku do UCIT wykaz rocznych stawek amortyzacyjnych przyjmowany jest często jako podstawa do określania stawek umorzeniowych dla celów UR.

Odpisy amortyzacyjne mogą być dokonywane w równych ratach co miesiąc albo co kwartał, bądź też jednorazowo na koniec roku podatkowego. Podatnicy rozpoczynający działalność oraz mali podatnicy mogą – według zasad określonych dla pomocy *de minimis* – dokonywać jednorazowej amortyzacji niektórych środków trwałych do wysokości 50.000 EUR rocznie.

Od 2013 roku wprowadzony został obowiązek korygowania kosztów uzyskania przychodów w przypadku nieterminowej zapłaty za dostarczone towary i usługi. Podatnik, który nie uregulował swego zobowiązania w ciągu 30 dni (przy terminie płatności do 60 dni) albo 90 dni (przy terminie płatności dłuższym niż 60 dni) zobowiązany jest do korekty (zmniejszenia) kosztów, co może wiązać się z koniecznością zapłaty wyższego podatku dochodowego i odsetek.

3.9. Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)

3.9.1. Opodatkowanie dochodu na zasadach ogólnych (UPIT)

Przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą jako osoba fizyczna lub wspólnik spółki nie mającej osobowości prawnej (spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych, spółki partnerskie) ma w większości przypadków możliwość wyboru formy opodatkowania i prowadzonych urzędów księgowych; ograniczenie wyboru dotyczy tylko określonych rodzajów działalności oraz występuje przy przekroczeniu określonych wielkości przedsiębiorstwa:

- wyłączeniu z opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych podlegają przedsiębiorcy osiągający w roku poprzednim przychody z działalności prowadzonej wyłącznie samodzielnie w wysokości przekraczającej 150.000 EUR (za 2013 rok 633.450 PLN) lub uzyskali przychody wyłącznie z działalności prowadzonej w formie spółki, a suma przychodów wspólników spółki z tej działalności przekroczyła kwotę 150.000 EUR,

- po przekroczeniu przychodu netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych w wysokości 1.200.000 EUR (uzyskanie w 2013 roku co najmniej 5.059.560 PLN) przychodów netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych osoby fizyczne i spółki cywilne osób fizycznych oraz spółdzielnie socjalne obowiązane są do prowadzenia w następnym roku obrotowym ksiąg rachunkowych.

Wybór rodzaju prowadzonych ksiąg (ewidencji) i formy opodatkowania poprzedzony być powinien szczegółową analizą skutków w zakresie pracochłonności i kosztów oraz skutków podatkowych. Tego rodzaju analiza powinna być sporządzana corocznie, przed terminami zgłoszenia w urzędzie skarbowym informacji o dokonanych wyborze.

Opodatkowanie wg UPIT, czyli na tzw. zasadach ogólnych, powoduje obowiązek prowadzenia (1) podatkowej księgi przychodów i rozchodów, będącej podstawą ustalenia podstawy opodatkowania, (2) ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, (3) ewidencji wyposażenia, (4) kart przychodów pracowników, (5) ewidencji sprzedaży, (6) ewidencji przebiegu pojazdu nie wprowadzonego do ewidencji środków trwałych oraz (7) obliczania zaliczek na podatek dochodowy i ich wpłacania na rachunek

Ci 3/Cel 3
2007, 2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

urzędu skarbowego, przy czym brak jest obowiązku składania deklaracji podatkowych w ciągu roku.

Zeznanie podatkowe składane jest za rok podatkowy do końca kwietnia roku następnego. Uwzględniane są w nim dochody (straty) ze wszystkich źródeł przychodów podatnika, opłacone składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, ulgi i odliczenia z wszystkich tytułów, do których podatnik ma prawo. W tym samym terminie podatnik obowiązany jest do dokonania dopłaty podatku, jeżeli kwota wynikająca z rozliczenia rocznego jest wyższa niż wpłacone w ciągu roku podatkowego zaliczki. W przypadku nadpłaty zostanie ona zwrócona w ciągu trzech miesięcy od złożenia zeznania lub zostanie zaliczona na inne wymagalne zobowiązania podatkowe.

Za przychód z pozarolniczej działalności gospodarczej, uważa się kwoty należne, choćby nie zostały faktycznie otrzymane, po wyłączeniu wartości zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont. U podatników dokonujących sprzedaży towarów i usług opodatkowanych podatkiem od towarów i usług za przychód z tej sprzedaży uważa się przychód pomniejszony o należny podatek od towarów i usług.

Dla prawidłowego rozliczania PIT konieczna jest szczegółowa znajomość katalogów zwolnień przedmiotowych, kosztów uzyskania przychodów i odliczeń od podstawy opodatkowania. Od 2013 roku wprowadzony został obowiązek korygowania kosztów uzyskania przychodów w przypadku nieterminowej zapłaty za dostarczone towary i usługi. Podatnik, który nie uregulował swego zobowiązania w ciągu 30 dni (przy terminie płatności do 60 dni) albo 90 dni (przy terminie płatności dłuższym niż 60 dni) zobowiązany jest do korekty (zmniejszenia) kosztów, co może wiązać się z koniecznością zapłaty wyższego podatku dochodowego.

Podatek dochodowy pobiera się od podstawy jego obliczenia według następującej skali:

Podstawa obliczenia podatku w PLN	Podatek wynosi
do 85.528	18% minus kwota zmniejszająca podatek 556,02 PLN
ponad 85.528	14.839,02 PLN + 32% nadwyżki ponad 85.528 PLN

Możliwe jest opodatkowanie dochodu z działalności gospodarczej podatkiem liniowym w wysokości 19% podstawy opodatkowania.

3.9.2. Opodatkowanie ryczałtowe (UPITR)

3.9.2.1. Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

Opłacanie podatku ryczałtowanego powoduje obowiązek prowadzenia (1) ewidencji przychodów, będącej podstawą ustalenia podstawy opodatkowania, (2) ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, (3) ewidencji wyposażenia, (4) kart przychodów pracowników oraz (5) obliczania zaliczek na podatek dochodowy i ich wpłacania na rachunek urzędu skarbowego.

Podatnik składa do urzędu skarbowego właściwego według miejsca zamieszkania pisemne oświadczenie o wyborze opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych za dany rok podatkowy nie później niż do 20 stycznia roku podatkowego; jeżeli w tym terminie nie zgłosił likwidacji działalności gospodarczej lub nie dokonał wyboru innej formy opodatkowania, uważa się, że nadal prowadzi działalność opodatkowaną w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Podatnicy opłacający podatek w formie ryczałtu ewidencjonowanego są obowiązani za każdy miesiąc obliczać

CiI 3 / Cel 3
2007, 2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

ryczałt i wpłacać go w terminie do dnia 20. następnego miesiąca, a za miesiąc grudzień w terminie złożenia zeznania – na rachunek urzędu skarbowego. Podatnicy ci są obowiązani złożyć w urzędzie skarbowym właściwym według miejsca zamieszkania zeznanie PIT-28 o wysokości uzyskanego przychodu, wysokości dokonanych odliczeń i należnego ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, w terminie do dnia 31. stycznia.

Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych wynosi, zależnie od rodzaju prowadzonej działalności, od 3 do 20%.

Przychodów opodatkowanych w formach zryczałtowanych nie łączy się z przychodami z innych źródeł podlegającymi opodatkowaniu PIT.

3.9.2.2. Karta podatkowa

Karta podatkowa jest formą opodatkowania zryczałtowanego, którą mogą opłacać przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie wymienionych w UPITR rodzajów działalności.

Podatnicy prowadzący działalność opodatkowaną w formie karty podatkowej są zwolnieni od obowiązku prowadzenia ksiąg, składania zeznań podatkowych, deklaracji o wysokości uzyskanego dochodu oraz wpłacania zaliczek na podatek dochodowy. Objęcie kartą podatkową następuje na wniosek podatnika złożony według ustalonego wzoru do właściwego urzędu skarbowego, nie później niż do dnia 20. stycznia roku podatkowego; jeżeli do dnia 20. stycznia roku podatkowego podatnik nie zgłosił likwidacji działalności gospodarczej lub nie dokonał wyboru innej formy opodatkowania, uważa się, że prowadzi nadal działalność opodatkowaną w tej formie. Naczelnik urzędu skarbowego, uwzględniając wniosek o zastosowanie karty podatkowej, wydaje decyzję ustalającą wysokość podatku na rok podatkowy. Podatnicy płacą podatek dochodowy w formie karty podatkowej, pomniejszony o zapłaconą składkę na powszechne ubezpieczenie zdrowotne, bez wezwania w terminie do dnia siódmego każdego miesiąca za miesiąc ubiegły, a za grudzień – w terminie do dnia 28. grudnia roku podatkowego, na rachunek właściwego urzędu skarbowego.

3.9.3. Obowiązki płatników podatku dochodowego od osób fizycznych

Określone przez UPIT obowiązki płatnika obejmują:

1. obliczanie i pobieranie zaliczek na podatek dochodowy od wynagrodzeń i innych świadczeń wypłacanych pracownikom oraz wynagrodzeń wypłacanych z tytułu realizacji umów cywilnoprawnych,
2. sporządzanie rocznej deklaracji podatkowej (PIT-4R) i składanie jej w urzędzie skarbowym do końca stycznia następnego roku,
3. wpłacanie pobranych zaliczek na podatek na rachunek bankowy urzędu skarbowego do 20. dnia następnego miesiąca,
4. sporządzanie i doręczanie podatnikom, którym dokonano wypłat wynagrodzeń i urzędowi skarbowym właściwym według miejsca zamieszkania podatników informacji (PIT-11) do końca lutego następnego roku,
5. roczne rozliczenie podatku dochodowego od wypłaty wynagrodzeń pracownikom, którzy złożyli oświadczenie w tej sprawie.

3.10. Podatek od czynności cywilnoprawnych (UPCC)

Podatkowi temu podlegają:

1. czynności cywilnoprawne – umowy sprzedaży oraz zamiany rzeczy i praw majątkowych, umowy pożyczki pieniędzy lub rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, umowy darowizny – w części dotyczącej przejęcia przez obdarowanego długów i ciężarów albo

CiI 3 / Cel 3
2007, 2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

zobowiązań darczyńcy, umowy dożywocia, umowy o dział spadku oraz umowy o zniesienie współwłasności – w części dotyczącej spłat lub dopłat, ustanowienie hipoteki, ustanowienie odpłatnego użytkowania, w tym nieprawidłowego, oraz odpłatnej służebności, umowy depozytu nieprawidłowego, umowy spółki,

2. zmiany umów wymienionych w pkt 1, jeżeli powodują one podwyższenie podstawy opodatkowania podatkiem od czynności cywilnoprawnych,
3. orzeczenia sądów, w tym również polubownych, oraz ugody, jeżeli wywołują one takie same skutki prawne, jak czynności cywilnoprawne wymienione w pkt (1) lub (2).

Czynności cywilnoprawne podlegają podatkowi, jeżeli ich przedmiotem są rzeczy znajdujące się na terytorium RP lub prawa majątkowe wykonywane na terytorium RP oraz rzeczy znajdujące się za granicą lub prawa majątkowe wykonywane za granicą, w przypadku gdy nabywca ma miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium RP i czynność cywilnoprawna została dokonana na terytorium RP. Umowa spółki oraz zmiana umowy spółki podlega podatkowi od czynności cywilnoprawnych, jeżeli siedziba spółki cywilnej znajduje się na terytorium RP, zaś w przypadku spółki kapitałowej – jeżeli na terytorium RP znajduje się rzeczywisty ośrodek zarządzania albo siedziba spółki – jeżeli jej rzeczywisty ośrodek zarządzania nie znajduje się na terytorium innego państwa członkowskiego UE lub EFTA.

Nie podlegają podatkowi m.in.: umowy sprzedaży nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego zawieranej w związku z realizacją roszczeń wynikających z ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości na podstawie przepisów o ochronie środowiska, umowy sprzedaży rzeczy w postępowaniu egzekucyjnym lub upadłościowym, czynności cywilnoprawne, inne niż umowa spółki i jej zmiany, jeżeli przynajmniej jedna ze stron z tytułu dokonania tej czynności jest opodatkowana podatkiem od towarów i usług lub jest zwolniona od tego podatku (z określonymi wyjątkami).

Obowiązek podatkowy powstaje z chwilą:

1. dokonania czynności cywilnoprawnej, a w przypadku gdy płatnikami są nabywcy rzeczy przeznaczonych do przerobu lub odprzedaży – z chwilą wypłacenia należności,
2. podjęcia uchwały o podwyższeniu kapitału spółki mającej osobowość prawną,
3. złożenia oświadczenia o ustanowieniu hipoteki lub zawarcia umowy ustanowienia hipoteki,
4. uprawomocnienia się orzeczenia sądu, doręczenia wyroku sądu polubownego lub zawarcia ugody,
5. powołania się na fakt dokonania czynności cywilnoprawnej – jeżeli podatnik nie złożył deklaracji w sprawie podatku od czynności cywilnoprawnych w terminie 5 lat od końca roku, w którym upłynął termin płatności, a następnie powołuje się przed organem podatkowym lub organem kontroli skarbowej na fakt jej dokonania.

Podstawę opodatkowania stanowi m.in.:

- przy umowie sprzedaży – wartość rynkowa rzeczy lub prawa majątkowego,
- przy umowie pożyczki i umowie depozytu nieprawidłowego – kwota lub wartość pożyczki albo depozytu,
- przy ustanowieniu hipoteki – kwota zabezpieczonej wierzytelności.

Podatnicy są obowiązani, bez wezwania organu podatkowego, złożyć deklarację w sprawie podatku od czynności cywilnoprawnych oraz obliczyć i wpłacić podatek w terminie 14 dni od dnia powstania obowiązku podatkowego, z wyłączeniem przypadków, gdy podatek jest pobierany przez płatnika (notariusza – od czynności cywilnoprawnych dokonywanych w formie aktu notarialnego oraz nabywcy rzeczy – od umów sprzedaży, jeżeli nabywca kupuje te rzeczy do przerobu lub sprzedaży).

3.11. Podatek od nieruchomości (UPOL)

CiI 3/Cel 3
2007, 2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości podlegają grunty, budynki lub ich części oraz budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Opodatkowaniu nie podlegają grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne, grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych lub lasy, z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

Podstawę opodatkowania stanowi:

1. dla gruntów – powierzchnia;
2. dla budynków lub ich części – powierzchnia użytkowa, przy czym powierzchnię pomieszczeń lub ich części oraz część kondygnacji o wysokości w świetle od 1,40 m do 2,20 m zalicza się do powierzchni użytkowej budynku w 50%, a jeżeli wysokość jest mniejsza niż 1,40 m, powierzchnię tę pomija się;
3. dla budowli lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – wartość początkowa środków trwałych, określona zgodnie z UCIT i UPIT, ustalona na dzień 1.stycznia roku podatkowego, stanowiąca podstawę obliczania amortyzacji w tym roku, nie pomniejszona o odpisy amortyzacyjne (wartość brutto budowli).

Wysokość stawek podatku od nieruchomości określa rada gminy, przy czym nie mogą one przekroczyć granic określonych UPOL. Przy określaniu wysokości stawek rada gminy może różnicować ich wysokość dla poszczególnych rodzajów przedmiotów opodatkowania, uwzględniając w szczególności lokalizację, rodzaj prowadzonej działalności, rodzaj zabudowy, przeznaczenie i sposób wykorzystywania gruntu oraz sposób wykorzystywania, rodzaj zabudowy, stan techniczny oraz wiek budynków. W przypadku nieuchwalenia stawek podatków stosuje się stawki obowiązujące w roku poprzedzającym rok podatkowy.

Wysokość podatku określana jest dla:

- osób fizycznych – w drodze decyzji organu podatkowego właściwego ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania, na podstawie złożonych przez te osoby informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych, w terminie 14 dni od dnia wystąpienia okoliczności uzasadniających powstanie albo wygaśnięcie obowiązku podatkowego,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych oraz spółek nie mających osobowości prawnej – na podstawie deklaracji złożonych organowi podatkowemu właściwemu ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania w terminie do dnia 31. stycznia roku podatkowego; jeżeli obowiązek podatkowy powstał po tym dniu deklaracja winna być złożona w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie obowiązku podatkowego.

Informacje i deklaracje na podatek od nieruchomości sporządzone są na formularzach według wzorów ustalonych przez radę gminy. Obowiązek składania informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych oraz deklaracji na podatek od nieruchomości dotyczy również podatników korzystających ze zwolnień od podatku. Organem podatkowym właściwym w sprawach podatku od nieruchomości jest wójt (burmistrz, prezydent miasta).

Osoby fizyczne opłacają określony decyzją podatkową podatek w ratach proporcjonalnych do czasu trwania obowiązku podatkowego, w terminach do dnia 15.03., 15.05., 15.09. i 15.11. roku podatkowego. Osoby prawne, jednostki organizacyjne oraz spółki nie mające osobowości prawnej wpłacają obliczony w deklaracji podatek bez wezwania, w ratach proporcjonalnych do czasu trwania obowiązku podatkowego, w terminie do 15 dnia każdego miesiąca (za styczeń do 31. stycznia).

3.12. Wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych [URZSZON]

Ci 3 / Cel 3
2007, 2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Pracodawca zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy jest obowiązany dokonywać wpłat miesięcznych na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), w wysokości kwoty stanowiącej iloczyn 40,65% przeciętnego wynagrodzenia i liczby pracowników odpowiadającej różnicy między zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6% a rzeczywistym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych. Z wpłat zwolnieni są pracodawcy, u których wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi co najmniej 6%.

Pracodawcy, którzy zatrudniają osoby niepełnosprawne zaliczane do znacznego stopnia niepełnosprawności oraz osoby, u których stwierdzono określone schorzenia uprawnieni są do zastosowania zniżek we wpłatach.

Przedsiębiorcy, obowiązani do wpłat na PFRON obowiązani są do sporządzania miesięcznych deklaracji i przysyłania ich drogą elektroniczną w systemie e-PFRON (<http://www.e-pfron.pl>) w terminie do 20. dnia następnego miesiąca. W tym samym terminie obowiązani są oni do dokonania wpłaty na konto Funduszu.

Wpłaty na PFRON stanowią dolegliwy obowiązek dla przedsiębiorców, ponieważ nie mogą być zaliczane do kosztów uzyskania przychodów.

3.13. Opłaty za korzystanie ze środowiska [UPOŚ]

Przedsiębiorca obowiązany jest do dokonania naliczenia opłaty za korzystanie ze środowiska i złożenia w Urzędzie Marszałkowskim informacji o zakresie korzystania ze środowiska.

Informacje i opłaty dotyczą:

- a) wprowadzania gazów i pyłów do powietrza,
- b) poboru wód,
- c) wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi,
- d) składowanie odpadów.

Szczegółowe formularze obejmują: charakterystykę źródeł powstawania wprowadzanych do powietrza substancji, w tym z procesów spalania paliw w źródłach mocy cieplnej i silnikach spalinowych, charakterystykę poboru wód podziemnych i powierzchniowych, charakterystykę wprowadzanych ścieków do wód i ścieków oraz wprowadzanych wód opadowych lub roztopowych, informacje o umieszczeniu odpadów na składowiskach.

Dane zawarte w składanych formularzach pochodzić muszą z urządzeń pomiarowych lub dokumentów, np. faktur zakupu paliw. Rozliczenia dokonywane są półrocznie, zgodnie ze stawkami określonymi przez Ministra Środowiska, przy czym jeżeli wysokość opłaty z poszczególnych tytułów nie przekracza 400 PLN, nie podlega ona wpłacie.

3.14. Podatek od środków transportowych [UPOL]

Opodatkowaniu podatkiem od środków transportowych podlegają:

1. samochody ciężarowe o dopuszczalnej masie całkowitej od 3,5 tony i poniżej 12 ton,
2. samochody ciężarowe o dopuszczalnej masie całkowitej równej lub wyższej niż 12 ton,
3. ciągniki siodłowe i balastowe przystosowane do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów od 3,5 tony i poniżej 12 ton,
4. ciągniki siodłowe i balastowe przystosowane do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton,
5. przyczepy i naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7 ton i poniżej 12 ton, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego,

Ci 3 / Cel 3
2007, 2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

6. przyczepy i naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą równą lub wyższą niż 12 ton, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego,
7. autobusy.

Obowiązek podatkowy w zakresie podatku od środków transportowych ciąży na osobach fizycznych i osobach prawnych będących właścicielami środków transportowych.

Organem właściwym w sprawach podatku od środków transportowych jest wójt gminy (burmistrz, prezydent miasta), na której terenie znajduje się miejsce zamieszkania lub siedziba podatnika, a w przypadku przedsiębiorstwa wielozakładowego lub podmiotu, w którego skład wchodzi wydzielone jednostki organizacyjne – organ podatkowy, na terenie którego znajduje się zakład lub jednostka posiadająca środki transportowe podlegające opodatkowaniu.

Wysokość stawek podatku od środków transportowych określa rada gminy, z tym że roczna stawka podatku nie może przekroczyć granic określonych przepisami UPOL. Przy określaniu stawek rada gminy może różnicować wysokość stawek dla poszczególnych rodzajów przedmiotów opodatkowania, uwzględniając w szczególności wpływ środka transportowego na środowisko naturalne, rok produkcji albo liczbę miejsc do siedzenia.

Podatek od środków transportowych jest płatny w dwóch równych ratach, w terminie do 15.2. i 15.9. każdego roku. Podatek od środków transportowych uiszczany jest bez wezwania na rachunek budżetu właściwej gminy.

3.15. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania między RP a CR [UmRP-CR]

Obecna Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania między RP a CR obowiązuje od dnia 1.1.2013 roku. Dotyczy ona, bez względu na sposób poboru, podatków od dochodu i majątku, które pobiera się na rzecz obu państw, jego jednostek terytorialnych lub władz lokalnych. W RP podatkami tymi są PIT i CIT (Art. 2). Umowa reguluje szczegółowo zagadnienia opodatkowania:

- dochodu z majątku nieruchomego (Art. 6),
- zysków przedsiębiorstw (Art. 7),
- transportu międzynarodowego (Art. 8),
- przedsiębiorstw powiązanych (Art. 9),
- dywidend (Art. 10),
- odsetek (Art. 11),
- należności licencyjnych (Art. 12),
- zysków z przeniesienia własności majątku (Art. 13),
- dochodów z pracy najemnej (Art. 14),
- wynagrodzeń dyrektorów (Art. 15),
- dochodów artystów i sportowców (Art. 16),
- emerytur i rent (Art. 17),
- funkcji publicznych (Art. 18),
- studentów (Art. 19),
- innych dochodów (Art. 20).

W przypadku osób mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Republice Czeskiej podwójnego opodatkowania unikać się będzie w ten sposób, że Republika Czeska przy nakładaniu podatków na te osoby może włączyć do podstawy opodatkowania dla celów nałożenia podatków ten dochód, który może być również opodatkowany w Polsce, ale zezwoli na odliczenie od kwoty podatku kwoty równej podatkowi zapłaconemu w Polsce. Takie odliczenie nie może przekroczyć tej części podatku czeskiego, obliczonej przed odliczeniem, która przypada na dochód, który może być opodatkowany w RP (Art.21).

Projekt „Wspieranie rozwoju regionalnych firm na pograniczu czesko-polskim” CZ.3.22/2.1.00/12.03400 jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Przekraczamy Granice.

CiI 3 / Cel 3
2007, 2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Ci3/Cel3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČENÍ HRANICE / PRZEBIĄCZANIE GRANIC

Podstawowe informacje o instytucjach polskiego prawa pracy dla pracowników zagranicznych z Republiki Czeskiej.

Stan prawny: styczeń 2014 r.

Marzena Małgorzata Plucińska
radca prawny

SPIS TREŚCI:

1. Źródła polskiego prawa pracy
2. Przepisy ogólne
 - 2.1. Pojęcie pracownika i pracodawcy
 - 2.2. Podstawowe zasady prawa pracy
 - 2.3. Równe traktowanie w zatrudnieniu
 - 2.4. Nadzór i kontrola przestrzegania prawa pracy
3. Stosunek pracy
 - 3.1. Postanowienia umowy o pracę
 - 3.2. Rodzaje umów o pracę
 - 3.3. Rozwiązanie i wygaśnięcie stosunku pracy
4. Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia
5. Odpowiedzialność materialna pracowników:
 - 5.1. Odpowiedzialność pracownika za szkodę wyrządzoną pracodawcy.
 - 5.2. Odpowiedzialność za mienie powierzone pracownikowi.
6. Czas pracy
 - 6.1. Przerwy w pracy i odpoczynek
 - 6.2. Nadgodziny
 - 6.2.1. Wynagrodzenie za nadgodziny
 - 6.3. Praca nocna, praca w niedziele i święta oraz praca zmianowa
7. Urlopy pracownicze
 - 7.1. Urlop wypoczynkowy
 - 7.2. Urlop bezpłatny
 - 7.3. Urlop na żądanie
8. Uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem
 - 8.1. Urlop macierzyński
 - 8.2. Urlop ojcowski
 - 8.3. Zasiłek macierzyński
 - 8.4. Okres karmienia piersią
 - 8.5. Urlop wychowawczy i inne uprawnienia związane z rodzicielstwem
9. Zatrudnianie młodocianych
10. Bezpieczeństwo i higiena pracy
11. Rozpatrywanie sporów o roszczenia ze stosunku pracy

1. Źródła polskiego prawa pracy

Podstawowym aktem prawnym regulującym wzajemne prawa i obowiązki stron stosunku pracy w Rzeczypospolitej Polskiej jest ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (tekst jednolity: Dz. U. z 1998 r., Nr 21, poz 94 z późniejszymi zmianami). Regulacje dotyczące praw i obowiązków podmiotów stosunku pracy zawierają także inne akty prawne, które na ogół przewidują albo odesłanie wprost do odpowiednich przepisów Kodeksu pracy albo stanowią, że przepisy Kodeksu pracy mają zastosowanie do spraw nimi nie uregulowanych. Regulacje w zakresie praw i obowiązków stron stosunku pracy zawierają również rozporządzenia wykonawcze do ustaw, a także oparte na ustawach wewnątrzzakładowe akty prawa pracy, takie jak układy zbiorowe pracy, inne porozumienia, regulaminy i statuty.

Ci3/Cel3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČENÍ HRANICE / PRZEBIĄCZANIE GRANICE

Polskie ustawodawstwo prawa pracy nie różnicuje sytuacji prawnej pracowników ze względu na obywatelstwo. Takie różnicowanie byłoby sprzeczne z prawodawstwem europejskim. Przepisy prawa pracy w równym stopniu znajdują zatem zastosowanie zarówno do obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, jak i do obywateli Republiki Czeskiej, Niemiec czy innego Państwa Członkowskiego Unii Europejskiej.

2. Przepisy ogólne

2.1. Pojęcie pracownika i pracodawcy

Pracownikiem jest osoba fizyczna, bez względu na obywatelstwo, zatrudniona przez pracodawcę na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. Pracownik jest zobowiązany do wykonywania pracy osobiście, pod kierownictwem pracodawcy i na jego rzecz za wynagrodzeniem. Warunkiem koniecznym i zarazem wystarczającym dla przyznania danej osobie statusu pracownika jest pozostawanie w stosunku pracy. Natomiast *pracodawcą* jest jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudniają one pracowników.

2.2. Podstawowe zasady prawa pracy

Polski Kodeks pracy przewiduje szereg zasad podstawowych, w oparciu o które unormowane zostały poszczególne instytucje prawne. Do najważniejszych należą:

- a) prawo każdej osoby do podjęcia pracy;
- b) swoboda nawiązywania stosunków pracy;
- c) obowiązek pracodawcy poszanowania dóbr osobistych pracownika;
- d) obowiązek równego traktowania pracowników;
- e) zakaz dyskryminowania pracowników;
- f) prawo pracownika do godziwego wynagrodzenia;
- g) obowiązek państwa zapewnienia ochrony uprawnieniom pracowników w oparciu o automatyzm prawny;
- h) prawo pracowników i pracodawców do tworzenia i przystępowania do organizacji zawodowych;
- i) prawo pracowników do partycypacji w zarządzaniu firmą w zakresie spraw dotyczących ich osobiście.

2.3. Równe traktowanie w zatrudnieniu

Zasada równego traktowania w zatrudnieniu zapewnia ochronę prawną kandydatom do pracy, pracownikom i byłym pracownikom. Równe traktowanie w zatrudnieniu oznacza niedyskryminowanie w jakikolwiek sposób, bezpośrednio lub pośrednio, ze względu na jakiegokolwiek okoliczności, w szczególności bez względu na: płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, zatrudnienie na czas określony lub nie określony, zatrudnienie w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy. Zasada ta nakłada na pracodawcę m. in. obowiązek równego traktowania pracowników w zakresie: nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania, dostępu do szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

2.4. Nadzór i kontrola przestrzegania prawa pracy

Polskie ustawodawstwo zapewnia państwowy nadzór i kontrolę przestrzegania prawa pracy, w tym także przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP) poprzez wyspecjalizowane organy. Zadania te wykonuje w szczególności Państwowa Inspekcja Pracy (PIP). Ponadto, nadzór i kontrolę przestrzegania zasad, przepisów higieny pracy i warunków środowiska pracy sprawuje Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS). Dodatkową kontrolę

przestrzegania prawa pracy w przypadkach przewidzianych ustawą zapewnia instytucja społeczna inspekcja pracy.

3. Stosunek pracy

3.1. Postanowienia umowy o pracę

Do obligatoryjnych elementów, jakie musi zawierać każda umowa o pracę należą: określenie stron umowy, jej rodzaj (np. na *okres próbny*, na *czas określony*, *umowa na zastępstwo*), data jej zawarcia, warunki pracy i płacy, a w szczególności:

- rodzaj pracy,
- miejsce wykonywania pracy,
- wynagrodzenie za pracę odpowiadające rodzajowi pracy, ze wskazaniem składników wynagrodzenia,
- wymiar czasu pracy,
- termin rozpoczęcia pracy.

Rodzaj pracy jest elementem przedmiotowo istotnym, bez uregulowania którego strony w ogóle nie mogą mówić o zawarciu umowy o pracę.

Umowa o pracę powinna być zawarta na piśmie. Jeżeli umowa została zawarta bez zachowania formy pisemnej (umowa ustna), najpóźniej w dniu rozpoczęcia pracy pracodawca powinien potwierdzić na piśmie ustalenia: co do stron umowy, rodzaju umowy oraz jej warunków. Niezachowanie formy pisemnej nie przesądza o nieważności umowy ustanej.

Nie później niż w ciągu 7 dni od dnia zawarcia umowy o pracę, pracodawca ma obowiązek poinformować pracownika o:

- a) obowiązującej pracownika dobowej i tygodniowej normie czasu pracy,
- b) częstotliwości wypłat wynagrodzenia za pracę,
- c) wymiarze przysługującego pracownikowi urlopu wypoczynkowego,
- d) obowiązującej pracownika długości okresu wypowiedzenia umowy o pracę,
- e) układzie zbiorowym pracy, którym pracownik jest objęty.

Zmiana jakichkolwiek warunków umowy o pracę wymaga formy pisemnej.

3.2. Rodzaje umów o pracę

Umowa o pracę może być zawarta na *czas określony*, *czas nieokreślony* lub na *czas wykonania określonej pracy*. Umowę na czas określony można podzielić na następujące typy:

- a) na czas zastępstwa,
- b) na czas wykonania określonej pracy,
- c) o charakterze dorywczym,
- d) o charakterze sezonowym,
- e) na okres próbny.

Umowy na czas określony, na czas nieokreślony, na czas wykonywania określonej pracy, umowa na czas zastępstwa, mogą być poprzedzone umową na okres próbny, który nie może przekraczać 3 miesięcy. Zarówno przedłużenie, jak też ponowne zawarcie próbnego stosunku pracy jest zabronione. Możliwe jest jedynie wyjątkowe przedłużenie próbnego stosunku pracy w trakcie ciąży.

Umowa na czas określony rozwiązuje się z mocy prawa po upływie okresu, na który została zawarta. Kodeks pracy nie przewiduje ograniczenia co do długości trwania umowy na czas określony. Jednakże strony powinny określić termin zakończenia współpracy (choćaby w przybliżeniu) - ażeby zdarzenie wyznaczające koniec stosunku pracy było pewne i obiektywnie łatwe do ustalenia w czasie. Umowa na czas określony może być stosowana, w zakresie dopuszczonym prawem, w zasadzie ze wszystkimi pracownikami. Wyjątek stanowią pracownicy młodociani nieposiadający kwalifikacji zawodowych, których wolno zatrudniać tylko na podstawie umów w celu przygotowania zawodowego.

Pracownik zatrudniony na umowę na czas określony nie jest objęty ochroną trwałości

stosunku pracy - ochrona taka przysługuje tylko pracownicy w ciąży. Kobieta w ciąży zatrudniona na jeden miesiąc, której umowa na czas określony uległaby rozwiązaniu po upływie trzeciego miesiąca ciąży - przedłuża się do dnia porodu.

Jeżeli uprzednio strony dwukrotnie zawarły umowę na czas określony na następujące po sobie okresy (przerwa między rozwiązaniem poprzedniej a nawiązaniem kolejnej umowy o pracę nie może przekroczyć miesiąca) zawarcie kolejnej umowy na czas określony jest równoznaczne w skutkach prawnych z zawarciem umowy o pracę na czas nieokreślony.

Umowa na czas nieokreślony jest najbardziej trwałą formą zatrudnienia dla pracownika, zapewnia bowiem pracownikowi najlepszą ochronę stosunku pracy - pracodawca wypowiadając taką umowę musi podać przyczynę uzasadniającą rozwiązanie umowy, a o zamiarze wypowiedzenia umowy pracownikowi musi zawiadomić zakładową organizację związkową reprezentującą tego pracownika.

3.3. Rozwiązanie stosunku pracy.

Rozwiązanie stosunku pracy powinno nastąpić w formie pisemnej, jednakże oświadczenie złożone w formie ustnej będzie ważne. W oświadczeniu pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony lub o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia powinien być wskazany powód (przyczyna) uzasadniający wypowiedzenie lub rozwiązanie umowy.

Wypowiedzenie jest zwykłym sposobem rozwiązania umowy o pracę. W ten sposób można rozwiązać umowę zawartą na okres próbny oraz na czas nieokreślony. Okresy wypowiedzenia wynoszą:

a) umowa na okres próbny:

- 3 dni robocze, jeżeli okres próbny nie przekracza 2 tygodni,
- 1 tydzień, jeżeli okres próbny jest dłuższy niż 2 tygodnie,
- 2 tygodnie, jeżeli okres próbny wynosi 3 miesiące.

b) umowa o pracę na czas nieokreślony:

- 2 tygodnie, jeżeli pracownik był zatrudniony krócej niż 6 miesięcy,
- 1 miesiąc, jeżeli pracownik był zatrudniony co najmniej 6 miesięcy,
- 3 miesiące, jeżeli pracownik był zatrudniony co najmniej 3 lata.

W tym trybie może być również rozwiązana umowa o pracę zawarta na czas określony, dłuższy niż 6 miesięcy, jeżeli strony w treści umowy przewidziały dopuszczalność jej wcześniejszego rozwiązania za dwutygodniowym wypowiedzeniem. Przy umowie na zastępstwa okres wypowiedzenia wynosi 3 dni robocze.

Pracodawca może rozwiązać z pracownikiem umowę o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia, a więc ze skutkiem natychmiastowym, z winy pracownika w przypadku:

- ciężkiego naruszenia przez pracownika podstawowych obowiązków pracowniczych,
- popełnienia przez pracownika w czasie trwania o pracę przestępstwa, które uniemożliwia dalsze zatrudnianie go na zajmowanym stanowisku, jeżeli przestępstwo jest oczywiste lub zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem,
- zawinionej przez pracownika utraty uprawnień koniecznych do wykonywania pracy na zajmowanym stanowisku.

Należy mieć na uwadze fakt, że rozwiązanie umowy o pracę w trybie natychmiastowym z winy pracownika nie może nastąpić po upływie 1 miesiąca od uzyskania przez pracodawcę wiadomości o okoliczności uzasadniającej rozwiązanie umowy o pracę.

Ponadto pracodawca może rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia z przyczyn niezawinionych przez pracownika, to jest:

1) jeżeli niezdolność pracownika do pracy wskutek choroby trwa:

- dłużej niż 3 miesiące, gdy pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy krócej niż 6 miesięcy,
- dłużej niż łączny okres pobierania z tego tytułu wynagrodzenia i zasiłku oraz pobierania świadczenia rehabilitacyjnego przez pierwsze 3 miesiące, gdy pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy co najmniej 6 miesięcy lub jeżeli niezdolność do pracy została spowodowana wypadkiem przy pracy albo chorobą zawodową;

- 2) w razie usprawiedliwionej nieobecności pracownika w pracy z innych przyczyn niż wymienione w pkt 1, trwającej dłużej niż 1 miesiąc.

Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia nie może jednakże nastąpić w razie nieobecności pracownika w pracy z powodu sprawowania przez niego opieki nad dzieckiem – w okresie pobierania z tego tytułu zasiłku, a w przypadku odosobnienia pracownika ze względu na chorobę zakaźną – w okresie pobierania z tego tytułu wynagrodzenia i zasiłku.

Pracodawca powinien w miarę możliwości ponownie zatrudnić pracownika, który w okresie 6 miesięcy od rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia, z przyczyn wymienionych wyżej, zgłosi swój powrót do pracy niezwłocznie po ustaniu tych przyczyn.

Przepisy umożliwiają rozwiązanie umowy o pracę ze skutkiem natychmiastowym także pracownikowi. Może on z tego uprawnienia skorzystać wtedy, gdy:

- pracodawca dopuścił się ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków wobec pracownika,
- potwierdzonego przez lekarza szkodliwego wpływu pracy na zdrowie pracownika.

Oświadczenie pracownika powinno nastąpić na piśmie z podaniem powodu uzasadniającego rozwiązanie umowy o pracę. W przypadku, gdyby rozwiązanie umowy o pracę spowodowane było rażącym naruszeniem obowiązków przez pracodawcę, pracownikowi przysługuje odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia za okres wypowiedzenia, jeżeli pracownik miał umowę na czas nieokreślony. W przypadku umowy na czas określony pracownikowi przysługuje odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia za okres 2 tygodni.

Umowa o pracę wygasa z dniem śmierci pracownika, z dniem śmierci pracodawcy, chyba że dojdzie do przejęcia pracownika przez nowego pracodawcę, z upływem 3 miesięcy nieobecności pracownika w pracy z powodu tymczasowego aresztowania oraz brak zgłoszenia przez pracownika powrotu do pracy, w przypadku rozwiązania stosunku pracy z wyboru u innego pracodawcy z upływem 7 dnia od rozwiązania stosunku pracy z wyboru.

4. Wynagrodzenie za pracę

Wynagrodzenie za pracę ustalane jest co do zasady w umowie o pracę. Warunki wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą ustalają także układy zbiorowe pracy, bądź regulaminy wynagradzania.

Pracodawca ma obowiązek wydawania regulaminów wynagrodzenia w przypadku, kiedy zatrudnia co najmniej 20 pracowników, chyba że u tego pracodawcy obowiązuje zakładowy lub ponadzakładowy układ zbiorowy pracy. Regulamin wynagrodzenia określa:

- a) system wynagradzania obowiązujący u danego pracodawcy,
- b) stawki wynagrodzenia zasadniczego poszczególnych pracowników,
- c) pozostałe składniki wynagrodzenia (premie i dodatki)
- d) zasady przyznawania wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, za pracę w nocy, za przestój,
- e) systemy premiowania,
- f) waloryzację wynagrodzeń.

Od 1 stycznia 2013 r. płaca minimalna w Polsce wynosi 1600 brutto.

5. Odpowiedzialność materialna pracowników:

5.1. Odpowiedzialność pracownika za szkodę wyrządzoną pracodawcy.

Pracownik, który wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków pracowniczych ze swej winy wyrządził pracodawcy szkodę, ponosi odpowiedzialność materialną za szkodę w granicach rzeczywistej straty poniesionej przez pracodawcę i tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego wynikła szkoda. Pracodawca jest obowiązany wykazać okoliczności uzasadniające odpowiedzialność pracownika oraz wysokość powstałej szkody. Pamiętać należy, iż pracownik nie ponosi odpowiedzialności za szkodę w zakresie, w jakim pracodawca lub osoba trzecia przyczyniły się do jej powstania albo zwiększenia. Odpowiedzialność pracownik nie dotyczy ryzyka związanego z działalnością pracodawcy. Odszkodowanie nie może przewyższać kwoty trzymiesięcznego wynagrodzenia przysługującego

pracownikowi w dniu wyrządzenia szkody. W przypadku wyrządzenia szkody przez pracownika osobie trzeciej, zobowiązanym do jej naprawienia jest pracodawca, któremu przysługuje następnie odszkodowanie w granicach określonych wyżej, od pracownika. Naprawienie szkody przez pracownika może nastąpić także na podstawie ugody.

Jeżeli pracownik umyślnie wyrządził szkodę, jest obowiązany do jej naprawienia w pełnej wysokości.

5.2. Odpowiedzialność za mienie powierzone pracownikowi.

Pracownik, któremu powierzono z obowiązkiem zwrotu albo do wyliczenia się pieniądze, papiery wartościowe lub kosztowności, narzędzia i instrumenty lub podobne przedmioty, a także środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze, odpowiada w pełnej wysokości za szkodę powstałą w tym mieniu. Także za szkodę w innym mieniu powierzonym mu z obowiązkiem zwrotu albo do wyliczenia się pracownik odpowiada w pełnej wysokości. Od odpowiedzialności tej pracownik może się uwolnić, jeżeli wykaże, że szkoda powstała z przyczyn od niego niezależnych, a w szczególności wskutek niezapewnienia przez pracodawcę warunków umożliwiających zabezpieczenie powierzonego mienia pracownicy mogą przyjąć wspólną odpowiedzialność materialną za mienie powierzone im łącznie z obowiązkiem wyliczenia się. Podstawą łącznego powierzenia mienia jest umowa o współodpowiedzialności materialnej, zawarta na piśmie przez pracowników z pracodawcą.

6. Czas pracy

Regularny czas pracy nie może przekraczać 8 godzin dziennie i średnio 40 godzin na tydzień przy 5-dniowym tygodniu pracy w średnim okresie rozliczeniowym wynoszącym maksymalnie 4 miesiące. W każdym systemie czasu pracy, z przyczyn obiektywnych lub technicznych lub organizacji pracy, okres rozliczeniowy może być przedłużony maksymalnie do 12 miesięcy, przy zachowaniu ogólnych zasad dotyczących ochrony bezpieczeństwa i zdrowia pracowników. Sporządzony w formie pisemnej lub elektronicznej rozkład czasu pracy danego pracownika pracodawca przekazuje pracownikowi co najmniej na 1 tydzień przed rozpoczęciem pracy w okresie, na który został sporządzony ten rozkład. Wyjątkowo, w sytuacjach przewidzianych w ustawie, pracodawca nie ma obowiązku sporządzania rozkładu czasu pracy. Po nowelizacji pracownik uzyskała gwarancję wynagrodzenia zgodnie z którą jeżeli w danym miesiącu, ze względu na rozkład czasu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym, pracownik wykonał pracę, przysługuje mu wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż minimalne wynagrodzenie za pracę ustalone na podstawie odrębnych przepisów; w przypadku pracownika zatrudnionego w niepełnym wymiarze czasu pracy wysokość tego wynagrodzenia ustala się proporcjonalnie do tego wymiaru czasu pracy.

6.1. Przerwy w pracy i odpoczynek

W przypadku, gdy dobowy wymiar czasu pracy wynosi co najmniej 6 godzin, pracownikowi przysługuje 15-minutowa płatna przerwa w pracy. Umowy i regulaminy przewidywać mogą bezpłatną przerwę w pracy o długości do 60 minut. Zasada jest, że pracownikowi przysługuje w każdej dobie prawo do co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku.

6.2. Nadgodziny

Praca w godzinach nadliczbowych jest w ramach polskiego ustawodawstwa dopuszczalna, jej wykonywanie dozwolone jest jednak wyłącznie w przypadku szczególnych potrzeb zakładu oraz w celu ochrony człowieka i majątku i nie może ona – co do zasady - przekroczyć 150 godzin w roku kalendarzowym.

Pracodawca nie ma jednak prawa powoływania się na swoje potrzeby i żądania od pracownika pracy w nadgodzinach, jeżeli na stanowisku pracy danego pracownika występuje najwyższa dopuszczalna koncentracja czynników szkodliwych dla zdrowia pracownika.

Cel 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Układy zbiorowe pracy oraz umowy o pracę mogą przewidywać inne regulacje dotyczące nadgodzin. W każdym wypadku łączny czas pracy nie może przekroczyć średnio 48 godzin na tydzień w średnim okresie rozliczeniowym.

Młodzież (między 16. a 18. rokiem życia) i kobiety ciężarne nie mogą świadczyć pracy w nadgodzinach.

Odpracowanie zwolnienia od pracy udzielonego pracownikowi na jego pisemny wniosek w celu załatwienia spraw osobistych nie stanowi pracy w godzinach nadliczbowych.

6.2.1. Wynagrodzenie za nadgodziny

Za zarządzoną przez pracodawcę pracę w nadgodzinach, pracownikowi przysługuje dodatek do wynagrodzenia. Jego wysokość jest zależna od tego, czy u pracownika zgodnie z podziałem jego czasu pracy chodzi o dni robocze czy nie.

Dodatek za nadgodziny świadczone w nocy lub w niedziele i święta, które dla pracownika nie są dniami roboczymi, wynosi 100 %. Dodatek ten przysługuje pracownikowi także wtedy, jeżeli wykonuje nadgodziny w dni, które przyznane mu zostały jako rekompensata za pracę w niedziele i święta. Za pozostałe nadgodziny (w normalne dni robocze dla pracownika) przysługuje dodatek w wysokości 50 % normalnego wynagrodzenia.

6.3. Praca nocna, praca w niedzielę i święta oraz praca zmianowa

Praca nocna to praca wykonywana w porze nocnej, obejmującej 8 godzin w przedziale czasowym od godziny 21.00 do godziny 7.00 dnia następnego. Z tego tytułu pracownikowi przysługuje 20-procentowy dodatek do wynagrodzenia za każdą godzinę pracy w nocy. Wykonywanie pracy w nocy zabronione jest dla kobiet ciężarnych, kobiet z dzieckiem w wieku do jednego roku życia oraz dla młodzieży.

Dniami wolnymi od pracy są niedziele i święta określone w przepisach o dniach wolnych od pracy.

W pewnych sytuacjach przepisy prawa pracy dopuszczają pracę w niedzielę i święto. Za taką pracę uważa się pracę wykonywaną między godziną 6.00 w tym dniu a godziną 6.00 w następnym dniu, chyba że u danego pracodawcy została ustalona inna godzina. Praca w święta nie jest jednak dozwolona w placówkach handlowych, chyba że zachodzi konieczność wykonania prac koniecznych ze względu na ich użyteczność społeczną i codzienne potrzeby ludności.

Praca zmianowa to z kolei praca wykonywana według ustalonego rozkładu czasu pracy przewidującego zmianę pory wykonywania pracy przez poszczególnych pracowników po upływie określonej liczby godzin, dni lub tygodni.

Pracownikowi wykonującemu pracę w niedzielę i święta oraz pracownikowi wykonującemu pracę zmianową, pracodawca jest obowiązany zapewnić inny dzień wolny od pracy:

- w zamian za pracę w niedzielę - w okresie 6 dni kalendarzowych poprzedzających lub następujących po takiej niedzieli,
- w zamian za pracę w święto - w ciągu okresu rozliczeniowego.

Jeżeli nie jest możliwe wykorzystanie dnia wolnego od pracy w terminie 6 dni kalendarzowych w zamian za pracę w niedzielę, pracownikowi przysługuje dzień wolny od pracy do końca okresu rozliczeniowego, a w razie braku możliwości udzielenia dnia wolnego od pracy w tym terminie, wówczas za każdą godzinę pracy w niedzielę pracownikowi przysługuje dodatek do wynagrodzenia w wysokości 100 % wynagrodzenia przysługującego za godziny nadliczbowe.

Jeżeli nie jest możliwe wykorzystanie dnia wolnego od pracy w ciągu okresu rozliczeniowego w zamian za pracę w święto, pracownikowi przysługuje dodatek do wynagrodzenia w wysokości 100 % wynagrodzenia przysługującego za godziny nadliczbowe za każdą godzinę pracy w święto.

7. Urlopy pracownicze

7.1. Urlop wypoczynkowy

CIL 3/Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČENÍ HRANICE / PRZEBKACZANY GRANICE

Każdemu pracownikowi przysługuje prawo do corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego. Pracownik nie może z prawa tego zrezygnować. Długość urlopu wypoczynkowego zależy od okresu zatrudnienia, przy czym do okresu tego wlicza się okresy poprzedniego zatrudnienia, bez względu na przerwy w zatrudnieniu oraz sposób ustania stosunku pracy.

Ustawowo przewidziana długość urlopu wypoczynkowego wynosi 20 dni roboczych poniżej 10 lat zatrudnienia oraz 26 dni roboczych po co najmniej 10 latach zatrudnienia.

Po raz pierwszy z urlopu wypoczynkowego pracownik skorzystać może po upływie pierwszego miesiąca zatrudnienia (za każdy miesiąc pracy przysługuje 1/12 z 20 dni). Kolejne prawo do urlopu powstaje następnie od początku nowego roku kalendarzowego.

Do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu, wlicza się również okresy nauki: w zasadniczej lub innej równorzędnej szkole zawodowej (nie więcej niż 3 lata), w średniej szkole zawodowej (nie więcej niż 5 lat), w średniej szkole zawodowej dla absolwentów zasadniczych (równorzędnych) szkół zawodowych (5 lat), w średniej szkole ogólnokształcącej (4 lata), szkoły policealnej (6 lat), szkoły wyższej (8 lat). Powyższe okresy nauki nie podlegają jednakże sumowaniu.

Pracodawca co do zasady udziela pracownikowi urlopu zgodnie z planem urlopów. Pracownik musi pamiętać, że pracodawca nie jest związany jego wnioskiem urlopowym. Zaległy urlop pracodawca może udzielić do 30 września następnego roku kalendarzowego.

7.2. Urlop bezpłatny

Zasadniczo przepisy prawa pracy nie przewidują dla pracownika roszczenia o udzielenie urlopu bezpłatnego. Okres trwania takiego urlopu nie jest wliczany do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. W przypadku, gdy urlop bezpłatny trwa dłużej niż 3 miesiące można przewidzieć dopuszczalność odwołania pracownika z urlopu z ważnych przyczyn.

Pracodawca może udzielić pracownikowi urlopu bezpłatnego w każdym celu, także dla wykonywania przez pracownika pracy u innego pracodawcy. W takim przypadku obaj pracodawcy zawierają za zgodą pracownika odpowiednie porozumienie, a okres takiego urlopu bezpłatnego jest wliczany do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze u dotychczasowego pracodawcy.

7.3. Urlop na żądanie

Pracodawca jest obowiązany udzielić pracownikowi nie więcej niż 4 dni urlopu na żądanie w ciągu roku kalendarzowego. Limit ten jest ścisły i niezależny od liczby pracodawców, z którymi pracownik pozostaje w danym roku w kolejnych stosunkach pracy. Jeśli więc w ciągu roku zmieniamy pracę i u pierwszego pracodawcy wykorzystaliśmy 1 dzień urlopu na żądanie, w nowej pracy mamy 3 takie dni do wykorzystania; jeśli u pierwszego pracodawcy wykorzystaliśmy 4 dni urlopu na żądanie – w nowej pracy do końca roku nie możemy skorzystać z tego urlopu itd. Należy pamiętać, że 4 dni urlopu na żądanie nie są dniami dodatkowymi, a jedynie trybem udzielania zwykłego urlopu. Urlop na żądanie nie wykorzystany w danym roku może zostać wykorzystany w następnym roku jako zwykły urlop wypoczynkowy.

Pracodawca jest obowiązany udzielić urlopu na żądanie w terminie wskazanym przez pracownika. Nie jest zatem konieczne by urlop ten był uzgadniany wcześniej z pracodawcą. Pracownik zgłasza żądanie udzielenia urlopu najpóźniej w dniu jego rozpoczęcia pisemnie, ustnie, telefonicznie, mailem lub faksem.

Nieuzasadniona odmowa pracodawcy udzielenia urlopu na żądanie stanowi wykroczenie przeciwko prawom pracownika i podlega karze grzywny.

8. Uprawnienia pracowników związane z macierzyństwem

8.1. Urlop macierzyński

Oprócz urlopu wychowawczego pracownicy przysługuje urlop macierzyński. Jego wymiar zależy od urodzenia jednego, dwojga czy większej ilości dzieci i wynosi:

- 20 tygodni w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie,
- 31 tygodni w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie,
- 33 tygodni w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie,
- 35 tygodni w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie,
- 37 tygodni w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie.

Do 6 tygodni urlopu macierzyńskiego można wykorzystać przed przewidywaną datą porodu.

Pracownica, po wykorzystaniu po porodzie co najmniej 14 tygodni urlopu macierzyńskiego, ma prawo zrezygnować z pozostałej części tego urlopu. W takim przypadku niewykorzystanej części urlopu macierzyńskiego udziela się pracownikowi-ojcu wychowującemu dziecko, na jego pisemny wniosek.

Od 1 stycznia 2012 r. pracownicy mają prawo do dodatkowego urlopu macierzyńskiego w wymiarze:

- do 6 tygodni w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie,
- do 8 tygodni w przypadku dwojga i więcej dzieci przy jednym porodzie.

Dodatkowy urlop macierzyński jest udzielny na wniosek pracownicy w terminie nie krótszym niż 14 dni przed rozpoczęciem tego urlopu. Pracownik, który przyjął dziecko w wieku do 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, do 10 roku życia, na wychowanie i wystąpił do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka lub który przyjął dziecko na wychowanie jako rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, ma prawo do dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w wysokości 2 tygodni.

8.2. Urlop ojcowski

Od dnia 1 stycznia 2010 r. pracownikowi-ojcu wychowującemu dziecko przysługuje prawo do urlopu ojcowskiego (art. 182³ Kodeksu pracy). Może on go wykorzystać najpóźniej do czasu ukończenia przez dziecko 12 miesięcy albo do upływu 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia orzekającego przysposobienie i nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, nie dłużej niż do ukończenia przez nie 10 roku życia.

Urlop ojcowski przysługuje w wymiarze dwóch tygodni.

Urlop ojcowski jest udzielany pracownikowi-ojcu na podstawie jego pisemnego wniosku. Wniosek powinien być złożony na 7 dni przed rozpoczęciem tego urlopu. Za czas urlopu ojcowskiego pracownikowi przysługuje zasiłek macierzyński w wymiarze 100 % podstawy wymiaru zasiłku. W czasie urlopu ojcowskiego pracownik jest objęty ochroną przed zwolnieniem.

8.3. Urlop rodzicielski

Z dniem 17 czerwca 2013 r. został wprowadzony nowy rodzaj urlopu - urlop rodzicielski. Urlop ten będzie przysługiwał pracownikom w wymiarze 26 tygodni. Udzielony może być jednorazowo albo nie więcej niż w trzech częściach, z których żadna nie może być krótsza niż 8 tygodni, przypadających bezpośrednio jedna po drugiej – w wymiarze wielokrotności tygodnia. Pracownik może z niego skorzystać bezpośrednio po wykorzystaniu dodatkowego urlopu macierzyńskiego w pełnym wymiarze. Wymiar urlopu rodzicielskiego nie jest uzależniony od liczby dzieci urodzonych przy jednym porodzie.

Z urlopu rodzicielskiego mogą jednocześnie korzystać oboje rodzice dziecka.

Urlopu rodzicielskiego udziela się na pisemny wniosek pracownika, składany w terminie nie krótszym niż 14 dni przed rozpoczęciem korzystania z tego urlopu.

We wniosku o udzielenie urlopu rodzicielskiego określa się termin zakończenia dodatkowego urlopu macierzyńskiego, a w przypadku gdy wniosek dotyczy kolejnej części urlopu rodzicielskiego – termin zakończenia poprzedniej części tego urlopu oraz okres dotychczas wykorzystanego urlopu. Pracownik składający wniosek dołącza do wniosku pisemne oświadczenie o braku zamiaru korzystania z urlopu przez okres wskazany we wniosku przez drugiego z rodziców dziecka albo o

okresie, w którym drugi z rodziców dziecka zamierza korzystać z tego urlopu w okresie objętym wnioskiem. Pracodawca jest obowiązany uwzględnić wniosek pracownika o urlop rodzicielski.

8.4. *Zasiłek macierzyński*

Zasiłek macierzyński jest wypłacany przez okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego lub okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego.

Podstawę wymiaru zasiłku dla pracownika stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających powstanie niezdolności do pracy albo z faktycznego okresu zatrudnienia za pełne kalendarzowe miesiące, jeżeli niezdolność do pracy powstała przed upływem tego okresu.

Miesięczny zasiłek macierzyński za okres urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz urlopu ojcowskiego wynosi 100% podstawy wymiaru zasiłku. Miesięczny zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego wynosi 60% podstawy wymiaru zasiłku. Jeżeli jednak pracownica w terminie do 14 dni po porodzie od razu zawnioskuje o urlop macierzyński, dodatkowy urlop macierzyński w pełnym wymiarze oraz urlop rodzicielski w pełnym wymiarze - za cały ten okres otrzyma miesięczny zasiłek macierzyński w wysokości 80% podstawy wymiaru zasiłku. Jeżeli jednak zrezygnuje z urlopu rodzicielskiego, będzie jej przysługiwało jednorazowe wyrównanie pobranego zasiłku macierzyńskiego do 100% podstawy wymiaru zasiłku, pod warunkiem niepobrania zasiłków macierzyńskich za ten okres.

Zasiłek ten przysługuje również w razie urodzenia dziecka po ustaniu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli ubezpieczenie to ustało w okresie ciąży wskutek ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy albo z naruszeniem przepisów prawa, jeżeli zostało to stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu. W przypadku, gdy zatrudnienie ustało w okresie ciąży z powodu ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy, a pracownicy nie zapewniono innego zatrudnienia, przysługuje jej do dnia porodu zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego. Zasiłek macierzyński przysługuje także pracownicy zatrudnionej na podstawie umowy o pracę na czas określony, na czas wykonania określonej pracy albo na okres próbny przekraczający jeden miesiąc, z którą umowa o pracę została przedłużona do dnia porodu.

8.4. *Okres karmienia piersią*

Pracownia karmiąca dziecko piersią ma prawo do 2 półgodzinnych przerw w pracy wliczanych do czasu pracy. Pracownica karmiąca więcej niż jedno dziecko ma prawo do 2 przerw w pracy po 45 minut każda. Przerwy na karmienie mogą być na wniosek pracownicy udzielane łącznie.

Pracownicy zatrudnionej przez czas krótszy niż 4 godziny dziennie przerwy na karmienie nie przysługują. Jeżeli czas pracy pracownicy nie przekracza 6 godzin dziennie, przysługuje jej jedna przerwa na karmienie.

8.5. *Urlop wychowawczy i inne uprawnienia związane z rodzicielstwem*

Urlop wychowawczy przysługuje każdemu z rodziców lub prawnemu opiekunowi dziecka, którego ogólny staż pracy wynosi 6 miesięcy i który jest pracownikiem. Do okresu tego wlicza się wszystkie okresy zatrudnienia w ramach stosunku pracy (także poprzednie) oraz okresy zaliczane na podstawie odrębnych przepisów.

Choć w czasie urlopu wychowawczego pracownik podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu, które pokrywa budżet państwa, to urlop wychowawczy jest urlopem bezpłatnym. Osobom przebywającym na urlopie, których dochód nie przekracza 504 zł netto na członka rodziny miesięcznie przysługuje wypłacany w ramach systemu świadczeń rodzinnych - dodatek z tytułu przebywania na urlopie wychowawczym w wysokości 400 zł miesięcznie. Przy ustalaniu prawa do dodatku brane są pod uwagę dochody wszystkich członków rodziny uzyskane w roku poprzedzającym okres zasiłkowy. Pamiętać należy, iż podjęcie zatrudnienia na urlopie wychowawczym, które uniemożliwi sprawowanie osobistej opieki nad dzieckiem, spowoduje utratę

prawa do tego dodatku. Wypłatą świadczeń zajmują się Ośrodki Pomocy Społecznej właściwe ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej do dodatku.

W czasie urlopu wychowawczego pracownik podlega szczególnej ochronie, co oznacza, iż pracodawca nie może wypowiedzieć ani rozwiązać z nim umowy o pracę w okresie od dnia złożenia wniosku o udzielenie urlopu wychowawczego do dnia zakończenia tego urlopu. Rozwiązanie przez pracodawcę umowy w tym czasie jest dopuszczalne tylko w razie ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy, a także gdy zachodzą przyczyny uzasadniające rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika. Są to: naruszenie przez pracownika podstawowych obowiązków pracowniczych, popełnienie przez pracownika w czasie trwania umowy o pracę przestępstwa, które uniemożliwia dalsze zatrudnianie go na zajmowanym stanowisku, jeżeli przestępstwo jest oczywiste lub zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem oraz zawiniona przez pracownika utrata uprawnień koniecznych do wykonywania pracy na zajmowanym stanowisku. Jeżeli wniosek o urlop został złożony po dokonaniu czynności zmierzającej do rozwiązania umowy o pracę - wypowiedzenia - urlopu udziela się do chwili rozwiązania umowy o pracę.

Urlop wychowawczy przysługuje w wymiarze 3 lat nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 5 roku życia, zaś osoba uprawniona do tego urlopu, której dziecko z powodu stanu zdrowia potwierdzonego orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności - wymaga osobistej opieki - może skorzystać z dodatkowego urlopu wychowawczego w wymiarze do 3 lat, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Każdemu z rodziców lub opiekunów dziecka z tego wymiaru przysługuje wyłączne prawo do jednego miesiąca urlopu wychowawczego. Prawa tego nie można zatem przenieść na drugiego z rodziców lub opiekunów dziecka. Możliwe jest także korzystanie z urlopu przez rodziców lub opiekunów dziecka jednocześnie - jednak nie dłużej niż przez okres 4 miesięcy. Osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony może skorzystać z urlopu w pełnym wymiarze, zaś zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas określony - jeżeli data rozwiązania umowy przypada w czasie urlopu - ma prawo do urlopu wychowawczego do dnia rozwiązania umowy o pracę, chyba że pracodawca przedłuży umowę. W tym zakresie przepisy prawa pracy nie nakładają na pracodawcę żadnego obowiązku. W razie rozwiązania umowy pracownik może skorzystać z urlopu po ponownym zatrudnieniu, o ile dziecko jego nie ukończyło 5 roku życia.

Pracownikowi wychowującemu przynajmniej jedno dziecko w wieku do 14 lat przysługuje w ciągu roku kalendarzowego zwolnienie od pracy w wymiarze 2 dni, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia.

Urlop wychowawczy może być wykorzystany w maksymalnie 5 częściach.

9. Zatrudnianie młodocianych

Młodocianym jest osoba, która ukończyła 16 lat, a nie przekroczyła 18 lat. Pracownicy młodociani zostali objęci wzmoczoną ochroną prawną i mogą być zatrudniani co do zasady wyłącznie w celu przygotowania zawodowego. Przygotowanie zawodowe może odbywać się przez naukę zawodu lub przyuczenie do wykonywania określonej pracy. Umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego powinny być zawierane na czas nieokreślony. Chodzi o to, aby po ukończeniu przygotowania zawodowego pracownik był nadal zatrudniony – jednak już w zawodzie wyuczonym jako pracownik wykwalifikowany.

W myśl rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie *przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania* nauka zawodu trwa nie krócej niż 24 miesiące i nie dłużej niż 36 miesięcy. Zaś przyuczenie do wykonywania określonej pracy może trwać od 3 do 6 miesięcy. W odniesieniu do młodocianych uczestników Ochotniczych Hufców Pracy (to jest państwowej instytucji wyspecjalizowanej w działaniach na rzecz młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym) powyższy okres może być przedłużony do czasu ukończenia gimnazjum i może trwać łącznie nie dłużej niż 22 miesiące.

Młodocianemu w okresie nauki zawodu przysługuje wynagrodzenie obliczane w stosunku procentowym do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Stosunek procentowy wynagrodzenia wynosi: a) w pierwszym roku nauki - nie mniej niż 4%; b) w drugim roku nauki - nie mniej niż 5 %; c) w trzecim roku nauki - nie mniej niż 6 %. Młodocianemu

odbywającemu przyuczenie do wykonywania określonej pracy przysługuje nie mniej niż 4 % przeciętnego wynagrodzenia.

10. Bezpieczeństwo i higiena pracy

Bezpieczeństwo i higiena to pojęcie związane z ochroną zdrowia pracowników i zapewnieniem odpowiednich warunków pracy. Jednym z najważniejszych obowiązków każdego pracodawcy jest zapewnienie ochrony życia i zdrowia pracowników oraz zapewnienie im bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. W tym celu pracodawca jest obowiązany m. in.:

- a) organizować pracę w sposób zapewniający bezpieczne i higieniczne warunki pracy,
- b) zapewniać przestrzeganie w zakładzie pracy przepisów oraz zasad bezpiecznych i higienicznych warunków pracy,
- c) oceniać i dokumentować ryzyko zawodowe związane z wykonywaną pracą oraz stosować niezbędne środki profilaktyczne zmniejszające ryzyko,
- d) informować pracowników o ryzyku zawodowym, które wiąże się z wykonywaną pracą oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami,
- e) stosować środki zapobiegające chorobom zawodowym i innym chorobom związanym z wykonywaną pracą,
- f) kierować pracowników na odpowiednie badania lekarskie,
- g) zapewnić pracownikom zatrudnionym w warunkach szczególnie uciążliwych nieodpłatnie odpowiednie posiłki i napoje, jeżeli jest to niezbędne ze względów profilaktycznych,
- h) zapewnić pracownikom odpowiednie urządzenia higieniczno-sanitarne oraz dostarczyć niezbędne środki higieny osobistej, a także zapewnić środki do udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku,
- i) zapewnić przeszkolenie pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przed dopuszczeniem go do pracy oraz prowadzenie okresowych szkoleń w tym zakresie,
- j) dostarczyć pracownikowi nieodpłatnie odzież i obuwie robocze.

W przypadku gdy warunki pracy nie odpowiadają przepisom bezpieczeństwa i higieny pracy i stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia pracownika albo gdy wykonywana przez niego praca grozi takim niebezpieczeństwem innym osobom, pracownik ma prawo powstrzymać się od wykonywania pracy.

Obowiązek przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy spoczywa także na pracowniku. Stąd też pracownik ma obowiązek:

- a) znać przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy,
- b) brać udział w szkoleniach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy,
- c) wykonywać pracę w sposób zgodny z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosować się do wydawanych w tym zakresie poleceń i wskazówek,
- d) dbać o należyty stan urządzeń, narzędzi oraz porządek i ład w miejsc pracy,
- e) poddawać się wstępnym, okresowym i kontrolnym badaniom lekarskim,
- f) niezwłocznie zawiadomić przełożonego o zauważonym w zakładzie wypadku lub zagrożeniu zdrowia lub życia ludzkiego.

11. Rozpatrywanie sporów o roszczenia ze stosunku pracy

Kodeks pracy oraz przepisy innych ustaw gwarantują pracownikom możliwość *dochodzenia roszczeń ze stosunku pracy na drodze sądowej*. Spory o roszczenia ze stosunku pracy rozstrzygają:

- a) sądy pracy – stanowiące odrębne jednostki organizacyjne sądów rejonowych, oraz
- b) sądy pracy i ubezpieczeń społecznych – stanowiące odrębne jednostki organizacyjne sądów okręgowych.

Powództwo w sprawach z zakresu prawa pracy może być wytoczone bądź przed sąd właściwości ogólnej, bądź przed sąd, w którego okręgu praca jest, była lub miała być wykonywana, bądź też przed sąd, w którego okręgu znajduje się zakład pracy.

Projekt „Wspieranie rozwoju regionalnych firm na pograniczu czesko-polskim” CZ.3.22/2.1.00/12.03400 jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Przekraczamy Granice.

Cil 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEBIERAJEMY GRANICE

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCŮME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Składki rozliczane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w 2014 roku

Janusz Turakiewicz
doradca podatkowy Nr 01821

1.1. Wprowadzenie

Danina publiczna, jaką są składki na ubezpieczenia społeczne, uznawana jest powszechnie za jeden z podstawowych elementów wysokiego kosztu pracy w Polsce. Obecny system, obowiązujący od 1999 roku, opiera się w najważniejszym swoim segmencie – ubezpieczeniach emerytalnych – na Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) i Otwartych Funduszach Emerytalnych (OFE). System ten w 2014 roku uległ istotnym zmianom, w wyniku których zmniejszyła się rola OFE.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne służą finansowaniu świadczeń na rzecz osób uprawnionych, administrowane są przez Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ).

ZUS pobiera także składki na Fundusz Pracy (FP) oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP).

W serwisie <http://www.zus.pl/> dostępne są aktualne informacje o działalności ZUS i obowiązujących zasadach rozliczeń płatników z tytułu pobieranych przez ZUS składek.

1.2. Podstawy prawne

Podstawowe znaczenie w zakresie ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych w Polsce mają:

- a) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku ustalająca, że „Obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego” (Art. 67) oraz „Obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych” (Art. 68).
- b) acquis communautaire (dorobek prawny) Unii Europejskiej przyjęty z dniem 1.5.2004 roku jako obowiązujący na terytorium RP, w tym:
 - **ERR1408/71** – Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14.6.1971 roku w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie.
 - **ERPER883/2004** – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29.4.2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasadą generalną jest podleganie ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych państwa wykonywania pracy. Szczególne zasady odnoszą się do delegowania pracowników do Polski oraz czasowego prowadzenia działalności na własny rachunek na obszarze RP – Decyzja Nr A2 z dnia 12.6.2009 roku dotycząca interpretacji art. 12 rozporządzenia (WE) 883/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady odnośnie do mającego zastosowanie ustawodawstwa w stosunku do pracowników delegowanych i osób wykonujących działalność na własny rachunek, czasowo pracujących poza państwem właściwym.

c) Ustawy

- **UPUNFZ** – Ustawa z dnia 23.1.2003 roku o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.
- **USUS** – Ustawa z dnia 13.10.1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych.
- **UŚPUSRCM** – Ustawa z dnia 25.6.1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

CIL 3 / Cel 3
2007.2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁCŮME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

d) wykonawcze rozporządzenia wydawane przez Radę Ministrów lub upoważnionych ministrów.

1.3. Ubezpieczenie społeczne

Ubezpieczenie społeczne obejmuje ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe. Składka obciąża koszty działalności przedsiębiorcy lub jest traktowana jako element pomniejszających dochód przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym od osób fizycznych dla osób ubezpieczonych.

1.3.1. Ubezpieczenie emerytalne

Składka na to ubezpieczenie wynosi 19,52% podstawy naliczenia. Finansowana jest po połowie (po 9,76%) przez osobę ubezpieczoną i płatnika składek (pracodawcę, zleceniodawcę). W przypadku przedsiębiorców – osób fizycznych i osób z nimi współpracujących całą składkę opłaca przedsiębiorca.

Podstawa naliczenia składek na ubezpieczenie emerytalne podlega ograniczeniu. Kwota rocznego ograniczenia podstawy wymiaru składek na to ubezpieczenia w 2014 roku wynosi 112.380 PLN.

1.3.2. Ubezpieczenie rentowe

Składka na to ubezpieczenie wynosi 8% podstawy naliczenia, finansowanej przez osobę ubezpieczoną (1,5%) i płatnika składek (pracodawcę, zleceniodawcę) (6,5%). W przypadku przedsiębiorców – osób fizycznych i osób z nimi współpracujących całą składkę opłaca przedsiębiorca.

Podstawa naliczenia składek na ubezpieczenie rentowe podlega ograniczeniu. Kwota rocznego ograniczenia podstawy wymiaru składek na to ubezpieczenia w 2014 roku wynosi 112.380 PLN.

1.3.3. Ubezpieczenie wypadkowe

Wysokość składki na ubezpieczenie wypadkowe wynosi 0,67-3,86% podstawy naliczenia. Stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatników składek, którzy byli zobowiązani i przekazali informację ZUS IWA za trzy kolejne ostatnie lata kalendarzowe jest ustalona przez Zakład. O jej wysokości Zakład zobowiązany jest powiadomić płatników w terminie do 20 kwietnia danego roku.

Składka ta finansowana w całości przez płatnika składek (pracodawcę, zleceniodawcę). W przypadku przedsiębiorców – osób fizycznych i osób z nimi współpracujących całą składkę opłaca przedsiębiorca.

1.3.4. Ubezpieczenie chorobowe

Składka na to ubezpieczenie chorobowe wynosi 2,45% podstawy naliczenia. Finansowana jest w całości przez osobę ubezpieczoną. W przypadku przedsiębiorców – osób fizycznych i osób z nimi współpracujących (dla których ma ona charakter dobrowolny) całą składkę opłaca przedsiębiorca.

Podstawa naliczenia składek na ubezpieczenie chorobowe osób prowadzących działalność gospodarczą i osób z nimi współpracujących podlega ograniczeniu. Kwota miesięcznego ograniczenia podstawy wymiaru składek na to ubezpieczenia w 2014 roku wynosi 9.365 PLN.

1.3.5. Wysokość składek przedsiębiorcy za styczeń - grudzień 2014 rok wynosi (PLN) *:

Rodzaj składki / konto	Z dobrowolnym	Bez dobrowolnego
------------------------	---------------	------------------

	ubezpieczeniem chorobowym	ubezpieczenia chorobowego
Ubezpieczenia społeczne ** konto: 83 1010 1023 0000 2613 9510 0000	716,99	661,92
Ubezpieczenie zdrowotne konto: 78 1010 1023 0000 2613 9520 0000	270,40	270,40
Fundusz Pracy konto: 73 1010 1023 0000 2613 9530 0000	55,07	55,07

*dotyczy osób prowadzących pozarolniczą działalność, dla których minimalną podstawę wymiaru stanowi kwota 2.247,60 PLN (60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na rok 2014)

** kwota składki na ubezpieczenie wypadkowe obliczona stopą procentową w wysokości 1,93% obowiązującą od 1 kwietnia 2012 roku właściwą dla płatników składek zgłaszających w poprzednim roku kalendarzowym do ubezpieczenia wypadkowego przeciętnie miesięcznie nie więcej niż 9 osób.

Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, które prowadzą ją nie dłużej niż dwa lata a w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed dniem rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej nie prowadziły pozarolniczej działalności, oraz nie wykonują działalności gospodarczej na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej w bieżącym lub poprzednim roku kalendarzowym wykonywały w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej korzystają w okresie dwóch lat od rozpoczęcia tej działalności z obniżenia podstawy wymiaru składek. W 2014 roku podstawę tą stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa niż 504,00 PLN, co oznacza, że składka na ubezpieczenia społeczne tych osób nie może być niższa niż:

- 98,38 zł – na obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne,
- 40,32 zł – na obowiązkowe ubezpieczenia rentowe,
- 9,73 zł – na obowiązkowe ubezpieczenie wypadkowe - przy założeniu, że przedsiębiorca zgłasza do ubezpieczenia wypadkowego nie więcej niż 9 osób,
- 12,35 zł (tj. 2,45%) – na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe.

1.3.6. Wydawanie przez ZUS pisemnych interpretacji co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów

W przypadku konieczności uzyskania pisemnej interpretacji co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę będącego wnioskodawcą składek na ubezpieczenia społeczne, może on złożyć wniosek o jej wydanie do właściwego Oddziału ZUS, który jest właściwy do wydania interpretacji w sprawach:

- obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym,
- zasad obliczania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych,
- podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych.

ZUS nie jest zobowiązany do wydawania interpretacji m. in. w sprawach dotyczących:

- objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym,

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

- obowiązku świadczenia przez przedsiębiorcę składek na Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
- uznania danej pracy za pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze,
- świadczeń,
- zasad składania i wypełniania dokumentów ubezpieczeniowych,
- zasad ustalania właściwego ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego w świetle przepisów ERPER883/2004.

Interpretacje indywidualne wraz z wnioskiem o wydanie interpretacji, po usunięciu danych identyfikujących wnioskodawcę oraz inne podmioty wskazane w treści interpretacji, Zakład nie-zwłocznie zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej.

2.1. Ubezpieczenie zdrowotne

System finansowania świadczeń w zakresie ochrony zdrowia i obowiązki przedsiębiorców w tym zakresie określa UPUNFZ. Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, osoby z nimi współpracujące oraz osoby będące pracownikami w rozumieniu USUS objęte są odbezpieczeniem obowiązkowym. Zamieszkujący na terytorium Polski członkowie rodzin osób objętych obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym, jeżeli nie są osobami podlegającymi obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu, uznawani są za ubezpieczonych.

Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9,00% podstawy naliczenia i obciąża w całości osoby ubezpieczone. Podstawę naliczenia ustala się:

- dla pracowników – według przepisów dotyczących wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe,
- dla przedsiębiorców i osób współpracujących – zadeklarowana kwota, która nie może być niższa niż 75% przeciętnego wynagrodzenia.

Część składki wynosząca 7,75% podstawy naliczenia podlega odliczeniu od podatku dochodowego od osób fizycznych lub zryczałtowanego podatku dochodowego, płaconego przez osoby ubezpieczone.

ZUS zobowiązany jest do weryfikacji danych o ubezpieczonych oraz uprawniony do przeprowadzania kontroli rzetelności zgłaszania do ubezpieczenia zdrowotnego osób objętych tym ubezpieczeniem oraz deklarowanych podstaw obliczania składek, prawidłowości obliczania, opłacania i odprowadzania składek.

2.2. Składki na Fundusz Pracy

Zasady wpłat składek na Fundusz Pracy oraz finansowania świadczeń z Funduszu określa Ustawa z dnia 20.4. 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Składka na Fundusz wynosi 2,45% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, bez ograniczenia podstawy. Jest ona w całości finansowana ze środków płatnika składek.

Pracodawca zwolniony jest z opłacania składek na Fundusz m.in. za:

- pracowników powracających z urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego lub urlopu wychowawczego – w okresie 36 miesięcy począwszy od pierwszego miesiąca po powrocie z takiego urlopu,
- za osoby zatrudnione, które ukończyły 50 rok życia i w okresie 30 dni przed zatrudnieniem pozostawały w ewidencji bezrobotnych powiatowego urzędu pracy – przez okres 12 miesięcy począwszy od pierwszego miesiąca po zawarciu umowy o pracę,

CiI 3 / Cel 3
2007-2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČENÍ HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

- za pracowników, którzy ukończyli 55 lat w przypadku kobiet i 60 lat w przypadku mężczyzn.

W 2013 roku, w ramach działań na rzecz ochrony miejsc pracy, wprowadzono możliwość dofinansowywania ze środków Funduszu kosztów szkolenia pracowników objętych przestojem ekonomicznym lub obniżonym wymiarem czasu pracy. Objęte zostały one zasadami pomocy *de minimis*. Dofinansowanie szkoleń pracowników objętych umową o dofinansowanie kosztów szkolenia może obejmować koszty należności przysługujących instytucji szkoleniowej z tytułu szkolenia, przejazdów związanych z udziałem w szkoleniach, badań lekarskich lub psychologicznych niezbędnych do rozpoczęcia szkolenia oraz obowiązkowego ubezpieczenia przez instytucję szkoleniową pracownika od następstw nieszczęśliwych wypadków powstałych w związku ze szkoleniem oraz w drodze do miejsca szkolenia i z powrotem.

2.3. Składki na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Zasady wpłat składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz finansowania świadczeń z Funduszu określa Ustawa z dnia 13.7.2006 roku o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

Składka na Fundusz wynosi 0,10% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, bez ograniczenia podstawy. Jest ona w całości finansowana ze środków płatnika składek.

Ze środków Funduszu finansowane są m.in. w razie niewypłacalności pracodawcy:

- wynagrodzenia za pracę;
- wynagrodzenia za czas niezawinionego przez pracownika przestoju,
- wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby,
- wynagrodzenia za czas urlopu wypoczynkowego,
- odprawy pieniężne przysługujące na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników,
- składki na ubezpieczenia społeczne należne od pracodawców na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ekwiwalenty pieniężne za urlop wypoczynkowy, należny za rok kalendarzowy, w którym ustał stosunek pracy;
- odszkodowania z tytułu skróconego okresu wypowiedzenia umowy o pracę.

W 2013 roku, w ramach działań na rzecz ochrony miejsc pracy, wprowadzono możliwość przyznawania i wypłaty ze środków Funduszu świadczeń przysługujących pracownikom w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy. Objęte zostały one zasadami pomocy *de minimis*.

2.4. Obowiązki płatników składek

2.4.1. Zgłaszanie danych płatnika i osób ubezpieczonych oraz ich zmiany

Zakres obowiązków przedsiębiorców w tym zakresie obejmuje:

1. dokonanie zgłoszenia danych płatnika i ich zmian,
2. dokonanie zgłoszenia danych osób ubezpieczonych i ich zmian.

Wzory dokumentów stosowanych w procedurach składających się na realizację tych obowiązków określone są przepisami Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Obowiązują następujące terminy realizacji wymienionych obowiązków:

Poz.	Wyszczególnienie	Termin
------	------------------	--------

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

1	Zgłoszenie płatnika składek	W ciągu 7 dni od: – zatrudnienia pierwszego pracownika lub powstania stosunku prawnego uzasadniającego objęcie ubezpieczeniem pierwszej osoby – powstania obowiązku ubezpieczeń emerytalnych i rentowych dla ubezpieczonych zobowiązanych wyłącznie do płacenia składek na ubezpieczenie własne lub osób z nimi współpracujących
2	Zgłoszenie osoby ubezpieczonej	w ciągu 7 dni od powstania obowiązku ubezpieczenia
3	Zgłoszenie zmiany danych płatnika	w ciągu 14 dni od zaistnienia zmian
4	Zgłoszenie zmiany danych osoby ubezpieczonej	w ciągu 7 dni od zaistnienia zmian

Od 1.1.2012 roku zmiany danych płatnika składek – osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, w zakresie podlegającym wpisowi, przekazywane są w systemie informatycznym do ZUS przez Centralną Ewidencję i Informację o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej (CEIDG). Podobnie, w odniesieniu do osób prawnych, zmiana danych podlegających wpisowi w Krajowym Rejestrze Sądowym przekazywana jest do ZUS przez sąd rejestrowy. Uprościło to znacznie obowiązki administracyjne płatników składek.

2.4.2 Sporządzanie deklaracji rozliczeniowych

Zakres obowiązków przedsiębiorców w tym zakresie obejmuje:

- pobieranie składek obciążających osoby ubezpieczone,
- naliczanie składek obciążających płatnika,
- wypłacanie świadczeń,
- składanie deklaracji i wysokości składek i wypłaconych świadczeniach,
- sporządzanie i składanie innych dokumentów,
- wpłacanie składek.

Deklaracje według wzorów określonych przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej składane są w formie papierowej (płatnicy rozliczający do 5 ubezpieczonych) albo elektronicznej (pozostali) w programie „Płatnik”.

Aktualną wersją programu „Płatnik” jest 9.01.001A. Program „Płatnik” jest udostępniany bezpłatnie. Dostępny jest on na stronie: <http://www.platnik.info.pl/>. Przed instalacją programu „Płatnik” należy zapoznać się z wymaganiami systemowymi i sprzętowymi oraz dokonać sprawdzenia autentyczności wersji instalacyjnej.

Obowiązują następujące terminy realizacji wymienionych obowiązków:

Poz.	Wyszczególnienie	Termin
1	Złożenie deklaracji rozliczeniowej i wpłata składek - jednostki i zakłady budżetowe - osoby fizyczne opłacające składkę wyłącznie za siebie - pozostali płatnicy	do 5 dnia następnego miesiąca do 10 dnia następnego miesiąca do 15 dnia następnego miesiąca

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČÍME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

2	Złożenie korekty deklaracji rozliczeniowej	w ciągu 7 dni od stwierdzenia nieprawidłowości
---	--	--

2.4.3. Opłacanie składek

Zapłata składek dokonywana być może wyłącznie bezgotówkowo, przy wykorzystaniu wzorów poleceń zapłaty składek.

Nieterminowa zapłata składek powoduje powstanie obowiązku zapłaty odsetek za zwłokę, na zasadach i w wysokości przewidzianych przepisami Ordynacji podatkowej. Składki i odsetki za zwłokę nie zapłacone przez płatnika podlegają ściągnięciu przez ZUS w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej. W razie nieopłacenia składek lub opłacenia ich w zaniżonej wysokości ZUS może wymierzyć płatnikowi składek dodatkową opłatę w wysokości 100% nie opłaconych składek.

2.4.4. Kontrola płatnika składek

Prawidłowość realizacji obowiązków przez płatnika składek podlega kontroli, prowadzonej przez ZUS. Kontrola może obejmować w szczególności:

- zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych;
- prawidłowość i rzetelność obliczania, potrącania i opłacania składek oraz innych składek i wpłat, do których pobierania zobowiązany jest Zakład;
- ustalanie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacanie tych świadczeń oraz dokonywanie rozliczeń z tego tytułu;
- prawidłowość i terminowość opracowywania wniosków o świadczenia emerytalne i rentowe;
- wystawianie zaświadczeń lub zgłaszanie danych dla celów ubezpieczeń społecznych;
- dokonywanie oględzin składników majątku płatników składek zalegających z opłatą należności z tytułu składek.

W ramach kontroli inspektor kontroli ZUS ma prawo:

- badać wszelkie księgi, dokumenty finansowo-księgowo i osobowe oraz inne nośniki informacji związane z zakresem kontroli,
- dokonywać oględzin składników majątku płatników składek zalegających z opłatą należności z tytułu składek,
- zabezpieczać zebrane dowody,
- żądać udzielenia informacji przez płatnika składek i ubezpieczonego,
- legitymować osoby w celu ustalenia ich tożsamości, jeżeli jest to niezbędne dla potrzeb kontroli,
- przesłuchiwać świadków,
- przesłuchiwać płatnika składek i ubezpieczonego, jeżeli z powodu braku lub po wyczerpaniu innych środków dowodowych pozostały nie wyjaśnione okoliczności mające znaczenie dla postępowania kontrolnego.

W trakcie kontroli płatnik składek jest obowiązany:

- udostępnić wszelkie księgi, dokumenty i inne nośniki informacji związane z zakresem kontroli, które są przechowywane u płatnika oraz u osób trzecich w związku z powierzeniem tym osobom niektórych czynności na podstawie umów,
- udostępnić do oględzin składniki majątku, których badanie wchodzi w zakres kontroli, jeżeli zalega z zapłatą należności z tytułu składek,
- sporządzić i wydać kopie dokumentów związanych z zakresem kontroli i określonych przez inspektora kontroli ZUS,

CIL 3/Cel 3
2007-2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKŘÁČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

- zapewnić niezbędne warunki do przeprowadzenia czynności kontrolnych, w tym celu udostępnić środki łączności (z wyjątkiem środków transportowych) oraz inne środki techniczne, którymi dysponuje, do wykonania czynności kontrolnych,
- udzielać wyjaśnień kontrolującemu,
- przedstawić tłumaczenie na język polski przedłożonej w toku kontroli dokumentacji finansowo-księgowej i osobowej sporządzonej w języku obcym.

W ciągu 14 dni od otrzymania protokołu kontrolowany ma prawo złożyć zastrzeżenia do jego ustaleń, wskazując jednocześnie stosowne środki dowodowe.

Kontrola płatnika składek będącego przedsiębiorcą w jednym roku kalendarzowym nie może przekraczać

- mikroprzedsiębiorców - 12 dni roboczych,
- małych przedsiębiorców - 18 dni roboczych,
- średnich przedsiębiorców - 24 dni roboczych,
- pozostałych przedsiębiorców - 48 dni roboczych.

2.4.5. Odpowiedzialność za wykroczenia popełnione przez płatnika składek

Płatnik składek albo osoba obowiązana do działania w jego imieniu, która:

- nie dopełnia obowiązku opłacania składek w przewidzianym przepisami terminie,
- nie zgłasza wymaganych ustawą danych lub zgłasza nieprawdziwe dane albo udziela w tych sprawach nieprawdziwych wyjaśnień lub odmawia ich udzielenia,
- udaremnia lub utrudnia przeprowadzenie kontroli,
- nie dopełnia obowiązku wypłacania świadczeń z ubezpieczeń społecznych i zasiłków finansowanych z budżetu państwa albo wypłaca je nienależnie,
- nie prowadzi dokumentacji związanej z obliczaniem składek oraz z wypłatą świadczeń z ubezpieczeń społecznych,
- nie dopełnia obowiązku przysyłania deklaracji rozliczeniowych oraz imiennych raportów miesięcznych w przewidzianym terminie,
- nie stwierdza nieprawidłowości w imiennym raporcie miesięcznym w terminie nie późniejszym niż 30 kwietnia następnego roku kalendarzowego
- nie dopełnia obowiązku przekazywania dokumentów związanych z ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym w odpowiedniej formie,

podlega karze grzywny do 5000 złotych.

Analogicznej odpowiedzialności karnej podlega także ten, kto:

- nie zgłasza wymaganych danych lub zgłasza nieprawdziwe dane mające wpływ na wymiar składek na ubezpieczenie zdrowotne, udziela w tych sprawach nieprawdziwych wyjaśnień lub odmawia ich udzielenia,
- udaremnia lub utrudnia przeprowadzenie kontroli w zakresie realizacji ubezpieczenia zdrowotnego,
- nie odprowadza w terminie składek na ubezpieczenie zdrowotne.